

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

6'ncı Toplantı
31 Ekim 2019 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.-Dijital Hizmet Vergisi Kanunu İle Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2312)

III.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- Dijital Hizmet Vergisi Kanunu İle Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin (2/2312) Komisyonunda görüşülme usul ve esasları hakkında görüşme

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

6'ncı Toplantı

31 Ekim 2019 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 10.34'te açılarak üç oturum yaptı.

Dijital Hizmet Vergisi Kanunu İle Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin (2/2312) maddelerinin görüşmelerine devam edildi.

Dijital Hizmet Vergisi Kanunu İle Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin (2/2312) Komisyonunda görüşülme usul ve esasları hakkında görüşme yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 23.22'de toplantıya son verildi.

31 Ekim 2019 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.34

BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN – Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, teklif sahibi çok değerli milletvekillerimiz, kıymetli bakan yardımcılarımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın çok değerli temsilcileri, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 6'ncı Birleşimini açıyorum.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.-Dijital Hizmet Vergisi Kanunu İle Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2312) ()*

BAŞKAN – Gündemimizde (2/2312) esas numaralı İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Dijital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi bulunmaktadır.

Dünkü birleşimde teklifin geneli üzerindeki görüşmeleri tamamlamış, maddelerine geçilmesini ıylamıştık. Şimdi, maddelerin görüşmelerine başlıyoruz.

1'inci maddeyi okutuyorum...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, usul üzerine bir söz istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Paylan.

III.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- Dijital Hizmet Vergisi Kanunu İle Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin (2/2312) Komisyonunda görüşölme usul ve esasları hakkında görüşme

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Merhaba değerli arkadaşlar, hepinize günaydın.

Sayın Başkan, biliyorsunuz, dün defalarca talebimiz olmuştı bu etki analiziyle ilgili. Dün yalnızca şunu duyduk: “Ya, bu torba 5-6 milyarlık gelir getirecek.” diye bir şey duyduk ve ben bunu gerçekten üzülererek duydum çünkü Plan ve Bütçe Komisyonu Meclisin çok önemli bir komisyonu. “Ya burada bu torba 45 madde, 5-6 milyar gelir getirecek.” denmesi, bu kadar ayrı yasada değişiklik yapan bir torbanın, bu bakışın bizim Komisyonumuza karşı gerçekten -hani buna bir sıfat kullanmayayım- doğru olmadığını düşünüyorum. Açıkça söyleyeyim: Siz tek bir kez bu şekilde gelen bir torbayı geri çevirseniz, emin olun bakın “Ya arkadaş, bunun etki analizi yok; Vedat Bey, bak getirmişsin bir torba ama bunun etki analizi yok, buyur bunu biraz daha çalış, üç gün daha çalış, bürokratlarla git çalış beraber, üç gün sonra etki analiziyle gel.” deseniz tek bir kez -bakın Süreyya Bey’e dört yıl boyunca çağrı yaptım,

* (2/2312) esas numaralı Kanun Teklifi 30.10.2019 tarihli 5'inci toplantı tutanağına eklidir.

yapmadı, hep torba yağdı, hep etki analizsiz- bu Komisyon tek bir kez geri çevirse emin olun bir daha buraya etki analizi olmadan torba gelmez Sayın Başkan ama bunu, bu duruşu hiçbir Başkanımız bugüne kadar sergilemedi ve bu yüzden de bu şekilde gelmeye devam etti. Ben bu konuda hassaten... Bu sabah da maddelere geçiyoruz. Bakın dediniz ki: “Maddelerde elinizde olacak.” Şu anda da elimizde bir liste yok yani etki analizini belirten herhangi bir liste yok. Kaç vatandaşımızı etkileyecek? Kaç oteli etkileyecek? Çiftçilerle ilgili maddeler var. Bütün bunlarla ilgili etki analizi raporu yok. Sağ olsun TÜRMOB bir kitapçık göndermiş, teşekkür ediyorum TÜRMOB’a, bunun dışında herhangi bir şey elimizde yok. Biz de anlamaya çalışarak eleştirilerimizi sunacağız. Sayın Başkan, oysa yasama kalitesi elimizdeki verilerden geçer. Biz daha çok veriye ulaşırsak emin olun tartışmalar da daha az, kısa sürer. Diyelim ki bu tartışmayı iki günde bitireceğimizi belki beş saatte bitirebilirdik daha çok veriye ulaştığımız olsaydık. Bu açıdan bunu rica ediyorum.

İkincisi Sayın Başkan: Bakın, bu borç yetkisi meselesi çok önemli bir mesele yani borç yetkisinin artırılması, biliyorsunuz dünya parlamentolarında, diyelim ki ABD kongresinde, Parlamentosunda hükûmetin borç yetkisi artırma meselesi büyük meseledir. Ya hesap sorar parlamento, der ki: “Ya ben sana şu kadar liralık bütçe verdim. Sen bu bütçeyi nereye harcadın, nasıl harcadın, niye harcadın, kime gitti bu para?” diye sorar ve borç yetkisi verirken pek çok müzakere olur biliyorsunuz parlamentolarda. Ya, biz bir borç yetkisi artırma meselesini bir torba yasa içinde bir madde olarak görüşüyoruz. Oysa görüşümce, kanaatimizce olması gereken, Hükûmet mademki daha fazla para harcadı, mademki daha az gelire ulaşabildi gelip bunun hesabını vermesi lazım yani “Bu niye böyle oldu, niye daha az gelir sahibi oldun, niye daha fazla para harcadın ve bu paraları nereye harcadın?” konusunda bir hesap vermesi lazım Parlamentomuza.

BAŞKAN - O madde geldiğinde o açıklamaları yapacaklar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama bakın, biz bütçemizi Sayın Başkan...

BAŞKAN - Etki analizi konusuna da değineceğim. Sizin de sorumluluğunuz var, hep bana atıyorsunuz sorumluluğu ama size de söyleyeceklerim var benim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, peki, söyleyin.

BAŞKAN – Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Son cümlede şunu söyleyeceğim Sayın Başkan: Bakın, 2019 bütçesini şu Komisyon bir ay boyunca görüştü, gece gündüz çalıştık öyle değil mi? Ya bir yetki verdik Hükûmete, dedik ki: “Şu kadar lira gelir toplayacağım, bu kadar lira gider olacak, şu kadar lira borçlanacağım.” dedi Hükûmet ve bunun üzerinde de “yüzde 5+5” diye bir yetkisi var. Bu yetkisini aşmış. Şimdi, bunun hesabını biz sormayacak mıyız veya bize bir hesap verilmeyecek mi, anlatılmayacak mı? Bu bir torba yasa içinde mi olur ya da bir ek bütçeyle mi olur? Yani biz bir yetki vermişiz, bunun üzerine aşmış, daha az gelire sahip olmuş, bir ek bütçeyle olması daha doğru değil mi? Böyle olmasını öneriyoruz. Torba yasanın dışında bütçe meselesini tartışmamız gerekir. Aksi takdirde -iki gün sonra bütçe görüşmeye başlayacağız tekrar- biz gene bütçeyi görüşürüz, Hükûmet bazı rakamlar getirir bize, ondan sonra rakamlara uymaz, bir yıl sonra yine bir torba yasa içinde bir madde getirir, “Ben 150 demiştim ama 300 borçlanıyorum.” der, geçer. Bu da bütçe ciddiyetini, Meclisin, vatandaşın bütçe hakkını zedeler Sayın Başkan.

BAŞKAN - Evet, teşekkür ediyorum.

Şimdi, birincisi: Bu etki analizi konusunu sürekli gündeme getiriyorsunuz. Bununla ilgili olarak, biliyorsunuz, yeni hükûmet sistemine geçişle birlikte bütçe dışında kanun tasarısının Hükûmet tarafından Meclise verilmesi söz konusu değil. Kim veriyor kanun tekliflerini? Meclisteki milletvekilleri

veriyor. Peki, Meclis nasıl çalışıyor? Meclis İçtüzüğü'ne göre hareket etmek zorundayım ben. Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı olarak, evet, Anayasa'ya uygunluk konusunda bizim reddetme yetkimiz var ama onun dışında "Efendim, şu eksik. Etki analizi yok." düşüncesiyle ben gelen bir kanun teklifini reddedemem, İç Tüzük'e göre reddedemem.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Benim de tekliflerim var.

BAŞKAN – Neyi söylemiştik?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Benim de tekliflerim var.

BAŞKAN – Neyi söylemiştik biz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Benim de tekliflerim var.

BAŞKAN – Bir saniye Sayın Paylan, siz görevinizi yaptınız mı?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Benim de tekliflerim var.

BAŞKAN – Siz görevinizi yaptınız mı? Ne konuştuk burada?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne konuştuk?

BAŞKAN – "Her parti kendi grup başkan vekilleriyle görüşecek. Bu İç Tüzük'te bir düzenleme yapılması gerekiyor." dedik.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben gördüm.

BAŞKAN - Bu konuda parti gruplarının, grup başkan vekillerinin bir araya gelip, bu konuyu Meclis Başkanımızla görüşüp İç Tüzük'te ne tür değişiklikler yapılacaksa bu değişikliklerin yapılması gerekiyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, sizin...

BAŞKAN – Burada siz yetkim olmayan bir şeyde -benim herhangi bir yetkim yok- bana diyorsunuz ki: "Yetkin olmayabilir ama bunu reddet." Böyle bir şey söz konusu olabilir mi? Bunun mücadelesini yapacağınız yer, partiniz, kendi parti grubunuz. Parti grubunuz -diğer tüm partiler için de bunu söylüyorum- kendi grup başkan vekilleriniz Meclis Başkanımızla oturacaklar ve İç Tüzük'te bir düzenleme yapacaklar; ben o İç Tüzük'teki düzenlemeye göre hareket edebilirim. Şu anda benim çalışma usul ve esaslarım İç Tüzük'e göre belirlenmiş, İç Tüzük ne söylüyorsa ben onu yapmakla yükümlüyüm. Bunu defalarca söylüyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama yasama kalitesi sizin sorumluluğunuzda. Siz bu Komisyonunun Başkanı sizsiniz. "Yasama kalitesi" diye bir şey var.

BAŞKAN – Ya, o bir yana. Yani, şimdi, sizler de teklif veriyorsunuz değil mi?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Veriyoruz, gündeme almıyorsunuz.

BAŞKAN – Peki, verdiğiniz tekliflerde siz etki analizi yaptınız mı?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yaptım.

BAŞKAN – Hangisinde var?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yaptım. Emeklilikte yaşa takılan... Ekine bakın, "etki analizi" diye var.

BAŞKAN – Bakalım, ona da bakalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın.

BAŞKAN - Şimdi, dolayısıyla...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Önerge verdiği zaman etki analizi yapmış mı, bakacağız bundan sonra.

BAŞKAN – Neyse ya, “Yaptım.” diyorsa diyeceğim bir şey yok.

Şimdi, değerli arkadaşlar, dolayısıyla, bu konuda, etki analizi konusunda zaten teklifi, kanun...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, benimkini de geri gönderin yapmadıysam yani, benimkini de geri gönderin.

BAŞKAN – Benim böyle bir yetkim var mı Sayın Paylan?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Var, var.

BAŞKAN – Nerede var?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İsteyin yani talep edin.

BAŞKAN – Hani, İç Tüzük’te nerede var?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Talep edin, bir Başkansınız yani talep edin, deyin ki: “Vedat Bey, bunun etki analizini de getir, iki gün sonra gündeme alalım.”

BAŞKAN – Ben, burada, sizlerin düşüncelerini Meclis Başkanımıza aktardım, ben görevimi yerine getirdim ama siz görevinizi yerine getirdiniz mi, bilmiyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben görüştüm Başkanım.

BAŞKAN – Bilmiyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hazırız biz.

BAŞKAN – Görüştünüz ama bir adım attı mı, bilmiyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Attı, attı.

BAŞKAN – Soracağım Meclis Başkanımıza.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Biz hazırız.” dedik, “Biz hazırız.” diye söyledik, mesele bu.

BAŞKAN – “Hazırız.” demek yetmiyor, yetmiyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne yapalım? Meclis Başkanı toplantıya çağırırsın bütün grup başkan vekillerini, konuşsun.

BAŞKAN – Grubunuzla konuşacaksınız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben konuştum, “Biz hazırız.” dedik.

BAŞKAN – Meclis Başkanına benim böyle bir söz söyleme yetkim yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Niye Başkanım, niye olmasın?

BAŞKAN – Ben görüşleri ifade edebilirim. Meclis Başkanına talimat mı verebilirim ben?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır, çağrı yapabilirsiniz.

BAŞKAN – Ama grup başkan vekilleri görüşlerini, düşüncelerini orada aktarabilirler.

Buyurun Sayın Hamzaçebi, eski bir Meclis Başkan Vekili olarak buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Evet, teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; günaydın.

Ben de katkı vermek amacıyla söz aldım.

Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun yanılmıyorsa 14’üncü maddesi, kamu gelirlerinin azalmasına, kamu harcamalarının artmasına neden olacak, kamu idarelerini yükümlülük altına sokacak kanun teklifleriyle ilgili olarak bir etki analizinin yapılmasını emredici olarak hükme bağlamıştır.

Yeni sisteme yani “Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi” olarak adlandırılan sisteme geçmeden önce de bu hükme bakanlıklar uymuyordu; etki analizleri hiçbir zaman buraya gelmemiştir. Yeni sistemde kanun tekliflerini milletvekilleri verdiğine göre gerçekte idarelerin böyle bir yükümlülüğünün olmadığı ortaya çıkıyor ancak sağlıklı bir yasama süreci için idarelerin kendiliğinden böyle bir usulü benimsemeleri uygun olacaktır. Bunu yapacak olan idaredir. Milletvekilleri kanun teklifleriyle bunun etki analizini yapsa çok iyi olur, kanuna uygun olur ancak veriler, bilgiler daima idarededir; idare bunu milletvekilleriyle ne kadar paylaşır, ne kadar verebilir, bunları da bilmiyorum. Elbette Sayın Başkanın “Etki analizi yok.” diye bir teklifi geri çevirmesi hukuken mümkün değil yani bu, İç Tüzük’e aykırı bir davranış olur.

Sayın Paylan’ı anlıyorum, “Sağlıklı bir yasama süreci için bu rakamlar önümüzde olsun.” diyor. Bu da bir ihtiyaç, bu ihtiyacı ilgili idarelerin karşılaması, en azından Komisyon görüşmeleri sırasında Komisyonu bilgilendirmesi uygun olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, kanun teklifi Sayın Demiröz ve arkadaşları tarafından verildikten sonra ben, Sayın Demiröz ve bu teklif içerisinde yer alan maddeleri ilgilendiren bakanlıkların bakan ve bakan yardımcılarıyla görüştüm ve ben özellikle “Bu teklifle ilgili, bunun getirisi nedir, götürüsü nedir, bütçede herhangi bir kayıp söz konusu mu, bütçeye ilave bir yük gelecek mi yoksa bütçeye ilave bir kaynak mı sağlanacak, ne kadar bir kaynak sağlanacak, bunların çalışmalarını yapın.” dedim ve bunun üzerine bir çalışma yaptılar. Maddeler üzerinde görüşürken muhtemelen arkadaşlarımızın, örneğin, işte, bir maddenin bütçeye ne kadarlık bir ilave kaynak sağlayacağı veya ne kadarlık bir yük getireceği konusunda bir bilgi vereceklerini düşünüyorum çünkü bu konuyu ben kendileriyle de konuştum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kaç kişiyi etkileyeceği...

BAŞKAN – Yani, ben üzerime düşen sorumluluğu yerine getirmeye çalıştım açıkçası burada ama işin, bu sorunun temelden çözümü İç Tüzük’te yatıyor; onun için, tüm parti gruplarının İç Tüzük konusunda bir araya gelip Meclis Başkanımızın Başkanlığında bu konuyu ele almaları gerekir diye düşünüyorum efendim.

Çok teşekkür ediyorum.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A)KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.-*Dijital Hizmet Vergisi Kanunu İle Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2312) (Devam)*

BAŞKAN - 1’inci maddeyi okutuyorum:

DİJİTAL HİZMET VERGİSİ KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA VE 375 SAYILI KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMEDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Verginin Konusu, Tanımlar, Mükellef ve Vergi Sorumlusu,

Muafiyet ve İstisnalar

Verginin konusu

MADDE 1- (1) Türkiye’de sunulan aşağıdaki hizmetlerden elde edilen hasılat, dijital hizmet vergisine tabidir.

a)Dijital ortamda sunulan her türlü reklam hizmetleri (reklam kontrol ve performans ölçüm hizmetleri, kullanıcılarla ilgili veri iletimi ve yönetimi gibi hizmetler ile reklamın sunulmasına ilişkin teknik hizmetler dahil),

b)Sesli, görsel veya dijital herhangi bir içeriğin (bilgisayar programları, uygulamalar, müzik, video, oyunlar, oyun içi uygulamalar ve benzerleri dahil) dijital ortamda satışı ile bu içeriklerin dijital ortamda dinlenmesine, izlenmesine, oynanmasına veya elektronik cihazlara kaydedilmesine veya bu cihazlarda kullanılmasına yönelik dijital ortamda sunulan hizmetler,

c)Kullanıcıların birbirleriyle etkileşime geçebilecekleri dijital ortamların sağlanması ve işletilmesi hizmetleri (kullanıcılar arasında bir mal veya hizmetin satılmasına veya satılmasının kolaylaştırılmasına yönelik sunulan hizmetler dahil).

(2) Birinci fıkrada sayılan hizmetlere yönelik dijital ortamda verilen aracılık hizmetleri de dijital hizmet vergisine tabidir.

BAŞKAN – Madde üzerinde...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir izahat alalım.

BAŞKAN – İzahat alalım, peki.

Sayın Demiröz, buyurun lütfen.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Değerli Başkanım, öncelikle hepinize günaydın diyorum, güzel bir gün olsun inşallah diyorum.

Hep usul yönünden siz sorarken “Kanunda, işte, 5-6 milyarlık bir paket niye getiriyorsunuz? Ayıp oluyor. Bize hakaret...”

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Niye getiriyorsunuz?” demedim.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Hayır, şimdi...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Öyle denmesi; 5-6 milyar...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Ama şöyle: Şimdi, bu yeni üç müessese olmasa –olmayıversin- bu 45 yerine 42-43 madde olsa, hiç gelir getirici olmasa, diğer düzenleyici maddeler gelse yani bu buraya hakaret mi oluyor? İlla gelir getirici olması şart mı bu paketin?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, değil tabii ki.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Bizim önceliğimizin “gelir getirici” olması olmadığını dün de ifade ettim. Gelir amaçlı değil, düzenleme amaçlı bir teklif.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne getiriyor, ne götürüyor, bilelim diyoruz.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – İşte, yani...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Vedat Bey, yani, ne getiriyor, ne götürüyor bilelim diyoruz.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Sayın Paylan, bakın, turizmle ilgili, Allah aşkına, gelirimizi biliyoruz. Bu seneki gelirimiz, işte, 25...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Söyleyin işte.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Hayır, 25 milyar dolar civarında diyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İç turizm yok mu bunda?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Öyle mi? 25... Hesap yapalım seninle.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İç turizm yok mu?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – İç turizm de olsa 25 milyar dolar, diğeriyle beraber 25 milyar dolar bir şey. Çarparsınız bir 5’le; sonra, onun üzerinden yüzde 1’i hesaplayın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 25 milyar doların tamamı otel değil ki.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Yani, yapmayın ya. 1,5...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 25 milyar doların tamamı otel değil.

BAŞKAN – Evet, karşılıklı konuşmayalım lütfen.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – 1,5 milyar civarı...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 25 milyar doların tamamı otel değil yani.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Hayır; 1,5 milyar civarında beklentimiz var ilk yıl için, yüzde 1’le.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 1,5 milyar TL mi?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – 1,5 milyar TL.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Otellerden mi?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Hayır, konaklama vergisinin ilk şeyinde yani yaklaşık...

BAŞKAN – Zaten maddeler görüşülünce bunların hepsini açıklayacaklar.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Yani, yine zor değil bunu hesaplamak. Diğerinin sayısını veriyoruz. Yani, biz “İlla 60 milyarlık teklif getirecek.” diye değil... Gelir de getirmeyebilir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani, zor değil de, Vedat Bey, bilelim, ona göre konuşalım diyoruz, bu kadar basit ya. Bilelim, daha az konuşalım; bilmezsek daha çok konuşuruz.

BAŞKAN – Şimdi, Sayın Paylan, siz de, tabii...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Komisyona hakaret değil bu, o nedenle... Komisyona hakaret olduğu... Benim mi hakaret etmiş olmam...

BAŞKAN – Böyle bir şey söz konusu değil. Sadece 6 milyarla...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben “hakaret” ifadesini kullanmadım, bir yanlış olduğunu söyledim, o sıfatı kullanmak istemedim.

BAŞKAN – Neyse, sadece onu ifade etmediler...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Önümüzdeki yıl mesela konaklama yüzde 2’ye çıkıyor veya maktu getireceğimiz rakamlarla daha farklı bir şey çıkabilir, yeni katılımlar olabilir yani şu anda hepsini hesaplamak çok kolay değil ama birkaç taneyle ilgili rahatlıkla hesaplamak mümkün.

BAŞKAN – Evet, 1’inci maddeyle ilgili görüşlerinizi alalım, açıklamaları alalım.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Bu konuda Gelir İdaresi Başkan Yardımcımız İdris Bey bilgi verecek.

BAŞKAN – Evet, İdris Bey, buyurun.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Sayın Başkanım, 1’inci maddeyle, dijital ortamda sunulan bazı hizmetler verginin konusuna dâhil ediliyor. Burada üç başlık altında toplanmıştır: Birincisi, dijital ortamda sunulan her türlü reklam hizmetleri; ikinci başlığımızda ise dijital ortamdaki içerik satışları ile bu içeriklerin dinlenmesi, izlenmesi, oynanması ya da elektronik

ortamda kaydedilmesi hizmetleri; son başlığımızda ise dijital ortamda yapılan mal ve hizmet satımlarına aracılık hizmetleri veya bunların kolaylaştırılmasına yönelik verilen hizmetler. Burada özellikle mal ve hizmet satımı değil bunlara aracılık hizmeti verenler kapsam içerisine giriyor.

Arz ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Başkanım.

Herkesе günaydın.

Şunu sormak istiyorum: Şimdi, dijital ortamda ben bir firma yöneticisi olarak bir reklam filmi hazırlatmak istiyorum. Bunu Türkiye’de bilinen, mukim bir firmaya hazırlatırsam zaten mükellefiyeti olan bir firma olacağı için bir sorun yok, bunun dijital bir gazetede reklam olarak yayınlanmasıyla ilgili olarak da sorun yok. Şimdi, hazırlatmam, o reklam filmi yaptırmam yüzde 7,5 vergiye tabi, arkasından yayınlanması da ayrıca bir vergiye mi tabi? Ondan sonra...

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Sadece yayınlanması, hazırlatılması değil.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hazırlatılması değil yayınlamasıyla ilgili. O zaman mükellef şey olmuş olacak, yayınlayan siteler veya televizyonlar veya gazeteler...

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Hizmet sağlayıcısı kimse Sayın Vekilim, o olacak yani o reklam hizmetini veren kişi eğer siteyse site olacak, platformsa platform.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir daha söylüyorum: Ben bir reklam filmi hazırlattım, yaptırdım, bunun için bir bedel ödüyorum -asıl bedel reklam için ödeniyor, o videonun yapımı için çok fazla ödenmiyor ama tabii, o belli olmaz- dijital ortamda yayınlatılmasını istiyorum. Mesela bilmem ne gazetesinin ya da gazetelerinin dijital sayfalarında yayınlanıyor, sadece bu mu vergiye tabii?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Evet, tabii.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Aracılık yapan da aynı.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Tabii tabii, aracılık yapılıyorsa...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ya da televizyonlarda yayınlanıyor, yine televizyonlar vergiye tabi oluyor öyle mi?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Şöyle Sayın Vekilim: Reklam hizmetini diyelim ki siz bir siteye verdiniz. Eğer reklam hizmetini site veriyorsa site verginin mükellefi olacak, başka bir yerde yayınlanıyorsa dijital ortam olarak kim yayınlıyorsa... Tabii, şu da olabilir mevcut sistemimizde: Mesela bazı internet tarayıcılarına da verilebiliyor, onlar da yayınlanması hizmeti verebiliyor, o da gidip bir siteyle anlaşabiliyor. Burada ana reklam hizmetini kim veriyorsa, diyelim ki internet tarayıcısıysa, vergi mükellefi o olacak.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bakın, şöyle oluyor İdris Bey, sizlere hitap edeyim.

BAŞKAN – Şimdi, Bülent Bey, şöyle yapalım: Osman Bey bir açıklama yapacak. İsterseniz, o açıklamayı yapsın, ondan sonra siz devam edin.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ben uygulamadaki sorumu sorayım mı Başkanım, müsaade ederseniz.

Ben uygulamada şöyle yapıyorum: Bir reklam filmi hazırlatıyorum, tanıtım filmi -her neyse- bu reklam filmini daha sonra televizyonlarda, gazetelerin dijital sayfalarında, internet sayfalarında ya da internetten okuyabildiğim gazetelerin sayfalarında, sosyal medyada, Facebook'ta veya Twitter'da yayımlatıyorum. Bunların hepsi için ayrıca bunları yayınlayan veya yayınlananlara para ödüyorum. Bunların hangi safhalarda bu vergiye tabi olduğunu anlayamadım şimdi, karıştı.

Şimdi, hazırlanması, Sayın Bakan Yardımcım, ayrı bir konu; ona bir bedel ödüyorum, o videonun hazırlanmasıyla ilgili. Ondan sonra yayınlanmasıyla ilgili, yayınlanmasına aracılık edenler de ayrıca var, onlara da para ödüyorum. Bakın, üç ayrı yere para ödüyorum ama yayınlanması da yüzlerce yerde yapılabilir. Bunlara da ayrı ayrı mı bu vergiyi ödeyeceğim ya da onlar benden kesecekler, öyle mi?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Sayın Başkanım, cevap verebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Sayın Vekilim, şimdi, dediğiniz gibi, bunun bir prodüksiyon maliyeti var, o tamamıyla ayrı bir olay, hiçbir şekilde bu konuşmaya girmeyen bir konu. Prodüksiyon, üretilmesi, filmin hazırlanması ayrı bir olay. Bu reklam filminin hangi mecrada yayınlandığına, dediğiniz gibi, ona bakmak gerekiyor ve her mecranın, biliyorsunuz, kendine özgü bir vergi mevzuatı var. Bunu örneğin sinemalarda gösterebilirsiniz. O yayınlanan sinema salonunun kendi tabi olduğu vergi mevzuatı var, o tamamıyla ayrı bir olay, dediğiniz gibi. Veya ne bileyim, bundan sonra bizim alanımıza giren yerler var. Örneğin, bunu Youtube’da yayımlatabilirsiniz, bu, YouTube’un geliri oluyor, o bizim alanımıza giriyor. Bunu Facebook’ta yayımlatabilirsiniz -isimleri örnek diye veriyorum- o Facebook’un geliri oluyor, çünkü ona para ödöyorsunuz, bu da giriyor veya bunu dediğiniz gibi, dijital gazetede yayınlıyorsunuz, o da giriyor. Bunların hepsi dijital mecralar. Sinema salonu dijital mecra değil veya televizyon dijital mecra değil, bunlar girmiyor veya Digitürk’ta yayımlatıyorsunuz, o da girmiyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Mesela televizyonu internetten üzerinden seyredebiliyoruz veya farklı mecralar var, oralardan izleyebiliyoruz. Onlarda ne olacak?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Eğer o televizyon kanalının, kanal (X)’in dijital yayını var ise orada yayınlıyorsa ve buradan dijital yayından dolayı bir gelir kazanıyorsa onu da -biliyorsunuz, 2 limitimiz var 20 milyon TL veya 750 milyon euro diye- o minvalde dikkate alarak girip girmediğine bakıyoruz ama dijital mecradaki her şey bu kanunun kapsamına giriyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Şimdi şunu öğrenmek istedim: Sonuçta ben bir dijital video hazırlattığım zaman, bununla ilgili, bu hazırlıkla ilgili, üretimiyle ilgili herhangi bir vergi söz konusu değil, bir.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Efendim, videonun dijital olması önemli değil, videonun kendisi ayrı bir olay.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Tamam yani videonun kendisiyle ilgili herhangi bir vergi söz konusu değil ama yayınlatılmasıyla ilgili radyo veya televizyonlar dışında diğer mecralarda söz konusu ama bunu ben Türkiye’den yaparsam vergi ödeyecekler ya da ödeyeceğim ama bunu dışarıdan yapar, sosyal medyada çoğalttırsam bir şekilde o zaman da vergi ödemeyeceğim öyle mi?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Efendim, ödeyecek çünkü şu anda YouTube olsun, Facebook olsun, onların Türkiye’de varlığı yok, biliyorsunuz, hukuki varlığı yok. Onlar da dışarıdan yayına giriyorlar, onlar da bu kapsama giriyor. Facebook veya Google zaten 7 milyon euro limitinin üstünde olduğu için onlar otomatik olarak vergi ödeyecekler.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Nasıl ödeyecekler? Oradaki bedeli nasıl tespit edeceksiniz?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Onu efendim, tespit ediyoruz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bedeli?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Tespit edebiliyoruz efendim. Yani Gelir İdaresinin o konuda teknik imkânları var.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Fatura bedelini nasıl tespit ediyorsunuz orada?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Efendim, ödeme bazlı, nereye ödendiği belli, onu takip edebiliyoruz. Bu, bütün söz konusu dijital hizmet sağlayıcılarının özellikle yurt dışında olanların belli banka hesapları var bu tür ödemeleri aldıkları, oradan takip edebiliyoruz. Zaten oradan takip ederek onlara KDV incelemesi yapabiliyoruz, geçmişe yönelik olarak gelir ve kurumlar vergisi matrah çıkarma, inceleme yapabiliyoruz. Bunu VDK yaptı, yapabiliyor, o kapasitemiz var. Aynı şekilde zaten bu kanun çıkınca onlar beyanname de verecekler, o konuda bir sıkıntıları olduğunu da sanmıyorum. Orada herhangi bir şekilde kaçak güreşme olacağını ben tahmin etmiyorum efendim.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Bir soru da ben sorabilir miyim Sayın Başkanım?

BAŞKAN – Arkadaşlar, şimdi, bakın...

Neyse, buyurun Sayın Keşir. Yani bu usulümüzü bozmamamız lazım ama buyurun Sayın Keşir.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Yani hemen bağlı olduğu için Sayın Başkanım.

Bunlara bağlı olarak bu dijital mecraların aracılık hizmetleri edenlerin bir de sponsorluk gelirleri var. Bu maddeye bu içerikle benim gördüğüm kadarıyla girmiyor gibi görünüyor; girebiliyor mu, onu değerlendirdiniz mi? Sponsorlu paylaşımlar var Facebook’un ya da diğer sosyal medya araçlarının, bir nevi reklam aslında o da, sponsorlu paylaşım. İşte, kredi kartı bilgilerinizi veriyorsunuz ve düzenli olarak oradan çekim yapıyorlar ve bir yekûn oluşturuyor bu. Bu, bunun içine giriyor mu?

BAŞKAN - Reklamsa girer.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Sponsorlu içerik farklı.

BAŞKAN – Nedir sponsorlu içerikten kastınız? Reklam değil mi o da? Reklam.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Bu da tartışmalı bir şey olabilir. Onun için, değerlendirildi mi, onu öğrenmek istiyorum.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Sayın Vekilim, bu söz konusu dijital hizmet sağlayıcıları –Facebook veya YouTube, fark etmez- onlar herhangi bir yayından para alıyorsa sponsor olsun olmasın, onların geliri oluyor zaten. Yani sponsor tarafı, olayın fonlanması tarafını içerdiği için o ayrı bir konu.

BAŞKAN – Sponsoru ilgilendirmez.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Yok, sponsorlu paylaşımı demek sponsor değil işte yani diğer medya araçlarında bildiğimiz sponsor uygulaması değil. Siz bir paylaşımınız daha çok görünsün, daha çok kişiye ulaşsın diye ilgili yayın sağlayıcıya bir para ödüyorsunuz. Yani ben bir ticari kurum da olabilirim, bir şahıs ya da bir siyasi kimlik de; ben ödüyorum parayı yani firma olarak ödüyorum ya da şahıs olarak ödüyorum ve benim gösterimimi, benim paylaşımımı daha çok kişiye ulaştırıyor ilgili hizmet sağlayıcı.

BAŞKAN – Arkadaşlar, reklama girer, ödemek zorunda firma. Hizmet sağlayıcısı öder. Siz ödemezsiniz ama hizmet sağlayıcı öder tabii ki.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Tabii, anladım. Onun hanesinde gelir yazıyor.

BAŞKAN – Sadece reklam değil; mesela, video indireceksiniz, birtakım müzik programları indireceksiniz, bunları da ödemek zorunda, bunlar da dâhil.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Bunun adı “reklam” değil ama o da bir gelir getiriyor, ciddi bir gelir kapısı.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Efendim, servis sağlayıcının aldığı her türlü para onun için gelirdir.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Tamam.

BAŞKAN – İlgili meslek örgütü var mı acaba, hizmet sunucusu var mı aramızda sivil toplum kuruluşlarından?

BAŞKAN – Buyurun.

MÜSİAD BİLİŞİM SEKTÖR KURULU BAŞKAN YARDIMCISI OSMAN ÇALIŞKAN – Şöyle: Kendim IT sektöründe yirmi yıla yakındır faaliyet gösteriyorum, bir şirket sahibiyim. Bilişim Komisyonunda, MÜSİAD’da dört yıl kadar çalışma yaptım, şu anda da Regülasyon Komitesi Başkanlığını yürütüyorum.

Kanunu okuduğumda anladığım kadarıyla konu, yurt dışından Türkiye’ye satış yapan, Türkiye’den gelir elde edip Türkiye’de şirketi olmayan kurumları ilgilendiren bir konu. Az önce konuşmalarda şey dikkatimi çekti: Sponsorluk ve reklam konusu çok konuşuluyor. Gelirin her türlüünü içeriyor gördüğüm kadarıyla kanun önerisi.

Burada başka bir sorunuz varsa cevaplamaya çalışayım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum arkadaşlar.

Şimdi, değerli arkadaşlar, mesele şu: Diyelim ki bir internet gazetesi reklam alıyor. Hizmet sağlayıcısı olması nedeniyle şu iki koşula bakılacak: Bu gazetenin internet ortamında dışarıda 750 milyon euronun üzerinde bir hasılatı var mı yok mu, buna bakılacak. 750 milyon euroluk bir hasılatı varsa yurt dışında, diyelim ki Türkiye’deki A gazetesinin, bu kez şu koşula bakılıyor: Türkiye’de 20 milyonluk bir hasılatı var mı, buna bakılıyor. İki koşulu da sağlıyorsa o zaman o elektronik, internet ortamındaki gazete, aldığı reklamlardan dolayı yüzde 7,5’luk bir vergi ödeyecek yani dijital vergi ödeyecek.

Doğru mu Osman Bey?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Evet efendim.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Efendim, şöyle diyor: “Dünya genelinde 750 milyon euro veya Türkiye’de 20 milyon euro...”

BAŞKAN – Tersinden okuyacaksınız onu.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Yani bir tanesi tutmazsa muaf mı olacak?

BAŞKAN – Evet. Onu tersinden okuyacaksınız. “Veya” deyince siz...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Muafiyette ikisini birden mi sağlaması gerekiyor, onu sordum.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Sayın Vekilim, burada bizim için önemli olan, yerli hizmet sağlayıcılarının güçlenmesini sağlamak. Bu amaçla bu “veya”yı getirerek muafiyet getirdik efendim.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sorun yok.

BAŞKAN – Sayın Tatlıoğlu, ben arkadaşlara şunu sordum: Bu koşulu sağlayan Türkiye’de yerli bir firma var mı? Arkadaşların bana söyledikleri, şu an yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 50 milyon ciro elde eden vergiye tabi olacak mı?

BAŞKAN – Hayır. 750 milyon euroluk dışarıda bir hasılatı olması lazım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Dışarıda değil, içeride 750 milyonu geçince olacak.

BAŞKAN – Olsun ama dışarıda yoksa olmayacak.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Dışarıda faaliyeti yoksa...

BAŞKAN – İsterse 5 milyon olsun, muaf oluyor.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Efendim, bunu iki aşamalı muafiyet testi gibi düşünebilirsiniz yani bir Türk şirketi var, yerli şirket var; dediğim gibi, 50 milyonluk bir ciro yapıyor, o zaman ikinci teste bakıyoruz. Yurt dışında gelir ne kadar? Sıfır. O zaman muaf.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İçeride 5 milyar geliri bile olsa...

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Yerli şirketse, 5 milyar geliri varsa yurt dışında...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Yerli” dediğiniz, yabancı sermaye de gelip burada şirket kuruyor, yerli şirket oluyor.

BAŞKAN – Hiç fark etmez.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – George da burada gelip şirket kurabilir, o da yerli.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – George kursun, onu istiyoruz, burada kursun şirket. Yurt dışında faaliyeti yoksa muaf.

BAŞKAN – Yabancı firma da yerli ya.

Sayın Aydemir, buyurun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Usul mu değişti Sayın Başkan?

BAŞKAN – Yok, bu maddeye ilişkin, açıklık kazansın düşüncesiyle yoksa usulümüzde bir değişiklik yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Biz de açıklık getirecektik.

BAŞKAN – Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yok, hayır, söz verdiniz, estağfurullah. Yani usul mü değişti diye şey yaptım.

BAŞKAN – Hayır, sadece konuya açıklık getirilmesi amacıyla.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Şimdi, bir dijital vergi mükellefi olabilmek için bir takvim yılında 750 milyon euro ya da Türkiye’de 20 milyon liranın üzerinde vergi veya gelir elde etmesi lazım, ticari kazanç elde etmesi lazım. Bir sonraki takvim yılında mı vergi mükellefi olacak?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Evet.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Şartları elde edecek, önümüzdeki takvim yılında da vergi mükellefi olacak, öyle mi? Veya bu vergi mükellefiyetinin sona ermesi için aynı yıl içerisinde 750 milyon euro veya 20 milyon Türk lirasının altında kalırsa bir dahaki takvim yılında düşüyor mu mükellefiyeti? Hani, iki yıl art arda kazanmasa lazım, öyle bir şart var mı?

BAŞKAN – Şöyle: Arkadaşlar, 7 madde olduğu için, bu anlaşılсын, ondan sonra diğer maddeleri belki daha hızlı geçme imkânımız olur, o açıdan arkadaşlara söz veriyorum.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Başkanım, bir açıklık getirebilir miyim?

BAŞKAN – Sayın Hamzaçebi “Bir açıklık getireceğim.” dedi.

Buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bu vergide Avrupa Birliği uygulamasında da hem bir küresel hasılat eşiği var hem de yurt içi hasılat eşiği var. Örnekleriyle söylüyorum: Avusturya’da yurt dışı hasılat eşiği 750 milyon avro, yurt içi hasılat eşiği 25 milyon avro. Vergi oranı yüzde 5. Teklif Ocak 2020’de yürürlüğe girecek. Belçika’da bu rakamlar 750 milyon avro ve yurt içi rakamı 50 milyon avro, teklif aşamasında. Çekya’da 750 milyon avro, 2 milyon avro; teklif aşamasında. Fransa’da 750 milyon avro, 25 milyon avro. Vergi oranı yüzde 3. Ocak 2019’da yürürlüğe girecek. Macaristan’da 306 milyon avro. Yurt içini göremiyorum. Vergi oranı yüzde 7,5. İtalya’da 750 milyon avro; 5,5 milyon avro; vergi oranı yüzde 3. İtalya’da Ocak 2020’de yürürlüğe giriyor. İspanya’da 750 milyon avro, 3 milyon avro; vergi oranı yüzde 3, tartışılıyor. Birleşik Krallık 554 milyon avro, 25 milyon avro... Burada bu vesileyle hemen görüşümü ifade edeyim.

1’inci maddede kapsam belirtiliyor. Dijital reklam hizmetleri, sesli görsel veya dijital herhangi bir içeriğin satılması ya da bunlarla ilgili, bunların dinlenmesi, izlenmesi, oynanmasına veya elektronik cihazlarına kaydedilmesine ilişkin hizmetler, bir de kullanıcıların birbirleriyle etkileşime geçebilecekleri dijital ortamların sağlanması. Aşağı yukarı, Avrupa Birliğindeki uygulamada veya tekliflere konu olan kapsamda bu şekilde. Avrupa Birliğinin raporlarında da kapsam bu şekilde tarif edilmiş durumda. Burada en önemli sorun, bu hizmetler nedeniyle elde edilen hasılat yüzde 7,5 oranında dijital hizmet vergisine tabi tutuluyor ama şu anda yürürlükte olan bir Cumhurbaşkanlığı kararına göre, internette verilen reklam hizmetleri yüzde 15 oranında gelir ve kurumlar vergisi stopajına tabi. Bu verginin yürürlüğe girmesiyle birlikte bu stopajın kaldırılması lazım. Buna ilişkin bir hükmü ben teklifte göremedim. Şunu söyleyebilirsiniz: “Efendim, bu yürürlüğe girdiğinde biz onu Cumhurbaşkanlığı kararıyla sıfıra indireceğiz.” diyebilirsiniz. Bu yeterli değil, herhangi bir şekilde Cumhurbaşkanlığına yetki veren bir maddenin de yasalarda olmaması lazım; bu, bir kere netliğe kavuşturulmalı.

İkinci konu, bu verginin ödenmemesi hâlinde erişimin engellenmesi kararı verilmesine kadar gidebilen bir ceza yaptırımı söz konusu. Vakti zamanında iş yeri kapama cezası vardı, daha sonra bu uygulamadan kaldırıldı, ona benzer bir şey. Şirketlerin bu vergiyi ödememesi nedeniyle ya da vergi sorumlularının bu vergiyi ödememesi nedeniyle bir YouTube izleyicisinin cezalandırılması asla düşünülemez, düşünülmemeli, bu konu üzerinde kafa yorulmalı diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, devam edecek misiniz yoksa tamam mı sizin için?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Daha sonra...

BAŞKAN – Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, az önce siz teklif sahibi Vedat Bey’e söz verdiniz; o, Gelir İdaresi Başkan Yardımcısına sözü verdi ve gelen açıklama sizi tatmin etti mi bilmiyorum, bana son derece yetersiz geldi.

BAŞKAN – Varsa sorunuz sorun. Herkes anladı benim gördüğüm, herkes anladı burada, siz anlamadıysanız lütfen sorun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Peki, anlamadığım yerleri o zaman... Size yeterli geldiyse tamam, sorun yok.

BAŞKAN – Bana yeterli geldi ama sizin anlamadığınız yerler varsa lütfen buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Her şey eksik kaldı bence yani etki analizi şudur: Bu duruma giren kaç şirket var; bir sefer, bununla ilgili bilgi verilir. Bu vergi sonucunda...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Yok dediler.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nasıl yok ya? Niye yasa çıkarıyor o zaman? Var işte, var.

İkincisi...

BAŞKAN – O şirketi bir söyleyin o zaman Sayın Paylan. Varmış, var dediniz, hangi şirket?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yok mu şu anda bu şartları sağlayan şirket?

BAŞKAN – Şu anda sorduğumda arkadaşlara... Maliye Bakanlığının temsilcileri arkadaşlar, en üst düzeydeki arkadaşlar, 750...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani, Facebook Türkiye’de 20 milyon lira gelir elde etmiyor mu arkadaşlar?

BAŞKAN – Facebook’un şirketi yok ki Türkiye’de, tam mükellef değil ki.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Türk şirketi mi?

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu şartlara giren veya girebilecek kaç şirket var? Niye bu yasayı çıkarıyoruz? Sektörün büyüklüğü nedir? Yani yürürlüğe girdiği anda kaç şirketten vergi alacaksınız, kaç para vergi alacaksınız?

BAŞKAN – Arkadaşlar, şimdi, şöyle: Lütfen, tüm konuşmacılar sorularını sorsunlar, siz de notlarınızı alın, onun sonunda ben size söz vereceğim ve soruları cevaplandıracaksınız.

Buyurun, devam edin Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani bu kanun teklifiyle muradınız nedir, gelir elde etmek mi, sektörü regüle etmek mi, yerli şirketleri desteklemek mi, sektörü ona göre mi düzenlemek? Yani bunda murat nedir? Vergi alırken biliyorsunuz bazı muratlar vardır yani yerli şirketleri destekleyeyim, büyük karteller burayı hegemonyasına almasın gibi muratlarımız var mı yok mu? Diğer bir mesele: Arkadaşlar, ya bakın, yüzde 15’e stopaja tabi olan bir gelirden bahsediyoruz; Sayın Hamzaçebi de söyledi. Bizim şu anda Maliye idaresi olarak bütün bu gelirlerden yüzde 15 stopaj almamız gerekir. Ne kadar alıyoruz? Esas sorun bu. Şu anda, 2019 yılında, bütün bu şirketlerden, sektörden hangi şirketlerden kaç para... Tabii, bu şirket sırrı sayılabilir ama sektör olarak belirtebilirsiniz. Büyük şirketlerden şu kadar, yerli

şirketlerden bu kadar stopaj geliri elde ettik; sektörün büyüklüğü şu kadar milyar lira bunun karşılığında şu kadar milyar lira stopaj geliri elde ettik demelisiniz. Bu stopaj vergisi kalkacak mı kalkmayacak mı, biliyor muyuz Sayın Başkan? Bilmiyoruz.

Diğer bir mesele, yüzde 15 verginin yerine -eğer kalkıyorsa- yüzde 7,5'lik bir vergi koyuyorsak bu, Maliyenin gelir kaybına sebebiyet verir. Maliyenin ne kadarlık bir gelir kazancı veya ne kadarlık gelir kaybı olacak? Sayın Başkan, bunlar mantıksız sorular mı, eksik sorular mı?

BAŞKAN – Sorabilirsiniz, istediğinizi sorabilirsiniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır... Ama siz mantıksız buluyorsunuz.

BAŞKAN – Ben anladım dedim ya, sen anlamadıysan ne yapayım ben yani!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama ben anlamadığım yerleri söylüyorum.

BAŞKAN – Anlamadığınız yerleri elbette soracaksınız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu anlamadığım yerleri siz anladınız mı? Sizde varsa bana verin.

BAŞKAN – Ben anladım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bana niye vermiyorsunuz?

BAŞKAN – Türkiye’de bana bir tane şirket gösterin, yurt dışında internet ortamında 750 milyon euroluk iş yapan bir tane şirket gösterin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, söyleyin, yok densin o zaman.

BAŞKAN – Ben söyledim ama siz tekrar soruyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Facebook’un kaç para geliri var arkadaşlar yurt dışında?

BAŞKAN – Arkadaşlar, Facebook Türkiye’de tam mükellef değil, biraz önce Sayın Hamzaçebi söyledi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, niye bu yasayı çıkarıyoruz o zaman? Var mı? İki yıl içinde, bir yıl içinde böyle bir gelire sahip olacak bir şirket mi var? Niye bu yasayı çıkarıyoruz o zaman, madem yok?

BAŞKAN – Onun cevabını verecek arkadaşlar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, onu alalım o zaman.

BAŞKAN – Tamam.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani yarın ben 2020 yılında böyle bir şirket görüyorum, 750 milyon euro yurt dışında, içeride 20 milyon alacak bir şirket var... Ya yasalar ihtiyaçtan doğar Sayın Başkan, madem yok, niye yasa çıkarıyoruz?

BAŞKAN – Tamam, devam edin siz konuşmanıza.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben bilmediğim şeyleri soruyorum işte.

Devam edeyim.

Değerli arkadaşlar, bir de hep “Bu doğrudan vergi.” diye söylüyor Sayın Vedat Bey. Bakın maddenin lafzında, gerekçesinde açıkça söylüyor: “Maddeyle dijital hizmet vergisinin konusu maddede sayılan hizmetlerden elde edilen hasılat olarak belirlenmiştir.” Hasılat üzerinden alınan bir vergi doğrudan vergi olabilir mi? Bu şirketler, diyelim ki bu vergiyi koyduk, diyelim ki 100 lira ben reklam vereceğim Facebook’a veya x bir şirkete, ne yapacak? 18 lira KDV diyecek; 118. Bunu da koyduğun zaman ne yapacak; 7,5 da dijital hizmet vergisi diyecek; 125,5 lira yapacak. Bu kadar açık yani kâr üzerinden alınan bir vergi değil bu, gelir üzerinden alınan bir vergi değil, hasılat üzerinden alınan bir vergi

arkadaşlar, bu kadar açık ve hasılat üzerinden alınan bütün vergiler gibi, ÖTV, KDV gibi, bu vergiyi de vatandaşımız ödeyecek. Yani diyelim ki ayakkabı şirketi, ben internette şuraya reklam vereceğim diyecek; 100 liralık reklam, 118 lira yerine KDV'yle beraber, 126 lira olacak; bu kadar açık. Yani, bu vatandaşımıza yüklediğimiz bir vergi, bunu açıkça söyleyelim Vedat Bey, bundan çekinmeyelim de, biz vatandaşa ilave bir vergi yüklüyoruz. Ama bu vergiyi nasıl yüklüyoruz? İşte, stopaj oranı mı düşecek, yükselecek mi, hazineye bu gelir mi sağlayacak yoksa hazineye yük mü yükleyecek, bu konuda Sayın Başkan, bilgi alırsam daha geniş konuşabilirim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Tatlıoğlu, buyurun lütfen.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Çok teşekkür ederim.

Çok değerli arkadaşlar, tabii, bu konular esasında bütün dünya için yeni konular ve dehşet büyüklüğe ulaşan konular. 2006 yılına baktığımızda dünyada ilk 20 büyük firmanın 1 tanesi bu dijital platformla alakalı ama bugün yarısı dijital platformla alakalı. Bugün dünyanın 4 tane –geçenlerde de vardı- büyük firmasının -ki bunlar bu verginin de konusu içerisinde- aşağı yukarı piyasa değerleri 3,4 trilyon dolar, aşağı yukarı bir İngiltere ediyorlar. Dolayısıyla bunlar dünyanın realitesi ve insanoğlunun tahminlerinin çok üzerinde geliyor ve bütün hayatımızı da etkiliyor. Mesela, şimdi sadece Google 82 milyonu etkiliyor. Yani, bu dediğiniz, bütün bunlar etkiliyor ve bütün dünyayı da etkiliyor. Dolayısıyla bu konularda vergileme ve bunları kamu açısından kucaklama işleri, kavrama ve gözetleme işi yeni yeni geliyor. Zaten baktığımızda da OECD bu konuda ortak bir çalışma yapıyor. Uygulamalar var ve biz şahsen bu vergilemeyi ve kamunun bunu kuşatma çalışmasını veyahut da izleme çalışmasını uygun buluyoruz. Ancak burada yüzde 7,5 gibi bir oran var, uygulamaya baktığımızda 2-3 oranı var. Yani yüzde 7,5 oranının gerekçesini göremiyoruz. Yani acaba biraz bunlarla ilgili talebi düşürme gerekçesi mi var? Böyle bir gerekçe varsa bu hakikate aykırı bir gerekçedir. Bu, dünyada kapalı ekonomiye geçiş gibi bir gerekçedir ve yani Türk insanını da teknolojiyle ve bununla buluşturmayı biraz yavaşlatmaktır. Bu anlamda, bu oran neden 7,5?

Bir konuyu da genel olarak söyleyeyim. Burada bir defa daha gözüküyor ki, dünyayı bu kadar realitesini Türkiye hiç tartışmadı Sayın Başkan. Bakın, şurada bile bu konuda samimiyetle -AK PARTİ, MHP, hepimiz- öğrenmeye çalışıyoruz, ne olduğunu henüz öğrenmiş değiliz bakın. Siz öğrendiniz ama yani Sayın Paylan'ın sorusuna -aslında burada bir cevap var- şu 5 kişide bile ortak bir cevap olmadığı düşüncesindeyim; bu soruya demiyorum, bu kanunun bütününe. Türkiye bu sorunlarını konuşamıyor ve konuşamadığı için de uygun politikalar üretiyoruz. Evimiz gibi, sorunumuzu konuşamazsak çözüm üretiyoruz. İşte, bu, bugün çok net. Akşam bunu bir defa gördük mesela Maliyenin Teftiş Kurulu açısından. Sorunlarımızı esasında bizim toplumda konuşmamız lazım, hele bu dünyanın yeni... Mesela, bu konuda özel sektör kamudan çok ileride, bu konuda özel sektörün farklı düşüncelerine kulak versek, insanlar, kurumlar kendilerini, bunları ifade edebilseler, Maliye ve kamu da bunlar üzerinden bir sonuç çıkarsa ben Vedat Beyin çok daha mutlu ve çok daha başarılı bir sunum yapacağına inanıyorum. O nedenle, bunu bir genel olarak... Biz bunun lehindeyiz ama bu 7,5 çok. Yani neden buna çok diyorsunuz? Dünya uygulamaları gösteriyor ki bu çok. Niçin bu 7,5; bunun gerekçesini öğrenmek istiyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Cora...

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; Dijital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi’nde bir imza sahibi olarak biz de bu yasayla alakalı olarak görüşlerimizi, düşüncelerimizi sizlerle paylaşmak istiyoruz. Şunu özellikle ifade etmeliyiz: Kanun teklifinin 1 ve 7’nci maddeleri Dijital Hizmet Vergisi Kanunu’na ilişkin hükümleri içermektedir. Burada murat edilen amaç, kanunu ihdas etmekteki amacımız özellikle Türkiye’de dijital ortamda sunulan her türlü reklam hizmetleri, içerik satışları, oyun, müzik, video, uygulama içi satışlar gibi sosyal medya sitelerinde verilen ücretli hizmetler ve mal ve hizmet satışına aracılık yapan “web” sitelerinde sunulan aracılık hizmetlerinden elde edilen hasılatla Türkiye’deki kullanıcılarından toplanan verinin işlenmesi, satışı dolayısıyla elde edilen hasılat üzerinde yüzde 7,5 oranında dijital hizmet vergisi alınması öngörülmektedir. Burada yüzde 7,5’luk bir oranın belirlenmesindeki esas amaç, Avrupa’da ve dünyadaki örnekler, uygulamalar dikkate alınarak belirli bir ortalaması, oranı ve Türkiye’deki kullanım durumuna göre bir oran belirlenmiştir.

Teklifte dijital ortamda hizmet sunan tüm dijital hizmet sağlayıcılarının mükellef yapılması öngörülmemiş, yerli firmaların bu vergiye maruz kalmaması ve özellikle hizmet sunduğu ülkelerde sabit iş yeri açmaksızın “web” siteleri aracılığıyla global düzeyde gelir elde eden çok uluslu dijital firmaların vergilendirilmesi amacıyla toplam global hasılatın 750 milyon euro ve Türkiye’de elde edilen hasılatın 20 milyon TL’yi aşması durumunda bir mükellefiyet öngörülmüştür. Buradaki amaç da böyle bir dijital platformda, her geçen gün yaygınlaşan dijital hizmetlerde şimdiden ülkemizin bir tedbir alması, bir öngörü ortaya koyması ve bu kanunda bir düzenleyici işlem yapılmasını sağlamaktır. Bu limitlerden herhangi birinin altında kalan dijital hizmet sağlayıcılarından bu vergi alınmayacak. Bu limitlerin her ikisinin de ancak aşılması hâlinde ise dijital hizmet sağlayıcısının Türkiye’de kazanç yani gelir ve kurumlar vergileri bakımından mükellef olup olmadığına bakılmaksızın dijital hizmet vergisi ödemesi aranacaktır.

Ayrıca, yine, bu kanunun yürürlüğe girmesiyle beraber olası ihtilafları önlemek ve hâlihazırda başka bir işlem vergisine tabi olan işlemlerden ilave olarak bu vergiyi almamak amacıyla dijital ortamda sunulan bankacılık ve ödemeye aracılık hizmetleri üzerinden özel iletişim vergisi alınan elektronik haberleşme hizmetleri ve üzerinde hazine payı ödenen içerik sağlama hizmetlerinin dijital hizmet vergisinden istisna tutulması da öngörülmüştür. Teklifte mükelleflerden aylık dönemler itibarıyla beyan alınması ve aylık tahsilat yapılması da öngörülmektedir.

Ben, 7’nci maddeye kadar diğer maddelerde söz almayacağım için toplam olarak diğerleri hakkında da görüşlerimi kısaca ifade etmek istiyorum.

Yine, teklifte Cumhurbaşkanlığına dijital hizmet vergisi oranında hizmet türlerine göre ayrı ayrı indirimde gidebilme yetkisi verilmektedir. Ayrıca, vergi alacağını güvenceye almak maksadıyla da bu kanun hükümlerine uyulmaması durumunda da gerekli ihtar koşulları ve Hazine ve Maliye Bakanlığına da bu uygulamayla ilgili olarak gerektiğinde faaliyetlerin engellenmesi yönünde düzenleme yapma yetkisi de verilmektedir.

Bunun dünyada birçok uygulaması söz konusudur. Avrupa’da ve Asya ülkelerinde, şu anda 7 ülkede; Fransa, Macaristan, Hindistan, Pakistan, Peru, Romanya ve Uganda’da uygulamalar yürürlüğe girmiştir. 2 ülkede İtalya ve Birleşik Krallık’ta da bu uygulamalar yeni yasalaşmıştır. 4 ülkede de çalışmaları devam etmektedir. Dolayısıyla Türkiye olarak böyle bir konuda yeni bir alanda yeni bir kanuna ihtiyacımız vardı ve bunda öncü olduğumuz için, diğer ülkelere nazaran daha atak davrandığımız için önemli bir işi hep birlikte gerçekleştirmiş bulunmaktayız.

Bu vesileyle ben yine kanun çalışmalarının, Komisyon faaliyetlerinin hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

(Oturum Başkanlığına Sözcü Abdullah Nejat Koçer geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Cora.

Sayın Emecan, buyurun lütfen.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Herkese günaydın öncelikle.

Bir iki şeyi hızlı geçeceğim, bahsedildi çünkü. Özellikle Sayın Mehmet Akif Hamzaçebi bu 476 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı’yla getirilen yüzde 15’lik gelir ve kurumlar vergisi stopajıyla ilgili soruyu sormuştu. Onu aynı şekilde... Yani nasıl bir uygulama yapacaksınız bununla ilgili?

Bir de “Bu yüzde 7,5 oran neye göre belirlendi?” şeklinde sorumuza Sayın Cora “Dünya örnekleri incelendi, buna göre bu yüzde 7,5 oranı belirlendi.” dedi ama şimdi, dünden beri de bahsediliyor, dünya üzerinde yüzde 1 ila 3, Fransa’da şu anda yüzde 3 olarak uygulanıyor. Neden böyle yüzde 7,5 gibi bir yüksek oran belirlendiğinin daha açık açıklanması gerekiyor.

Bir de biraz önce, 20 milyon TL altı firmalar şu anda vergiden...

BAŞKAN – Evet, arkadaşlar, lütfen biraz daha sessiz...

Buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Evet, rica edeceğim ben de.

20 milyon TL altı firmalar şu anda muaf görünüyor; soruldu “20 milyonu geçen firma var mı?” diye “Yok.” dendi. Ben biraz daha farklı soracağım: Ciroosu, hasılatı 20 milyona yaklaşmış firmalar var mı? Yani hasılatı 19,5 milyar olan firma var mı? Yani yakın olan firmalar ne kadar? Bu 20 milyon TL neye göre belirlendi? Burada, Türkiye’de hizmet veren yerel firmalar ne kadar kollandı? Çünkü kamuoyunda da özellikle bu hizmetleri sağlayan KOBİ’lerin bu işten olumsuz etkileneceği yönünde bir endişe var. Bu endişeye karşılık da bu sorunun cevabını verirseniz seviniriz.

Şimdilik bu kadar, diğer maddelerde tekrar söz alırım.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Emecan.

Sayın Katircioğlu, buyurun lütfen.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Doğrusu ben de bu kanunun gerekçesi ve kapsamıyla ilgili olarak tam vuzuha ermiş değilim eski deyimle. Şimdi benim bildiğim kadarıyla bu vergilendirme konusu dijital platformların toplumda yarattığı vergi kayıplarıyla doğrudan ilgili. Yani rezervasyon şirketlerini düşünelim, rezervasyon şirketleri vardı daha önce fakat “booking.com” gibi bir şirket giriyor, tamamen internet ortamında bir hizmet veriyor. Dolayısıyla bunun sonucunda rezervasyon şirketleri batıyor, battıklarından dolayı bir vergi kaybı söz konusu olduğu için esasında bu tür hizmetlerin vergilendirilmesi konusu benim bildiğim kadarıyla gündeme geliyor dünyada. Fakat, İsmail Bey’in de söylediği gibi, bu konular çok yeni konular ve kapsama alanları tam olarak netleşmiş de değil. Dolayısıyla da ben mesela bu etki analizini o bakımdan görmek isterdim. Mesela, gerçekten ben Türkiye’de hizmet veren bu dijital platformların yarattığı tahribatın hangi sektörlerde ve ne ölçüde olduğunu anlamak isterdim. Mesela, “booking.com” dedim, “booking.com” daha sonra yasaklandı galiba yanlış hatırlamıyorsam.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Türkiye’de faaliyetini durdurdular.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Faaliyetini durdurdular, çünkü yerli şirketler de vardı ve bir anlamda “booking.com”un hiçbir vergi ödemedi para kazanmasını böylelikle engellemiş oldu.

Şimdi, buradaki sorun benim anladığım kadarıyla... Yani bunların vergilendirilmesiyle ilgili olarak genel kanaatin nereye dayandığını tam olarak anlayamamaktan dolayı bunu sormak istiyorum bir kere: Yani, nedir, niçin böyle bir şeye karar verdiniz? Yani “Batı’da bunlar olmakta, biz de yapalım.” mı problemimiz? Eğer öyleyse Batı’da da hemen olmadı, bildiğiniz gibi sadece Fransa -benim bildiğim kadarıyla- bu yasayı gündeme getirdi ve yürürlüğe soktu, diğer ülkelerde hâlâ tartışma sürüyor.

Bir de bunun şey tarafı var: Şimdi, anladığım kadarıyla, bu yasa teklifi esas itibarıyla dünya ölçeğinde -yine İsmail Bey’in söylediği gibi- çok büyük paralara hükmeden, bazı internet sağlayıcılarının veya platformlarının yarattığı bir ortamdan kaynaklanıyor veya etkileniyor. Dolayısıyla bu yasa teklifi de doğrudan doğruya onlarla ilgili. Ama o zaman şunu görmek lazım sanıyorum: Bu yasa teklifinde yüzde 7,5 gibi bir rakam, vergi konmak istenmesi acaba bir tür korumacı bir politika anlamına gelir mi bu sektörlerde? Yani çünkü anladığım kadarıyla öyle bir yetki veriyorsunuz ki -ben vergici değilim ama benim kavramlarıma da aykırı- Cumhurbaşkanı isterse artırıyor isterse azaltıyor vergi oranını ve kime isterse bunu yapabiliyor. Yani bir şirket düşünün -Google diyelim- o yüzde 7,5 ödüyor ama ona rakip olabilecek olan bir şirketten mesela vergi almıyoruz veya yüzde 1 vergi almaya karar veriyoruz ve bu karar da üstelik sadece ve sadece tek bir kişi tarafından veriliyor yani Cumhurbaşkanı.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bakanlar Kurulu eskiden yapıyordu.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) - Evet de yani şimdi tek kişiye... Bakanlar Kurulu bir kurul sonuç olarak yani farklı görüşler olabilir, öyle değil mi?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Sistem böyle işliyor.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Ha, “sistem böyle” diyorsunuz, o zaman sistemin problemli olduğunu da kabul etmeniz lazım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hayır, aynı işi yapanlar üzerinde farklı yorum yapmayın.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) - Ya, arkadaşlar yani el insaf. Bir yasa çıkarıyorsunuz, bir vergi oranı ihdas ediyorsunuz ve “Bu vergi oranını Cumhurbaşkanı isterse azaltır, isterse artırabilir.” diyorsunuz. Ya böyle bir şey olur mu?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Yetki veriliyor.

BAŞKAN – Evet, arkadaşlar, karşılıklı konuşmayalım.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) - Peki, arkadaşlar, o zaman söyleyeyim: Bu kesinlikle korumacı bir politikanın unsuru hâline gelecektir ve Cumhurbaşkanı bu konuda... Hani bir yabancı düşmanlığı da zaten var, yabancı şirketler bizi, Türkiye ekonomisini çökertmeye çalışıyor argümanı var.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Hayır, onu söyleyemeyiz.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) - Ama yani hayır, öyle demeyin. Bunları söyledikten sonra ben bunu söyleme hakkına sahibim diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Biz yabancı sermaye gelsin diye mücadele ediyoruz.

BAŞKAN – Sayın Katircioğlu, teşekkür ederiz.

Sayın Çelebi, buyurun lütfen.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Başkanım, tabii, maddeler üzerinde konuşulduğu için... Anladığım kadarıyla -aslında ben bu geneli üzerinde bir konuşma yapmayacaktım- arkadaşlar sabahtan beri yeniden geneli üzerine dönmeye başladı.

Bir de bir şey daha arz etmek istiyorum: Değerli hocam, tabii, kendi kanaati anlattı burada da, tabii yeni bir sistem geldi, özellikle başkanlık sistemiyle birlikte daha hızlı karar alınabilme teknikleri de geliştiği için bu kanun teklifi de onlardan bir tanesi.

Bu etki analiziyle ilgili de Garo Paylan her dönemde her kanun teklifi geldiğinde burada hep bunu söyler. Dolayısıyla etki analizlerini veya aynı konuşmayı biraz daha farklılaştırırsa sevinirim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Gelse farklılaştıracağım da hiç gelmedi.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ya şöyle: Şimdi bakın, siz dünkü konuşmanızda -devlet bir gelir kapısı getiriyor- diyorsunuz ki: “Ya, bunu niye getiriyorsunuz?” Tabii, Türkiye, şu anda dışa doğru bir operasyon yaptığı zaman Türkiye’nin elinde bir gelir kapısının olması lazım. Bu da neyle olabilir? Bu tür kanunların değişikliğiyle ilgili olması lazım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yoksula gitmiyor.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) - Zenginlerden alınıyor.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen karşılıklı konuşmayalım. Sayın Çelebi...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Şunu arz edeyim: Yani Suriye’ye gittiğiniz zaman bu devlet daha önce bir yere gidemiyordu, sıcak denizlere indiğiniz zaman bu devletin daha önce çok farklı bir geliri yoktu. Siz bugün bir milletvekilisiniz, cebinizden bir harcama yaptığınız zaman, aşırı şekilde bir şey olduğu zaman ne yapacaksınız? Borçlanacaksınız.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Hesap verecek devlet.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Hesap veriyor devlet zaten.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Nerede veriyor?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) - Bakın, daha önce dört yıl Plan Bütçede görev yapan Vedat Demiröz Bey burada.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hesap mı vermeye geldi?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Genel Başkan Yardımcısı burada, geldi; bakan yardımcılarımız burada, geldi; koca devletin bütün heyetleri burada, onlar da sizi bu konularda... Akşam da yine Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanımız sizi özellikle davet etti odasına, biz de oradaydık, “Soru sormak istediğiniz herhangi bir konu varsa, bakan yardımcılarımızla birlikte, Genel Başkan Yardımcısıyla birlikte -ki teklifi veren arkadaş da o- varsa bir sorunuz yine söyleyelim.” dedi ama siz ne hikmetse, böyle hep bir muhalefete gidersiniz. Bunu da kamuoyunun takdirine bırakıyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Muhalefetiz ya, Allah Allah. Biz muhalefetiz, mesleğimiz bu, görevimiz bu. “Padişahım çok yaşa.” mı diyelim?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Bir kez dahi olsun devletin getirdiği, Hükûmetin getirdiği iyi bir şey varsa bunu da gerçekten... Mesela geçen hafta Sayın Yılmaz’ın güzel bir konuşması oldu, ben burada da kendisine teşekkür ettim. Bu devlet hepimizin, dolayısıyla hepimizin bu devletin hem kanunlarına hem de güzel getirdiği kanunlara yardımcı olmamız lazım.

Değerli Başkanım, Komisyonumuzun gündemini oluşturan kanun teklifiyle ilgili söz almış bulunuyorum, bunu da demin arz ettim; bu vesileyle hepimizi saygıyla selamlıyorum. Hükûmetlerimiz dönemlerinde vergi kanunlarında yatırımı, üretimi, istihdamı artırmaya yönelik muhtelif düzenlemeler yapıldı, pek çok teşvik düzenlemesi de hayata geçirildi.

Yine, bu dönemle ilgili olarak, hükümetlerimiz döneminde Ağustos 2018’de başlayan spekülâtif kur saldırıları alınan tedbirlerle etkisiz hâle getirildi. Bunu zaten Maliye Bakanımız da -buraya gelmişti-defalarca anlattı. Gerçekten bu konuda da kendilerini kutluyorum başarılarından dolayı.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Verdiniz rahibi, kurtardınız işte ya.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) - Enflasyonla Topyekün Mücadele Programı’yla toplumsal destek sağlandı ve enflasyonda belirlenen düşüş de gerçekleştiriliyor. Bugün de -yanlış hatırlamıyorsam-basında Sayın Bakanımızın yıl sonu itibarıyla yüzde 5’e düşebilecek nitelikte bir beyanının olduğunu okudum. 2019 yılı Eylül ayı itibarıyla ÜFE ve TÜFE oranları tek haneli seviyelere geriledi. TÜFE 2018 Eylül ayında yüzde 25,24 iken bu yıl yüzde 9,26 olarak gerçekleşti. ÜFE ise yine 2018 yılının Eylül ayında yüzde 45’ler seviyesinden yüzde 2,45 seviyesine geriledi.

Açıklanan yeni ekonomik programda yeni bir vergi mimarisi üzerinde çalışılacağı, vergi adaletini pekiştirici düzenlemeler yapılacağı yine kamuoyuna duyurulmuştu. Kanun teklifindeki vergi düzenlemeleriyle de bu programa uygun öneriler gündemimize gelmiş bulunmakta. Zaten iki gündür de bunu tartışıyoruz.

Vergi mevzuatının daha adil, daha etkin, daha anlaşılır bir yapıya sahip olması, vergi tabanının genişletilmesi, vergiye gönüllü uyumun artırılması ve uyum maliyetinin azaltılması amaçlarını taşıyan bu teklifi özellikle doğru buluyor ve bunu da kendi imzalarımızla desteklediğimizi burada beyan etmek istiyorum.

Bu teklif gelir vergisi tarifesinde değişikliklerle yüksek gelir gruplarından daha fazla vergi alınmasını içermektedir. Vergiye gönüllü uyumun artırılmasının teşvik edilmesi, yıllık gelir vergisi beyannamesi veren mükellef sayılarının artırılması, istisnaların azaltılması, kayıt dışılıkla mücadelenin yine devam etmesi ana başlıklarında birçok vergisel düzenlemeyi içermektedir. Teklifte Türkiye’de dijital ortamda sunulan bazı hizmetlerin “dijital hizmet vergisi” adıyla vergilendirilmesi planlanmaktadır.

Burada amaç, dünya genelindeki toplam hasılatı 750 milyon euro ve Türkiye’den elde edilen hasılatı 20 milyon lirayı aşan dijital hizmet sunan firmaları vergilendirmektir.

Söz konusu vergiler, uluslararası uygulamalar araştırılarak ve gerekli değerlendirmeler yapılarak teklif metninde yer almış bulunmaktadır. Örneğin, dijital platformlara getirilmek istenilen vergiler tüm dünyada konuşulmakta ve yüzde 3 ila yüzde 7,5 arasında değişen oranlar söz konusu olmaktadır. Gelir vergisi tarifesine vergilemede adaleti sağlamak adına bir dilim eklenerek 500 bin TL ve üzeri gelir elde edenlerin yüzde 40 oranında vergilendirilmesi amaçlanmaktadır. Hemen belirtmek isterim ki bu düzenleme yüksek gelir gruplarını hedef almaktadır. Mevcut tarifenin ilk 4 dilimi korunmak suretiyle 500 bin TL’ye kadar gelir elde eden grupların vergi yüklerinde herhangi bir değişiklik yapılmamaktadır.

Yüksek gelir gruplarından alınmasını düşündüğümüz bir diğer vergi de değerli konut vergisi. Gelir dağılımına göre vergilemede adaleti sağlamak adına değeri 5 milyonu lirayı aşan meskenlerden yeni bir vergi alınmasını öngörmektedir. Ayrıca teklifle uyumlu mükelleflere sağlanan gelir ve kurumlar vergisi indirimden daha fazla mükellefin yararlanmasını sağlayacak şekilde mevcut Gelir Vergisi Kanunu’nda yer alan madde revize edilmektedir.

Yine, gönüllü uyumun artırılması kapsamında vergi cezalarında indirim müessesesi etkinleştirilmekte, uzlaşılabilir vergi ve cezaların süresinde ödenmesi hâlinde ayrıca ceza indirimi sağlanmakta, yargılama aşamasında sulh imkânı getirilmekte, izaha davet uygulamasında daha fazla mükellefin yararlanmasının sağlanması amacıyla kapsam genişletilmekte ve faydalanma kolaylaştırılmaktadır. Beyannameyle mükellefiyetin artırılması ve bazı istisnaların kazandırılması amacıyla 500 bin TL ve üzerindeki işverenden elde edilen ücret gelirleri, spor hakemleri ve sporcuların

500 bin TL ve üzerindeki ücretleri, 500 bin TL ve üzerindeki ücretleri, 500 bin TL ve üzerinde istisna kapsamındaki serbest meslek kazanç gelirleri için yıllık gelir vergisi beyannamesi verilmesi öngörülmektedir.

Ayrıca, kayıt dışıyla mücadelede önemli bir hukuksal düzenleme öngörülerek, yapılan analiz ve değerlendirme sonucuna göre mükellefiyetin sonlandırılması imkânı getirilmektedir.

Öte yandan, özellikle Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğümüzce ülkemizdeki gayrimenkullerin değer haritasının çıkarılması çalışmaları başlatılmış olup gayrimenkul devir işlemlerinde, anılan Genel Müdürlüğümüzce yapılacak veya yaptırılacak değerlendirme sonucu belirlenen değerler dikkate alınarak tapu harcının ödenmesi sağlanacaktır.

BAŞKAN – Evet, Sayın Çelebi...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Özellikle, bu kanun teklifinde emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Bu teklifin ülkemize yararlı olmasını temenni ediyorum; bu vesileyle, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Çelebi.

Sayın Hamzaçebi, buyurun lütfen.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Çok kısa bir ilave yapmak istiyorum. Yüzde 15 oranındaki gelir ve kurumlar vergisi stopajının kaldırılmasına ilişkin bir önerge olup olmadığını sormuştum, ona ilave olarak şunu da ifade etmek istiyorum: Şu anda yüzde 15'lik gelir ve kurumlar vergisi stopajı, çifte vergilendirmeyi önleme anlaşmalarının konusuna gelebilecek olan bir stopajdır. Uygulama nasıldır? Bu konuda bir ihtilaf çıkmış mıdır, çıkmamış mıdır? Çifte vergilendirmeyi önleme anlaşması imzaladığımız ülkelerin bu konuda herhangi bir itirazı olmuş mudur “Yapamazsınız.” diye, “Bu, anlaşmaya aykırı.” ya da “Şu oranı geçmemeli.” diye? Acaba dijital hizmet vergisiyle, yaşanmış ya da potansiyel olarak yaşanması muhtemel bu ihtilafların önüne geçilmesi mi amaçlanmıştır diğer yönüyle? Elbette buradan bir hasılat elde etme amacı var tartışmasız bir şekilde, Sayın Demiröz bunu küçümsese dahi. 6 milyar lira sanki çok az bir rakam, milletin sırtına gelmeyecek gibi... Her neyse, bu yüzde 15'lik stopajı dijital hizmet vergisi olarak tasarlayınca doğal olarak çifte vergilendirmeyi önleme anlaşmalarının dışına çıkacak; dolayısıyla, Türkiye Cumhuriyeti olarak egemenlik hakkına dayanarak bu vergiyi almak mümkün, bu da herhangi bir uluslararası arenada tartışmaya konu olmayacaktır diye düşünüyorum. Hasılat amacı ya da AB'deki uygulamalara paralel bir uygulama geliştirme amacı yanında böyle bir amaç da güdülmekte midir acaba?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Hamzaçebi.

Sayın Kalaycı, buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

“Dijital hizmet vergisi” diye yeni bir vergi ihdas ediyoruz. Dünyada da birçok ülke bu alanda çalışmalar yürütüyor, uygulamaya geçenler var; bizim de vergi sistemimiz içerisine böyle bir verginin alınmasını biz de destekliyoruz. Ancak, genelde de arkadaşlarımızın sorularından, açıklamalarından anladığım, karşı çıkış yok ama ne yapıyor, bunu anlamaya çalışıyoruz. Yani, biraz bilgi eksikliği var. Şöyle söyleyeyim, şunu da diyebiliriz Vedat Bey yani bu da neticede bir gerekçedir: “Dünyada böyle düzenlenmiş; biz aynen aldık, koyduk.” Yani, şu bilgilerin verilmemesini hakikaten... Niye böyle bir kıskançlık içine giriyoruz, anlayamıyorum. Yani, denilsin ki mesela “Bu alanda şu kadar hizmet sağlayan kuruluş var; bunlardan şu kadarı bu koyduğumuz sınırı aşanlar yani bizim, bir anlamda bu

verginin muhatabı olacak şirketler.” “Bunlar yurt içinde yok.” dendi. İşte, dar mükellef ya da yurt dışında mukim kaç firma kapsama giriyor? Kabaca yani illa şey değil, tahminler de olabilir yani eğer elimizde kesin veri yoksa tahminler de olabilir. Yani, ne yaptığımızı, kaç kişiyi kapsayacağını...

Ayrıca bir de şunu sormak istiyorum: Normalde bu hizmetler faturalı hizmetler, değil mi? Yani, normalde gelir vergisi, kurumlar vergisi KDV'ye tabi hizmetler.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ - Olması gerekiyor ama alamıyoruz.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – O zaman bunu koyarak ikisini birden alacağız yani hem de gelir vergisi, kurumlar vergisi açısından da bir tahakkuk ortaya çıkacak. Biraz önce Sayın Hamzaçebi'nin dediği o çifte vergilendirme konusunda bir şey yapmamız lazım o zaman.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Çifte vergilendirmeyi önlemek için isim değişikliği var.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Yani, benim istihhamım: Hakikaten, elimizdeki bilgileri paylaşılmı yani bu sır değil, şey değil. Yani, yaptığımız düzenlemeyi daha sağlıklı, uygulamada bir sorunla karşılaşmaması yönünde en iyi şekilde yapmamız, buradaki gayretimiz bu. Değilse, destek veriyoruz yani böyle bir vergi ihdasına biz destek veriyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim Sayın Kalaycı.

Sayın Kaboğlu...

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Evet, teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben önce bir genel belirleme yapmak istiyorum, sonra doğrudan bu yasanın ilk maddelerine gireceğim.

Şimdi, yeni sistem veya “Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi” kavramı Genel Kurulda da sıkça telaffuz ediliyor. Burada şu konuda mutabık kalmamız gerekir: Anayasa yürürlükte mi ve bunun üstün hükümlerine saygı gösterecek miyiz, göstermeyecek miyiz?

Şimdi, öyle deniyor ki “Yeni sistem, buna alışı.” Sanki 1'inci maddede “Türkiye Devleti bir Cumhuriyettir.” yerine “Türkiye devleti bir monarşidir.”, 2'nci maddede “Cumhuriyet nitelikleri”nde “...demokratik, laik, sosyal bir hukuk Devletidir.” yerine “Monark, şu tercihlerde bulunursa, bulunduğu tercihlere göre yönetim yapar.” biçimde bir değişiklik yapılmış gibi.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) - Ne alakası var? Bu konuyla ne alakası var?

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Şimdi, burada bu konuda mutabık kalmak lazım çünkü 16 Nisan 2017'de yapılan oylama...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ya, maddeleri görüşüyoruz.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) - Hocam, bu cümle size hiç yakışmadı. Hepimiz size saygı gösteriyoruz.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Ben hepinizi dinledim.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) - Yakışmıyor.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, ben mi konuşuyorum yoksa başkaları mı konuşuyor?

BAŞKAN - Siz konuşmanıza devam edin.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Doğru bir cümle değil. Doğru cümle söyleyin, biz tartışmayalım.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Evet, çünkü...

BAŞKAN - Ama üyelerin de konuşmanızla ilgili şeylerine ben engel olamam.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Şöyle: “Yeni sisteme...”

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Madde üzerinde konuşun.

BAŞKAN – Ancak tabii, sizin konuşmanızı dinleyeceğiz, ondan sonra...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Hoca olarak size saygımız var ama cümleleriniz doğru değil.

BAŞKAN – Arkadaşlar, ondan sonra itirazı olan varsa söz veririm.

Buyurun, devam edin.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Şimdi, “Yeni sisteme...”

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Onlara söyleyin, niye bu tarafa söylüyorsunuz ya?

BAŞKAN – Oraya söyledim zaten.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bize söylediniz.

BAŞKAN – Hayır efendim, ne münasebet? Son dakika kafamı oraya çeviriyorum.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – “Yeni sisteme ayak uydurun.” diyor. Ben de Anayasa’nın üstün hükümlerini hatırlatıyorum. Anayasa’nın üstün hükümleri yürürlüktedir ve madde 11’e göre Anayasa hükümleri yasama, yürütme ve yargı organlarını bağlayan temel hukuk kurallarıdır; dolayısıyla, bizim hazırlayacağımız yasalar anayasal çerçevede hazırlanmalıdır. Bu açıdan, bu yasanın burada bir buçuk saattir tartışılmakta olan hükümlerinin Anayasa’nın ilgili maddelerine uygun olup olmadığını değerlendirmek bizim hakkımız değil yükümlülüğümüzdür çünkü bizi Anayasa buna bağlıyor. Bazı vekiller, hatipler “Yeni sisteme alışın.” biçiminde bir beyanda bulundukları için ben de Anayasa hukuku uzmanı olarak “Biz Anayasa’nın üstün hükümleriyle bağlıyız.” deme gereği duydum, bunun hiç yadırganacak bir tarafı yok; tam tersine, bizi burada birleştiren tek metin Anayasa’mızdır, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’dır ve bu, yürürlüktedir; bunun hükümlerini ölçüt almak hepimiz için bir ödevdir.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Biz konuyu Anayasa 73’üncü maddedeki amir hükme göre söyledik.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Evet, geliyorum oraya.

Şimdi...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Cumhurbaşkanına verilen yetkiye göre söyledik.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Tabii ki.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Anayasa 73’e bakın, Cumhurbaşkanına ne yetki veriyor?

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – 73’e baktım. Şimdi söyleyeceğim zaten.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Tamam, onun için söyledik.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Şimdi söyleyeceğim ama madde 73’ün Cumhurbaşkanına tanıdığı yetki, yasa yoluyla Cumhurbaşkanına tanıyacağımız yetki madde 13’e aykırı olamaz.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Değil ki.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Madde 13 “ölçülülük” ilkesini koyuyor. Siz bir anda “Yüzde 100, yüzde 200 artırır.” dediğiniz zaman, kime tanırısanız tanıyın, Meclise de tanısanız o yetki madde 13’e aykırılık teşkil eder. Tabii ki sadece madde 13 açısından değil; dediğiniz gibi, 73’e geleceğim ama özellikle burada tartışılan bu 4’üncü maddede öngörülen muafiyet ve istisnalar

20 milyon TL, 750 milyon avro ölçüt alınarak Anayasa'nın 48'inci maddesi ve Anayasa'nın 10'uncu maddesi açısından bana sorunu geliyor. Şöyle ki: Tabii ki bu konuda diğer hatiplerin belirttiği gibi bilgi eksikliği var ve belki bu konularda bizleri aydınlatacaksınız, "Hayır, 48'inci maddeye aykırı değildir." ya da "10'uncu maddeyle ilişkisi bulunmamaktadır." biçiminde açıklama yapacaksınız. Şöyle ki: 48'inci madde, bilindiği gibi, piyasa rejimini ve çalışma özgürlüğünü öngörmektedir. Şimdi, bu muafiyetler ve istisnalar bakımından bu ölçüt 20 milyonun üzerinde kalan, 20 milyonun altında olan hizmet sunucuları ve alıcıları bakımından ne gibi avantajlar ve yükümlülükler doğurmaktadır? Çünkü hizmet alıcısı bakımından eğer ben hizmet alıcısı isem cirosu 20 milyonun altında olan şirketi mi tercih ederim yoksa vergi mükellefini mi tercih ederim? Vergi mükellefi yani hizmet sunucusu, hizmet alıcısına bunu nasıl yansıtacak? O zaman, böyle bir ayırım, rekabet hukuku açısından ne ifade eder? Ve hâliyle Anayasa'nın çalışma özgürlüğünü düzenleyen 48'inci maddesi açısından bu açıklanmaya muhtaç. Bu itibarla, 48'inci maddenin öngördüğü çalışma özgürlüğüne ilişkin sınırlama ölçütlerine giriyor mu girmiyor mu, bu bakımdan ciddi bir biçimde sorundur. "Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi" deyimini kullanmak açısından, bu deyim sürekli kullanan vekilleri de rahatlatmak açısından burada...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kaboğlu, toparlar mısınız.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – ...hiç ilgisi yok, tamamen Anayasa madde 48'in güvence altına aldığı piyasa ekonomisi ve çalışma özgürlüğü açısından biz bu özgürlüğü sınırlarken Anayasa'nın 13'üncü maddesinin belirlediği ölçütleri dikkate almak durumundayız. Şimdi, bu itibarla, 20 milyon ölçütünün Anayasa'nın 10'uncu maddesi açısından da 20 milyonu aşan ve aşmayan, vergi mükellefi olan ve olmayan hem hizmet sunucuları açısından hem hizmet alıcıları açısından Anayasa'nın 10'uncu maddesinde yer alan eşitlik ilkesi açısından da değerlendirilmesi gerekir.

Biraz önce Sayın Başkan, belirttiğiniz üzere, 73'üncü madde böyle bir esneklik tanıyor özellikle indirim konusunda fakat 73'üncü maddenin Cumhurbaşkanına tanıdığı yetki, Anayasa'nın 13'üncü maddesinden ayrı olarak değerlendirilemez çünkü yasayla yapılacak düzenlemeler bile 13'üncü maddenin öngördüğü özellikte ölçülülük ilkesine tabi olmak durumundadır.

BAŞKAN – Sayın Kaboğlu, lütfen tamamlayınız.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Son söz, Sayın Başkan...

Evet, benim sözümü kesiyorsunuz, bitirmem için çok gayret gösteriyorsunuz ama yani sonuç olarak ben bir sohbette bulunmuyorum.

Ve özellikle madde 7'nin öngördüğü kapatma konusu, Anayasa madde 48'e aykırı; özel sektörde bir şirketin yargı kararı olmaksızın -bir aylık süre- bir idari birim tarafından kapatılması, Anayasa madde 48 açısından ve hâliyle madde 13 açısından ciddi bir sorundur.

Şimdilik bu kadar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Kaboğlu, ben sözünüzü kesmiyorum. İlk defa Komisyonumuza gelmiyorsunuz, Komisyonumuzun kurallarını da biliyorsunuz. O noktada sizin de o kurallara daha fazla riayet etmenizi rica ederim.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Şöyle yapalım Sayın Başkan: Bana konuşmamın süresini bildirin o zaman.

BAŞKAN – O zaman, baştan söyleyelim size.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Baştan söyleyin.

BAŞKAN – Şöyle: Komisyon üyesi olmayan milletvekillerimizin konuşma süreleri beş dakikadır.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – On dakika olarak biliyordum ben.

BAŞKAN – Hayır, değildir. Ben size toplam, yaklaşık dokuz buçuk dakika söz verdim.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, Sayın Kırkpınar, buyurun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Evet, Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; ben, her şeyden önce, ilk defa böyle bir vergilendirme sistemiyle ilgili bir konuyu ele aldığı için bu teklifi hazırlayan değerli milletvekilimizi ve arkadaşlarını tebrik ediyorum.

Tabii, madde üzerinde konuşacağım. Hocam gibi her madde üzerinde söz alıp bunun Anayasa’ya aykırılığını tartışmanın burada bu tartışmaları uzun süre devam ettireceğini ve bitirmeyeceğini düşünerek -bu teknik Komisyon- özellikle maddeler üzerinde görüşlerimizi beyan edersek daha faydalı olacağına inanıyorum.

Diğer taraftan, tabii, bu maddenin bana göre en önemli amaçlarından biri, gelir elde etmek; ikincisi ise bu firmaları yani yerli firmaları bu anlamda korumak ve teşvik etmek amacı görüyorum. Bana göre en dikkat edilmesi gereken şey, bu maddede özellikle hizmet alıcıların, bu vergiye tabi olan hizmet vericiler burada yükümlülük altında iken yükümlülüklerini yerine getirmedikleri zaman mağduriyet söz konusu olursa bu mağduriyetin nasıl giderileceği hususuyla ilgili herhangi bir bilğimiz var mı? Ben işin o yönüne çok dikkat edilmesi gerektiğine inanıyorum.

Teşekkür ediyorum.

(Oturum Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, demin de ben somut olarak anlamaya çalıştım, yine aynı paralelde soracağım. Burada konuyla ilgili dijital firmalar ya da onların temsilcisi bir meslek kuruluşu yok maalesef dolayısıyla tam olarak anlamakta zorluk çekiyorum.

Vedat Bey, arkadaşlarla, şimdi, ben bu konunun uygulamasını yaptığım için soruyu tekrar o şekilde soracağım. Bir video hazırlattım ben, firma olarak bir video hazırlattım. Bunun için, hazırlatmayla ilgili yani dijital bu şeyi hazırlatmakla ilgili bir vergi ödemiyorum, “Bu tamam.” diyorsunuz fakat bunu hazırlattıktan sonra bir aracı firmaya veriyorum, bu, dijital bütün platformlarda bunu yayınlıyor; yüz, iki yüz mecrada yayınlıyor. Ben sadece o aracı firmaya para ödüyorum, fatura da oradan bana geliyor. Ben diğer firmalarla ilgili herhangi bir bilgi sahibi değilim ama nereler olduğunu aşağı yukarı biliyorum, oralarda yayınlıyor. Bu aracı firmayla ilgili bir vergi kesintisi söz konusu olacak mı? Yani bu dijital hizmet vergisi, aracı firma için söz konusu olacak mı? Demin “Yok.” dediniz ama şöyle bir şey var (c) bendinde: “Kullanıcıların birbirleriyle etkileşime geçebilecekleri dijital ortamların sağlanması ve işletilmesi hizmetleri...” diyor. Burada var görünüyor, demin “Yok.” denildi. (b)’de de “...dijital herhangi bir içeriğin dijital ortamda satışı ile bu içeriklerin dijital ortamda dinlenmesine, izlenmesine, oynanmasına veya elektronik cihazlara kaydedilmesine veya bu cihazlarda kullanılmasına yönelik dijital ortamda sunulan hizmetler...” diyor, dolayısıyla giriyor gibi görünüyor bu.

Ayrıca (c)'nin 2'nci fıkrasında “Birinci fıkrada sayılan hizmetlere yönelik dijital ortamda verilen aracılık hizmetleri de dijital hizmet vergisine tabidir.” diyor. Yani demin verilen cevap doğru olmadı gibime geliyor, bir.

İkincisi, Sayın Başkan, şuna cevap verebilirlerse memnun olurum: Bu 476 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı çerçevesinde -o geçen yıl çıktı, bu yıl yürürlüğe girdi- mükerrerliği bir tarafa, dijital hizmet vergisiyle mükerrer olacağı kesin ama onun haricinde bu kapsamda kaç mükellef var Maliye Bakanlığı kayıtlarına göre ve bu sene ne kadarlık bir hasılat elde edildi bu konuyla ilgili olarak? Bunu baz alarak hiç olmazsa bu dijital hizmet vergisinin ne getireceğini görmeye, anlamaya çalışalım.

Teşekkür ederim tekrar.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, tekrar mı söz talep ediyorsunuz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Vallahi, başka arkadaşlar da tekrar aldılar, bana gelince hep böyle yapıyorsunuz, niyeyse bilmiyorum, Sayın Başkan.

BAŞKAN – Siz zaten Komisyon üyelerinin yarısı kadar konuşuyorsunuz, onu söyleyeyim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, haksızlık ediyorsunuz, ayrımcılık yapıyorsunuz. Bu anlamda doğru değil yani.

BAŞKAN – Pozitif yönde sana yapıyoruz, doğru.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Pozitif anlamda yaparsanız sevinirim. Yok, Sayın Başkan, hayır, ben anlamadım deyince bana “Nasıl anlamıyorsun?” diyorsunuz. Bakın, bütün arkadaşlarımız anlamamış, Sayın Mustafa Bey de Bülent Bey de diğer arkadaşlarımız da İsmail Bey de kimse anlamamış, ben size söyleyeyim.

BAŞKAN – Yok, aracılılık hizmetleri, sizin...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Siz anlamışsınız ama hiçbirimiz anlamamışız, neyse...

BAŞKAN – Aracılık hizmetleriyle ilgili sorduğu soru haklı bir soru.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Benimkiler haksız sorular, değil mi?

BAŞKAN – Siz şunu söylediniz: Firmaya yurt dışı...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Benimle aynı soruları Mustafa Bey sordu yani.

BAŞKAN – Açın tutanaklara bakın Sayın Paylan.

Neyse, buyurun siz konuşmanıza devam edin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Aynı soruları sorduk Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ben sizi tutanakları açıp tekrar okumaya davet ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben de sizi davet ediyorum. Siz yoktunuz, bütün arkadaşlarımız anlamadığını söyledi.

BAŞKAN – Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bu yasanın meramını bir sefer net bir şekilde ortaya koymamız lazım. Bu konuda sizden gerçekten hepimizi tatmin edecek bir görüş merak ediyorum. Meramı şu: Yani dünyada büyük şirketler var. Mesela Apple -hepimiz bu telefonu kullanıyoruz- geliyor, burada bu telefonu satıyor ama bundan biz vergi alamıyoruz. Parayı alıyor, götürüyor, İrlanda’da şirket kuruyor, oraya düşük vergisini veriyor. Bu, ciddi bir sıkıntıdır. Bu sıkıntıyı çözmemiz lazım. Kâr vergisi anlamında, kârı anlamında.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Bu ticaret efendim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, bunu diyorum, örnek olarak söylüyorum. Bununla ilgisi olduğu için söylemiyorum. Sayın Bakan Yardımcım, örnek olarak söylüyorum bunu. Bundan rahatsızlığımız var. Bunu başka bir örnek olarak söyledim.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Araba ile telefonun farkı yok. Zaten ticaret vergisi, KDV alıyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama ticaret vergisini matrah üzerinden alıyorsunuz yani kâr üzerinden almıyorsunuz. Yani şu telefonu 100 dolara mal ediyor, gelip bize bin dolara satıyor. Siz ciro üzerinden vergi alıyorsunuz, sıkıntı bu.

Şimdi, arkadaşlar, burada da benzer bir durum var. Burada da Facebook şirketini kuruyor Amerika’da, geliyor, burada reklam hizmeti satıyor. Bunun maliyeti nerede? İnsanları nerede çalıştırıyor? Amerika’da Silikon Vadisi’nde çalıştırıyor, orada maaş veriyor insanlarına ama bütün dünyaya buradan reklam hizmeti satıyor. Onun maliyeti orada, kârı burada. Şimdi, burada bir sıkıntı var. Bu sıkıntıyı nasıl çözeceğiz, bunu tartışmamız lazım. Şimdi, biz bu sıkıntıyı çözecek bir madde mi getirdik? Bence değil. Örneğini verdim yani bu vergi yükünü yine vatandaşımıza yükleyecek bir vergi düzenlemesi getirdik yani diyoruz ki 100 liralık reklam vergisini 107,5 lira olarak vatandaş ödeyecek. Facebook çok rahat, inanın çok rahat. Diyor ki: “Sen vergi getirirsen ben 100 lirayı 107,5 lira yaparım, bu hizmeti satmaya devam ederim.”

Bakın, bir örnek vereceğim: Az önce bir arkadaşımla konuştum, kendisi küçük bir üretici. “Facebook üzerinden reklam veriyorum. Bu sayede Türkmenistan’dan bana müşteri geliyor, Sırbistan’dan müşteri geliyor, Rusya’dan müşteri geliyor. Ben malımı oraya koyuyorum, reklam veriyorum, her yıl Facebook’a 100 liranın üzerinde para ödüyorum.” diyor. Bakın, bir küçük işletme, reklam veriyor. Oradan da müşteri kazanıyor. Biz bu vatandaşa, bu üreticiye diyeceğiz ki: “Arkadaş, sen 100 lira değil de 107,5 lira Facebook’a ödeyeceksin.” Bu kadar açık. Şimdi, biz “İhracata teşvik edeceğiz.” diyoruz mesela değil mi? İhracatçı şirketler var, küçük KOBİ’ler var, bunlar da malını tanıtmaya çalışıyor, global alana girmeye çalışıyor. Şimdi, bunlara biz ayrı bir külfet getiriyoruz. Yani külfet Facebook’a, Google’e gelse amenna; külfet Facebook’a, Google’a gelmiyor arkadaşlar; benim arkadaşım olan KOBİ’ye geliyor. KOBİ bu 7,5 lirayı ödeyecek. Bu sorunu nasıl çözeriz diye bir tartışma yürütelim diyorum. Bu sorunu dünyada çözen bir ülke var mı? Bir bilgi verin ya. Bu sorunu bütün dünya tartışıyor. Bakın, Avrupa Birliği tartışıyor, Fransa tartışıyor, diğer ülkeler tartışıyor. Bunu çözebilen bir ülke varsa biz de o yoldan gidelim. Vatandaşımıza ek bir vergi yükleyerek emin olun, KOBİ’lerin sırtına, ihracatçının sırtına, küçük imalatçının sırtına biz bu vergiyi yükleyeceğiz.

BAŞKAN – “Facebook’a vergi koymayalım.” mı diyorsunuz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, koymayalım demiyorum, bu vergi Facebook’a konulan bir vergi değildir. Bu vergi, benim arkadaşşıma, Hüseyin arkadaşşıma getirilen bir vergidir.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Satış ve pazarlama gideri yok mu? Gidip broşür bassa, adam çalıştırsa, gönderse gideri olmayacak mı?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, artı bir vergi getiriyorsun ona diyorum.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Hayır “masraf” diyorsun, bu değil mi? Yani bir ürünün satışında, pazarlamasında gider yok mu?

BAŞKAN – Sayın Paylan, tamamlayın lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Var ama o pazarlama maliyetinin üzerine bir vergi getiriyorsunuz.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Hayır, ne münasebet? Onun yerine, bunun üzerinden yapılıyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Gürcistan’a gitse, gelse daha mı ucuz olacak?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, değil işte, anlamıyorsun ki. Onun üzerine vergi getiriyorsun diyoruz, onun üzerine vergi getiriyorsunuz. Bu vergiyi Facebook ödemeyecek, bu vergiyi Netflix ödemeyecek; bu vergiyi onları kullananlar ödeyecek arkadaşlar. Bu kadar açık. Bunu nasıl tersine çeviririz, bunu tartışalım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Her verginin mükellefe maliyeti vardır zaten.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Tatlıoğlu...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Teşekkür ederim.

Ben bir şey söylemek istiyorum: Şimdi, bu hasılat üzerinden yüzde 7,5 gerçekten vergileme sistemine aykırı bir oran, çok yüksek. Bakın, bunlar yüzde 10 kâr etseler yüzde 75 vergilemiş oluyoruz. Ayrıca, bu aracı kurumlarla ilgili bir sıkıntı var. Ben gördüğüm yerden, pencereden bir değerlendirme yapayım, durum şöyle: Bu vergiye hepimiz taraftarız ama bu iyi düzenlenmemiş. Gelin, bunu geri alalım, düzenleyelim veyahut da sonuna bırakalım bir gün iki gün neyse, tekrar getirin ve hepimiz hep birlikte çıkaralım. İnanın, bakın, bunu değiştireceksiniz mutlaka. Gerek yok. Bakın, burada şubatta kabul edilmiş, mayısta değiştirilmiş kanunlarla karşılaşılıyor bu son zamanlarda. Sayın Demiröz, gerçekten çok soru cevapsız ve verdiğiniz cevaplar da yetersiz. Çünkü ihtiyaç duyulan bir alan, ilk defa yapılıyor ama bunu gerektiği kadar aramızda konuşalım, siz de tartışın ve daha düzenli bir şey getirelim. Hepimiz de bunun yanında olalım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Emecan, son olarak buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Şimdi, prensip olarak bu dijital verginin getirilmesine elbet biz de karşı değiliz yani böyle bir karışıklık yok ancak deminden beri konuşulan şeyler dün de aslında gündeme getirildi. Ben dünkü konuşmamda da belirttim bu getirilen vergilerin son kullanıcılara etkisi olacak diye. Siz “Uygulayandan alacağız.” diyorsunuz ısrarla ama siz yüzde 7,5’luk vergiyi uyguladığınız zaman firmalar ürünlerine, hizmetlerine zam yapacaklar. Sonuçta son kullanıcılar bunlardan etkilenecek yani iki kere iki dört. Elbette ki her verginin bir maliyeti olabilir ama dünden beri de konuştuğumuz bir şey var; bu da bir vergi reformu yapılması, daha adaletli bir vergi çalışmasının yapılması ve ondan sonra belki bu vergilerin getirilmesi olabilir. Şimdi, hiçbir düzenleme yapmadan, vatandaşın üzerindeki dolaylı vergi yükünde hiçbir oynama, bir düzeltme yapmadan, üstüne üstüne yok biz dijital hizmet veren firmaları vergilendireceğiz diyerek son kullanıcıları yine vergi yüküne boğduğunuz zaman, işte, o zaman bu olmuyor. O zaman bu, vergi üstüne vergi.

TÜRMOB’un temsilcisi Profesör Doktor Semih Öz burada mı? Dün buradaydı. Ben tutanaklara baktım, dikkatimi çekmişti verdiği bir örnek; paylaşmak istiyorum tekrar, çok önemli gerçekten. Şimdi, demiş ki dün: “Ben geçen hafta Brüksel’deydim, bir toplantıya katıldığımda Türkiye’deki bir dijital işlem vergisinin uygulanacağını söylediğimde Fransız delege diğer taraftan bana şöyle bir açıklama yaptı toplantıda ‘Fransa devleti olarak Amazon.com’u vergilendirmek istedik ve yaklaşık 1 milyar avro vergi çıkardık. Amazon şöyle bir yanıt verdi bize ‘Bunu ben ödeyebilirim, benim için bir mahzuru yok

çünkü bu vergiyi ödeyecek olan benim Fransa'daki müşterilerim.' dedi." Dolayısıyla bu vergi esas itibarıyla Türkiye'deki kişiler üzerine uygulanacak bir vergi diye nokta diyorum ve lütfen, bu teklifi gerçekten yeniden tartışalım.

Size de bir şey hatırlatmak istiyorum Sayın Demiröz. Dün konuşmanızda şöyle dediniz, konuşmanızı şöyle bitirdiniz, çok da hoşuma gitti, o yüzden paylaşmak ve hatırlatmak istiyorum: "Yapılan ilaveler, düzeltmelerle ilgili görüşlerinizi bu kanuna yansıtacağımızı şimdiden beyan ediyorum." Sizden bunu bekliyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, çok kısa dediniz, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, esas sorumu atladım, siz insicamımı bozdunuz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Senin insicamın her zaman bozuluyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Net bir soru soracağım Sayın Bakan Yardımcılarıma ve Gelir İdaresi Başkanlarına: Bu şirketler -bahsettiğimiz 5-6 tane büyük şirket var, sonuçta hedeflediğimiz yer belli- Türkiye'de mükellefler mi? Kurumlar vergisi mükellefler mi bunlar? Yani Facebook, Google gibi şirketler Türkiye'de kurumlar vergisi mükellefi midir? Kurumlar vergisi mükellefiyse biz bu şirketlerden ciroları üzerinden mi vergi alıyoruz? Nasıl kurumlar vergisi alıyoruz yani neye göre alıyoruz? Bunu anlatın.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Değiller.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Niye yapmıyorsunuz?

BAŞKAN – Şirketi yok ki.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Gelmiyorlar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – "Gelmiyor" olur mu? Zorlayın.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Öyle bir şey olur mu? Gözünü seveyim ya.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tabii ki olur, zorlayın. Hayır, Gelir İdaresi ne iş yapar? Burada faaliyette bulunuyor, fatura kesecek.

BAŞKAN – Seni ben demokrat biliyordum ya Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, arkadaşlar, bir dakika... Ben bir şirket kurdum, fatura kesecek Türkiye'de değil mi, fatura kesilmeyecek mi? KDV alıyoruz değil mi? KDV mükellefi mi bu şirketler? Alıyoruz. Şimdi, yeni çıkarsa vergiyi ne yapacağız? KDV'yi vatandaş ödüyor. Bu dijital vergiyi de alacağız değil mi? Onlar da mükellef olacak, bu şirketler ama fatura kesen bir şirketi kurumlar vergisi mükellefi yapmıyorsunuz. Neden yapmıyorsunuz? Bana cevabını verin.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Osman Bey, buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Çok teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli hazıruna birkaç kelime genel bilgi de vermek istiyorum.

BAŞKAN – Yalnız, siz o konuya girmeden önce Sayın Kuşoğlu’nun ifade ettiği bir husus vardı. Özellikle 1’inci maddenin (c) bendinin (2)’nci fıkrasını ben de okumak istiyorum: “Birinci fıkrada sayılan hizmetlere yönelik dijital ortamda verilen aracılık hizmetleri de dijital hizmet vergisine tabidir.” Yani biraz önce videoyu yaptırdım, bir firmaya verdim, firma da internet ortamında bunun satışını gerçekleştirdi, bu firma aracılık hizmeti mi yapmıştır, 7,5’luk vergiyi ödeyecek midir? Değil mi Sayın Kuşoğlu, bunu biraz daha netleştirmek için bunun da cevabını istiyoruz.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ - Dediğim gibi birkaç cümleyle genel olarak bu yasanın tarihçesine çok azıcık değinmek istiyorum çünkü sanıyorum herkesin kafasında olan bazı sorulara cevap verecektir.

Öncelikle şeyi belirtmek isterim, biz Bakanlığımız olarak ve diğer ilgili bakanlıklarla yaklaşık sekiz aydır bu konuyu çalışıyoruz, bu çok önemli bir konu hepimiz farkındayız. OECD, ilgililer bunu zaten biliyor, bir yıldan fazla çalışıyorlar bu kolay bir konu hepimiz...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) - On sekiz ay.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ - Doğru.

Şöyle bir şey var: Bunun çıkış nedeni; şu anda sanıyorum 15 ilâ 20 arasında Amerikan orijinli internet şirketinin hepsi İrlanda’da mukim ve İrlanda üzerinden tüm dünyaya biliyorsunuz yayın yapıp para kazanıyorlar. İrlanda’nın şu anda kitabi kurumlar vergisi oranı yüzde 12 -bizim yüzde 22 biliyorsunuz- efektif kurumlar vergisi yüzde 1 civarında, yüzde 1 vergi veriyor bu şirketler İrlanda’da. Mutlaka okumuşsunuzdur ciddi miktarda davalar açıldı, Avrupa Birliği bunları dava etti büyük miktarlarda milyar dolarlık vergi... Bunun nedeni hep burada.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Biz dava ettik mi?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ - Biz dava etmedik efendim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Niye etmiyoruz?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ - Şimdi biz başka şeyler yaptık, ona da biraz değineceğim.

Burada bir kere KDV ödemiyorlar, Avrupa’da da KDV ödemiyorlar, kurumlar vergisi ödemiyorlar. Bu, bulundukları pazarlardaki mahalli şirketlere -bu Fransız şirketi olabilir, İtalyan şirketi olabilir- karşı muazzam bir fiyat avantajı sağlıyor, sizin tahmin edebileceğiniz gibi. Bir nedeni, bu vergi dezavantajını ortadan kaldırmak, böyle bir verginin gelmesinin temel nedeni çünkü bu yeni ekonominin dijital bazlı ekonominin daha önce hiç benzeri olmadığı için dünyada bu konuda gelişmiş, evrilmiş bir vergi mevzuatı hiçbir yerde yok biliyorsunuz. Bu nedenle, tüm ülkelerin peşinde koştuğu şey, dediğim gibi kendi ülkelerindeki benzer işletmelerin tekamül edebilmesi için en azından rekabet şartlarının biraz daha iyileşmesini sağlamak, bu da çok makul bir şey, aynı şey bizim için de geçerli. Pek çok benzer yerli firma bu konuda çalışıyor ama öyle muazzam bir rekabet var ki karşılarında maliyet açısından, burada bir yerde bir adalet sağlamak zorundayız.

İkincisi, bu şirketlerin opere ettiği ülkelerin pazarlarından aldıkları muazzam kârların da bir şekilde doğru düzgün vergilenmesi gerekiyor vergilerin adaleti açısından. İrlanda efektif yüzde 1 alıyorsa, düşünün, hiçbir vergi alınmıyor, KDV yok, bu kadar gayri adil ve düzen ve rakamları sizler de telaffuz ettiniz muazzam...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şirket koymuyor mu?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ - Hiçbir şey koymuyor ve Facebook onun için...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Fatura kesiyor mu?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ - Faturayı tabii kesiyor yoksa o şirket...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Bunu gider yazabiliyor mu?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ - Efendim oraya değineceğim. Şöyle: “Biz ne yaptık?” “Dava ettiniz mi?” diye sordunuz ya o konuda aslında Gelir İdaresi ve Vergi Denetim Kurulu harekete geçti epeydir. Bu büyük şirketleri önce vergi incelemesine aldık ve onlara ciddi matrah farkları çıkarttık ama işte biliyorsunuz bu en son vergi aflarıyla onlar bir şekilde ondan faydalandılar, haklarıdır ama hemen hemen hepsi...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Matrahları mı istediler?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ - Hem onu yaptılar...

BAŞKAN – Arkadaşlar, böyle bir usul yok ya! Kusura bakmayın Sayın Paylan ya! Böyle bir usul yok.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ - Rakama girmek istemem ama şu anda bu şirketlerin hepsi KDV...

BAŞKAN - Osman Bey lütfen, Komisyona hitap ederek konuşun.

Özür dilerim.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ - ...mükellefiyeti tesis etti, şu anda kendi beyanlarıyla KDV'lerini ödüyorlar. Kendileri KDV hesaplayıp ödüyorlar bize genel olarak, bu büyük firmaların hepsinin ismini biliyorsunuz, onların hepsi KDV mükellefi oldular ve bize beyan edip ödüyorlar şu anda.

Burada bizim getirdiğimiz zaten OECD kuralları çerçevesinde çizilmiş bir model; gerek bu alt, üst limitler, lokal rakamlar, 750 milyon euroluk üst rakamlar, bunların hepsi OECD'nin kuralları, biz bunları yaratmadık. Koyduğumuz oran yüzde 7,5 ise bizim şu anda yürürlükte olan ve özellikle Telekom şirketlerinden aldığımız yüzde 7,5'luk özel iletişim vergisi oranı var, aynı oranı uyguluyoruz efendim.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) - Bunların iletişimle alakası yok ki.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ - Dediğim gibi yüzde 7,5 vergi almayı hedefliyoruz bu tasarıda, ayrıca şu anda reklam ödemelerinden yüzde 15 stopaj kesiyoruz. İki ayrı vergi var, bunların ikisi birbiriyle ilgili değil. Bu yüzde 15 kestiğimiz stopajı gelir ve kazanç vergisi olarak düşünün kurumlar vergisi yerine çünkü kurumlar vergisi ödemiyorlar, Bunların hiçbiri, bir tanesi hariç Türkiye'de kurumlar vergisi mükellefi değiller. Bunların hepsiyle ben şahsen en az üçer kere konuştum, on büyük kurumla hiçbiri gelmek istemiyor. Bir Netflix geldi, o da mecburen RTÜK yüzünden geldi. Bir Google var, iki tanesinin şu anda Türkiye'de mükellefiyetleri var, diğerleri gelmiyorlar. Yani kaç kere konuştuk her biriyle ama öyle bir niyetleri yok. Nedeni bir kârdan veya bir vergiden kaçınmak değil, dünyaya örnek olmak istemiyorlar. Çünkü tüm dünya özellikle Hindistan, Rusya gibi büyük ülkeler bizi izliyorlar, herkes bu şirketlerin makul bir şekilde vergi alabilmesinin peşinde. Burada atacakları bir adım hemen benzer ülkelerde uygulanmaya geçirileceği için ondan çekiniyorlar, bunu da biliyoruz. Ama şu anda dediğim gibi ikisi dışında Türkiye'de...

BAŞKAN – Osman Bey, aracılık hizmeti konusunu -biraz önce okudum- bir cevaplandırın.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ - Ben sözü Gelir İdaresi Başkanımıza vereyim.

BAŞKAN - Buyurun.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR - Sayın Başkanım, benim anladığım kadarıyla reklamı sunmaya aracılık ediyorsa orada da bir yüzde 7,5 olacak mı olmayacak mı diye sordu sayın vekilimiz.

BAŞKAN- Bakın, örnek şu, ben tekrar söyleyeyim: Diyor ki “Ben video programı yaptırıyorum, bunu bir firmaya satıyorum, onun parasını alıyorum, firma da herhangi bir internet ortamında bunu kendisi satıyor. Bu aracı yüzde 7,5’luk vergi ödeyecek mi ödemeyecek mi?” Doğru mu Sayın Kuşoğlu?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet, bir aracı firmaya verdik, 200 mecrada yayınlanmasını sağladı.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR - O aracılığı ...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - Mecralarla ilgili söylediğiniz...

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR - Sayın Başkanım, aracı bu operasyonu dijital ortamda gerçekleştirerek bir komisyon alıyorsa orada vergi var ama hiçbir dijital ortam olmadan herhangi bir şirket duruyor yani o bana fatura kesti, maliyetini söyledi, daha sonra, aldıktan sonra 200 yere dağıttı, 200 yerde yayınlattırdı, orada bir vergi yok ama bunu operasyonel olarak dijital ortamda gerçekleştiriyorsa, böyle bir sistem kurmuşsa ve oradan komisyon alıyorsa orada var.

Bazen şöyle bir algı da olabiliyor burada. Şimdi bizim sistemizde beyan esası geçerli yani biz böyle herkesin bizatihi tek tek tespit edip de ona baktım buna baktım gibi gitmeyeceğiz. Bir kere kanun yürürlüğe girdikten sonra -ki kanunda madde de var- biz herkese “Türkiye’de faaliyette bulunuyorsan bize cirolarını global cironu falan bildir.” diyeceğiz kanuna göre. Daha sonra beyanlarına bakacağız, beyanlarıyla bunlar arasında bir irtibatsızlık varsa ki banka hesaplarını da görüyoruz, daha sonra BDDK üzerinden bunların incelemeleri yapılacak. İlk etapta biz her şeyi böyle net şekilde şu anda tespit edemiyoruz, herkes kendi durumuna bakıp beyanını verecek.

BAŞKAN – Ama net cevap alamadım ben.

Değerli arkadaşım bakın, şimdi (c) bendini anlıyoruz bir platform kastediliyor. Nedir? İşte Amazon olabilir veya bir başkası olabilir. Ne yapıyorsunuz? Bir firma buzdolabını satacak orada reklam veriyor, her bir sattığı buzdolabından belirli bir komisyon alıyor, ondan dijital vergi alacaksınız ama diyelim ki bir reklam firması Amazon için reklam topluyor ve Amazon’un o platformuna bu reklamları yerleştiriyor. Bu reklam firması 7,5’luk vergiyi verecek mi, vermeyecek mi, aracı firma konumunda mı, değil mi? Değil mi Sayın Kuşoğlu?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Vermeyecek Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Vermeyecek... Onu soruyoruz.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Orada çok farklı ama... Dijital ortamın kurulmasıyla alakalı.

BAŞKAN – Eğer vermeyecekse bakın, şöyle: (c) bendinin (2)’nci fıkrasını bir okuyun lütfen. O (2)’nci bendine açıklık getirmemiz gerekiyor.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Aracılık hizmetini dijital ortamda veriyorsa o zaman var.

BAŞKAN – Onu Başkan Yardımcımız bana anlatmıştı, o bir anlatsın, örnekle.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – (2) numaralı fıkrayı?

BAŞKAN – Evet, (2) numaralı fıkrayı.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – (2) numaralı fıkradaki amacımız aslında şuydu: Bazı arama motorları reklamları alıyor, reklamları topluyor ama kendi sitesinde yayınlamıyor reklamları, onun üzerinden bir komisyon alıyor, daha sonra bu reklamlara gidip başka siteler üzerinde yayınlıyor, gazete siteleri olabilir, haber siteleri olabilir, bunlar üzerinde yayınlıyor. Buradaki amaç hem bu arama motorunun aracılık ettiği ve komisyondan elde ettiği hasılat ve yine reklamın yayınladığı haber sitelerinden gazetelerin elde ettiği hasılatın yüzde 7,5 oranında vergiye tabi tutulması.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Çifte olmuyor mu?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Çifte olmuyor çünkü...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – 500 alıyorum ben, 300 liralığını oraya veriyorum, 800'den yaparsanız çift oluyor.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – 800'den yapmayacağız, sizde kalan komisyon tutarı üzerinden yapacağız. Yani nedir diyelim ki ben... Sizin hasılatınız aldığınız komisyon tutarı. Ben 500 liralık toplam reklam aldım...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Hasılat üzerinden ama...

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Ama sizin elde ettiğiniz hasılat orada 500 lira olmayacak, sizde kalan komisyon tutarı olacak. Yani 500 liralık bir reklam varsa...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – O ,gelir-gider arasındaki fark. Hasılat ne demek hasılat?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Ama oradaki 500 liralık...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Hayır, hasılatı nasıl tanımlıyoruz?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Bizim oradaki kastımız...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Ama hasılatı tanımlayın. Hepimiz tanımlayalım hasılatı.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Ama Sayın Vekilim, verdiğiniz hizmetten elde ettiğiniz...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Aynı para, 500'den doğuruyoruz 800'ü.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Sayın Vekilim, verdiğiniz hizmetten elde ettiğiniz komisyon geliri.

BAŞKAN – Şimdi, şöyle, mesele şu...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – 500 lira alıyorum... Hasılat diyoruz burada.

BAŞKAN – Arkadaşlar koşulumuz şu mu? Bakın tekrar soruyorum: Yüzde 7,5'luk vergi alınabilmesi için mutlaka bir dijital ortamda olması gerekiyor, değil mi şartımız bu, aracılık için de bu?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Evet, evet, kesinlikle.

BAŞKAN – Bülent Bey, bakın, yüzde 7,5'luk vergi alınabilmesi için mutlaka o firmanın dijital ortamda burada bahsedilen işlemleri yapmış olması gerekiyor, reklamsa reklam. Eğer diyelim ki siz bir video yaptırdınız, firmaya sattınız firma da Google'a bunu satıyorsa Google bunu kendi sitesine koyuyorsa bu 7,5 oranı Google ödeyecek, bu firma ödemeyecek, doğru mu?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Evet.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Yok, evet değil, siz biraz önce söylediniz, ödüyor ya. Yani sizin biraz önce söylediğiniz ile şimdi söylediğiniz arasında fark var efendim yani bunu eleştiri için söylemiyorum, bu hepimizin hayatını etkileyecek, doğruyu yakalama adına söylüyorum.

BAŞKAN – Evet, değerli arkadaşlar, bu maddeyi oylamıyorum. Şimdi, müsaadenizle...

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Sayın Başkanım, bir stopajla...

BAŞKAN – Bir müsaade edin arkadaşlar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sorularımız var.

BAŞKAN – Bir müsaade edin Sayın Paylan.

1'inci maddeden 7'nci maddenin sonuna kadar bu dijital vergi konusu. Bugünkü 1'inci maddedeki tartışmamızda aslında, 2'inci, 3'üncü, 4'üncü, 5'inci, 6'ncı hatta 7'nci maddeyi ilgilendiren tartışmalar yaptık sabahtan beri. Dolayısıyla müsaade ederseniz 2'nci maddeden –oylarınıza sunacağım- 7'nci maddeye kadar...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Sorularımız var.

BAŞKAN – Cevaplandıracağız o soruları, cevaplandırılacak.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 1'inci maddeyi okumadık ki.

BAŞKAN – Oylamıyorum 1'inci maddeyi.

Sayın Paylan, lütfen... Lütfen...

Arkadaşlar, 2'nci maddeden 7'nci maddeye kadar okutacağım, 1'inci maddeyi oylamıyorum. 2'nci maddeden 7'nci maddeye kadar okutacağım ve tümünü tartışacağız, 2'nci maddeden 7'nci maddeye kadar tekrar söz almak isteyenlere söz vereceğim ve daha sonra maddelerin oylamasına geçeceğiz. Bunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Peki, 1'inci maddeyle ilgili bir soru soracağım.

BAŞKAN – Arkadaşlar, 1'inci maddeyle ilgili sorularınız baki. Şunu söylüyorum arkadaşlar: Görüşeceğiz diyorum ya, 1'inci madde dâhil görüşeceğiz, 2'nci maddeden 7'nci madde sonuna kadar okutacağım ve tekrar sizlere söz vereceğim, o sorularınız baki, o sorularınız yine cevaplandırılacak, yine söz vereceğim.

Okutuyorum efendim 2'nci maddeden itibaren:

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Dijital ortam: Fiziki olarak karşı karşıya gelmeksizin, çevrim içi faaliyetin gerçekleştirildiği her türlü ortamı,

b) Dijital hizmet sağlayıcıları: Kanunun 1 inci maddesinde sayılan hizmetleri sunanları,

c) Hasılatın elde edilmesi: Hasılatın mahiyet ve tutar itibarıyla kesinlik kazanmış olmasını,

ç) Hizmetin Türkiye’de sunulması: Hizmetin Türkiye’de sunulmasını, hizmetten Türkiye’de faydalanılmasını, hizmetin Türkiye’de bulunan kişilere yönelik gerçekleştirilmesini veya hizmetin Türkiye’de değerlendirilmesini (Değerlendirmeden maksat, hizmetin karşılığını teşkil eden ödemenin Türkiye’de yapılması veya ödeme yurtdışında yapılmışsa, Türkiye’de ödeyenin veya nam ve hesabına ödeme yapılanın hesaplarına intikal ettirilmesi veya karından ayrılmasıdır. Şu kadar ki, dijital ortamda sunulan reklam hizmetinin Türkiye’de bulunmayan kişilere yönelik gerçekleştirilmesi durumunda hizmet Türkiye’de değerlendirilmiş sayılmaz),

d) Finansal muhasebe açısından konsolide grup: Uluslararası Finansal Raporlama Standartları veya Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca konsolide finansal tablolarda yer alan tüm işletmeleri, ifade eder.

Mükellef ve vergi sorumlusu

MADDE 3- (I) Dijital hizmet vergisinin mükellefi, dijital hizmet sağlayıcılarıdır. Bunların, 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu bakımından tam mükellef olup olmaması, dar mükellefiyette söz konusu faaliyetleri Türkiye’de bulunan işyeri veya daimi temsilcileri vasıtasıyla gerçekleştirip gerçekleştirmemesi dijital hizmet vergisi mükellefiyetine tesir etmez.

(2) Mükellefin Türkiye içinde ikametgâhının, işyerinin, kanuni ve iş merkezlerinin bulunmaması halleri ile gerekli görülen diğer hallerde Hazine ve Maliye Bakanlığı, vergi alacağının emniyet altına alınması amacıyla vergiye tâbi işlemlere taraf olanlar ile işleme ve ödemeye aracılık edenleri verginin ödenmesinden sorumlu tutabilir.

Muafiyet ve istisnalar

MADDE 4- (1) İlgili hesap döneminden önceki hesap döneminde, Kanunun 1 inci maddesinde sayılan hizmetlere ilişkin, Türkiye’den elde edilen hasılatı 20 milyon Türk lirasından veya dünya genelinde elde edilen hasılatı 750 milyon Avrodan veya muadili yabancı para karşılığı Türk lirasından az olanlar dijital hizmet vergisinden muafır. Mükellefin, finansal muhasebe açısından konsolide bir grubun üyesi olması halinde, bu hadlerin uygulanmasında grubun verginin konusuna giren hizmetlere ilişkin elde ettiği toplam hasılat dikkate alınır.

(2) İlgili hesap dönemi içerisinde birinci fıkrada yer alan hadlerin her ikisinin de aşılması halinde muafiyet sona erer ve haddin aşıldığı vergilendirme dönemini takip eden dördüncü vergilendirme döneminden itibaren dijital hizmet vergisi mükellefiyeti başlar. Söz konusu hadlerin aşılp aşılmadığının tespitinde, hesap döneminin üçer aylık dönemlerinin sonu itibariyle ilgili hesap dönemi içinde elde edilen kümülatif hasılat dikkate alınır.

(3) Arka arkaya iki hesap dönemi boyunca birinci fıkradaki hadlerden herhangi birinin altında kalanların vergi muafiyeti, izleyen hesap döneminden itibaren tekrar başlar.

(4) Cumhurbaşkanı birinci fıkrada yer alan hadleri verginin konusuna giren hizmet türlerine göre ayrı ayrı veya birlikte sıfıra kadar indirmeye veya üç katına kadar artırmaya yetkilidir.

(5) Hazine ve Maliye Bakanlığı, muafiyetin tespiti ve uygulanması amacıyla bildirim ve belgelendirme yükümlülüğü getirmeye ve maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir. Bu kapsamda bildirim ve belgelendirme yükümlülüklerini tam ve zamanında doğru olarak yerine getirmeyenlere, yükümlülüklerini yerine getirmeleri için 30 gün ek süre verilir. Verilen ek süre içerisinde, bildirim ve belgelendirme yükümlülüklerini tam ve zamanında doğru olarak yerine getirmeyenler bu maddede yer alan muafiyetten yararlanamaz.

(6) Dijital ortamda yapılan aşağıdaki hizmetlerden elde edilen hasılat dijital hizmet vergisinden istisnadır ve bu hizmetlerden elde edilen hasılat birinci fıkradaki hadlerin tespitinde dikkate alınmaz.

a) 4/2/1924 tarihli ve 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanununun ek 37 nci maddesi kapsamında üzerinden Hazine payı ödenen hizmetler.

b) 13/7/1956 tarihli ve 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 39 uncu maddesi kapsamında üzerinden özel iletişim vergisi alınan hizmetler.

c) 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 4 üncü maddesi kapsamındaki hizmetler.

ç) 28/2/2008 tarihli ve 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinde tanımlanan Ar-Ge merkezlerinde Ar-Ge faaliyetleri neticesinde oluşturulan ürünlerin satışı ile münhasıran bu ürünler üzerinden sunulan hizmetler.

d)20/6/2013 tarihli ve 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanunun 12 nci maddesi kapsamında yer alan ödeme hizmetleri.

(7) Dijital hizmet vergisine ilişkin istisna ve muafiyetler, ancak bu Kanuna hüküm eklenmek veya bu Kanunda değişiklik yapılmak suretiyle düzenlenir. Diğer kanunlarda yer alan istisna veya muafiyet hükümleri bu vergi bakımından geçersizdir.

İKİNCİ BÖLÜM

Verginin Matrahı, Oram ve Hesabı

Verginin matrahı, oranı ve hesabı

MADDE 5- (1) Dijital hizmet vergisinin matrahı, ilgili vergilendirme döneminde verginin konusuna giren hizmetler nedeniyle elde edilen hasılattır. Hasılatın döviz ile hesaplanması halinde döviz, hasılatın elde edildiği tarihte geçerli olan Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz alış kuru üzerinden Türk parasına çevrilir.

(2)Verginin matrahından gider, maliyet ve vergi adı altında indirim yapılmaz. Dijital hizmet vergisi, fatura ve fatura yerine geçen belgelerde ayrıca gösterilmez.

(3)Dijital hizmet vergisi oranı %7,5'dir.

(4)Dijital hizmet vergisi, matraha oranın uygulanması suretiyle hesaplanır. Bu şekilde hesaplanan vergiden herhangi bir indirim yapılmaz.

(5)Cumhurbaşkanı bu oranı, hizmet türleri itibarıyla ayrı ayrı veya birlikte %1 'e kadar indirmeye, iki katına kadar artırmaya yetkilidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Vergilendirme Dönemi, Verginin Beyanı, Tarhı, Ödenmesi ve Vergi Güvenliği

Vergilendirme dönemi, verginin beyanı, tarhı ve ödenmesi

MADDE 6- (1) Dijital hizmet vergisinde vergilendirme dönemi, takvim yılının birer aylık dönemleridir. Ancak Hazine ve Maliye Bakanlığı, hizmet türlerine ve mükelleflerin faaliyet hacimlerine göre birer aylık vergilendirme dönemi yerine üçer aylık vergilendirme dönemi tespit etmeye yetkilidir.

(2)Dijital hizmet vergisi, mükellefin beyanı üzerine tarh olunur. Kanunun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasının uygulandığı durumlarda, bu beyan vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar tarafından yapılır.

(3)Mükellefler ve vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar, dijital hizmet vergisi beyannamelerini, vergilendirme dönemini takip eden ayın sonuna kadar ilgili vergi dairesine vermekle yükümlüdürler.

(4)Dijital hizmet vergisi, katma değer vergisi mükellefiyeti bulunan hizmet sağlayıcıları için bu vergi bakımından bağlı bulundukları vergi dairesince, bulunmayanlar bakımından Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenecek vergi dairesince tarh olunur.

(5)Dijital hizmet vergisi, mükellef veya vergi sorumlusu olan gerçek veya tüzel kişi adına tarh olunur. Adi ortaklıklarda, verginin ödenmesinden müteselsilen sorumlu olmak üzere, ortaklardan herhangi biri adına tarhiyat yapılır.

(6)Beyanname vermek mecburiyetinde olan mükellefler ile vergi kesmekle sorumlu tutulanlar, bir vergilendirme dönemine ait dijital hizmet vergisini beyanname verme süresi içinde öderler.

(7)Dijital hizmet vergisi mükelleflerince ödenen dijital hizmet vergisi, bu mükellefler tarafından gelir ve kurumlar vergisine esas safi kazancın tespitinde gider olarak indirilebilir.

(8)Hazine ve Maliye Bakanlığı, dijital hizmet vergisi beyannamesinin ve eklerinin şekil ve muhtevasını belirlemeye, faaliyetin gereğini göz önünde tutarak mükellefin müracaatı üzerine veya resen tarh yerini tayin etmeye, mükellef veya vergi sorumlularına sadece vergiye tabi hizmetlerin sunulduğu dönemler için beyanname verdirmeye, verginin beyan ve ödeme zamanı ile tahsiline ilişkin usul ve esasları belirlemeye, bildirim ve belgelendirme yükümlülüğü getirmeye ve buna ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

Vergi güvenliği

MADDE 7- (1) 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına giren vergilere ilişkin beyanname verme ve ödeme yükümlülüklerini süresinde yerine getirmeyen bu Kanun kapsamındaki dijital hizmet sağlayıcılarına veya Türkiye’deki yetkili temsilcisine, bu yükümlülüklerin yerine getirilmesi için dijital hizmet vergisini tarha yetkili vergi dairesi tarafından internet sayfalarındaki iletişim araçları, alan adı, IP adresi ve benzeri kaynaklarla elde edilen bilgiler kullanılarak 213 sayılı Kanunda sayılan tebligat yöntemleri, elektronik posta veya diğer tüm iletişim araçları ile ihtarda bulunulabilir ve bu durum Gelir İdaresi Başkanlığının internet sitesinde ilan edilir.

(2)İlandan itibaren otuz gün içinde bu yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde, dijital hizmet sağlayıcılarının sunmuş oldukları hizmetlere erişimin, bu yükümlülükler yerine getirilinceye kadar engellenmesine Hazine ve Maliye Bakanlığınca karar verilir ve bu karar erişim sağlayıcılarına bildirilmek üzere Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna gönderilir. Engelleme kararlarının gereği bildirimden itibaren yirmi dört saat içinde erişim sağlayıcıları tarafından yerine getirilir.

(3)Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının görüşü alınarak Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenir.

(Oturum Başkanlığına Sözcü Abdullah Nejat Koçer geçti)

BAŞKAN – Madde 2 ile 7’ye kadar olan kısmı okuduk ve bu maddeler üzerinde söz talep edenlere söz vereceğim.

Sayın Şener, buyurun lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, dijital hizmet vergisi yeni bir vergi, dünyada da tartışılıyor fakat uluslararası kuruluşları Türkiye’de vergilendirmenin veya herhangi bir ülkede vergilendirmenin teknik zorlukları var. İlgili kuruluşlar ile ulusal otorite arasında birtakım ihtilaflar çıktığı zaman...

Sayın Milletvekilim, çok dikkatli dinliyorsunuz ama...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) - Ben de dinledim ama cevaplarımı beklemeden çıktınız.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Merak etme, aldım verdiğiniz cevapları. Üslubumu beğenmemiştiniz, onun için daha kibar davranacağım bu sefer ama kızmamızı gerektirecek bir paket olduğu için kızma hakkımızı her zaman saklı tutuyoruz.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) - Yok kızmıyorum, benim bakışım böyle.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Şimdi, burada kavramak, ilgili uluslararası kuruluşlarla veya şirketlerle bir yetki tartışması yaratacağa benziyor. Türkiye'nin elinde hangi yaptırımlar var bunları burada vergilendirmek için? “Hayır biz bu vergiyi ödemeyiz.” dedikleri zaman ne yapabiliriz, bizim vergi sistemimiz bunlarla ilgili hangi yaptırımları kullanabilir, bu tahsilatı nasıl sağlar, bu gerçekten çok müşkül bir durum, sıkıntılı bir durum. Bu çözülmeden bu maddelerin yürürlüğe girmesi de mümkün değildir yani hukuken yürürlüğe girebilir ama fiilen girmeyebilir. Bu noktada herhâlde OECD bünyesinde uluslararası platformda yapılan görüşmeler, tartışmalar, “Nasıl vergilendiririz?” diye yapılan çalışmalar önemlidir gibi geliyor bana. Bunları elbette vergi idaremiz takip edecektir ama bu arada ülkede antidemokratik eğilimler çok fazla gelişmiş olduğu için, ben dışarıdan alamadığımız vergi için kendi vatandaşlarımızın -dün ifade ettiğim tabirle- gırtlığına çökeceğimiz veya vergi idaremizin kendi vatandaşımızın gırtlığına çökeceği endişesini taşıdığımı belirtmek istiyorum. Nitekim, bu tahsilatta zorluk olduğunun veya bazen de imkânsızlık olduğunun bu paketi hazırlayan arkadaşımız farkında, biliyor ki şimdi önce bir mükellef tanımı yapıyor, hizmet sunanlar mükellef, onun arkasından mükelleflerden tahsilat yapamayacağını hissettiği için hemen şu cümle yerleştiriyor: “Gerekli görülen diğer hallerde Hazine ve Maliye Bakanlığı, vergi alacağının emniyet altına alınması amacıyla vergiye tâbi işlemlere taraf olanları verginin ödenmesinden sorumlu tutabilir.” diyor. Yani hemen burada “Amazon’dan Facebook’tan, bilmem nereden alamadığımız vergiyi kendi vatandaşlarımızdan tahsil ederiz.” diyor. Buradaki ifadede beni biraz tedirgin etti, şöyle tedirgin etti: “Verginin ödenmesinden sorumlu tutar.” diyor. Burada Vergi Usul Kanunu’ndaki vergi sorumlusu kavramı tanımlanıyor. Kelimesi kelimesine “vergi sorumlusu” denmemiş ama vergi sorumlusu Vergi Usul Kanunu’nda “Verginin ödenmesi bakımından alacaklı vergi dairesine karşı muhatap olan kişidir.” diye tanımlanıyor, burada da “Verginin ödenmesinden sorumlu tutulur.” dediğimiz zaman vergi sorumlusuna atıfta bulunuyoruz. Bunun anlamı nedir? Bunun anlamı şudur: Bir verginin mükellefi olsa, bir de vergi sorumlusu olsa öncelikle vergi, vergi mükellefinden tahsil edilmez, verginin sorumlusundan tahsil edilir, Vergi Usul Kanunu açıktır; o anlama gelmiyorsa bununla birlikte Vergi Usul Kanunu’ndaki bu maddenin de değişmesi lazım, o da başka sıkıntılar meydana getirebilir. Sanki burada başımızı ağrıttacak teknik bir nokta var gibi geliyor bana.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Tam anlayamadım bunu, bir daha izah yapabilir misiniz?

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Şimdi, Vergi Usul Kanunu’muza göre bir verginin mükellefi varsa, bir de sorumlusu varsa önce sorumludan tahsil edilir, mükelleften değil.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yani alışverişi yapandan...

BAŞKAN – Hayır, mağaza...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Yok, şöyle: İşveren işçiden kestiği vergilerden dolayı şeydir ama orada mükellefiyet de var aslında. Dolayısıyla verginin sorumluluğunun ön plana çıkıyor olması yani biraz önce...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yok, bu orayla ilintili değil, sorumluluk çünkü orada bizzat alışverişi yapanda.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – “Verginin ödenmesinden sorumlu tutulur.” diyor. Vergi sorumlusu da verginin ödenmesi bakımından alacaklı vergi dairesine karşı sorumlu kişidir.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yani “Alışverişi yapan sorumludur.” anlamında mı diyorsunuz?

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Vergi sorumlusu ayrı bir kavram.

BAŞKAN - Bir örnek verebilir misiniz?

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sözümün arasına girildi de... Yani söylediğim teknik olarak yanlış mı?

BAŞKAN - Şimdi, usulden değil ama yani teknik bir şey konuşuluyor. Ben size söz vereyim, bunu açıklayın.

Buyurun.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI VEKİLİ ADEM BİLGİLİ - Sayın Vekilimizin söyledikleri teknik olarak doğru. Yani, bir mükellefi... Sorumluluk, eğer ihdas edilirse -bu muhtelif kanunlarda vardır; gelir vergisinde, kurumlar vergisinde, KDV’de, ÖTV’de -vergi sorumluluğunda, bir mükellefi, işleme taraf olanı sorumlu tutabilme hususunda idareye yetki verir. Eğer sorumlu tutarsanız, ödenmeyen vergiden dolayı önce sorumluya gidersiniz yani bu bir kuraldır, o bakımdan doğru ama bu dijital hizmet vergisi kanununda sorumluluk yetki düzenlemesi şeklinde.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hayır, sorumlu kim oluyor, sorumlu olan kim?

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI VEKİLİ ADEM BİLGİLİ - Yani “Her halükârda sorumlu tutulur.” şeklinde değil de Maliye Bakanlığı vergiyi güvence altına alabilmek için işleme taraf olanları isterse sorumlu tutabilir. Bu bir yetki düzenlemesi.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) - Şunu anlıyorum...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Sorumlu olanlar kim? Biz bunu öğrenmek istiyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hizmeti alan.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI VEKİLİ ADEM BİLGİLİ - Yok, burada hizmeti...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) - Burada hizmeti alanı sorumlu tutuyor.

CAVİT ARI (Antalya) – Yani “Vergiyi kes, üstünü öyle öde.” der gibi bir anlayış var.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI VEKİLİ ADEM BİLGİLİ – Bu, bir yetki düzenlemesi. Hizmeti alana veya ödemeye aracılık edene sorumluluk getirebilecek Bakanlığımız.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Amazon’dan bir mal aldım...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ben Amazon’dan bir mal aldım, Amazon’dan vergiyi alamıyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, aracılık eden şirketler, acenteler.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) - O diyor ki: “Taraf olanlardan tahsil ederiz.” Sen taraf olansın. O, malı satıyor; sen alıyorsun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, yakalarsa acenteyi, yakalayamazsa...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Alışveriş yapan mı ödüyor?

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) - Bence onu da kapsar, bence onu da kapsar bu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kapsar. Söyledi işte “Kapsar.” diye, “Kapsayabilir.”

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Kapsar da senin ciron 20 milyon mu Türkiye’de?

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) - Ama sorumlu olmak için 20 milyon ciro şartı yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 20 milyon şart değil ki, 20 milyon şart değil.

BAŞKAN – Evet. Sayın Şener açıklamasında genel bir şey söyledi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben 100 bin liralık hizmet aldım, beni de sorumlu tutabilirsiniz.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) - Ama bunu Vergi İdaresi şöyle de uygulayabilir: Buradaki ifadeyi teknik anlamda “vergi sorumlusu” kavramı dışında tutmak suretiyle... Ama bazen de sorun çıkıyor yalnız orada, bunu belki ikincil mevzuatta çok net tanımlamanız lazım; çok net tanımlamadığınız zaman, bir bakarsınız, bir müfettiş inceleme yaparken bu maddeden hareketle “Bu vergi sorumlusudur.” diyebilir, bir rapor yazar; o rapor, mükellefi rahatsız edebilir. Onun için, çok net, düzenli, ikincil mevzuatta anlaşılır şekilde anlatılması gereken bir durum diye bakıyorum.

İkincisi: Eğer uluslararası şirketler ile ulusal vergileme otoritesi arasında problem çıkarsa, oradan vergiyi tahsil edemediğiniz takdirde ortaya net bir şey kalıyor, buradakinden de tahsil etmek istemediğinizde “Hizmete erişimi engeller.” diyor yani asıl başımıza gelecek iş bu bence. Sonunda bu kuruluşların hizmet sunumlarını engelleyecek bir madde, haklı bir madde. “Vergisini ödemiyo, erişimi engelliyorum kardeşim.” diyor. Böylece Lübnan’daki Whatsapp ayaklanmalarında olduğu gibi bir bakacaksınız Whatsapp ayaklanmaları, bir bakacaksınız Facebook ayaklanmaları, ortalığı karıştıracak bir şey bu.

Üçüncüsü de: Siyaseten de cazip gelebilir. Siyaseten bu sosyal medya çok başımızı ağrıttıyor. “Şener bazen ‘tweet’ atıyor, ‘tweet’leri çok rahatsız edici, bunları bir engelleyelim; Face’te görüntü vermeyelim.” demek için vergi idaresi operasyonunu yapar, bunların hepsini engeller. Sayın milletvekilim bunu biraz uzak ihtimal gördü ama Wikipedia üç senedir Türkiye’de yasaklı biliyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Dün kalktı.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) - Dün kalktı mı? Dün benim konuşmamı duymuşlar herhâlde.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Olabilir.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) - Şimdi, birinci nokta bu; yeterince dikkati çektiğimi düşünüyorum.

Bir başka konuya: İstisna ve muafiyetlerin ancak bu kanunda değişiklik yapmak suretiyle gerçekleştirileceği ifade ediliyor. Bu, bizdeki yasa metinlerinin hiyerarşisine uymayan, Anayasa’yı yok farz eden bir düzenlemedir. Yani bu kanunda bir değişiklik yapmadan başka bir torba yasa içerisinde veya...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) - Araya girenler olduğu için biraz toleranslı davranacağınızı düşünüyorum.

BAŞKAN – Buyurun, ek süre veriyorum.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) - Torba yasada veya bir başka yasada bu dijital vergiyle ilgili “Bir istisna, muafiyet konulamaz.” diyorsunuz. Bunu söyleyemezsiniz. Niye söyleyemezsiniz? Çünkü geçerliliği olmaz. Bugün siz bunu takip ediyorsunuz; yarın bir başka arkadaşınız bir başka kanun teklifi verir, o kanun teklifinin altına muafiyetlerle, istisnalarla ilgili düzenlemeler yapar, buradan geçer. İkisi de eşit hukuk metni olduğu için, hukukun genel esaslarına göre de daha sonradan yürürlüğe girecek yasa esas olduğu için yürürlüğe girer. Nitekim, buna benzer bir hüküm Katma Değer Vergisi Kanunu’nda vardı ve o madde uygulanmadı zaten, başka kanunlarla delindi. Hukuk metinlerinde bir hiyerarşi var. Bu, olsa olsa Anayasa’ya konulacak bir maddedir, eğer bir anayasal düzenleme yoksa buraya yazmanızla hiçbir şeyi düzeltemezsiniz. Üstelik de Maliye idaresinin bu konuda geçmişte tecrübeleri olduğu hâlde bunu buraya niye sıkıştırdı, hiç anlayamadım.

İki: Ya, bu yasa zaten dijital vergilerle ilgili müstakil bir yasa değil, dijital hizmet vergisiyle ilgili müstakil bir yasa değil. Onlarca kanunda değişiklik yapıyor; 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nu değiştiriyor, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nu değiştiriyor; 492 sayılı, 1319 sayılı, 1618, 3289, 3332, 4734, 4749, 5510, 5684 sayılı Kanunlarda değişiklik yapıyor, hatta onu bırakın, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'de de değişiklik yapan bir kanun. Böylesine darmadağın bir kanun metnine “Dijital hizmet vergisiyle ilgili istisna, muafiyetlerle ilgili değişiklik ancak bu kanunda yapılacak bir değişiklikle sağlanır.” demek bunu bir konuda düzenlenmiş bir kanun farz ettiğiniz anlamına gelir, böyle bir niteliği yok bunun. Zaten yürürlüğe girdikten sonra bu metin artık bu hâliyle kimsenin elinde olmayacak; hemen bu saydığım kanunlardaki değişiklikler ilgili maddelere eklenecek, gerisi de sadece bilmem... Hatta 3 müstakil vergi bile 3 ayrı yere dağılacak. Özensizce hazırlandığından bahsederken dün ima ettiğim konulardan biri de bu konuydu. Eğer bir değişiklik yapılması gerekiyorsa bence Anayasa değişikliği yapılmalıdır, bir Anayasa değişikliğine ihtiyaç vardır. Ama Anayasa'yı hiç dikkate almadan her şeyi düzenleme alışkanlığı, maalesef, bu iktidarın genel bir alışkanlığı hâline gelmiştir. Sayın Kaboğlu'nun hassasiyetine de katılıyorum. Bu düzenlemelerde de bu vardır.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Şener.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, usul hakkında bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Söz talebiniz var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Usul hakkında.

BAŞKAN – Usul hakkında mı?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet.

BAŞKAN – Yani şu anda maddeyi görüşüyoruz ama kısa...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben de tam da bu görüşme... Başkan bu konuda bir karar verdi ama bu kararıyla ilgili usul hakkında bir söz istiyorum, çok kısa söz istiyorum.

BAŞKAN – Söz Sayın Katircioğlu'nda. Söz size geldiğinde vereyim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, usul hakkında ama. Usul esası keser, biliyorsunuz.

BAŞKAN – Sözü veriyor musunuz siz, sıranızı mı veriyorsunuz?

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) - Sıra değil, yani...

BAŞKAN – Hayır, sıra sizde.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, usulle ilgili bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN – Sıra sizde, söz sırası.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, usul hakkında bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN – Efendim, buyurun.

Maddeler konuşulurken...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bakın, 1'inci maddeyi okuttu Başkan; biz yaklaşık bir saat kırk beş dakika, iki saate yakın konuştuk ve pek çok soru sorduk, hem teklif sahibine hem bakanlarımıza hem bürokratlarımıza sorular sorduk; bu soruların hiçbirine cevap alamadık. Alamadan...

BAŞKAN – Olur mu? Birçoğuna...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani, ben sorularıma cevap alamadım, bilmiyorum ne oldu.

BAŞKAN – Olur mu? Birçoğunu karşılıklı konuştunuz, aldınız.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Alamadıklarınız olabilir ama...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, almadık, almadık.

BAŞKAN – Alamadıklarınızı da alacağız birazdan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama bir dakika, onu söyleyeceğim işte.

BAŞKAN – Alacağız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, bakın, 7 madde üzerinde biz muhtemelen bir-bir buçuk saat daha konuşacağız, sorular birikecek. Hâlbuki o 1’inci madde üzerine olan soruların cevabını alırsak belki konuşmalarımız rahatlar.

BAŞKAN – Sayın Paylan, 1’inci maddeyi konuşmuyoruz şu anda.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Neyi konuşuyoruz?

BAŞKAN – 2 ile 7’nci maddeleri konuşuyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama hayır...

BAŞKAN – 1’inci maddenin cevaplarını ve oylamasını daha sonraya bıraktığını Sayın Başkan ifade etti.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Cevaplarını bırakmadı, oylamasını bıraktı.

BAŞKAN – Hayır, cevabı. Ben söylüyorum efendim, cevapları da.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Müzakere edeceğiz, müzakere edeceğiz.

BAŞKAN – Hayır, cevapları da, cevapları da.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama bakın, bu sıkıntı yaratıyor işte. Yani, bilgi aldıkça konuşmalarımız rahatlayacak. Kaç firmayı ilgilendiriyor, ne oluyor ne bitiyor, ne amacı var...

BAŞKAN – Sayın Paylan, biliyorsunuz, Komisyonumuzda usuldür bu gibi şeyler; bazı maddeleri daha sonraya, görüşmek üzere, bırakırız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben de usule itiraz ediyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Haksızlık ediyorsunuz Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Uğur Bey, yapmayın ya.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Haksızlık yapıyorsunuz.

BAŞKAN – 1’inci madde daha sonra görüşülmek üzere bırakıldı. Cevaplarını da alacağız, oylamasını da yapacağız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Böyle yasama kalitesi olmaz ya, böyle yasama kalitesi olmaz.

BAŞKAN - Sayın Katırcıoğlu, buyurun lütfen.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) - Sayın Başkan, şimdi, biraz önce Osman Bey bir açıklamada bulundu; o açıklamayla ilgili bir şey söylemek zorunda hissediyorum kendimi, daha doğrusu sormak istiyorum ama şimdi 1’inci madde deyip de sormamamı önermeyeceksiniz herhâlde, ben sorumu sorayım lütfen.

Şimdi, benim anladığım, bir örnekle gidersek, diyorsunuz ki, mesela Türkiye’de de hizmet veren yine rezervasyon şirketlerinden söz ederek söyleyeceğim. Booking.com, TripAdvisor, Trivago, Expedia, Google gibi şirketler esasında rezervasyon hizmeti veriyorlar Türkiye içinde de ama bunlar yabancı şirketler. Bir de yerlileri var; Tatilsepeti, Etstur -Sayın Bakanımızın şirketi- Tatilbudur, Jolly Tur, Setur gibi şirketler var. “Burada bir haksız rekabet oluyor.” diyorsunuz ve dolayısıyla da aslında yabancı şirketlere bir tür vergi çıkarmamızın en azından rekabeti rahatlatacağını söylüyorsunuz değil mi, ben doğru anlıyorum.

Bakın, o zaman benim aklıma şöyle bir soru geliyor Osman Bey: Şimdi, kaç yıl oldu hatırlamıyorum ama Vestel, yerli telefon üreten yani yüzde 51 parçasının yerli olduğu kanıtlanarak yerli telefon ürettiğini söyleyen Vestel, bu ithalden gelen şirketlerle rekabette çok zorlandı ve hatırladığım kadarıyla, bunun sonucunda da ithalden gelen telefonlara ek bir vergi çıkarma talebinde bulundu ve bildiğim kadarıyla kabul edilmedi bu. Şimdi hâlâ kabul edilmedi mi bilemiyorum doğrusunu isterseniz, yeni durumu bilmiyorum ama böyle bir durum hatırlıyorum. Bunun ötesinde, yine Sayın Cumhurbaşkanımız, hatırlayacaksınız, Amerika’nın demir çelik vesaireye koyduğu vergilerle ilgili olarak bir tepki göstermişti. İşte, “Onların iPhone’u varsa bizim de Vestelimiz var.” falan demişti.

Şimdi, burada esasında şöyle bir şey demek istiyorum: Eğer gerçekten de yerli şirketleri korumaya ilişkin bir perspektif içinde bu yasa gündeme gelmişse o zaman şunu netleştirmemiz lazım: Biz sonuç olarak serbest ticaret ve serbest piyasadan yana olduğunuzu biliyoruz yani Hükûmetinizin genel ilkelerinin bu olduğunu biliyoruz ama bununla çelişiyor gibi geliyor bana. Diyebilirsiniz ki: “Amerika’da böyle ama Amerika da demir çeliğe vergi koyuyor, dolayısıyla bizi dezavantajlı hâle getiriyor.” Ama sonuç olarak oradaki duruma benzer gibi duran bu durumu kabulleniyor muyuz biz yoksa başka bir açıklamanız var mı diye sormak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Katırcıoğlu.

Sayın Arı, buyurun lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarımız, değerli katılımcılar; öncelikle bugünkü çalışmamızda hepimize kolaylıklar dileyerek sözlerime başlamak istiyorum.

Teklifin geneliyle ilgili dün değerlendirme ve açıklamada bulunmuştum ancak şimdi görüşülmekte olan maddelerle ilgili ben de birkaç tereddüdümü dile getirmek istiyorum.

Şimdi, 3’üncü maddede biraz önceki konuşmacıların da dikkat çekmeye çalıştığı, dijital vergi mükellefi olarak kabul etmeye çalıştığımız ve yurt dışında faaliyette bulunan firmaların, koşulları uyan firmaların vergilendirilmesini sağlamaya çalışırken sonuçta dönüp dolaşıp bunun o kurumlarla iş yapan Türk vatandaşlarının omzuna bir vergi yükü olarak geri döndüğünü buradan aslında net bir şekilde görebiliyoruz.

Yine, 3’üncü madde 2’nci paragrafta şöyle bir cümle var, kelime var daha doğrusu, okuyorum: “Mükellefin Türkiye içinde ikametgâhının, işyerinin, kanuni ve iş merkezlerinin bulunmaması halleri ile gerekli görülen diğer hallerde Hazine ve Maliye Bakanlığı, vergi alacağının emniyet altına alınması amacıyla vergiye tâbi işlemlere taraf olanlar ile işleme ve ödemeye aracılık edenleri -derken biraz önceki açıklamamı kastettim- verginin ödenmesinden sorumlu tutabilir.” Bakın, “tutabilir” kelimesi var. Yani burada “tutabilir” kelimesi bence idareye bir keyfiyet getirir; tutar mı tutmaz mı, tutabilir. Neye göre tutabilir, neye göre tutmayabilir? Yani bu mükellefi biz bir nedenle korumamız icap ederse tutmayabilir ama bazı nedenlerden dolayı korumaya değer görmüyorsak Türk vatandaşı olan mükellefi, o zaman sorumlu tutabilir. Yani burada Hazine ve Maliye Bakanlığı adına net bir ifade olması sanki kanun açısından daha tarafsızlık getirir diye düşünüyorum. “tutabilir” kelimesi, tutar mı tutmaz mı konusu yönünden bir tereddüt oluşturmakta; ben en azından bu şekilde yorumluyorum. Yarın birisi hakkında işlem yapmadığında Hazine ve Maliye Bakanlığı “...tutabilir” diyordu, biz tutmadık kardeşim, koşullar uygun değildi.” denir, geçiverir. Dolayısıyla burada bir netlik kazandırılmasında fayda olduğunu düşünüyorum.

Onun yanı sıra da yine “Vergi güvenliği” adı altında 7’nci maddede “İlandan itibaren otuz gün içinde bu yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde, dijital hizmet sağlayıcılarının sunmuş oldukları hizmetlere erişimin, bu yükümlülükler yerine getirilinceye kadar engellenmesine Hazine ve Maliye Bakanlığınca karar verilir -bakın, burada daha net bir cümle var- ve bu karar erişim sağlayıcılarına bildirilmek üzere...” diye devam ediyor.

Şimdi, değerli arkadaşlar, burada da -Sayın Şener biraz önce ifade etti- Hazine ve Maliye Bakanlığı bir idari kurumdur. Sonuç itibarıyla bir idari kurumun burada sonuçta faaliyetlerle alakalı bir idari yaptırım kararı alması iletişim özgürlüğü yönünden ileride sakıncalar doğurabilir. Şimdi, böyle bir konuda koşulları uygun mu değil mi, gerekli ilanlar süresinde yapıldı mı yapılmadı mı, taahhütlerini yerine getirdi mi getirmedi mi konusunda bir yargı kararına ihtiyaç olduğu çok açıktır; aksi hâlde, idari keyfiyetlerle burada birtakım hizmet sunan iletişim alanlarının kısıtlanması sürecine götürülecek ve böylece özgürlüklerin daha da kısıtlanmasına yol açacak sonuçlar doğuracaktır diyorum. Bu madde yönünden de “Hazine ve Maliye Bakanlığının teklifi üzerine -en azından- yargı kararıyla” denmesi gerektiğini öneriyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Arı.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, maddelerde birkaç eleştirim var tekrar. Bakın, Sayın Cumhurbaşkanına bu yüzde 7,5’luk vergiyi sıfıra kadar indirebilme yetkisini veriyoruz. Bakın, sıfıra kadar indirebilme şu demektir: Vergiyi kaldırmak demektir arkadaşlar. Yani bir vergi koyma ve vergi kaldırma keyfiyeti Türkiye Büyük Millet Meclisine aittir. Bu vergiyi kaldırma yetkisini Cumhurbaşkanına vermek Anayasa’ya aykırıdır.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Kaldırma anlamına gelmiyor ki.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sıfıra indirme, kaldırma anlamına gelir arkadaşlar.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – 1 var, 1.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sıfıra kadar, sıfır dâhildir.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – 1’e kadar Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır, sıfır dâhildir.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – 1, 1’e kadar...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, sıfıra kadar indirebilme diyor.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Hayır, 5’inci maddenin...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben gerekçeyi okuyorum. Gerekçede atlamışsınız o zaman. Ben gerekçede “...sıfıra kadar indirebilme veya üç katına kadar artırabilme hususunda...”

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – 3 katına artırma, yarisına kadar indirme var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – 5’inci maddenin gerekçesi mi 4’üncü maddenin gerekçesi mi?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Madde 4 gerekçe...

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Madde 4, muafiyetin sınırlarına ilişkin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ha, pardon, muafiyet rakamını sıfıra... Özür dilerim.

Peki, 3 katına kadar çıkarabilme yetkisi veriyoruz değil mi arkadaşlar? 2 katına mı düzelttik onu da. Ya, yine bu rakamlar ciddi farklılık getiriyor. Bu kadar geniş yetkilerin Cumhurbaşkanına verilmesini doğru bulmuyoruz; bunu o zaman söyleyeyim.

Diğer bir mesele, özüne gelirsek arkadaşlar: Şimdi, bu uluslararası şirketler yani bütün dünyada faaliyet gösteren şirketler bir şekilde otoriter rejimlerde birbiriyle iletişime geçmeye çalışan insanların nefes borusu hâline geliyorlar. Bakın, otoriter rejimlerde bu böyle. Çünkü otoriter rejimler medyayı yandaş medya hâline getirme eğilimindedir ki şu anda medyamızın hâli belli, yalnızca iktidar borazanlığı yapıyor hem televizyonlar hem gazeteler. Vatandaşımız nerede nefes alıyor arkadaşlar? Bu sosyal medya mecralarında nefes alıyor; Facebook’tan haberleşiyor, Twitter’dan haberleşiyor, sosyal medya araçlarından haberleşiyor. Şimdi, bunlara vergi getirme konusunu, doğru, tartışalım ama doğrudan bu şirketlere getirelim, vatandaşımıza değil. Ancak burada, bu platformların yayınlarını durdurabilmesiyle ilgili bir yetki veriyoruz Hükûmete. Bu çok tehlikeli bir yetkidir arkadaşlar. Yani Demokles’in kılıcı olarak kullanılabilir. Vatandaş çeşitli sosyal medya araçlarıyla birbiriyle haberleşiyor, iletişiyor, kendisini ifade ediyor. Biz muhalif siyasetçiler dahi şu anda yalnızca sosyal medya üzerinden kendimizi vatandaşımıza ifade edebiliyoruz, başka bir araç yok. Çünkü ben üç yıl öncesine kadar haftada bir televizyona çıkardım, üç yıldır şükür tek bir ana akım kanal çıkarmıyor, gazeteler yazmıyor, medya bizim söylediklerimizi yalnızca bizi itibarsızlaştırmak için kullanıyor. Nereden haberleşiyoruz? Sosyal medya mecralarından haberleşiyoruz. Facebook ve Twitter da bir sosyal medya mecrası. Gittikçe otoriterleşen bir rejimde eğer ki bu mecraları durdurma yetkisini vergi gerekçesiyle veya başka bir gerekçeyle Hükûmete verirsek başka otoriter rejimlerde olduğu gibi -diğer otoriter rejimler bunu yapıyorlar- bu sosyal medya mecralarını da kapatma yetkisini bu vergi gerekçesiyle iktidar eline almış olur ve haberleşme anlamında son nefes borumuzu da elimizden almış olur. Bu anlamda bu yetkinin... Demokratik bir rejimde olabilir, bakın; demokratik bir rejimde dersiniz ki zorlamak için bunu yapabilir iktidar geçici olarak.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Tamam işte, tam Türkiye.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tam Türkiye, tabii; tam ileri demokrasi! Demokratik bir rejimde böyle zorlayıcı bir hüküm belki olabilirdi ancak bu kadar otoriterleşme eğiliminde olan, bu kadar – maalesef- tek adam hegemonyasına girmekte olan bir ülkede böyle bir yetkiyi o tek adama verirsek yarın... Bazen söylüyor ya “Ne bu sosyal medya arkadaş, bu Twitter, Facebook?” Ona kızıyor ya zaman zaman, bir gün tepesi atabilir Sayın Cumhurbaşkanının “Ne var arkadaş?” “Vergi incelemesi.” “Ödüyor mu?” “Ödmiyor” “Ödemiorsa kapattım Facebook’u, Twitter’i.” diyebilir bu yetkiyle arkadaşlar. Diyebilir, der, yapar Sayın Cumhurbaşkanı, ne diyorsa ferman zaten. Bak, fermanı göndermiş, burada, bu da ferman.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Öderse de mi kapatır?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Öderse, ödemezse... “Ödmiyor.” diyor bakın. Sayın Osman Bey dedi ki: “Biz telefon açıyoruz, dönmüyor; çağırıyoruz, gelmiyor.”

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bir de otoriter rejimde oluyor bu!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu içeride söküyor, dışarıda sökmüyor maalesef.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen, karşılıklı olmasın.

Sayın Paylan, devam edin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arkadaşlar, bakın, bu şirketlerden vergi alınsın doğrudan ama vatandaşa yüklenmesin vergi.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Vergi adı altında ağır konuşuyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ağır konuşurum. Yetki veriyoruz, yetki vereceksiniz; kapatma yetkisi vereceksiniz arkadaşlar. Vatandaşın birbiriyle haberleştiği, özgürce haberleştiği, insanların kendisini ifade ettiği son nefes borularını da kapatma yetkisi veriyor bu maddeler arkadaşlar.

Bu yetkiyi milletin temsilcileri böyle otoriter bir iktidara vermemeli diyorum.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yaptırım nasıl olsun?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yaptırım başka yönde olsun arkadaşlar, nasıl olursa. Düşünelim, tartışalım.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Nasıl olsun mesela?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Vatandaşın haberleşmeye ihtiyacı var, dünyayla iletişim hâlinde olmaya ihtiyacı var. Bunu kapatırsanız Kuzey Kore gibi oluruz zaten.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Önerin nedir?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bak, Wikipedia açıldı demiştin, daha açılmamış; yazısı gelmişti ama daha açılmamış.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hayır, ne yapalım, nasıl yapalım? Söyle.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yapalım işte, tartışalım. Böyle otoriter bir rejime bu yetkiyi vermeyelim.

BAŞKAN – Arkadaşlar, müdahale etmeyelim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başka yöntemleri var arkadaşlar. Bak, Netflix'i nasıl getirmiş mesela, Osman Bey?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Vedat Bey teklife açık, buyur.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir yöntem bulmuş değil mi? Google'a da bir yöntem bulalım.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – RTÜK getirdi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – RTÜK getirdi ama mükellef oldu mu Netflix?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Oluyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Olacak. E, olsun, bak, ne güzel yapmışlar. Google'a da bir yöntem bulalım, çağıralım. Bu şirketler zaten 6-7 tane, fazlası yok ki. Facebook, Google, Amazon, Twitter ve şey, 5-6 tane, fazlası yok yani.

Bakın, hepinizin Twitter'ı var, vatandaşla siz de Twitter'le haberleşiyorsunuz. Yarın Cumhurbaşkanı dese ki: "Arkadaş, bana Twitter'da hakaret edilmiş, kapatıyorum Twitter'ı." Bitti. Ne yapacaksınız? Trump'a da her gün hakaret ediliyor, o da kapatabiliyor mu? Yok.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir saniye...

Sayın Paylan, konuşmanıza devam edin.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Burada sadece vergi oranlarını değiştirebiliyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, kapatma, durdurma yetkisi var arkadaşlar; yayın durdurma yetkisi veriyoruz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Kanunda mı var?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Var, evet.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Twitter’in geliri yok, bir. İkincisi, kapatsa zaten Trump kapatırdı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, orada anayasa var.

BAŞKAN – Sayın Erim, söz talebiniz varsa lütfen, düğmeye basın.

Sayın Paylan, devam edin lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arkadaşlar, bu yasa Facebook’u kapsamıyor mu? Bana söyleyin Osman Bey, sordum, kapsıyor. 750 milyon euro geliri yok mu? Var.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Nasıl bir yaptırım uygulayalım ödemezse, onu söyleyin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, tartışalım diyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Tamam, tartışalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Önce bunu bir tartışmaya getirelim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Vedat Bey bunu önerdi, siz de bir şey önerin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tartışalım diyorum ben, tartışalım arkadaşlar.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ama bir saatten beri yok otoriter, yok totaliter falan filan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet, totaliter bir rejime doğru gidiyoruz.

BAŞKAN – Sayın Paylan, süreniz bitmek üzere, lütfen devam edin.

Toparlamak için ek süre veririm.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Cumhurbaşkanımıza laf söylemek için bahane aramayın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arkadaşlara şey yaparsanız.

BAŞKAN - Ama siz devam ettiriyorsunuz.

Arkadaşlar, müdahale etmeyelim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkan, yirmi dakikasını Cumhurbaşkanımıza ayırdı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tabii ki ayıracağım, ona yetki veriyoruz arkadaşlar, kime ayıracağım? Cumhurbaşkanına kapatma yetkisi veriyor bu yasa ya, sosyal medya platformlarını kapatma yetkisi veriyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Tamam işte, söyledin, geçti. Dönüp dönüp aynı şeyleri söylüyorsun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Veriyor, Facebook’u kapatma yetkisi veriyor.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ödemezse kapatsın tabii.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Kapatsın.” diyorsunuz yani “Facebook’u kapatsın.” diyorsunuz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ödemezse diyoruz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ödemezse kapatsın.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bak “Ödemiyorum.” diyor ama bu sorunu nasıl çözeceğiz? “Çağırıyorum, gelmiyor.” diyor, ne yapacağız?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Tamam, siz söyleyin, ne yapacağız?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ödemeyecek, ne yapacağız?

Bakın, burada bir tuzak var.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bir kazanç elde ediyor mu?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arkadaşlar, vergiyi vatandaş ödeyecek diyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Vergisini verecek, vermiyorsa siz önerin bir şey, sizin dediğinizi yapalım. Hadi, Komisyon burada, önerinizi verin.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – “Vermesin, istediğini yapsın.” mı diyorsunuz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İsteddiğini yapsın demiyorum. Bakın, nasıl yol yapıyorsak... Yoldan ne yapılıyor, bir yerden bir yere ulaşıyor. İletişim de bir ihtiyaç, vatandaşın ihtiyacı. Milyonlarca vatandaşımız iletişim için sosyal medya platformlarını kullanıyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İletişime karşı olan mı var Sayın Paylan?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arkadaşlar, bu memlekette bilgiye ulaşmak için Wikipedia vardı. (Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Buna karşı olan mı var Sayın Paylan? Karşı olan var mı iletişime? Siz onu söyleyin.

BAŞKAN – Arkadaşlar, karşılıklı konuşmayalım.

Sayın Paylan, sözlerinizi tamamlamak için söz veriyorum. Lütfen, sözlerinizi tamamlayın.

Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arkadaşlar, bakın, bir şeye yasaklar boyutuyla bakarsanız yasakların sınırı yoktur. Bütün otoriter rejimler bir gerekçe bulur, bu tip uluslararası platformları kapatır, ülkesini dışa karşı kapatırlar. Bakın, Wikipedia'yı üç yıl önce kapattık. Üç yıldır halkımız bütün dünyanın faydalandığı bir bilgi kaynağından faydalanamıyor. Üç yıl oldu ya, bütün dünya faydalıyor, Türkiye insanı faydalanamıyor.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – İyi de o “bilgi kaynağı” dediğiniz Türkiye'ye terörist muamelesi yaptı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Amerika'ya da terörist muamelesi yapıyorlar, Amerika kapatıyor mu? Fransa'ya da “terörist” diyorlar, Amerika'ya da “terörist” diyorlar “Irak'ta terör uyguluyor.” diyorlar, bunu kapatmaya düşünüyor mu? Birisi de çıkar der ki: “Türkiye terör uygulamıyor.” fikirler karşılıklı konulur. Bir kişi yazmış diye kapatılır mı?

BAŞKAN – Arkadaşlar, karşılıklı konuşmaya girmeyelim.

Sayın Paylan, lütfen, konuşmanızı tamamlayınız mı?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, Başkan...

BAŞKAN – Ama siz de karşılıklı devam ettiriyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben karşılıklı yapmıyorum. Söz bende, onlar bana müdahale ediyorlar.

BAŞKAN – O zaman sözünüzü o tarafa doğru söyleyin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Niye ya? Ben vekil arkadaşlarımla konuşuyorum yani onları ikna etmem gerekiyor.

BAŞKAN – Siz de seviyorsunuz o şeyi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yok, onları ikna etmem gerekiyor Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Lütfen, sözlerinizi tamamlayın.

Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, bürokratlar oy vermeyecek.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Fikirleri duymak istiyoruz, fikirlerinden istifade edelim.

BAŞKAN – Sayın Aydemir, lütfen, tamam efendim, söylediniz siz de, aynı şeyi bir daha tekrar etmeyin.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ama söyledim, cevap vermiyor.

BAŞKAN – Tamam, cevap verirse istifade edeceksiniz. Bir susun, bir dinleyelim. Tamam, şimdi söyleyecek bir dakika. Arkadaşlar, bir saniye.

Buyurun Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Sayın Başkan, ben niye oraya konuşayım ben vekil arkadaşlarımı ikna etmek için buradayım. Yani diyorum ki: “Burada bir sakınca var.”

BAŞKAN – Edemiyorsunuz anladığım kadarıyla.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Sayın Başkan siz öyle yorum yapamazsınız. Orada yorumu yapamazsınız. O yorumu yapamazsınız.

BAŞKAN – Hayır, anladığım kadarıyla soruyorlar size, cevap vermiyorsunuz demek ki.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Başkan dinlerlerse belki anlatacağım meramımı.

BAŞKAN - Buyurun anlatın, devam edin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Değerli arkadaşlarım, dediğim gibi otoriterleşen bir rejimde böyle mecraları kapatma yetkisini vermiş oluyoruz, bu büyük bir tehlikedir, bunun başka bir yolunu bulalım. Önerim şu: Nasıl AB bu şirketleri dava etti ve pek çok cezayı ödemeye mahkûm ettiyse biz de davayı onlara açalım ya, hakkımızı arayalım. Niye dava etmiyoruz ki? Google’ı, Facebook’u dava edelim arkadaşım. Önce ihtar çekelim, ihtar çekti mi acaba Maliye idaremi? Gelir İdaresine soruyorum: “İhtar çektiniz mi?” “Arkadaş, sen benim ülkemde mal satıyorsun, hizmet satıyorsun, bununla ilgili kurumlar vergisi mükellefi olmamışsın.” Bir ihtar çek, sonra ihtara cevap vermezse dava aç, uluslararası dava mekanizması var.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Sayın Başkan, Uğur Bey sürekli kesiyor, sağ olsun.

BAŞKAN – Sayın Paylan, süreniz doldu, lütfen sözlerinizi tamamlayın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - İhtar çek, ona göre mükellef olsunlar.

Bakın arkadaşlar, şirketlerimize fatura kesiyor bunlar yani firmalara, şahıslara, şirketlere fatura kesiyor bu firmalar. Bu firmalar bu belgelerle gider göstermiyorlar mı? Gider gösteriyorlar değil mi? Bir yerde gider gösteriliyorsa bir yerde de gelir gösterilmesi lazım yani mükellef olmaları lazım bu şirketlerin, mükellef olması için de önce ihtar çeker idare, ardından dava açar, davanın sonucunda gerekiyorsa matrahlar tarh edilir, dava açılır uluslararası mahkemelerde. Bu dava açma yoluna gitmeden “Ödersin, ödemezsen ben bunu kapatırım.” yoluna girersek vatandaşlarımızı sosyal medya mecralarından mahrum etme riskiyle karşı karşıya kalırız.

BAŞKAN – Sayın Paylan, teşekkür ediyorum sağ olun.

Sayın Hamzaçebi, buyurun.

Süreniz beş dakikadır.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Paylan “Otoriter rejimlerde böyle bir yetki yürütme organına verilmez.” dedi. Sayın Paylan’a katılmıyorum. Ne otoriter rejimlerde ne demokratik rejimlerde yürütme organına hiçbir şekilde bu yetki verilmez.

Vaktizamanında iş yeri kapatma cezası vardı, bunun yararsız olduğu anlaşıldı ve uygulamadan kaldırıldı, bu da onun benzeri bir ceza. Erişimin engellenmesine Bilgi Teknolojileri Kurumu değil Hazine ve Maliye Bakanlığı karar veriyor. Bilgi Teknolojileri Kurumu mahkeme kararı uyarınca bu kararı veriyordu, burada öyle bir şey de yok, olamaz da işin mahiyeti icabı böyle bir şey olamaz. Bu, doğrudan doğruya bireyin haber alma özgürlüğünü, iletişim özgürlüğünü engelleyen bir hükümdür. Bunu yapmayın, bunu çıkarın. “Bunun yerine ne koyacağız?” sorusunu sorarak “Ne yapalım, bunu koymak zorundayız.” şeklindeki bir yaklaşım doğru değil arkadaşlar. Bunun dışında her türlü yol denenebilir, yargı yolu denenebilir, ikili ilişkiler denenebilir. Benim bildiğim Hazine ve Maliye Bakanlığı bu tip şirketlerin bir kısmını Türkiye’de iş yeri veya daimî temsilci açmaya zorladı, bir kısmında mesafe alındı, belki bir kısmında daha mesafe alınacaktır, çözümü oradadır. Bunu buraya koyduğunuz zaman “Bu kullanılmaz.” Demeyin, yarın bir gün bu kullanılır.

Doğrusu, vergi incelemeleri konusunda, vergi denetimi konusunda Maliye Bakanlığı vergi denetim birimleri iyi bir sınav vermemiştir. O birimlerde görev yapan bütün arkadaşları eleştirmem asla söz konusu olamaz. Ama o birimlerde görev yapan bazı kişiler iktidarın istekleri doğrultusunda vergi inceleme raporları yazdılar. O rapor uyarınca mükelleflere ihtiyati hacizler, ihtiyati tahakkuklar uygulandı, vergi takibati yapıldı. Yarın bu şirketlerle ilgili olarak benzeri raporlar düzenlenip ödenmeyince de bu erişimin engellenmesine ilişkin kararın verilmeyeceğini hiç kimse garanti edemez. Bu madde mutlaka ve mutlaka buradan çıkarılmalıdır arkadaşlar. Son derece yanlış buluyorum, bunu ifade ettikten sonra bir iki teknik şey söyleyip konuşmamı bitiriyorum.

7’nci maddede “yetkili temsilci” kavramı kullanılıyor biraz önce Gelir İdaresinden arkadaşşıma şunu sordum: İlk kez “yetkili temsilci” kavramı kullanılıyor vergi kanunlarında. İş yeri ve daimî temsilci vardır, dar mükellefler iki gruptur; tam mükellefler, dar mükellefler. Konu dar mükellef ise iş yeri ve daimî temsilci kavramından hareketle dar mükellefin kazancı, faaliyeti kavranmaya çalışılır. Şimdi bu iki kavramı bir kenara bırakıp “yetkili temsilci”yi burada kullanmışız. Gelir idaresindeki arkadaşımız bunun Borçlar Kanunu kavramı olduğunu söyledi. Evet ama yeni bir kavram. Bunu yazdığımız zaman eğer o dar mükellefin -yani bu verginin konusu olan şirketler dar mükelleftir- Türkiye’de bir iş yeri veya daimî temsilcisi varsa onlara değil, mutlaka yetkili temsilci diye birisi varsa ona tebligat yapılacak. O daimî temsilci yetkili temsilci olur mu, olmaz mı onu bilemiyorum. Daimî temsilci yok iş yeri var diyelim, iş yeri ve yetkili temsilci var, iş yerine tebligat yapamazsınız. Yetkili temsilci yurt dışında üç ay süreyle Amerika’ya gitmiş, gelmiyor, nasıl tebligat yapacaksınız? Şimdi, vergi kanunlarına yeni bir kavramı koyarken yürürlükte olan, bugüne kadar kullanılmış olan kavramlarla ilişkisini kontrol etmek lazım. Bence burada “iş yeri, daimî temsilci veya yetkili temsilci “diyerek bunu çözmeniz uygun olur.

Son cümlelerim de şu: Kanunun adına geliyorum. “Dijital Hizmet Vergisi Kanunu” diye başlıyor sonra da “kanun teklifi” diye bitiyor. “Dijital Hizmet Vergisi Kanunu Kanun Teklifi” midir bunun adı? Dijital hizmet vergisinden sonra “kanunu” demeye gerek yok. “Dijital Hizmet Vergisi ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi.” İfade yanlış. Biz böyle kelimesine kadar bunları tartardık, hatta burada Plan ve Bütçe Komisyonundayken bir sivil toplum kuruluşunun başkanı da gelmişti. Ankara yaklaşımını görüşüyoruz, alt komisyondayız, AK PARTİ’den Mustafa Açıkalın vardı, başka arkadaşlar vardı. Kelime, virgül vesaire STK Başkanı dedi ki: “Mecliste kanunlar böyle mi yapılıyor?” Evet, böyle yapılır.” dedik. “Bu önemsiz.” demeyin, ayrıntı mükemmeliyet demektir.

4'üncü maddede muafiyet ve istisnalar düzenleniyor. Fıkralar (1), (2), (3), (4) diye numarayla sıralanmış durumda ama (2) ve (4)'üncü fıkralarda (1)'inci fıkraya atıf yaparken 1'inciler yazıyla yazılmış; "Birinci fıkra" denmez "1 numaralı fıkra" denilir. Bunu da sizlerin bilgisine sunuyorum.

Teşekkür ederim.

(Oturum Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kabaoğlu.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ben özellikle konunun yerindelik yönüne değil hukuki ve teknik yönüne değineceğim.

Biraz önce teklif sahibi Sayın Demiröz Cumhurbaşkanına yetkinin Anayasa madde 73 tarafından verildiğini ve düzenlemeyi o çerçevede yaptıklarını söyledi. Doğru. Yetki Cumhurbaşkanına veriliyor fakat Cumhurbaşkanına verilen yetki muafık, istisnalar ve indirimle ilgili. Bu madde Cumhurbaşkanına artırım yetkisini vermiyor. Vermemesi de anlaşılır bir durumdur çünkü madde 104 fıkra (17)'ye göre Cumhurbaşkanını bu bölümde yer alan hak ve özgürlükleri sınırlama yetkisine sahip değil, açıkça belirtilmiş. Şimdi bu itibarla, burada yükümlülüklerin muafık, istisnalar ve indirimleriyle bunların oranlarına ilişkin düzenleme yapılması söz konusu, artırım söz konusu değil. Bu itibarla, burada birden çok maddede yer alan "2 katına kadar artırabilir", "3 katına kadar artırabilir" biçimindeki düzenlemeler Anayasa madde 73'e açıkça aykırıdır. Ha, ölçülülükü şu açıdan tartışabiliriz: 7,5 ise eğer onu 6,5'e indirmek, 5,5'e veya 5'e indirmek ölçülülük ilkesi açısından tartışılabilir. Fakat 7,5'i 1'e indirdiğiniz zaman ölçülülük ilkesi ortadan kalkıyor. O açıdan Anayasa Mahkemesinin denetimi birincisi kapalı olan alan, ikinci tartışılabilir alan.

Üçüncü ve son nokta ise bu engelleme konusu, 7'nci maddenin 2'nci paragrafında yer alan erişimi engelleme. Bu da durdurma anlamına geliyor. Yani Anayasa'mız madde 13, sadece sınırlamayı öngörüyor, durdurma ise, hak ve özgürlüklerin askıya alınması ise sadece 15'inci maddede, o da olağanüstü hâllerde düzenleniyor dolayısıyla teknik açıdan bu böyle. Anayasa Mahkemesinin denetimine tabi olacağına göre iyi ki Anayasa Mahkemesi var. Bugün yayınlanan bir karar, 24 Temmuz tarihli olağanüstü hâle ilişkin, kanun hükmünde kararnamenin yasalaştırılmasına ilişkin kanunu bile kısmen de olsa iptal ediyor. Dolayısıyla bizim buralarda dile getirdiğimiz yerindelik hususu değil, doğrudan teknik anayasaya ilişkin hususların dikkate alınması özellikle Anayasa Mahkemesi denetimi açısından da sağlıklı olacaktır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, bu 7'nci madde vergi güvenliği, hem Vergi Usul Kanunu'na uymuyor hem de uygulanırsa Türkiye'yi çok zor durumda bırakacak bir madde olacaktır, büyük bir sıkıntı getirecektir; bunun çıkarılması gerekir gerçekten. Türkiye'yi çok sıkıntıda bırakır, herhâlde Bülent Bey de onu biliyordur, bunun uygulaması Türkiye'yi sıkıntıda bırakır. Ama Vergi Usul Kanunu'na da uygun değil bu düzenleme, kendi düzenlememiz açısından da uygun değil.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, teklif sahibi ve bakan yardımcılarımızdan söz talep eden...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben sadece Anayasa’yla ilgili o maddede indirim oranları değil de indirimleriyle oranlarına ilişkin diyor, indirimleriyle ayrı, oranlarını artırma veya yükseğe çıkarılması...

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Artırım yok.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – İndirimleriyle bitiyor, oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı. Yukarı ne demektir?

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Bakın, “indirimler.” diyor.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – İndirimler değil, “indirimleriyle” bitirmiş cümleyi orada.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – İstisna, açıkça koyuyor, muafiyet, istisna ve indirim; artırım yok.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – “İndirimleriyle oranların aşağı ve yukarı” diye şeyi var.

Onun dışında, arkadaşlar, tabii, dünden beri aynı şeylerle ilgili çok soru sordular, açıklamalarda bulundular. Bunun 1’inci maddesinde birkaç değişiklik herhâlde...

BAŞKAN – Önerge geldi, bir önerge var.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Bu 7’inci maddede durdurulması yerine ağırlaştırılması veya diğer konularda bir çalışma yapılabilir, tamamen kapatılması değil de...

BAŞKAN – Bu konuda arkadaşlarımız bir çalışma yapıp Genel Kurula kadar ağırlaştırılması yönünde bir...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Olabilir, yavaşlatılması olabilir.

Geçen yıl açıklanan Cumhurbaşkanının yüzde 15’lik stopajı, kazanç üzerinden yapılan kurumlar veya gelir vergisine uygun olarak yapılan bir stopaj. Bu ise dijital vergi, hizmet vergisi yani ayrı bir vergi olduğu için çifte vergilendirmeden o şeye girmiyoruz. Bu nedenle zaten hizmet vergisi ayrı, diğer stopaj ayrı bir konu.

Sayılarla ilgili Sayın Paylan “boyuna” diyor ama Sayın Bakan Yardımcım kaç kişiyle, ne kadar görüşüldüğünü, sayıları söyledi. Ama ona rağmen sayı yoksa...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, oraya kaç firma takılacak şu ana kadar?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – İşte 16, 17 firmadan bahsediliyor şu ana kadar aşağı yukarı. 17 firma var şu anda tespitlere göre.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Listesi var mı?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Listesini yazılı size sonra veririz. İsim olarak söylemeyiz burada, belki daha yeni ilaveler de gelebilir.

BAŞKAN – Sayın Demiröz, bir de Emecan’ın kısa bir sorusu varmış, onu da alalım.

Buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Çok kısa, anlamak için soruyorum: 6’ncı maddenin (7)’nci bendinde “Dijital hizmet vergisi mükelleflerince ödenen dijital hizmet vergisi bu mükellefler tarafından gelir ve kurumlar vergisine esas safi kazancın tespitinde gider olarak indirilebilir.” deniyor.

Ancak bu dijital hizmet sunucuları tarafından tahsis edilen verginin gelir olarak dikkate alınıp alınmayacağıyla ilgili bir netlik yok. Buna bir açıklık getirirseniz ve katma değer vergisiyle ilgili düzenlemede bir sıkıntı yaratacak mı?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Gider olarak indirilebilecek.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Hesapların içine girecek mi? Çünkü bir önceki maddede de faturayla ilgili bir düzenleme, 5’inci maddede. “Dijital hizmet vergisi fatura ve fatura yerine geçen belgelerde ayrıca gösterilmez.” deniyor, orada sanki bir netlik yok gibi.

Teşekkür ederim.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Faturalarda gösterilmeyecek, hatta yansıtmayı da zorlaştırsın diye düşündük onu. Bu, aynı bir damga vergisi gibi belki, MTV gibi. Firma bunu ödedikten sonra eğer burada kurumlar vergisi mükellefiyse gider olarak dikkate alacak, hasılatla bir alakası yok zaten. Faturada gösterilmeyecek, ekstradan hasılatından 7,5’ini verecek aynı bir damga vergisi ödemiş gibi, daha sonra kurumlar vergisinden gider olarak dikkate alacak.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, 1’inci maddeye ilişkin bir önerge var, önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2312) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 1’inci maddesinin (2)’nci fıkrasında yer alan “dijital ortamda” ibaresinden sonra gelmek üzere “dijital hizmet sağlayıcıları tarafından” ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

İsmail Güneş

Uşak

BAŞKAN – Burada arkadaşlar, özellikle “aracılık” tanımının ne olduğu çok tartışıldı, uzun uzun tartışıldı dolayısıyla buna netlik getirme açısından biraz önce Komisyon üyesi bazı arkadaşlarımızla da görüştük, onların da uygun görüşüyle böyle bir önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 1’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkan, oylayacak mısınız?

BAŞKAN – Evet, öyle onay aldım sizden. 7’sini birden okuttum, 7’si üzerinde görüşmeleri tamamlayalım ve teker teker oylayalım diye.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkan, sorularımıza cevap alamadık.

BAŞKAN – Bir saniye arkadaşlar, acele etmeyin.

Şimdi, sorulan sorulara cevap alamadıklarını ifade ediyor arkadaşlarımız.

Buyurun.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Sayın Paylan’ın sorduğu bütün soruları hemen hemen cevaplandırdık. Ama nasıl cevabını alacak onu anlamadım yani.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Net olarak söyleyeyim: Stopaj vergisini kaldırıyor musunuz?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Hayır. O gelir ve kurumlar vergisiyle ilgili, bu ayrı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Stopaj vergisi kalıyor. Artı, yüzde 7,5 dijital hizmet vergisi koyuyorsunuz, buna kaç firma takılıyor? 16 dediniz.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – 16 veya 17.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 2020’de yürürlüğe girecek. 2020 yılında mesela, kaç liralık geliri hedefliyorsunuz? Yani bu firmaların cirosu nedir Türkiye’de? Ona göre kaç liralık gelir hedefliyorsunuz? Bu gelirler eğer bu firmalardan alınamazsa yasa şunu söylüyor: “Gider, o hizmeti alandan alırım veya aracı olan acenteden alabilir.” diyor. Şimdi, bunları bu şekilde... Vatandaşımız bilsin. Yani Facebook’tan alamadım, o arkadaşımından alabilir miyim.

Diğer mesele, bu şirketleri kurumlar vergisi mükellefi yapacak mısınız, yapmak için ne yapacaksınız, dava açacak mısınız bu şirketlere? Tabii ki bunu Maliye Bakanlığımız ve Gelir İdaremise soruyorum. Bunlara Avrupa Birliği dava açmış, tazminatlarını almış, vergilerini alıyor, biz niye dava açmıyoruz? Bununla ilgili soru sordum, hiçbirine cevap alamadım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Osman Bey, buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Vekilimizin bir sorusu daha vardı, ona da cevap vereyim.

Hangisi efendim, sizinki pardon?

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Demin sorduğum soruya bir cevap alamadım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yerli sağlayıcıları desteklemek için...

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Şeyi sormuştunuz, niye Amerika gidip Çin’deN ithalata istediği gibi vergi koyuyor da biz... Bu Vestel örneğini verdiniz, cep telefonlarında işte iPhone...Özür dilerim pardon efendim.

Şimdi, şöyle bir şey var efendim: Arz ettiğim gibi, bu büyük oyuncuların hepsi İrlanda’da mukim durumda. Dolayısıyla bize gelen her türlü ithalat İrlanda’dan geliyor. İrlanda biliyorsunuz AB üyesi, aramızdaki gümrük birliği müktesebatına göre biz kafamıza göre şey koyamayız, o zaman direkt dava edilir. Gümrük birliği bizi engelliyor, eğer iPhone Çin’den yollarsa o zaman onu koyabiliriz ama Avrupa Birliğinden gelen her türlü ithalatta biliyorsunuz bizim uymak zorunda olduğumuz kurallar var, o yüzden farklı vergi koyamayız ancak aynı tür ürünlere genel vergi koyabiliriz yani yerli yabancı fark etmez, o zaman da o amaca hizmet etmez.

Diğer sorunuza da şöyle cevap verebilirim, bir kısmı tekrar olacak.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Rakamları sordum size.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Efendim, rakam vermemin doğru olacağını sanmıyorum, kusura bakmayın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kaç firma giriyor? Kaç para ciroları var.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – 20 civarında firma giriyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne kadar ciroları var?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Efendim, ona girmek hem vergi mahremiyetine girer...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Toplam ciro ne kadar?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Şeyi söyleyeyim: Bunların hemen hemen hepsi KDV mükellefi oldu. Bir yorum oldu sayın vekillerimizden, onun çok haklı olduğunu sanmıyorum, bizim Vergi Denetim Kurulu çok başarılı çalışmalar yaptı bu konuda, ciddi matrah farkları, matrahlar bulduk. Onlara vergi tarhiyatı yapıldı. Ancak biliyorsunuz, geçmişte olan vergi yapılandırmalarından faydalanma hakları vardı, onu kullandılar ve o tarhiyatları ödemediler haklarını kullanarak ama bundan sonra artık böyle bir şey olmayacağı için, biz, onları, tekrar buraya gelmedikleri sürece her sene tekrar tekrar incelemeye alacağız ve inceleme sonucu çıkan matrahları hesaplayıp vergi tarhiyatı yapacağız. Şimdi, burada ya Türkiye’ye gelecekler ya da böyle devam edecekler. Yani sonuçta o onların kararı ama biz vergi açısından şu anda onları görebiliyoruz, bir de şu var: Her türlü işlemleri kayda bağlı yani kayıt dışı hiçbir şey yapmıyorlar. Dolayısıyla izlemek çok kolay bizim için onları. O bağlamda kurumlar vergisi mükellefi olmazlarsa defaten bizim Vergi Denetim Kurulu tarafından izlenecekler, incelenecekler.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Dava açılacak mı?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Dava açmaya gerek yok ki efendim, zaten bu şekilde...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Tarhiyat yapar, ihbarname gider, o davayı açar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Dava açtılar mı?

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Açtılar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Dava açtılar yani. Kazandılar mı, kaybettiler mi?

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Devam ediyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Türkiye’de mi dava açtılar, yoksa uluslararası mı?

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – İtalya’da.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Davayı kazandılar mı, kayıp mı ettiler?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Devam ediyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, toplam ciroyu söyleyemez misiniz yani toplamı soruyorum. Tek tek şu şirket, şu şirket diye sormuyorum.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Efendim, bunları şöyle söyleyeyim: Önemli bir kısmı 20 milyonluk eşiği aşıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İşte ciroları ne?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – İşte oradan hesaplayabilirsiniz, minimum “20 milyon” diye giderseniz hesaplayabilirsiniz.

Efendim, daha başka bir şey söyleyemem, kusura...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, minimum 20 milyon olabilir ama üst sınır 1 milyar, 5 milyar olabilir.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Ona bir şey söyleyemeyeceğim, bilmiyorum, inanın, şu an bilmiyorum onu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ha, biliyorsunuz.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Evet.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

4’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, kayıtlara düşün diye, “engellenebilir” yani “erişimi engellenebilir” kararı...

BAŞKAN – Bunu çalışacak arkadaşlar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani bu mesele çok önemli.

BAŞKAN – Bunu, gerekirse Genel Kurulda bir düzenleme -çalıştıktan sonra- yapabileceklerini ifade ettiler.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani erişimi yavaşlatma dahi insanların birbirine ulaşamaması demek.

BAŞKAN – Bunu konuştuk Sayın Paylan, arkadaşlarla konuştuk. Sayın Demiröz’ün de burada açıklaması var, dinlemediniz herhâlde. Özellikle ağırlaştırılması noktasında bir çalışma yapıyoruz. Gerekirse Genel Kurulda bir düzenleme, ilave bir değişiklik yapabiliriz şeklinde bir ifadede bulundular.

Bunu da paylaşayım sizinle.

Efendim, 5’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6’ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 7’nci madde çalışılacaktı.

BAŞKAN – 7’nci maddeyle ilgili de bu konuyu çalışıp Genel Kurulda dedi arkadaşlarımız.

Onun için 7’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, değerli arkadaşlar, ara vermeden önce 8’inci maddeye geldik. 8’inci ve 21’inci maddeler birbirini tamamlayıcı olan maddeler. Her iki maddenin birlikte müzakere edilip ayrı ayrı oylanmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8’inci ve 21’inci maddeyi okutuyorum:

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Düzenlemeler

MADDE 8- 13/7/1956 tarihli ve 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “binde biridir” ibaresi “binde ikisidir” şeklinde ve ikinci fıkrasında yer alan “yukarıdaki oranları aşmayacak şekilde yeniden tespit etmeye yetkilidir” ibaresi “kambyo muamelelerinde on katına, vergiye tabi diğer muamelelerde ise kanuni seviyesine kadar artırmaya yetkilidir” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 21- 193 sayılı Kanunun geçici 67 nci maddesinin altıncı fıkrasında yer alan “beş puana kadar” ibaresi “ayrı ayrı veya birlikte bir katına kadar” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, birleşime 14.45’e kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.36

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 14.47****BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

BAŞKAN – Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, 6’ncı Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

8 ve 21’inci maddeleri okutmuştum. Bu 2 maddeye yönelik müzakerelere başlayacağız ancak müzakerelere başlamadan önce teklif sahibi Sayın Demiröz’den konuyla ilgili bir bilgi talep ediyoruz.

Buyurun Sayın Demiröz.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli Komisyon üyeleri, teklifin 8’inci maddesiyle muradımız şudur: 15 Mayıs 2019 tarihinde yayımlanan Cumhurbaşkanlığı kararıyla 17/6/2019 tarihli Cumhurbaşkanlığı kararıyla istisna tutulan işlemler ki bunlar ihracatçıları ve sanayi sicil belgesi olanları yapılan satışlar, bankalar ve yetkili müesseseler arasındaki satışlar, Hazineye yapılan satışlar, döviz kredisinin ödenmesine yönelik satışlar dışındaki kambiyo satış işlemlerindeki binde 1 oranında BSMV alınmaktadır hâlen. Söz konusu oranın artırılabilmesine yönelik olarak 6802 sayılı Kanun’da Cumhurbaşkanımıza tanınmış bir yetki bulunmamaktadır. Yapılan düzenlemeyle banka sigorta muamele vergisi oranı binde 2’ye çıkarılmakta ve bu oranı kambiyo muamelelerinde 10 katına, vergiye tabi diğer muamelelerde ise kanuni seviyesine kadar artırılabilmesi hususunda Cumhurbaşkanımıza yetki verilmektedir.

Aynı şekilde, 21’inci maddede de mevcut uygulamada yabancı para cinsinden ihraç edilen menkul kıymetlerden sağlanan getiriler ile döviz cinsinden açılmış hesaplardan elde edilen faiz gelirleri için 5 puana kadar artırmaya ve kanuni oranına kadar indirmeye Cumhurbaşkanlığı yetkilidir. Düzenlemeyle döviz tevdiat hesaplarına yürütülen faizlerden ve katılım bankalarının döviz katılma hesaplarına ödenen kâr paylarından elde edilen gelirler üzerinden yapılacak vergi tevkifatı nispetlerinin ayrı ayrı ya da birlikte 1 katına kadar artırılabilmesine imkân sağlanmaktadır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bankalar Birliği buradaysa dinleyebilir miyiz?

BAŞKAN – Bankalar Birliğinden...

Buyurun.

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ ÖMER ÇİRKİN – Açıkçası bizim bu maddeye ilişkin yani kambiyo gider vergisinin şu an için binde 1 oranından -15 Mayıs’ta zaten yürürlüğe girmişti- binde 2 oranına yükseltilmesi söz konusu.

Bankalar açısından müspet ya da menfi bir yorumumuz olmayacak Sayın Başkanım. Sadece şunu söyleyebiliriz: Bu vergi bankaların üzerinde kalan bir vergi değil, bir gider vergisi olduğu için müşterilere yansıtılan bir vergidir. Bankaların dolayısıyla bu anlamda müspet ya da menfi bir yorumu bulunmuyor.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sizi hiç alakadar etmiyor mu?

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ ÖMER ÇİRKİN – Varsa sorunuz, buyurun.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Soruyorum. Yani bankaları hiç etkilemiyor mu? Yani dükkândaki KDV'nin artırılması müşteriyi etkilemez mi?

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ ÖMER ÇİRKİN – Mutlaka piyasayı etkiler, haklısınız efendim.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Siz piyasanın aktörü değil misiniz?

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ ÖMER ÇİRKİN – Mutlaka...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Lehte veya aleyhte bir şey söylemeyecek misiniz? Bu bizi olumlu etkiler, olumsuz etkiler...

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ ÖMER ÇİRKİN – Yok Sayın Vekilim, ben bankaların etkisi açısından bir yorumda bulundum. Mutlaka yani piyasaya etkisi anlamında...

BAŞKAN – Burada Sayın Demiröz, istisnalar var, onlara da değinin.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – İstisnaları okudum gerçi, bir daha tekrarlayayım.

İhracatçılar, sanayi sicil belgesi olanlar, bankalar ve yetkili müesseseler arasındaki kendi aralarındaki satışlar, Hazineye yapılan satışlar, döviz kredisinin ödenmesine yönelik satışlar bunun dışında.

BAŞKAN – Niye böyle bir düzenleme yapmaya gerek duyuyoruz?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Spekülatif amaçlarla geçtiğimiz aylarda veya yıllarda sıkıntılarımızın olduğunu herkes biliyor. Bir gecede ne kadar talep edildiği, döviz talebi; bunu önlemek amacıyla böyle bir yetkilendirme yapılıyor. Cumhurbaşkanımıza 10 katına artırmaya... Ki, bu, binde 2'nin 10 katı yüzde 2 demektir. Bunun tamamen amacı Türkiye ekonomisine yönelik herhangi bir saldırının telafisidir.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Nasıl telafi edecek bu saldırıları?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Yükselterek alan kişi yüzde 2 büyük bir rakam.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yani dolar almasın...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Evet, gerekirse öyle bir... 20 Ağustos 2018 tarihindeki olayları hepimiz yaşadık, hepimiz bu çatının altındayız, hepimiz bu ülkede yaşıyoruz, neler yaşadığımızı gördünüz. Bunu tedbiren böyle bir yetki veriliyor. Genel amaç spekülatif amaçla bu türde büyük oranda saldırının önlenmesidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Şimdi ben bu konuyla ilgili Sayın Bakan Yardımcılarımızla da açıkçası ben bir bilgi aldım, Sayın Bakanla da meseleyi kendisiyle de görüştüğümde aslında burada yani bu kambyo rejimiyle banka ve sigorta muameleleri vergisiyle yani bir gelir amaçlanmadığını, buradaki temel amacın herhangi bir spekülatif saldırı olması hâlinde buna yönelik ortaya konmuş olan bir tedbir olduğunu bana da ifade ettiler. Tabii, bu çerçevede siz de görüşlerinizi, düşüncelerinizi elbette aktaracaksınız.

Başka sivil toplum kuruluşlarından var mı bu konuyla alakalı? Yok.

Peki, buyurun Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlarım, çok önemsemediğimiz bir konuydu ama Vedat Bey’in söylediği gerekçeyi dikkate alınca yani “spekülatif amaçla ekonomimize yapılan saldırıları önlemek” diye tırnak içerisinde bir amaç söz konusu olunca bunu çok önemsememiz gerektiğini düşünüyorum. Türkiye’de bir dolarizasyon söz konusu. Eğer spekülatif amaçla ekonomimize yapılan saldırılar söz konusuysa böyle bir düzenlemenin yetmeyeceği çok açıktır. O zaman daha doğru dürüst bir düzenleme yapmamız lazım. Bunu önemsememiz lazım, söylediğiniz gerekçeyi çok önemsememiz lazım ve bunun üzerinde durmamız lazım. Bu yeterli olmayacaktır. Şimdi şu anda Bankalar Birliğinde de, BDDK’de de vardır, Türk lirasından daha fazla döviz mevduatı var. Rekor seviyeye ulaşmış vaziyette. Yani binde 1 kambiyo vergisinin getirilmesi de bunu engellememiş ki binde 2 yapıyoruz bunu, bir de Cumhurbaşkanına yetki veriyoruz. Ama bunlarla bunun önlenmesi mümkün değil. Bu söylediğimiz amaca hizmet etmesi mümkün değil. O zaman farklı bir düzenleme yapmamız lazım ki yapılması da gerekir ama Sayın Başkanım, genel olarak 2008’den beri özellikle tutup da döviz kazancı olmayanların dövizle borçlanması getirildi 2008’de, ondan sonra da sürekli olarak dolarla sözleşme yapmak, dövizle sözleşme yapmak. Dövizin yaygınlaşması teşvik edildi sürekli olarak. Bütün bunları dikkate alarak yeni bir düzenleme yapalım.

BAŞKAN – Aslında bir düzenleme yapıldı bildiğim kadarıyla yani döviz geliriniz yoksa dövizle borçlanmayacağınıza dair –benim hatırladığım- bir düzenleme yapıldı.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yok, o tam bir düzenleme değildi yani 2008’deki düzenlemeyi nispeten değiştirdi.

BAŞKAN – Siz daha kapsamlı bir şey olsun...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Dar kapsamlı bir şey oldu, evet.

Tümüyle ele almak lazım. Arjantin’in böyle bir sıkıntısı var. Şu anda Arjantin dolarizasyon nedeniyle tümüyle kendi parasının, pezonun güvenliğini kaybetmiş yurt dışına kaçmış para. Bizde de önemli ölçüde yurt dışına paranın gittiği söyleniyor; ne kadardır bilmiyoruz, Maliye Bakanlığının tahmininde bulunabilir olması lazım ama bizde de önemli ölçüde bir meblağ yurt dışında şu anda. O zaman farklı düzenlemeler yapalım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, inanın ben de Sayın Vedat Bey’in gerekçesini duyduğumda bayağı bir ürperdim. İnanın bu gerekçeyi duyan bir yabancı yatırımcı olsam “Ya, galiba bu iktidar ileride farklı şeyler düşünüyor.” Hani Sayın Cumhurbaşkanı geçen yıl temmuz ayında demişti ya: “Bak, paraları kaçırsanız B planımız var, C planımız var.” Bunu direkt olarak Türkiye’de yatırım yapanlar B planının ne olduğunu, C planının ne olduğunu çok iyi anladı. Yani ben buraya girebilirim ama çıkarken zorlanabilirim. Yani çıkarken sermaye kontrolü gelebilir diye algıladı. Bu da o döviz atağı saldırısı dediğiniz şey aslında birilerinin Türkiye’ye karşı güvenliğini kaybedip Türkiye’den kaynaklarını götürmeye çalışmasıydı ve büyük bir finansal kriz riskiyle bizi karşı karşıya bıraktı.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Hayır, öyle değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Öyle, öyle.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Onu Trump açıkladı geçen.

Sayın Cumhurbaşkanı, bir, Merkez Bankasına “Faizi yükseltemezsin.” talimatı verdi, yükselmekte olan yangının önüne geçti, burada müdahale etti Merkez Bankasına yani bir iki puan yükseltip ateşi söndüreceğine yükselttirmemi; ikincisi de “B planımız var, C planımız var.” deyince millet korktu. Yalnızca yabancılar değil yerliler de korkmaya başladı. Araştırın, o günlerde yurt dışına çok ciddi kaynak çıkışı oldu. Bunu yalnızca yabancılar yapmadı ki, yerliler de yaptı. Çok ciddi kaynak çıkışı oldu ve dolarizasyon başladı, dolarizasyon. Kimi sistem dışına çıktı, bakın. Pek çok insan dolarlarını alıp yastık altına koydular çünkü sisteme güvenlerini kaybettiler. Şimdi, tekrar, bakın, yavaş yavaş sisteme geri girmeye başlıyor. Şimdi diyoruz ki: “Bak, hani sen bu dövizi tekrar almaya kalkarsan sisteme girmişsin ya -diyelim ki TL’ye dönmüşsün- bunu tekrar dövize çevirirken sana binde 1 vergi koyacağım ama ben bunu yüzde 1’e kadar çıkarabilirim ha.” Şimdi, bunu duyan bir kişi dövizi bozdurmayı düşünüyorsa... Açıkça söyleyeyim Sayın Başkan, ben diyelim ki dövizim var, korkuyorum, bozduracağım... Ya, şimdi satacağım ama geri alırken bir anda bir atak olursa... Almak istiyorum diyelim ki “Sayın Cumhurbaşkanı bunu yüzde 1’e çıkarabilir.” diyor. Bunu duyan bir kişi inanın döviz bozdurmaktan vazgeçer veya bir yabancı buraya gelip “Arkadaş, bir sermaye getireyim burada bozdurayım.” diye düşünüyorsa satarken, TL’ye dönerken döndürüyor ama alırken yüzde 1 bir vergiyle karşılaşıacağını düşünürse korkar.

BAŞKAN – Onlar istisna kapsamında.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Onlar istisna kapsamında. Yatırım yapanlar, hepsi istisna...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır, yatırım değil ya, sıcak para getirdi. İhracattan bahsetmiyorum, ticaretten bahsetmiyorum; bahsettiğim vatandaş yani, dövizini bozduruyor, TL’ye koyuyor, geri döviz alırken yüzde 1 bir vergiyle karşı karşıya kalabilir.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Yüzde 1 değil, şu anda binde 2.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 10 katına kadar artırma yetkisi...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Olağanüstü hâlde...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, olağanüstü hâli düşünüyoruz zaten, herkes depremin olacağı anı düşünür. Niye elimizi güçlendiriyoruz? Deprem olursa sağlam olsun diye düşünüyoruz. Deprem bir kere olur.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bu bir opsiyon, elimizde durur.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Olabilir ama bunu millet görür, bizim gördüğümüz gibi bu parayı buraya getirenler de, parasını dövizden TL’ye geçirecekler de görürler ve ona göre pozisyon alırlar. O yüzden, ulaşmayı istediğimiz yere ulaşmayız, belki daha büyük bir dolarizasyonla karşı karşıya kalabiliriz ya da sistem dışına çıkmakla karşı karşıya kalabiliriz.

Şöyle ki, bakın, sırf binde 1 vergi için... Ben Kapalıçarşı’ya geçenlerde gittim, döviz büroları maşallah çok iyi çalışıyorlar. Ne oluyor biliyor musunuz? O Kapalıçarşı meydanı vardır, bilirsiniz, onun etrafındaki bankalardan keş çekiliyor, diyelim ki 5 milyon TL, götürülüyor büroya 1 milyon dolara çevriliyor ve geri getirilip yatırılıyor. Niye? 5 bin TL vergisi var. Düşünsenize bir torba çanta yan kapıdan çıkıp şu odaya giriyor, 1 milyon dolar olarak geri alınıp bankaya yatırılıyor. Bunlar yapılıyor; bunu biliyorsunuz, bankalar biliyor bunu. Ya, siz vergiyi koyunca acaba bu vergiyi alabiliyor musunuz? Ne kadar işlem döndü? Bir de yarattığınız bu korkuyla dolarizasyonu yüzde 58’e çıkartırken mevduatların yüzde 58’i dövizle. Tam tersine, güven verirse, TL’ye olan güveni artırırsak o zaman dolarizasyondan insanlar çıkarlar, sisteme tekrar TL olarak dönerler. Bütün bunları düşünerek “Efendim, saldırı olacak.” “E, saldırı olacaksa ben de vergisini yüzde 1 yaparım.” diyerek daha çok dolarizasyona yol açarız

arkadaşlar. Bunu söyledik, geçen yıldan bu yıla dolarizasyon oranı çok yüksek oranda arttı. Düşmedi, arttı. Ve her gün... Bakın, diyor ki: “Ya, döviz mevduatları 3 milyar dolar daha arttı, 2 milyar dolar daha arttı. Bu hafta 1 milyar dolar daha arttı.” 200 milyar doları bulduk ya.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Merkez Bankamızın rezervleri de paralel artıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, ama mesele şu: Bankalar Birliği burada. TL’yle kredi veriyor. “Swap” yapıyor kardeşim millet, çünkü döviz yatırıyor, “swap” yapıyor. TL’yi alıyor vatandaş, dövizle mevduat yapıyor. Sen vatandaşa bu korkuyu verirken, “Yüzde 1 vergi koyarım ha!” dersin o da dövizini bozduramaz arkadaş. Dövizini bozdursun ki, güven sağlasın ki TL mevduatı olsun, TL’de kredi versin. Bu açık pozisyonlar, “swap” piyasaları bu kadar şey olmasın. “Swap”ta da aynı hatayı yaptık. “Swap” piyasasına yüzde 5 bin faiz... Hani 2001 krizinde diyordunuz ya “Yüzde 3 bine çıktı, 5 bine çıktı.” Maşallah siz de çıkardınız. “Swap” piyasası yüzde 5 binlere, 6 binleri gördü. Cezalandırıyorum diye baktınız ama sonucu ne oldu? Güven kaybı oldu. Yani “İçeri giren birilerini ben bir anda döverim.” dediğinizde o içeri girenler bir daha girmekten imtina ederler. Yapmamız gereken regülasyonları elbette yapalım; vergi alıyorsak elbette yapalım ama Sayın Vedat Bey’in gerekçesi çok tehlikeli. “Eğer ki atak olursa ben yüzde 1’e çıkarabilirim ha!” dersiniz bu çok tehlikelidir, o zaman sisteme daha az insan girer, çünkü çıkarken dayak yiyebileceğini bilir arkadaşlar.

Gelin, bu yollara tevessül etmeyelim. Kapalıçarşı piyasasını daha da katlamayalım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Tatlıoğlu, buyurun lütfen.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Çok teşekkür ederim, sağ olun.

Şimdi, tabii, bu vergi, kambiyo konusunda binde 1’den binde 2’ye artırılabilir. Burada problem yok fakat temel problem, öyle bir neden ortaya koyuyoruz ki, öyle bir orantısız ki bu neden, esas bunun o zaman ciddiyetini ve güvenini ortadan kaldırıyor. Şimdi, bir atak olduğunda binde 2 sizi hiç, yüzde 2, yüzde 10 engellemez. Hiç engellemez. Yani Sayın Durmuş Yılmaz’ın bir sözü var: “Dereleriniz petrol olsa, borularla dolar atsanız buralarda atak veyahut da kriz dönemlerinin...” Bunlar çözüm değil. Hâlbuki bu döviz spekülasyonuna yönelik, Merkez Bankası ve hükûmetin elinde onlarca araç var. Bu vergi, bunların inanın 100’üncüsü bile değildir etki bakımından ama siz bunu tutar 1’e koyarsanız, o zaman hepimiz, bu anlattıklarınızla bunun ciddiyeti aşınmış bir şeyle karşı kalırsınız ve hepimizin bilgisiyle ilgili bir endişe ortaya çıkar. Zaten güven ortamı da böyle böyle yıkılıyor. Yani, bakın, ben biraz önce Bankalar Birliği temsilcisine sordum: “Bu, etkilemez mi?” Etkiler bankaları, etkiler tabii ama “İfadeyle ilgili sıkıntılarımız var.” diyor. Şimdi, bu tür şeyler oluyor.

Mesela, bugün bir başka şey var. Şimdi, istihdam hedefli kredilendirme. Dünyada ilk defa Türkiye’de bir istihdam kampanyaları artırılmaya çalışılıyor. Ve geldiğimiz durum ortada, yüzyılın en büyük işsizliğiyle karşı karşıyayız. Hâlbuki bu kredi KOBİ’lerin -bakın, çok net söylüyorum- teknolojilerini veya teknoloji donanımlarını bir tık yukarı artırmaya yönelik olsa istihdam kendiliğinden artıyor zaten. O nedenle, bunun nedenselliklerini, lütfen, biraz konuyla eş değer şekilde koyalım. Yani bu, yürütmenin iradesi, yasamanın iradesidir, takdirinizdir ama bunun nedenselliği hakikaten çok orantısız Sayın Demiröz. Yani bunu engelleme kabiliyeti yok bu binde 2’nin falan veya yüzde 2’nin, inanın yok. Yani bunlara hepimiz geçmişte şahit olduk.

Mesela ben size bir şey söyleyeyim: 2006’da, 2006’nın Ocak ayında rahmetli Unakıtan çıktı ve dedi ki: “Biz yabancılara da stopaj koyuyoruz, yok öyle bir şey.” Biz o zaman öğretim üyesiydik, düşüncelerimizi açıkladık, “Yanlı.” dedik falan. Mayıs’ta muhtemelen, Sayın Babacan’la beraber çıktılar ve bunu geri aldılar. Bu, size yansır. Biraz önce beyefendi söyledi, Bankalar Birliği; keşke bunları

yapmadan önce onları dinleseniz veya gerçek, hakiki veyahut da olabilir nedenlerini söyleseniz. Bak, çok net söylüyorum: 2006’da stopaj koydu şeydeki kazançlara, bu, yabancıların sıcak para yatırımlarına -gayrimenkul ve benzeri- ve bunları kaldırdı sonra. Neden? Çünkü bu yansıdı. Sizin dövize ihtiyacınız var mı? Ne kadar önümüzdeki bir yıl içerisinde döviz ödememiz, ödememiz hepimizin? 170 milyar dolar. Hepimizin, Türkiye’nin efendim, Türkiye’nin. Bu döviz devlete lazım değil, hepimize lazım; 170 milyar dolar. Dolayısıyla, bununla ilgili temel nedir? Güven ortamını sağlamaktır, güven. Bir de lütfen, bu kanunların gerekçelerini biraz orantılı koyalım. Yani hakikaten endişelendiriyor.

Ben teşekkür ederim.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, bu düzenleme ve bundan önce Komisyonumuza gelen torba yasaların hemen tamamı, adını koymadığımız, bir türlü dilinizin varmadığı krizle mücadele tedbirleri. Döviz saldırısı oldu, buna karşı tedbir alıyoruz, böyle olsa bile burada bu şekilde açıklanmaz ama öyle de değil aslında. Yani Türkiye saldırının ötesinde, ondan çok daha tehlikeli, çok ciddi problemlerle karşı karşıya; kabullenelim bunu. Buna kim sebep oldu, ne oldu, işte, dolar yağarken aldık, sıcak para geldi, betona gömdük, işte, üretim yapmadık filan, bir sürü şeyler söylenebilir ama gerçek şu ki -biraz evvel de ifade edildi- kısa vadede 170 milyar dolar ve tamamı 400 küsur, 450 milyar dolar borcu var Türkiye’nin. “Efendim, cari açığı düşürdük.” diye yazıyorlar koca koca adamlar. Ayıp ya, cari açığın düştüğü falan yok, öyle bir şey yok. Ya, üretim yok, ithalatınız azaldı, cari açığın düşmesinin sebebi, ekonomimizin kötü olmasından büyüme düştü; bundan kaynaklanıyor. Yani siz başınızı kuma gömmeye devam ettikçe bunlar büyüme devam edecek arkadaşlar.

2018 Ağustosunda dolar saldırısı, döviz saldırısı oldu Türkiye’ye. E, peki, nasıl savdınız o saldırıyı? Nasıl kaldırdınız o saldırıyı? Nasıl kaldırdınız arkadaşlar, dövizle ilgili bir tedbirle mi? Yok, papazı geri gönderdiniz, bitti. Adam da söyledi zaten, Trump söyledi de bunu, itiraf da etti. Başka bir şey yani o, ekonomik bir şey değildi, başka bir şeydi. Dolayısıyla, onlara bakarak kambiyo...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – “Swap” kredileri... Ana sermayenin yüzde 25’inden fazlasını veremeyiz deyince bir gecede düştü.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya, bir söyleyeyim, sonra sen anlat ya, gene öyle de. Niye gönderdin o zaman papazı? Niye Türkiye’nin yargı sistemini madara ettin? Niçin yaptın? Emirle niye gönderdin? Öyle yapsaydın. “Bizim yargı sistemimiz var, bizim hâkimlerimiz var; buna güveneceksiniz.” deseydiniz. Şu anda yaşadığımız problemlerden bir tanesi de Türkiye’deki yargı sistemine güvenilmemesi değerli arkadaşlarım. En temel problemlerden bir tanesi budur. Bu ekonomik problem, bu dolarizasyonda da bu sıkıntı var. Yani ciddi bir kriz var, siz oturup bunun sebeplerini ortaya koyarak -gerçekten acıtacak- ciddi tedbirler almıyorsunuz. Sanki gene yarın seçime gidilecek gibi kısa vadeli, aslında attığımız taş işte korkuttuğumuz kurbağalara değmeyecek tedbirler alıyoruz ve sayın milletvekili buraya geliyor, diyor ki: Biz böyle bir şey aldık, herhangi bir şey olunca, gene saldırı olursa bu sefer elimizde papaz yoksa böyle bir tedbir yapacağız.” Olmaz değerli arkadaşlarım, böyle bir şey olmaz. Doğru söyledi arkadaşlar yani. Siz “Buraya dolar gelsin ama kolay kolay da çıkamaz.” dediğiniz zaman gelmiyor. Tasarruf filan yok arkadaşlar. Bir gecede biz Türkiye’nin tasarrufunu yüzde

14'ten 24'e çıkardık, buna kim inandı? Şimdi de hedef koymuşsunuz "Yüzde 35'e çıkaracağız." Böyle bir şey yok. Para yok, para değerli arkadaşlar. Biz bu parayı dışarıdan alacağız, başka şeyi yok. Onun için çok somut tedbirler almamız gerekiyor. Bunlarla yapılacak bir şey değil bunlar, yapamazsınız yani.

Dövizle borçlanmaya devam ediyoruz değerli arkadaşlarım. Dövizle borçlanıyor. Geçen sene çıktınız, sayın bakan anlattı, anlattı, içeride dövizle borçlandınız.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye'nin yükümlülüklerini tam bilmiyor. 63'ten 150 milyar dolara kadar gidiyor köylerde kamu özel iş birliği projelerinde. Sizler yaptınız değerli arkadaşlar bunları. Biz dövizle garantiler verdik, kredilere garanti verdik, hastaya garanti verdik, geçici garanti verdik. Bunların hepsini siz yaptınız. Böyle yüzde 1'le, binde 1'le filan bu işle baş etmeniz mümkün değil. O nedenle buraya bir şey getirdiğiniz zaman -öyle panik şeklinde bir şey de getirmeyin- çok açık bir şekilde... Herkes her şeyi biliyor değerli arkadaşlar. Türkiye'de ne oluyor, ne olmuyor herkes biliyor. Bir kuruş birisinin cebinden başka birisinin cebine giderken Wall Street'te insanlar kaydını yapıyorlar, bize ne düşünüyor diye bu biliniyor. Dolayısıyla başımızı kuma sokarak, heyheylenerek, dayılanarak filan, tehdit ederek gidilecek bir yer yoktur. Eğer bu ekonominin içindeyseniz, kapitalist ekonominin içindeyseniz bunun kuralları var. Allah belasını versin kapitalist ekonominin! Ama bunun kuralları var, ya uyarınsınız ya uymazsınız arkadaşlar. Uymazsanız böyle olur. Daha ne kadar götüreceksiniz bilemiyorum ve ülkemle ilgili endişe ediyorum değerli arkadaşlarım, gerçekten endişe ediyorum. Yani bir an evvel bir şekilde bu siyasi heyetin artık yönetimi bırakması gerekiyor çünkü artık ne yapacağımı bilmiyor değerli arkadaşlarım. Vallahi bilmiyorsunuz ne yaptığınızı, billahi bilmiyorsunuz, yemin ediyorum değerli arkadaşlar.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Öztürk, buyurunuz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Değerli arkadaşlar, 8'inci madde -tabii bu kadar gürültü koparılacak, üzerinde bu kadar tartışılacak bir madde mi ben de merak ediyorum- ne diyor? Kambiyo muamelelerine ilişkin banka ve sigorta muameleleri vergisinin oranını 2 kat artırıyor, binde 1'den binde 2'ye ve bunu 10 katına kadar artırmaya da Cumhurbaşkanına bir yetki veriliyor. Bu yetki kullanılacak diye bir kural yok ama olağanüstü durumlarda kullanmak üzere bir çıpa. Biraz önce arkadaşlar söyledi, geçen sene 18 değil 8 Ağustos -benim bildiğim- o saldırının başlangıç günü. Bakın, eğer BDDK (Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu) ve bizim Hazine, Maliye o gün pazar günü akşam bazı kurallar açıkladı. Bunlardan birisini söyleyeyim size. Hepiniz biliyorsunuz ama ben kayıtlara geçsin diye söylüyorum. Neydi o? Türk bankaları "swap" piyasasına sermayelerinin yüzde 25'inden fazla Türk lirası kredi veremeyecek. Hâlbuki o üç gün ne yaptılar? Hong Kong'dan, Şanghay'dan, Tokyo'dan, Seul'den Londra kaynaklı Türkiye'ye bir operasyon çekildi. Hepimiz biliyoruz. Bizim taşımızla bizim kuşumuzu vurdular. Bizim bankalarımızda faizlerle Türk lirası aldılar, döviz 7,3'e kadar, 7,4'e kadar çıkardılar. Yani ne yapıyor? Türk lirasını alıyor, döviz alıyor, krediyle alıyor bunu. Biz bunu BDDK'nın elindeki o enstrümanla önledik o gece. Şimdi bu da buna yönelik. Yarın spekülatif bir şey olduğunda... Ha piyasalar yine çalışacak, piyasaya müdahale yok, isteyen döviz alsın ama vergisini versin. Bunu böyle yorumluyorum ben. Böyle yorumlamak lazım.

Dediklerinize katılıyorum. Bu belki devede bir tüy bile değil. Yani Türkiye'de krizi, piyasayı etkileyecek, büyük çapta etkileyecek bir kanun maddesi de değil ama şu doğru: Para, derler ya kadına benzer, aldatıldığı yere bir daha gelmez.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kötü bir benzetme oldu.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Kötü bir benzetme belki ama insan öyledir.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kadını çıkarın. Kargaya benzer kargaya, yem bulamazsa gelmez.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ben şöyle düzelteyim o zaman. Çok özür dilerim kadın arkadaşlardan ama bu benim tespitim değil. Kapitalizmden bahsettiniz. Kapitalizmin altın kuralı şudur: Altın kuralını altını olanlar koyar, parası olanlar koyar. Şimdi sermaye piyasalarına, para piyasalarına bir müdahale yok burada. Bankalar Birliğinden arkadaşımız dedi ki: “Bizi doğrudan etkileyen bir konu yok çünkü biz burada vatandaştan, bu muameleyi yapandan vergi alacağız, sonunda da ödeyeceğiz.” İşleme yasak getirilmiyor. Bu bir enstrüman olarak kullanmak üzere idareye, idarenin başı olan Cumhurbaşkanına bir yetki kararıdır. Ben teşekkür ediyorum. Yani olayı büyütüp Türkiye’nin bütün sorunlarını bu maddeyle çözme iddiamız, öyle bir şey de yok. Sayın Vedat Bey’in böyle bir iddiası yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Dolarizasyonu çözer mi?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Mutlaka etkileri olur. Tartışılır bu.

BAŞKAN – Sayın Katircioğlu, buyurun.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Değerli arkadaşlar, ben de bu tartışmada birkaç şey söylemek istiyorum. Şimdi hepiniz biliyorsunuz esasında, 2008 krizi bütün dünyada yaşanmış en büyük krizlerden biriydi ve esasında iktisatçılar da bu krizi nasıl aşmak gerektiğiyle ilgili bir soruyla karşılaştıklarında ellerindeki enstrümanların çok klasik enstrümanlar olduğunu gördüler. Yani daha çok ulus devlet bağlamında üretilmiş olan mekanizmaların çalışmadığını veya en azından küreselleşmenin getirdiği yeni koşulları dikkate almadığından dolayı etkili bir önlem paketi oluşturamadılar ve herkes kendine göre bir yol buldu. Yani Amerika mesela dolar basmakta buldu, yani genişleyici bir para politikasıyla bu işi aşarım dedi, başka ülkeler başka şeyler yaptılar. Bizde 2008’de değilse bile 2009’da 4,7 civarında bir küçülmeden sonra -benim anladığım kadarıyla- Hükûmet nasıl bir yol izleyeceğini çok net bir şekilde göremediği için el yordamıyla hareket etmeye başladı ve benim anladığım kadarıyla bu kanunla getirilmek istenen şeyler de bunların bir parçası. Yani çok iyi düşünülmemiş meseleler bunlar. Doğru da olabilir ama doğru olmama ihtimalleri de vardır. Şimdi bunun bir maliyeti var esasında. Yani evet, dediğiniz gibi, Cemal Bey’in söylediği gibi küçük bir oran, kambiyo işlemlerinde alınacak vergiler atla deve değil filan ama bizim kambiyo işlemlerinde bir vergi alma ve bunu 10 katına çıkarma gibi bir yasayı geçirdiğimizden dolayı Türkiye’nin ihtiyacı olan yabancı sermaye gelişimini de bir anlamda engelleyici bir etki de üretebiliriz. Dolayısıyla kaş yapayım derken göz de çıkarmış olabiliriz. O bakımdan ben bu tartışmada özellikle şunları da duymak isterdim: Bunların bir istisnası var mı? Yani bankalar birbirleriyle kambiyo alışverişi yaparken...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Var.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Nerede bu maddede göremedim de...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Daha önce çıkan kanunda var.

BAŞKAN – Daha önceki maddede var.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Bankalar ve yetkili müesseseler arasındaki satışlar da muaf.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Peki, tamam. Bunlar beklenmesi gereken şeyler. Bunun arasında...

BAŞKAN – Kredi sahibi olanlar kredi ödemelerinde muaflar, sanayi sicil belgesi olanlar muaflar.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Fakat burada -demin İsmail Bey de söyledi- ben bu oranların ve bu mekanizmanın Hükûmetin düşündüğü gibi bir krize çare olma ihtimalini çok kuvvetli görmüyorum. Kaldı ki Adalet ve Kalkınma Partisindeki arkadaşlar çok inanıyorlar buna yani gerçekten bilinçli bir şekilde Türkiye'nin siyasi tercihlerini olumsuz etkilemek üzere yabancı merkezlerden yürütülmüş bir operasyon olarak görüyorlar dövizde ortaya çıkan sorunları. Arkadaşlar, bunun hiç böyle olması gerekmiyor. Bakın, benim çok benimsediğim bir söz -atasözü müdür artık bilmiyorum ama- yaranız varsa kaşıyan biri mutlaka çıkar yani siz eğer ekonominizde bir açık vermişseniz o açıktan yararlanmak isteyecek şirketler vardır ve anında kullanırlar zaten bunu. Dolayısıyla da hiç affetmezler. Dolayısıyla sizin bir hikâye yazmanız gerekmiyor. Yani Hükûmet buna inanmamızı istiyor ama ben şahsen buna inanmıyorum. Ben hatta şunu söyleyeyim: Sayın Cumhurbaşkanının Londra'da yaptığı konuşmadan, Merkez Bankasıyla ilgili yaptığı konuşmadan başlayarak Türkiye ekonomisiyle ilgili olarak bir güvensizlik ortamı oluştu ve bu pekişerek devam etti. Dolayısıyla da bu krizlerin, dövizle ilgili spekülasyon hareketlerin arkasında büyük ölçüde Türkiye'deki ekonomi yönetimine olan güvensizliğin çok başat rol oynadığını düşünüyorum şahsen ben. Dolayısıyla da şimdi burada da öyle bir şey yapıyoruz ki önemli bir şey değil yani dövizde bir sınır getirmiyoruz belki ama bir vergiyle bile -ki bunu Cumhurbaşkanlığına verilen bir yetkiyle 10 katına yani yüzde 2'ye kadar çıkarma yetkisi veriyoruz- böyle... Ama gerçekten şunu tartışmamız lazım: Gerçekten bu yabancı sermaye akışlarının Türkiye'ye -ki buna ihtiyacımız olduğu için söylüyorum, keşke olmasa diyebiliriz ve dolayısıyla da bir tür kontrol mekanizması olarak bu vergiyi düşünebiliriz ama öyle değil- gelmesi... Yani, Türkiye ekonomisi yeterli tasarrufu olmadığı için başkalarının yaptığı tasarrufa ihtiyacı olan bir ekonomidir ve dolayısıyla da yabancı sermayeye ihtiyacı vardır. Yabancı sermayenin gelişini engelleyecek bir etki üretebilir bu madde de, sadece bunun bilinmesinde yarar var. Benim kanaatim odur ki bu -bilmiyorum, kanunu hazırlayan arkadaşlar ne ölçüde bunu tartırlar ama- zaten var olan güvensizliğe bir güvensizlik daha ekleyecek ve Türkiye ekonomisini de olumsuz etkileyecek diye düşünüyorum Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Akif Hamzaçebi, buyurun lütfen.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Banka ve sigorta muameleleri vergisine ilişkin olarak 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu'nda değişiklik yapılıyor. Gider Vergileri Kanunu'nun söz konusu 33'üncü maddesinde kambyo muamelelerinde verginin binde 1 olarak uygulanacağı belirtilmiş durumdadır. Binde 1'le ilgili olarak Cumhurbaşkanının herhangi bir artırım yetkisi bulunmamaktadır. O zamanki düzenlemede bu artırım yetkisinin Cumhurbaşkanına -o zaman Bakanlar Kuruluna- verilmemesinin gerekçesi bu piyasalara, döviz piyasalarına güven vermek olarak açıklanmıştı çünkü ideal bir vergi sisteminde mevzuatın öngörülebilir olması gerekir, saydam olması gerekir, vergi yükünün öngörülebilir olması gerekir. Eğer mevzuat saydam değil ise, Cumhurbaşkanına aşırı yetkiler veriliyor ise, yarın bu yetkinin nerede, ne zaman kullanılacağı belli değil ise, öngörülemiyor ise mevzuatın saydam olmadığı kabul edilir.

Şimdi, bu vergi binde 1'den binde 2'ye çıkarılıyor ve Cumhurbaşkanına binde 2'yi 10 katına kadar artırma yetkisi veriliyor. Bir kere, yetkinin çok geniş tutulması doğru değil. Yetki aralığı, alt ve üst sınırlar arasındaki oranı belirleme yetkisi oldukça sınırlı olacak ki mevzuatımız saydam olsun, iş dünyasına güven versin. Bu aralığı daraltmak lazım. İkincisi: Vergi oranı artırılıyor. Daha önce binde 0 olan oran, 2019 Mayıs ayında Cumhurbaşkanının kararıyla binde 1 olarak değiştirildi, yükseltildi. Amaç dolarizasyonu önlemek, bunu önlemektir. Şimdi binde 2'ye çıkarılıyor, amaç dolarizasyonu önlemek. Bir ekonomide ulusal paranın 2 temel özelliği vardır: Bir, değişim aracıdır, alışveriş aracıdır; iki, tasarruf aracıdır. Şu anda Türk lirası güven duyulmaması nedeniyle tasarruf aracı olmaktan önemli

ölçüde çıkmıştır. Şu tablo onu gösteriyor, bakın. 2005 yılından 2019 yılı 18/10/2019 tarihine kadar olan rakamları bir grafik hâlinde buraya yansıttım, Merkez Bankasının rakamlarıdır. Toplam mevduat içerisinde yabancı para cinsinden mevduatın payı şu kırmızı eğri. Alttaki mavi eğri de yabancı para cinsinden para miktarına, M2'ye oranı. İki eğri aşağı yukarı birbirini doğruluyor. Bir bakarsanız, en zirve noktaya Ekim 2019'da çıkmış. Neden? Nedenini önceki dönemlere bakarak söyleyeyim. 2011 yılında bu eğri en dip seviyesine inmiş durumda. Ekonomide güvenin olduğu dönemlerde insanlar, tasarruf sahipleri dolardan, yabancı paradan çıkıyor, TL'ye dönüyor. Güvenin olmadığı dönemlerde istediğiniz kadar önlem alın, istediğiniz kadar vergi getirin bu eğriyi aşağıya çevirmek mümkün değil, insanlar yabancı paraya, dövize yöneliyor. Şimdi, bu vergi şu eğriyi aşağıya indirmeye yetmeyecektir, asla yetmeyecektir, tam tersine, bu vergi Tahtakale'yi yeniden kaybettiği saltanatına oturtacaktır. Bu mevduatı alır, ihtiyacı olan Türk lirasını temin etmek için Tahtakale'den gider bunu bozdurur. Binde 1, binde 2 hesabını yaparlar, serbest piyasa ile resmî kur arasındaki o vergiyi de hesap ederek tasarruf sahibi hesabını yapar, buna göre davranışını sergiler.

Bunlar çözüm değil arkadaşlar, bunlarla döviz piyasasını, Türkiye'nin tasarruf piyasasını, tasarruf ihtiyacını yönlendirmek asla ve asla mümkün değildir. Ben döviz karaborsasının, Tahtakale'nin yeniden ayağa kalkacağını düşünüyorum, bunlarla bir yere varmanın mümkün olmadığını düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben bir soru soracağım.

BAŞKAN – Sayın Paylan, tekrar söz mü istiyorsunuz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet.

BAŞKAN – Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, Hamzaçebi'nin söylediğine göre, yüzde 2'ye kadar yükseltme yetkisi veriyoruz, yüzde 1 değil, yüzde 1'in 10 katı değil.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Yüzde 2 tabii bu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, bu daha da dehşete düşürdü beni yani yüzde 2'ye çıkarma yetkisini Sayın Cumhurbaşkanına veriyoruz ve gerekçe olarak da şunu sunuyoruz: “Eğer birileri diyelim ki bir risk hissedip bir anda döviz almaya koşarsa bunu bir risk olarak algılayacak sistem ve bir anda kambiyo vergisini yüzde 2'ye çıkaracağız.” diyoruz.

Arkadaşlar, inanın, attığınız taşla kendi kendimizi vururuz, kuşu vurmayız yani dolarizasyonu büyütürüz.

BAŞKAN – Evet arkadaşlar...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Soruyu sorayım Başkanım.

BAŞKAN – Sormadınız mı?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sormadım, siz dinlemediniz mi beni?

BAŞKAN – Dinledim, dinledim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şunu soracağım: Şimdi, bu vergi geçen yıl yürürlüğe girdi. O günden bugüne ne kadarlık kambiyo işlem vergisi alındı? Ne kadarlık işlem yapıldı? Ne kadarlık alındı? Ne kadarlık muaf oldu? Bununla ilgili bilgi rica ediyorum sizlerden.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Size soruyorum teklif sahibi Vedat Bey. İkincisi: Bu vergi bir katılık yaratmaz mı? Yani biz 200 milyar dolarlık döviz mevduatının bozulmasını istiyoruz, güven sağlanmasını istiyoruz. Yarın öbür gün yüzde 2’lik bir vergiyle karşılaşacağını düşünen bir mükellef yani para sahibi bu dövizini bozdurmayı daha mı rahat yapar yoksa “Yarın yüzde 2 gelir vergi, neme lazım, ben ufak arbitrajlar için bunu bozdurmayayım, şimdilik bekleyeyim.”e mi getirir? Bu anlamda, dolarizasyonu kamçılayacağı bir noktaya mı gelir yoksa azaltan bir noktaya mı gelir?

Bir de sistem dışına çıkma riskiyle ilgili bir risk görmüyor musunuz? Yani, dediğim gibi, Kapalıçarşı’nın ihyası anlamında, bankadaki şubeden hemen yanındaki döviz bürosuna gidip binde 2’yi ödememek, yüzde 2’yi ödememek için oradan çekilip oraya yatırılıp bu işlemler yapılıyor, binde 1’le yapılıyor, binde 2’yle daha çok yapılacak, eğer daha çok artırırsanız daha çok sistem dışında işlem olacak. Bununla ilgili bir risk görmüyor musunuz?

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Demiröz, buyurun.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Değerli Başkanım, çok değerli Komisyon üyeleri; ben şunu ifade edeyim: Tabii, Hazine ve Maliye demesem... Maliyenin elinde doğrusu vergi dışında... Bu tür işlerde Hazinesin biliyorsunuz kur ve faiz müesseseleriyle çeşitli tedbirlerini alacağı muhakkaktır, Merkez Bankası politikalarıyla... Ama bizim şu anda Maliye olarak sadece vergi üzerinde yapacağımız tedbirler var, bu onlardan birisi. Dediğimiz gibi, geçtiğimiz yıllarda Türkiye bunu yaşadı, hepimiz yaşadık. O nedenle, tedbiren alınan bir şeydir yoksa rakamsal olarak çok değil. Ben rakam olarak tam bilmiyorum ama aylık 50 milyon lira civarında bir getirisi varmış.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, işlemler azaldı mı arttı mı? Bunu BDDK mı bilir?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Daha uygulamaya geçmedi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Binde 1...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Binde 1’in ayda 50 milyon liralık bir getirisi...

BAŞKAN – Daha önce yoktu, onun için bir şey diyemiyor ki.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Bir de yani...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir şey soracağım: İşlemi azaltıyor mu yani döviz bozdurma isteğini azaltıyor mu, artırıyor mu?

BAŞKAN – Ya, uygulama yapılaberi ayda 50 milyon liralık bir şey oldu.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Hamzaçebi’nin şeyinde herhâlde 200 milyar dolar civarında galiba değil mi şu andaki limit o gösterdiğiniz şeyde?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Daha önce ne kadar döviz işlemi yapılıyordu. Şimdi daha mı az döviz işlemi yapılıyor, daha mı çok yapılıyor? Sistem içinde yapılıyorsa sistem dışı...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Dövizin, 200 milyar dolarlık bu tasarrufun tamamının vergiye tabi olmayacağını muafiyetler arasında saydık. Bu rakamlar içerisinde ne kadarının olacağı bence çok az bir miktardır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Arkadaşlar, istenilen bilgiyi eğer elinizde şu anda yoksa daha sonra Sayın Paylan’a aktarın lütfen.

Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, 8’inci maddeyi...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bir soru sorabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Döviz cinsleri arasında yani dolardan euroya dönüş, eurodan dolara dönüş BSMV'ye tabi midir? Ona bir önlem...

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Tabi.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Öyle mi? Tabi. Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, 8'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

21'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Arkadaşlar, 9'uncu ve 10'uncu maddeler turizm sektörü ve konaklama vergisiyle ilgili.

9'uncu ve 10'uncu maddelerin birlikte görüşülmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9'uncu ve 10'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 9- 6802 sayılı Kanunun “İkinci Kısım”ının “İkinci Bölümü”nün başlığı “Konaklama Vergisi” şeklinde ve bu bölümde yer alan mülga 34 üncü madde aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Konaklama vergisi

MADDE 34- Otel, motel, tatil köyü, pansiyon, apart, misafirhane ve kamping gibi konaklama tesislerinde verilen geceleme hizmeti ile bu hizmetten yararlananlara sunulan yeme, içme, aktivite, eğlence hizmetleri ve havuz, plaj, termal ve benzeri alanların kullanımı hizmetleri gibi diğer tüm hizmetler konaklama vergisine tabidir.

Konaklama vergisinin mükellefi birinci fıkrada belirtilen hizmetleri sunanlardır.

Vergiye doğuran olay; birinci fıkrada belirtilen hizmetlerin sunulması, hizmetin sunumundan önce fatura ve benzeri belge verilmesi halinde bu belgelerde gösterilen miktarla sınırlı olmak üzere fatura ve benzeri belgelerin düzenlenmesi anında meydana gelir.

Konaklama vergisinin matrahı, geceleme hizmeti ile bu hizmetle birlikte sunulan diğer tüm hizmetler karşılığında, katma değer vergisi hariç, her ne suretle olursa olsun alınan veya bu hizmetler için borçlanılan para, mal ve diğer suretlerde sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaat, hizmet ve değerler toplamıdır.

Konaklama vergisinin oranı %2'dir. Cumhurbaşkanı, bu oranı üç katına kadar artırmaya veya %1 'e kadar indirmeye; konaklama tesisinin türüne, sınıfına ve bulunduğu yere göre farklılaştırmaya yetkilidir.

Konaklama vergisi, konaklama tesislerince düzenlenen fatura ve benzeri belgelerde ayrıca gösterilir. Bu vergiden herhangi bir ad altında indirim yapılamaz. Bu vergi, katma değer vergisi matrahına dahil edilmez.

Aşağıda sayılan hizmetler konaklama vergisinden müstesnadır:

a)Kamu kurum ve kuruluşlarına ait olup bunlar tarafından işletilen misafirhane ve eğitim tesislerinde verilen hizmetler,

b)Öğrenci yurtları, pansiyonları ve kamplarında öğrencilere verilen hizmetler,

c)Karşılıklı olmak kaydıyla yabancı devletlerin Türkiye'deki diplomatik temsilcilikleri, konsoloslukları ve bunların diplomatik haklara sahip mensupları ile uluslararası anlaşmalar gereğince vergi muafiyeti tanınan uluslararası kuruluşlar ve mensuplarına verilen hizmetler.

Konaklama vergisinde vergilendirme dönemi, faaliyet gösterilen takvim yılının birer aylık dönemleridir. Her bir vergilendirme dönemine ait konaklama vergisi, vergilendirme dönemini takip eden ayın yirmi altıncı günü akşamına kadar katma değer vergisi yönünden bağlı olunan vergi dairesine (katma değer vergisi mükellefiyeti bulunmayanlarca tesisin bulunduğu yer vergi dairesine) beyan edilir ve aynı süre içinde ödenir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, konaklama vergisi beyannamesinin şekil, içerik ve ekleri ile uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 10-6802 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- Bu Kanunun 34 üncü maddesinde yer alan konaklama vergisi oranı 31/12/2020 tarihine kadar %1 olarak uygulanır.”

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bu konuyla alakalı 2 önerge var, komple bu maddeyi değiştiren önergeler. Eğer uygun görürseniz bu önermeleri okutayım, sizlere de dağıtım ve bu çerçevede müzakereleri yürütelim, önermelerle birlikte müzakereleri yürütelim.

Önergeleri okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2312) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 9’uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Nilgün Ök

Cemal Öztürk

Uğur Aydemir

Denizli

Giresun

Manisa

“MADDE 9- 6802 sayılı Kanunun “İkinci Kısım”ının “İkinci Bölümü”nün başlığı “Konaklama Vergisi” şeklinde ve bu bölümde yer alan mülga 34 üncü madde aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

‘Konaklama vergisi

MADDE 34- Otel, motel, tatil köyü, pansiyon, apart hotel, misafırhane ve kamping gibi konaklama tesisleri ile dağ ve yayla evi gibi kırsal turizm tesislerinde verilen geceleme hizmeti konaklama vergisine tabidir.

Konaklama vergisinin mükellefi birinci fıkra da belirtilen hizmeti sunanlardır.

Vergiye doğuran olay, birinci fıkra da belirtilen hizmetlerin sunulması ile meydana gelir. Konaklama vergisi, konaklama tesisinin türü esas alınarak aşağıda yer alan tarife göre ve kişi başına gecelik olarak hesaplanır. Geceleme hizmetinin sağlıklı yaşam tesisleri, eğlence merkezleri gibi tesislerin bünyesinde sunulması, vergilendirmeye etki etmez. Bu durumda vergi, konaklanan tesisin tarifedeki türü dikkate alınarak hesaplanır.

Konaklama Tesisinin Türü	Vergi Tutarı TL (Kişi Başına Gecelik)
5 Yıldızlı otel ve tatil köyleri	18
4 Yıldızlı otel ve tatil köyleri	12
3 Yıldızlı oteller ve belediye belgeli konaklama tesisleri	9
2 ve 1 yıldızlı oteller, pansiyon, motel, apart hotel ve kampingler	6
Butik oteller ve özel konaklama tesisleri	18
Diğer	6

Yukarıdaki tarifede yer alan vergi tutarları, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılır. Bu şekilde hesaplanan tutarların 50 kuruşa kadar olan kesirleri dikkate alınmaz, 50 kuruş ve üzeri olan kesirleri bir üst tam sayıya iblağ edilir.

Konaklama vergisi, konaklama tesislerince düzenlenen fatura ve benzeri belgelerde ayrıca gösterilir. Bu vergiden herhangi bir ad altında indirim yapılamaz. Bu vergi, katma değer vergisi matrahına dahil edilmez.

Aşağıda sayılan hizmetler konaklama vergisinden müstesnadır:

- a)Öğrenci yurtları, pansiyonları ve kamplarında öğrencilere verilen geceleme hizmetleri,
- b)Oniki yaşından küçük çocuklara verilen geceleme hizmetleri,
- c)Karşılıklı olmak kaydıyla yabancı devletlerin Türkiye'deki diplomatik temsilcilikleri, konsoloslukları ve bunların diplomatik haklara sahip mensupları ile uluslararası anlaşmalar gereğince vergi muafiyeti tanınan uluslararası kuruluşlar ve mensuplarına verilen geceleme hizmetleri.

Konaklama vergisinde vergilendirme dönemi, faaliyet gösterilen takvim yılının birer aylık dönemleridir. Her bir vergilendirme dönemine ait konaklama vergisi, vergilendirme dönemini takip eden ayın yirmi altıncı günü akşamına kadar katma değer vergisi yönünden bağlı olunan vergi dairesine (katma değer vergisi mükellefiyeti bulunmayanlarca tesisin bulunduğu yer vergi dairesine) beyan edilir ve aynı süre içinde ödenir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, konaklama vergisi beyannamesinin şekil, içerik ve ekleri ile uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2312) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Nilgün Ök

Cemal Öztürk

Uğur Aydemir

Denizli

Giresun

Manisa

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, önergeleri oylatmadan önce müzakereye açacağım, bu maddeleri müzakereye açacağım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İzahat alacak mıyız?

BAŞKAN – Elbette izahat alacağız.

Ve daha sonra önergeleri oylatacağım, sonra maddeyi oylatacağım.

Sayın Demiröz, buyurun lütfen.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Teşekkür ederim Başkanım.

9'uncu madde yeni bir vergi müessesesi ihdas etmek için yapıldı. Maddeyle konaklama vergisi ihdas edilmekte. Otel, motel, tatil köyü, pansiyon, apart, misafirhane ve kamping gibi konaklama tesislerinde verilen geceleme hizmetleriyle bu hizmetle birlikte sunulan yeme, içme, aktivite, eğlence hizmetleri ve havuz, plaj, termal ve benzeri alanların kullanımı hizmetleri gibi diğer tüm hizmetlerin vergiye tabi tutulması öngörülmektedir.

Konaklama tesislerinde verilen hizmetler dolayısıyla konaklayanlardan elde edilen bedellerin bir kısmının çeşitli adlar altında vergi matrahının dışına çıkarılmasının önlenmesi amacıyla verginin konusu bu tesisler bünyesinde verilen hizmetlerin tamamını kapsayacak şekilde geniş tanımlanmıştır. Buna göre söz konusu tesislerde konaklayanlara verilen yeme, içme, aktivite, eğlence hizmetleri ve

havuz, plaj, termal ve benzeri alanların kullanımı hizmetleri gibi hizmetlere ilişkin bedeller geceleme hizmetlerinden ayrı olarak fatura veya benzeri belgelerde gösterilmiş olsa dahi verginin matrahına dâhil edilecektir.

Öte yandan, söz konusu tesislerde konaklamayanlara, geceleme hizmeti almayanlara, tesis bünyesinde sunulan hizmetten ise herhangi bir konaklama hizmetiyle birlikte vergilendirilmediğinden verginin konusuna girmeyecektir.

Tabii, bizim teklifimizde oranlar vardı, şimdi maktu hâle getirilmesini öngörüyor arkadaşlarım. Onun da rakamları az önce okundu.

Daha basit bir şekilde tekrarlayalım: 5 yıldızlı otel ve tatil köyleri 18 lira gecelik kişi başına; 4 yıldızlı otel ve tatil köyleri 12; 3 yıldızlı oteller ve belediye belgeli konaklama tesisleri 9; 2 ve 1 yıldızlı oteller, pansiyon, model, apart otel ve kampingden 6; butik oteller ve özel konaklama tesisleri 18; diğer 6.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Önergemize katılıyor musunuz?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Önergeye katılıyorum.

Şunun izahı yalnız: Ben özel konaklama gibi veya 1 odada 2 kişi de kalsa, 3 kişi de kalsa kişi başına para alınmıyor bildiğim kadarıyla. Oda olduğuna göre bu kişi başına olması mı uygun, bunun şeyi nedir? Ben çok tatile gidemediğim için fazla fırsat bulamıyoruz. Tatile gitmek için belediye başkanı olmak lazım demek ki.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Kişi başı alınıyor.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Önergeye katılıyorum.

(Oturma Başkanlığına Sözcü Abdullah Nejat Koçer geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Önerge ve maddeyle ilgili söz taleplerini karşılayacağız.

Sayın Arı, buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – İlgili kurum temsilcilerini dinlemenin yararı var. Biz de ona göre şekillendiririz konuşmalarımızı.

BAŞKAN – Peki.

Buyurun.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. MUHAMMED ALİ MERMEROĞLU – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, değerli katılımcılar; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Efendim, söz konusu teklifle verginin genel bütçeye gelir olarak kaydedilmesi öngörülmekte. Oysa konaklama hizmeti verilen yerlerde yapılan konaklamalar nedeniyle belediyelerin nüfusu artmakta ve belediye hizmetlerinin de bu nüfus artışı gözetilerek verilmesi gerekmekte. Şehirlerin rekabet ettiği günümüzde belediyeler, turist sayısını artırmak için özel çaba sarf etmekte, turistin ilgisini çekebilecek yatırımlar ve harcamalar yapmakta.

Genel bütçe vergi gelirlerinden belediyelere ayrılan payın genel bütçe içindeki oranı, vergi tahsilatlarındaki düşüş ve birçok belediyemizin geçici sığınmacılar nedeniyle katlandığı maliyete rağmen belediyeler kıt kaynaklarla hizmet üretmeye çalışmakta, alt-üst yatırımlarının yanı sıra doğal ve kültürel varlıkların ihyası, fuar, festival, yurt içi ve yurt dışı tanıtım faaliyetleriyle ülke turizmine katkıda bulunmaktadır.

Yine, belediyelerimizden birliğimize iletilen talepler doğrultusunda söz konusu hizmet maliyetinin karşılanması için konaklama vergisi ihdas edilmesi ve verginin yerel nitelikte bir gelir olduğu değerlendirilerek belediyelere ödenmesi talebi yıllardır gündemde tutulmakta ve talep edilmektedir. Yani verginin mucidi tabii ki biz değiliz, Birliğimiz değil ama Avrupa’da çok sayıda örneği mevcut ve belediyeler tarafından tahsil edilmekte.

Ülkemizin her köşesinin turizm potansiyeli dikkate alındığında bütün belediyeleri memnun edecek bu verginin, teklifle genel bütçe geliri olarak öngörülmesi belediyelerde hayal kırıklığına sebebiyet verecektir.

Bu nedenle, teklifin 9’uncu maddesinde düzenlenen konaklama vergisine ilişkin hükmün 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’na dercedilmesi, ödeme yerinin “ilgili belediyeler” olarak değiştirilmesi; büyükşehirlerde, ilçelerle büyükşehir belediyesi arasında yüzde 50 nispetinde paylaşımı öngörecektir şekilde değiştirilmesi hususunu takdirinize arz ederim. En azından geçici bir süreyle genel bütçeye kaydedildikten sonra belediyelerce tahsil edilmesi şeklinde bir düzenlemenin uygun olacağını değerlendirmekteyiz.

Teşekkür ediyoruz.

Takdir Komisyonunuza ait.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Başka sektör temsilcisi arkadaşımız var mı? Buyurun.

TÜRKİYE TURİZM YATIRIMCILARI DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ FATİH TOKATLI - Sayın Başkan, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, efendim, önergeyle ilgili olarak görüşlerimizi ifade etmek isterim. Bu uygulamanın maktu bir şekle dönüştürülmesi sektörümüzün talebiydi fakat şu anda belirlenmiş olan seviyenin de yüksek olduğunu ifade etmem gerekmektedir.

Kısa bir örnek vermem gerekirse: Antalya’da, güney bölgemizde çok yaygın olan örneğin bin yataklı bir tesisin bir aylık ödeyeceği rakam 500 bin liralara geçmektedir şu anda belirlenmiş olan seviye itibarıyla.

Şunu da ifade etmem gerekir: İlk bakışta bahse konu verginin doğrudan turiste yansıtılacağı ve konaklama tesislerine ilave yük getirmeyeceği düşünülmekteseyse de resort otellerin ağırlıkla tur operatörleriyle çalışmalarından dolayı bu vergiyi tur operatörlerine yansıtmaları, özellikle de 2020 yılı sözleşmeleri bağlanmış olduğundan çok fazla mümkün olmayacaktır. 2021 ve sonrasında da bu verginin tur operatörleri ve dolayısıyla yabancı ziyaretçi tarafından üstlenilmesi şüphelidir.

Diğer yandan, konaklama vergisi olarak bir verginin istihdam edilmesi bir sektörün vergi hedefi yapılması açısından, psikolojik etkisi açısından çok uygun olmadığı kanaatindeyiz. Son dönemde ülkemiz ekonomisinde lokomotif konumda olan turizm sektörünün ve bunun merkezindeki konaklama sektörünün bir vergi hedefi yapılmasından ziyade bunun “turist vergisi” veya bir “destinasyon vergisi”, “destinasyon katkısı vergisi” gibi bir isimle, hatta çevre boyutunu da işin içine katacak şekilde, sürdürülebilirlik boyutunu da işin içine katacak şekilde yabancı ziyaretçiye yansıtılması daha doğru, daha uygun ve uygulamayı kolaylaştırıcı etki yapacaktır kanaatindeyiz.

Diğer yandan, 2019 yılı içerisinde getirilmiş bulunan Türkiye Turizm Geliştirme ve Tanıtım Ajansı Kanunu’yla getirilen turizm payı mevzu bahis. Bununla da bir duplikasyon olduğu görüşündeyiz.

BAŞKAN – Evet, toparlayalım artık.

TÜRKİYE TURİZM YATIRIMCILARI DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ FATİH TOKATLI – Bir hususu daha aktaracağım efendim.

Bilindiği üzere bu klasman olarak bu kanun, otel ve benzeri konaklama tesisleri olarak klasifiye edilen tesisleri kapsamına alıyor ancak bunların dışında da hem ülkemizde hem dünyada konaklamalar gerçekleşiyor. Özellikle mobil platformlar üzerinden insanlar evlerini kiralayabiliyorlar. Bu uygulamayla biz onları kapsam dışında bırakıyoruz. Bilakis otellerden buralara doğru kaçışı bir anlamda teşvik etme mekanizması olarak çalışabilir. Yapılacak uygulamanın mutlaka her tür konaklamayı içine alacak şekilde yapılmasını takdirlerinize art ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Başka temsilci kim var? Buyurun.

TÜRKİYE OTELCİLER BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ ÖZLEM DAĞ – Sayın Başkanım, Turizm Geliştirme Ajansının yasası gereği 1 Ekim 2019 itibarıyla oteller ve restoranlardan yaptıkları ciro üzerinden binde 7,5 turizm payı alınmaya başlandı. Buna istinaden konaklama vergisiyle diğer olası vergisel değişikliklerin hepsi üst üste bindiğinde sektöre zarar verecek bir boyuta ulaşabilecektir. Getirilecek yeni vergilerin, sektörlerin sürdürülebilirliğine etkilerinin yanında rekabet gücü, yatırım ortamının öngörülebilirliği de vergi adaleti açısından çok dikkatli değerlendirilmesi önemlidir. Konaklama vergisi, konaklamanın oteller dışına kayarak kayıt dışı ekonomiyi güçlendirmesinin yanında yerli misafiri de azaltma riskini oluşturacaktır.

Türkiye 2023 turizm stratejisinde yer alan 75 milyon turist ve 65 milyar dolar turizm geliri hedefine darbe vurulması muhtemeldir.

Kanun teklifi, sektörümüzün uygulama esasları göz ardı edilerek hazırlanmıştır. Konaklamanın yanında diğer hizmetlerin de vergiye konu edilmesi sektörün genel ve ticari uygulama esasları dikkate alındığında çok sayıda zorluklar çıkartacaktır. Ülkemizde KDV oranı konaklamada yüzde 8 olarak, otellerdeki diğer tüm hizmetlerin KDV oranı ise yüzde 18 olarak uygulanmaktadır. Örnek olarak, ülkemizde her şey dâhil sistemiyle gelen paket tur misafiri veya kongre turizmi amacıyla paket turla gelen misafirin konaklama veya konaklama dışı harcamaları nasıl vergilendirilecektir?

Dünyada ekonomi ve istihdama etkileri dikkate alınarak teşvik edilen ve vergi yükleri hafifletilen turizm sektörünün ülkemizdeki son uygulamalarla maalesef sürdürülebilirliği tehlikeye atılmaktadır. Türkiye’nin, turizm sektörüne rakip ülkelerden daha fazla avantaj sunması ve desteklenmesinin kısa ve orta vadede ekonomiye ve istihdama katkısı tartışılmaz olacaktır.

BAŞKAN – Toparlayalım lütfen.

TÜRKİYE OTELCİLER BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ ÖZLEM DAĞ – Tamam efendim.

Dolayısıyla konaklama vergisinin sektörümüzün rekabet gücü ve günümüzün zor ekonomik koşulları dikkate alınarak tasarıdan tamamen çıkarılmasını talep etmekteyiz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Evet, şimdi madde ve önergelerle ilgili söz vermeye devam edeceğim.

Sayın Arı, buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, maddeyle ilgili öncelikle verilen önerge üzerinden başlamak istiyorum.

Önergenin birinci sayfasında “Geceleme hizmetinin sağlıklı yaşam tesisleri, eğlence merkezleri gibi tesislerin bünyesinde sunulması vergilendirmeye etki etmez. Bu durumda vergi, konaklanan tesisin tarifedeki türü dikkate alınarak hesaplanır.” cümlesinden kastedilen nedir? Yani bunlar vergiye tabi mi, değil mi? Bir kere bunun net, anlaşılır olması lazım.

Yine, ikinci önergede de 10’uncu maddenin tekliften çıkarılması istenilmekte.

Değerli arkadaşlar, buraya bir kanun teklifi hazırlanarak gelmekte. “Torba yasa” olarak ifade ediyoruz, içine ne bulursak böyle toplanan, konulan. Şimdi, böyle önemli bir konu. Akabinde önergeyle de tekrar çıkarılmaya çalışılmakta. Yani burada demek ki bu işler böyle alelacele yani “Göç yolda düzülür.” ihtimali üzerine hesap edilmiş tekliflerle gelindiğini açıkça göstermekte.

Onun ötesinde, maddede “konaklama vergisi” adı altında vatandaşımızın, otel işletmecilerinin üzerine yeni bir yük getirilmekte. Zaten turizmcinin omuzlarına daha yakın tarihte ajansla birlikte bir külfet gelmişti. Şimdi de konaklama vergisiyle, ister kanun teklifinde yazdığı gibi muhatabını işletmeler olarak yani hizmeti sunan olarak kabul edelim isterseniz bunu “Otel işletmeleri nasıl olsa vatandaşın üstüne bir şekilde fatura eder.” olarak kabul edelim, sonuçta vatandaşımızın, işletmeci olsun, bu turizm hizmetinden, faaliyetinden yararlanan olsun, kısacası zor koşullarda ayakta kalmaya çalışan turizmi bir baltalama girişimiyle karşı karşıyayız. Özellikle Antalya Milletvekili olarak, turizmin başkenti olan ilin vekili olarak Antalya’da, hem Antalya hem Türkiye turizmine ciddi zarar gelebileceğini buradan ifade etmek istiyorum. Zaten ekonomi kötü sayenizde, zaten şartlar kötü sayenizde, zaten geçim sıkıntısı var sayenizde; e şimdi “tuttuğumuzdan ne alabilirsek” mantığıyla yeni bir vergi getirilmekte.

Değerli arkadaşlar, eğer ki konaklama vergisiyle, hele hele, diyelim ki şu önergeyle de burada, işte 18 TL beş yıldızlı otel, dört yıldızlı otel 12 TL gibi rakamlar var. Şimdi, otele... Sayın vekilimiz hangi belediye başkanını kastetti bilmiyorum ama tabii belediye başkanları da gidebilir, birçok arkadaşımız da imkânları nispetinde tatile gidebiliyor. beş yıldızlı bir otele 2 kişinin aynı odada kaldığını varsayarsanız bu teklife göre 36; 3 kişi kaldığını varsayarsanız 54 TL. Yani nedir? Günlük 54 TL ilave bir ücretle karşılaşılabilecek bir odada kalan aile.

Şimdi, bizim derdimiz turizme katkı koymak mı, turizmi geliştirmek mi, teşvik etmek mi, yoksa turizm üzerinden yeni vergiler elde etmek mi? Önce buna bir karar verelim. Bugün Türkiye’nin en önemli lokomotif sektörlerinden biri turizmdir. Belli şehirlerimizde, başta Antalya, Muğla olmak üzere, o şehrin ekonomik lokomotifi turizmdir. Turizm, sadece otel ve denizden ibaret değildir, yüzlerce alana hitap eden bir alandır; tarıma hitap eder başta, taşımacılığa hitap eder yani sayısız, her alana, hizmet sektörüne hitap eder; yüzlerce gencimiz orada çalışır. “Biz buraları teşvik edelim.” derken tam tersi “buralardan ne alabiliriz” mantığı üzerine getirilmiş bir teklif.

Ben dün de ifade ettim, eğer illaki turizm üzerinden bir gelir elde etmek istiyorsak... Değerli arkadaşlar, 18 Temmuz 2019 tarihinde ve şu an Plan ve Bütçe Komisyonumuzun tozlu raflarında bekletilmekte olan bir kanun teklifim oldu. Kanun teklifimde yurt dışından Türkiye’ye gelen yabancı turistlerden -bakın, Türk vatandaşından değil yani zaten vergi yüküyle ezilen vatandaşımızdan değil- 13 yaş üzeri turistlerden otele ödemiş olduğu ücretten -ben yüzde 4 olarak önerdim, yüzde 1 olur, 3 olur, 4 olur, 5 olur yani ne olduğu çok önemli değil- belli bir oranda vergi alınmasını ve bu verginin esas itibarıyla yerel yönetime yani belediyeye verilmesini önerdim, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’na eklenmesi için öneride bulundum. Çünkü değerli arkadaşlar, bakın, turizmle yoğunlaşan şehirlerimizde -bu, il olur, ilçe olur- malum olduğu üzere turizm sezonlarında o şehrin veya beldenin resmî nüfusu tabelada yazdığı gibi değildir. Tabelasında normal resmî nüfusu yazar, diyelim ki Antalya 2 milyon, yaz sezonunda sadece 14 milyon yabancı turist gelir, en az 4 milyon yurt içerisinde yerli turist gelir. Yani bu neyi gösterir? Yılda en az 16 milyon dışarıdan bir şekilde turizme, turizmden yararlanmak

üzere şehre gelen insan var. E şimdi belediye gelirlerini, İller Bankası desteklerini resmî nüfusa göre almakta. Bu turist olarak gelenlere hangi bütçeyle hizmet yapacak? Veya küçük bir ilçemizde, hadi büyük şehirler bir nebze, ilçelerimizde veya normal bir ilimizde nüfus oranına bakıyorsanız çok düşük ama gelen turist sayısı çok fazla.

Değerli arkadaşlar, bakın, bu teklif getirilirken yurt dışında da uygulandığı dile getirildi. Evet, biz de biraz araştırma yaptık, bu uygulamalar genelde yurt dışında belediyelere destek mahiyetinde düzenlenmiş vergilerdir. Gelin, eğer turizmden bu şekliyle bir gelir elde etmeye çalışıyor isek bu verginin sadece yabancılardan alınması ve gelirinin de belediyelere aktarılmasını ben öneriyorum. Aksi hâlde, sizin bu niyetinizin sadece ve sadece genel bütçeye vergi kazandırabilme gayretinizden öteye gitmeyen bir girişim olduğunu üzülerik ifade etmek istiyorum ve teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Arı.

Sayın Emecan, buyurun lütfen.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Şimdi, belli ki bu maddeyle ilgili sektör temsilcilerinin görüşleri bu madde düzenlemeden önce alınmamış. Aslında 45 maddelik bu teklifin belki de en sorunlu maddelerinden biri olduğunu söyleyebiliriz bu maddenin, en sorunlu madde. Herkesi etkiliyor; turizm sektörünü etkiliyor, vatandaş etkiliyor, turizm sektörünün ekonomiye yapacağı katkıyı doğal olarak etkiliyor. Ve sektör temsilcilerinin görüşleri alınmamış çünkü hepsi tekliften çıkarılmasını teklif etti. Kültür ve Turizm Bakanlığının görüşü alındı mı bu konuda? Onlar olumlu mu, onay mı verdiler buna? Bu da ayrıca vahim bir durum tabii, onu da belirtmek istiyorum.

Maddeyle ilgili görüşlerimi birkaç başlık altında belirtmek istiyorum. Şimdi, konaklama vergilerinin genel olarak uygulanma gerekçesi nedir? Bir belediye ya da kente gelen turistlerin, o beldenin park, bahçe, işte, yol, çöp toplama vesaire gibi hizmetlerinden faydalanmaları karşılığında bunun bedelinin ödenmesiyle ilgidir ama burada, bu maddede bir çelişki var. Madde gerekçesinde, yerel yönetimlerin sunduğu hizmetlere vurgu yapılmasına rağmen bu alınacak verginin... Konaklama vergilerinin genel olarak uygulanma gerekçesi, bir belediye ve kentte verilen yerel hizmetlerin yani o belediyenin park, bahçe, yol hizmetleri, çöp toplama hizmetleri, itfaiye hizmetleri gibi hizmetlerden faydalanması karşılığında bunun bedelinin ödenmesi üzerine kuruludur aslında. Ama baktığımızda, alınacak olan bu verginin Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından toplanacağı öngörülüyor ve düzenleme de 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu'nda düzenlenmiş, hâlbuki bunun 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nda yer alması gerekiyordu. Bu, birinci çelişki, bunun altını çizmek istiyorum.

İkincisi: Teklifte, bu yerlerde sunulan hizmetlerin söz konusu yerlerde konaklayanlar ve konaklamayıp sadece bu hizmetten yararlananlar şeklinde bir ayrıştırılması söz konusu. Bu durum da vergilendirmede adalet ilkesiyle çelişmiyor mu? Tam bu noktada şu belirsizliğin de altını çizmek istiyorum: Yeni verilen önergede, birinci teklifte yani teklifin içinde yeme içme hizmetlerinin de vergilendirileceği açık seçik bir şekilde belirtiliyordu, ben ikinci teklifte muallakta bir şey gördüm -biraz önce Sayın Arı da değindi- yani burada bu var mıdır yok mudur, bu çok belli değil. Bunun bir açıklığa kavuşturulması gerekiyor.

Bir de “Kişi başına gecelik konaklama hesaplanır.” Kişi başına gecelik konaklama üzerinden fiyatlandırılması da sıkıntılı bir durum. Bu noktada bunların da altını çizmiş olayım. Yani her kişiden aynı şekilde buradaki oranlarda vergi mi tahsil edilecek?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – 12 yaş sınırı.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Evet.

Diğer bir konu: Şimdi biz daha önce bir karar almıştık Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı kurulmuştu ve binde 7,5 oranında bir hasılat söz konusuydu. Şimdi, bu kuruluşların ciroların üzerinden KDV, binde 7,5 turizm katkı payı ve konaklama vergisi şeklinde 3 tane dolaylı vergi ödemesinden bahsediyoruz yani vergiler 3'lenmiş oldu. Turizmi ve yerli, yabancı turistleri cezalandıracak bir etki gibi, bunu zaten sektör temsilcileri de söyledi. Sektörün bu uygulamadan etkileneceğinin altını çizdiler, biz de burada tekrar altını çizelim bunun.

Diğer bir konu: Bu, Cumhurbaşkanına verilen yetki her maddede tartışılıyor. Yine, burada da verginin oranını 3 katına kadar artırma yetkisinin verilmesi...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – O kalktı, önergede yok.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Şimdi, yeni şeyde çıktı mı? Tamam, o zaman onu...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Yeniden değerlendirme şeklinde.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Yeniden değerlendirme şeklinde, evet.

Bunların dışında, bir şey daha var; ha, tamam, bahsettim o konudan, kişi başına gelir, konaklama gibi.

Şimdi, son söz olarak bu maddeyle ilgili şunu söyleyeyim: Bu kadar sakıncalarını saydığımız bir maddenin, açıkçası, ben de tekliften çıkarılmasını önereceğim. Zaten sektör temsilcileri istemiyor. Bunun tekrar değerlendirilmesi lazım. Neden teklife böyle bir madde koyuldu? O zaman, bakıyoruz ki sadece, gerçekten, bir gelir toplama, para toplama uygulaması olarak görünüyor. Bu, inanın, hepimize zarar verir. En azından bu maddenin tekliften çıkarılması gerekir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Emecan.

Sayın Güneş, buyurun lütfen.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teşekkür ederim Başkanım.

Bu 9'uncu ve 10'uncu maddeyle ilgili birkaç şey söylemek istiyorum ben de.

Tabii, burada vergi getirilmesi doğru. Bu, genel bütçeye mi yansıyacak yoksa belediyelere mi; tabii, o tartışılabilir. Neticede genel bütçeye de gelse belediyelere buradan zaten pay veriliyor. Ama burada benim esas üzerinde durmak istediğim, bu önergeyle ilgili. Daha önceki teklifte 2020 yılı için yüzde 1'di bu ve bundan sonraki yıllarda da yüzde 2'ydi. Fakat bu getirilen yeni teklifte bir sabit fiyat getiriliyor. Diyelim ki işte, beş yıldızlı oteller için 18 lira, dört yıldızlılar için 12 lira, üç yıldızlılar için 9 lira, iki ve bir yıldızlılar için 6 lira, butik oteller için 18 lira, diğer oteller için 6 lira. Fakat bunlara baktığımız zaman biz, aslında bu rakamlar özellikle daha düşük yıldızlı ve halkın çoğunlukta kalabileceği yerlere yapılan vergi oranının daha yüksek olduğunu görüyoruz. Neden dersiniz, diyelim ki daha önceki sisteme göre en düşük kalınabilecek yerdeki oran yüzde 2 olsa bile yaklaşık en düşük fiyat 300 liraya gelmesi gerekiyor ve en yüksek yerdeki yer de 18 lira, eski sisteme göre en düşük fiyatı da 900 lira. Yani 900 liranın altındaki tüm fiyatlara göre bu fiyat daha yüksek oluyor. Yani yeni getirilen önergede bu vergilerin ben çok daha yüksek olduğu ve dolayısıyla da yüzdelik oran olarak teklifin geçerli olmasının daha iyi olacağı fikrindeyim doğrusu. Çünkü niye dersiniz, burada gerçekten de küçük işletmelerden alınan vergi oran olarak diyelim ki 5, 6, 7'lere varmakta; eskidense bu yüzde 1 olacaktı veya ertesi yıl yüzde 2 olacaktı. Dolayısıyla da ben bunun tekrar gözden geçirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Güneş.

Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben sayın vekilimize tamamen katılıyorum. Az sonra oylama olacak Cemal Öztürk'ün verdiği önergeyle ilgili. Cemal Öztürk burada yok ama umarım ki dediğiniz şekilde oyunuzu da verirsiniz yani “hayır” olarak bu önergeye oyunuzu verirsiniz çünkü ben “hayır” oyu vereceğim, şimdiden söyleyeyim, sizin de “hayır” oyu verip vermediğinizi takip edeceğim.

Değerli arkadaşlar...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ben aşağıya gideceğim yalnız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Vallahi, dediklerinizin arkasında durup durmayacağınızı göreceğiz, bilmiyorum.

Şöyle söyleyeyim: Değerli arkadaşlar, bakın, sayın iktidar temsilcileri ne dediler on beş gündür? Hatta geçen hafta Sayın Mehmet Muş burada basın toplantısı yaptı, âlâyıvalayla “Çok kazanan çok, az kazanan az alacağız bu torbayla.” dedi. Ya, arkadaşlar, Allah’ınızı severseniz -önceki teklif zaten kötüydü- bu maktu vergiyle çok kazanan çok, az kazanan az mı vergi almış oluyorsunuz? Allah’ınızı severseniz bir şapkeyi önümüze koyup düşünelim. Yani düşünün ki sektör -sektöre bakalım, ben genelde emek yönünden bakarım ama sektöre bakalım- zor günler geçirdi, büyük travmalar geçirdi; düşünün ki bazı yatırımcılar 200 euroya oda satacağım diye fizibilite yaptı, yaşanan krizler sonucu 50 euroya müşteri bulamadı; banka borçları vardı, banka borçları yapılandırıldı, defalarca yapılandırıldı, hacizlerle karşı karşıya kalındı, iflaslarla karşı karşıya kalındı, büyük sıkıntılar çektiler ama bazı otel sahipleri var ki borcu yok, harcı yok, yatırımını zamanında yapmış, 200 euroya değil de 50 euroya satsa da 100 euroya satsa da para kazanmaya devam etti, onlar sıkıntı yaşamadılar. Son dönemde yatırım yapanlar büyük sıkıntı yaşadılar, daha toparlanabilmiş de değiller bazıları. Şimdi diyoruz ki bütün sektöre biz vergi salıyoruz, isteyen arkadaş yılda 100 milyon euro kazansın, ona aynı vergi; isteyen zarar etsin, ona da aynı vergi diyoruz. Nerede çok kazanan çok, az kazanan az vergi? Yok. Bir tane gariban bir pansiyon açmış, efendim, bir tane tek yıldızlı oteli var; yatırımının da borcu, harcı var; zor para kazanıyor, oradan para kazanamıyor; ona da aynı vergiyi salıyoruz, Çırağan Otel’e de aynı vergiyi salıyoruz efendim. Gecelik bin euoruya oda veriyor. Bodrum’da bir otel var 2 bin euroya, 5 bin euroya geceliği var. Bakın, 5 bin euro o kral daireleri, oligarklar kalıyor. 10 bin euro olan var. Ben de kalmadım hiç oralarda. 10 bin euroya satılan yer var, 10 bin euro geceliği. Şimdi 10 bin euro kaç para yapar? 70 bin lira yapar. Şimdi diyoruz ki biz 70 bin liraya oda satan da 700 liraya oda satan da 18 lira vergi verecek. Ya bu hak mıdır, nerede bu çok kazanan çok, az kazanan az vergi? Böyle bir şey olur mu?

Arkadaşlar, bu anlamda bakın, genel ilkemiz şu olmalı: Kâr üzerinden vergi almak olmalı, devletin ilkesi bu olmalı. Kim çok kazanıyorsa çok vergi versin. Devlet incelemelerini daha etkin yapsın, hesap uzmanları çoğalsın, vergi denetimleri çoğalsın; eğer ki sektörde az vergi verilme sıkıntısı varsa takibini yapsın, çok kazanan çok alsın, az kazanan az alsın. Böyle ancak dengeleyebiliriz yani sosyal adaleti de sektör içi adaleti de vergi adaletini de böyle sağlayabiliriz. Ama siz vergiyi sabit salarsanız... Hatta -sayın vekilimin dediği gibi- önceki teklif daha adaletliydi, en azından orana tabiydi. Şimdi maktu yapınca bakın şöyle bir şey olacak, bir de ne kadar beş yıldızlı otelleri kayırmışsınız burada: Ya Allah’ınızı severseniz, bakın, beş yıldızlı bir otelin, benim bildiğim ortalama fiyatı 150 dolar -diyelim ki, öyle bir şey varsayalım- yani bin TL diyelim mesela beş yıldızlı otelin ortalama fiyatı -daha düşük de olabilir, ben faraza söylüyorum yani bin TL’yi- diyoruz ki biz bundan 18 TL vergi alacağız bin TL üzerinden yani yüzde 1,8 vergi alacaksınız. Ama benim bildiğim üç yıldızlı otellerinse geceliği 100 lira

veya 150 liradır, “Bundansa yüzde 9 vergi alacağım.” diyorsunuz. Bakın, beş yıldızlıdan yüzde 1,8 veya yüzde 2 vergi alacağım, üç yıldızlıdan yüzde 9 vergi alacağım diyoruz. Burada nerede adalet arkadaşlar, adalet nerede? Yani...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yüzde 9.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yüzde 9 dedim arkadaşlar. Diğerinden de yani üç yıldızlıdan yüzde 9’u yani kabataslak söylüyorum, beş yıldızlıdan yüzde 2, hadi 2,5 diyelim. Burada bir adalet yok. Bu anlamda bu adaletli vergiyi sağlamadığınız sürece, gerçekten çok kazananan çok vergi almadığınız sürece o yanlış. Ben bu vergiye külliye karşıyım yani merkezî idareye alınabilecek bir vergiye külliye karşıyım ve bu vergi ancak dediğim gibi çok kazanan otelden veya işletmeden çok alınması gerekir.

Diğer bir mesele: Değerli arkadaşlar, diyelim ki 5 kişilik bir aile tatile çıkacak. Yani biliyorsunuz ailelerimiz de dar gelirli yani düşünün ki 3 çocuğuyla tatile çıkıyor, düşünün ki arkadaşlar üç yıldızlı bir otelde kalacak, 12 yaşından büyük çocuklar de, her gece 45 lira -bu mantığa göre- vergi verecek. Düşünebiliyor musunuz arkadaşlar, böyle bir yük yüklüyorsunuz. Bu vergiyi vatandaşımız ödeyecek. Bakın, ya işletme sırtına binecek bu vergi ki öyle gözüküyor kimi yerlerde. Rekabet edemediği sürece fiyatını artıramayacak eğer piyasa iyi değilse, eğer piyasa iyiye vatandaşlarımıza yansıyacak. Burada çok kazananan çok, az kazananan az vergi diye bir şey yok.

Sayın Başkan da sohbette...

BAŞKAN – Arkadaşlar sohbet etmiyoruz. Aynı konuyu, önerge sahibiyle ilgili bir şey var. Siz bana konuşacaksanız ben diliyorum sizi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Size değil ama Başkan dinlemeli zaten, Başkanın görevi oturumu dinlemektir.

BAŞKAN – Buyurun, dinliyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Diğer mesele, Sayın Vedat Bey, bakın, şu çok önemli. Şimdi yerel yönetimler zaten zor durumda biliyorsunuz ve iktidarın yani merkezî iktidarın, tek adam rejiminin yerel yönetimlerin yetkisini, kolunu kanadını kırma gibi bir eğilimi var. Özellikle de son seçimde büyükşehirler kaybedildiğinden beri, “Boğaziçi İmar Kanunu’nda yetkileri Ankara’ya taşıyalım, diğer imar yetkilerini Ankara’ya taşıyalım, belediye şirketlerine atamalarda merkez yetkili olsun.” dedi, şimdi de düşünün ki yerel belediyenin hizmet verdiği bir konuda... Düşünün ki otele kim hizmet veriyor, kim çöpünü alıyor, kim yolunu yapıyor, kim kaldırımını yapıyor, kim o hizmetini yapıyor? Yerel yönetim yapıyor. Yerel yönetim hizmet yapıyorsa böyle bir vergi dünyadaki uygulamalarında yerel yönetimlere aktarılır çünkü onun hizmetini çok büyük oranda yerel yönetim yapar. Yerel yönetimler bu kadar zor durumdayken biz bu vergiyi illa koyacaksınız -onu da söylüyorum, ben yine karşıyım- kaynağının da yerel yönetimlere aktarılması lazım.

Üçüncü mesele, değerli arkadaşlar, otellere bu vergiyi salıyoruz. Dünyada bir eğilim var ve bu eğilim Türkiye’yi de saracak, onu söyleyeyim. Siz Barcelona’ya gidin, Madrid’e gidin, ne bileyim Roma’ya gidin otel kadar “Airbnb”yle kiralanan evler vardır, en az otel kadar diyorum bakın. Bütün Venedik’in merkezi, evlerin hepsine gidin, Airbnb’dir; Roma’ya gidin evlerin yarısı Airbnb’yle kiralılır, otel kadar orada konaklanır ve eğilim o yöndedir. Türkiye’de de bu başladı yani Airbnb veya başka platformlar üzerinden evini kiraya veren ciddi sayıda vatandaşımız var ve artacak bu sayıda turizm merkezlerimizde. Şimdi otellere bu vergiyi koyuyoruz ama evlerini kiraya verenlere herhangi bir şekilde bu vergiyi koymuyoruz. Bu trendi artırabilir yani bu trendi ciddi anlamda artırabilir diye düşünüyorum. Zaten bu anlamda rekabette zorlanıyor belli oteller, Bu vergi, evlerin daha çok bu anlamda kiralınması gündeme getirebilir.

Değerli arkadaşlar, bu anlamda adaletsiz, gerçekten adaletsiz bu vergiyi ben gündemimizden çıkarmayı ve geri çekmeyi öneriyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Paylan, teşekkürler.

Sayın Girgin, buyurun lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli Komisyon üyeleri, sayın bürokratlar; şimdi konaklama vergisiyle ilgili şu son beş dakika içerisinde yaşadıklarımız bile aslında bu verginin ne kadar yanlış olduğunu ortaya koyuyor. Önceki teklifinizde 2021 yılı sonuna kadar yüzde 1 konaklama vergisi, sonra yüzde 2 ve Cumhurbaşkanına da bunu 3 kat artırma hakkı vermiştiniz ancak biraz önce verilen önergeyle maktu olarak beş yıldızlı oteller için 18 lira kişi başı, butik oteller için 18 lira, normal pansiyonlar için 6 lira ve dört yıldızlı otel ve tatil köyleri için 12 lira şeklinde kademeli bir teklif getirdiniz. Yani şöyle düşünelim. Pansiyona giden bir vatandaş veyahahut da pansiyon işleten bir vatandaş 1 kişilik 100 lira kabul edelim, ne kadar burada vergi verecek? 6 lira yani yüzde 6. Diyelim ki beş yıldızlı bir otel -ne kadar diyelim- var sayalım 500 lira; yüzde 2’si ne kadardı; 10 lira kişi başı, burada ne kadar; 18 lira. Biraz önce sayın AK PARTİ milletvekilimiz de yeni teklifin yüksek olduğunu söyledi. Demek ki AKP içerisinde de bu konu anlaşılammış, çelişkilerle dolu. Yağmurdan kaçarken on dakika içerisinde -deyim yerindeyse-doluya tutulduk. Benim önerim, bu teklifi tamamen geri çekelim.

Değerli Komisyon üyeleri, konaklama vergilerinin genel olarak uygulanma gerekçesi bir beldeye, kente gelen turistlerin o beldenin park, bahçe, yol, çöp toplama, itfaiye hizmetlerinden faydalanmaları karşılığında bunun bedelini ödemelerine dayanmaktadır. Getirilen yasayla konaklama hizmeti verilen yerlerden konaklama vergisi alınacak. Bu vergi, vergi daireleri tarafından tahsil edilerek genel bütçe gelirine eklenecek, yerel yönetimlere dağılımı 5779 sayılı Kanun’a göre yapılacaktır. Bu da verginin toplandığı ve hizmetin verildiği yerel yönetimler açısından adaletsizlik içermektedir.

Öte yandan, 1 Ekim 2019 tarihinden itibaren turizm katkı payı uygulaması da başlatılmış olup bu hâliyle uygulanması durumunda ilave vergi turizm işletmelerinin fiyatlarını etkileyeceğinden rekabet ortamında turizm gelirlerinin azalması sonucunu doğurabilecektir. Diğer yandan “verginin matrahını oluşturan tüm hizmetler”in ne olduğu ibaresi açık değildir ve ayrıca sadece konaklama bedelinin bu verginin matrahına dâhil olması gerekir çünkü yemek ya da benzeri hizmetler de vergi matrahına dâhilse bu durumda bu şehirde ya da belde de yaşayanlar ve zaten vergilerini ödeyenler de bu vergiye tabi olacaklardır.

Maalesef, iktidar, vergiye doymuyor. Özellikle turizmciye son yıllarda getirdiği ek vergilerle şirketlerin, kurumların en büyük ortağı durumuna geldi. İşletmeler kâr etse de zarar etse de devlet her hâlikârda kâr payı en yüksek ortak hâline geldi. Aldığınız her ürünün KDV’sini devlete ödüyorsunuz işletmeler olarak, aldığınız hizmet karşılığı tüketiciden tekrar vergiyi peşin tahsil ediyorsunuz, kurumlar vergisi yüzde 20, stopaj yüzde 20, KDV yüzde 8 ile yüzde 18, binde 7,5 da Tanıtım Fonu’na yani siz diyorsunuz ki “Turist gelmesin, gitsin, rakip ülkelerde tatillerini yapsınlar.”

2020 yılı için kontratlarını yapan konaklama işletmeleri, operatörler ve seyahat acentalarına bu vergiyi bindirmeniz mümkün değildir. Dolayısıyla bunu da sineye çekip kendi gelirinden karşılamak zorunda kalacaklardır. Tüketicinin de bundan böyle tatil seçeneğinde ek vergisi olan ülkelere rezervasyonlarında ciddi düşüşler olacağı kaçınılmazdır. Ayrıca, vergi alınamayan yabancı uyruklu kişilerin villalarının kirasından kaçırıldığı paranın kayıtlı işletmelerin sırtından “konaklama vergisi” adıyla alınması sektörde kesinlikle huzursuzluk yaratacaktır. Kayıt dışılığı teşvik edecektir bu yasa.

Sezonsal olarak hizmet veren turizm işletmeleri olumsuz etkilenecektir. Kış nüfusuna göre devletten yardım alan ancak yazın kış nüfusunun 10 katı misafire hizmet veren belediyelere “Konaklama vergisini sabit ve makul bir oranda sezonluk olarak toplayacaksınız.” dense bunu anlayabiliriz. Böylelikle kış sezonunda bu uygulama turizm bölgelerine destek niteliği taşıyacaktır. Bu vergilendirme makul seviyede olursa sektör temsilcileriyle toplanarak yerel yönetimlere mutlaka verilmelidir.

Muğla’ımızdan size bir örnek vermek istiyorum. Muğla nüfusu 1 milyondur, yazın ise 5 milyon nüfusa belediyelerimiz hizmet vermektedir ancak İller Bankasından kış nüfusuna göre katkı almaktadır belediyelerimiz. Destek verilecekse kendi imkânlarıyla 5 milyon nüfusa hizmet eden belediyelere destek verilmelidir. Konaklama tesislerinden toplanacak konaklama vergisinin toplandığı ilin turizm hizmet ve yatırımlarında kullanılmak üzere kanunlarda değişiklik yapılarak yerel yönetimler tarafından toplanması veya toplanan gelirlerin toplandığı ile aktarılması doğru olacaktır. Konaklama vergisi büyükşehir olan illerde büyükşehir belediyesi tarafından toplanarak nüfus kriterlerine göre ilçe belediyelerine belli bir oranda pay verilebilir. Muğla ilinin sınırları içerisinde faaliyet gösteren fakat merkezleri ilimizde bulunmayan turistik tesis ve şirketlerin Muğla Vergi Dairesi dışında merkezlerinin bulunduğu vergi dairelerine ödedikleri vergilerin büyükşehir belediyelerine Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından aktarılan yüzde 6’lık payların aktarılan hesaplanmasına da dâhil edilmesi gerekmektedir. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü’nün Mali Yardım Genelgesi’nde “Kültür turizm koruma ve gelişim bölgeleri ile turizm merkezleri öncelikli olmak üzere turizm potansiyeline sahip olan illerin mahallî idarelerine turizm amaçlı çevre düzenlemesi veya altyapı uygulamaları için destek verilebilir, verilmesi gerekir.” Denilmektedir. Ancak Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından turizm bölgelerindeki yol, altyapı gibi yatırımlar için ilgili mahallî idarelere yeterli destek sağlanmamaktadır. Dolayısıyla, turizm odaklı hizmetin artması isteniyorsa bu, yerel yönetimlere bu alanda güç verilerek yapılabilir.

Getirilen konaklama vergisi ÖTV benzeri bir vergidir. Bu vergi de yapısı gereği dolaylı yani gelire bakılmadan tamamen mal ve hizmet alımı üzerinden alınan bir vergi türüdür. Ülkemiz insanının çoğu düşük gelir, yüksek kredi kartı borçları, hayat pahalılığı gibi nedenlerle bir otelde ya da benzeri bir yerde tatil yapamamaktadırlar. Tatile gidebilen nispeten orta gelirli insanlar ise ya çok ucuz pansiyonlarda ya da eş dost akrabasının yanında birkaç gün geçirerek tatil yapabilmektedirler ya da kredi kartına 10-12 taksit yapıp bütün yıl üç beş günlük tatillerinin parasını ödemeye çalışmaktadırlar. Getirilen bu konaklama vergisinin ağırlığı dışından tırnağından artırıp taksitle tatile gidebilmeyi başarmış vatandaşlarımızın omzuna da yük bindirmektedir. Yabancı turist zaten genelde paket turla geldiği için ve uluslararası rekabetten dolayı bu vergi onlara acentelerce yansıtılmayacağı için olan yine bizim kendi vatandaşlarımızla olacaktır.

Hazine Bakanı Berat Albayrak eylül ayındaki toplantıda dolaylı vergilerin azalacağını söylemişti ancak “konaklama vergisi” diye ÖTV benzeri dolaylı bir vergi getiriliyor. Oysa gelişmiş ülkelerde gelire göre alınan kurumlar vergisi, kademeli olarak alınan gelir vergisi, servet vergisi gibi doğrudan vergilerin payı yüzde 60’a yakındır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Girgin, buyurun, tamamlayın lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Yani bu ülkelerde geliri ve serveti çok olan ve iyi kâr eden büyük şirketler vergi yükünü çekmekte, doğru olan da budur. Oysa Türkiye’de durum tersidir. Ülkemizde doğrudan vergilerin oranı yüzde 35 iken gelire göre alınmayan ve en çok dar gelirliyi zorlayan KDV,

ÖTV, damga vergisi, özel iletişim vergisi gibi vergilerin payı yüzde 65 dolaylarındadır yani bütçesinin çoğunu tüketime ayırmak zorunda kalan dar gelirli, dolaylı vergilerin altında ezilmektedir. En temel tüketici ürünlerinde bile hem KDV hem ÖTV uygulanmaktadır.

On Birinci Kalkınma Planı'nda turizm sektörüne ilişkin olarak geliştirilmesi düşünülen politika ve tedbirlere yer verilmiştir. Turizm sektörü, her şey dâhil sistem ve paket turlar yoluyla turisti uçakla getiriyor, otele yerleştiriyor, yedinci gün de otelden ayrılınca havalimanına bırakıyor yani ülkeye gelen turistleri bir hafta boyunca yediyoruz, içiriyoruz ve otelin bulunduğu ilçe merkezi ya da şehir merkezlerine uğramadan, bir çay dahi içmeden turist ülkesine geri dönüyor. Turizm sektörünün “Yabancı rakipler daha düşük standartlardaki tesislerini nasıl oluyor da bizim 2 katı fiyatımıza turistlere satabiliyorlar?” sorusunun yanıtını bulduğu gün “Dünyada en fazla turist çeken ilk 6 ülke arasında olmasına rağmen nasıl oluyor da dünya turizm gelirinde ilk 10 arasına giremiyoruz?” sorusuna da cevap bulacağız. “Avrupa’nın birçok şehrinde var, bizde de uygulansın.” deniyorsa Avrupa’da bu gelirler yerele aktarılıyor. Avrupa’da olup da bizde olmayan da çok şey var, önce onları getirin; mesela demokrasi, mesela düşünce özgürlüğü ama biz istediğimiz için getirelim.

Son dakikada getirdiğiniz teklif için de tekrar söylüyorum, yağmurdan kaçarken doluya tutulmak olmuştur. Her şeye vergi salıyorsunuz, ileride tarih kitapları AKP dönemini şöyle yazacak: Halk ağır vergiler altında ezilirken yöneticiler sarayda lüks ve şatafat içindeydi.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Tatlıoğlu, buyurun lütfen.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Teşekkür ederim ben.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar, saygıdeğer bürokratlar; ben öncelikle şeye şaşırdım tabii yani bu, bu kadar kolay olmamalı; bir vergi teklifi var ve bu, yüzde 1’i yüzde 2’ye çıkarma, Cumhurbaşkanına 3 misli... Ve birden önünüze bambaşka bir tablo geliyor, şaka herhâlde, falan. Dünyanın başka hiçbir ciddi parlamentosunda olmaz bu, samimi söylüyorum yani şaka gibi bir şey bu ancak böyle kabul edilebilir. Yani içeriğini konuşmak bile gerekmez.

Buna şehir otelleri dâhil mi efendim? Şehir otelleri dâhilse bakın, bu yüzde 2 -Sayın Cumhurbaşkanına bu 3 kat yetkisini kullanmış- 300 lira şehir otelinde bir gece, hatta 2 kişi 350 lira; yüzde 6’ya, yüzde 7’ye geliyor. Bu kadar farklı bir değişiklik nasıl oluyor da Komisyona geliyor, böyle bir şey oluyor? Ben sadece, samimi söylüyorum, önerenin içeriğinden dolayı değil ama bu şekilde gelişinden dolayı konuşmaya değer bile buluyorum.

Teşekkür ederim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Konuşmaya değer bulmuyorum.” demeseydin Hocam ya!

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bu şekilde şekli olan...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hayır, bir daha çalışalım üzerinde, tamam ama...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Bakanlığa yetki verelim.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Çalışılacak bir şey yok burada, ya!

BAŞKAN – Evet, arkadaşlar...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Özür dilerim ben, pardon...

BAŞKAN – Buyurun.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bu şekil kanun yapma şekli olamaz ya! Ne kadar bir... Dağa kara giderken kuyularda sıcak su aramak gibi bir şey bu ya! Lütfen, biraz bizi ciddiye alın.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İsmail Bey, biraz daha çalışalım.

BAŞKAN – Sayın İpekyüz, buyurun lütfen...

İSMAİL TATLOĞLU (Bursa) – Şekil farklı zaten. Kayağa gidiyoruz diye çıkıyorsunuz, termalde...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Çalışalım.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Hayır, ben şekline karşıyım. Bu şekilde kanun...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Önerge yok mu?

BAŞKAN – Sayın Tatlıoğlu, konuşacak mısınız, söz vereyim mi?

Sayın İpekyüz, söz vereceğim.

Buyurun Sayın Tatlıoğlu.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Benim bu değişiklik teklifini getirenlere hiçbir itirazım yok, saygım sonsuz; şekli çok kötü. Yani bir parlamentoda kanun yapma şekli bu olmamalı yani şu önerge ile bunun arasında benzerlik yok.

Teşekkür ederim.

(Oturum Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Sayın İpekyüz, buyurun lütfen.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Konaklama vergisi üzerine konuşuyoruz. Aslında, her dönem Mecliste ele aldığımız konularda yeni düzenlemeler ve yeni vergiler üzerine de konuşuyoruz. Fakat bir taraftan Türkiye’de turizm gelirlerini artırmak ve bölgeler arası eşitsizliği gidermek gibi konuları ele alırken, KDV artırılсын mı, düşürülsün mü gibi konular ele alınırken bir taraftan da ekstra yeni düzenlemeler getiriyoruz. Özellikle 31 Marttan sonra, yerel seçimlerden sonra, yerel seçimlerin sonuçlarıyla beraber giderek yerel yönetimlerin, belediyelerin gelirlerinin sanki tırpanlanmaya başlandığı, hatta kimi zaman kayyumların atandığı bir süreçle karşı karşıyayız. Nitekim, dünden beri İstanbul Boğazı’nda değişiklikler, hatta oradaki atamaların bile değişikliği konuşuluyor.

Ben şöyle bir şey anımsatayım: Meclis ikinci yarı tatiline girmeden önce temmuz ayının ortalarında, 15 Temmuzda biz “Türkiye Turizmi Tanıtım ve Geliştirme Ajansı” diye bir kurumu kurma kanununu konuştuk ve yasallaştı. O kanunda amaç turizm gelirlerini artırmakla, tanıtımını artırmakla beraber bir taraftan da turizmin ekonomiye katkısı düşünülmüştü ve dile getirilen en büyük çalışma da giderek sivil toplumun ve ilgili kurumların katkısıydı. Neydi? Türkiye Otelciler Birliği, Odalar ve Borsalar Birliği, gastronomiyle ilgili çalışan kurumlar, seyahat birlikleri, buna benzer birçok birlik ve hatta belediyelerin bile katkısının o Ajansta yer alması düşünülmüştü. Fakat bugün burada bakıyoruz ki bu Ajans var olduğu hâlde, bu Ajansta yer alan kurumlardan bile görüş alınmamış. Yani devletin, bu Meclisin kendi eliyle oluşturduğu bir kurumun içinde var olan -ve daha da zenginleşmesi düşünülen- kurulların hiçbirinden görüş alınmamış. Bu Ajansta konuşulmuş olsa bu Ajansın içinde yer alan kurumlar, belediyeler, seyahat acentaları, oteller birliği düşüncelerini yansıttı. Bir taraftan devlet böyle bir kurum kuruyor, Ajans bunu tanıtıyor, bir taraftan da o Ajansın üyeleri olanlar burada bunu eleştiriyorlar, kendilerinden görüş alınmadığını dile getiriyorlar. Yani hem Ajansı oluşturacaksınız hem dikkate almayacaksınız.

Bir diğer konu... Zaten vergi adaletine girmeyelim, arkadaşlarımız değindi. Matematikte “oran” diye bir şey var yani düz para eklemek bir matematik hesabı değildir. İşte “Üç yıldızlıdan bunu alırım, dört yıldızlıdan bunu alırım, beş yıldızlıdan bunu alırım.” Yani bunu burada konuşmaya gerek yok, “oran” denilen bir şey var. Bu oran dikkate alınmamış. Zaten otellerin çoğunun fiyatı döviz üzerinden

belirleniyor, oran yerine lira belirtilmiş. Yani bu hesap oranla yapılmadığı sürece, matematikten de anlaşılmadığı anlamına geliyor. Bunun geliri nasıl olacak, yarın bu enflasyonla fiyat değişiklikleri nasıl olacak? Bu, eriyecek mi, artacak mı?

Bir diğeri: Türkiye’de biz bölgeler arası eşitsizlikten söz ediyoruz; herkes birbirini tanımsın, gitsin, gelsin. Kalkınmada öncelikli yörelerle ilgili hiçbir şey düşünülmemiş; Hasankeyf’le ilgili bir şey düşünülmemiş, Tunceli’yle ilgili bir şey düşünülmemiş, Diyarbakır’la ilgili bir şey düşünülmemiş, Mardin’le ilgili bir şey düşünülmemiş, Rize’yle ilgili bir şey düşünülmemiş. Kafamızda hep sahil kenarları, beş yıldızlı oteller veya şehir otelleri. Bir taraftan diyoruz ki kalkınmada öncelikli yörelere avantaj sağlayalım, bir taraftan da sanki oraların gelirlerini azaltmak için çaba harcıyoruz. Zaten insanlar gitmek için ellerini cebine zor atıyor. Niye insanlar Van’a gitmesin, görmesin; özendirmeyelim? Bunların da dikkate alınması lazım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, Sayın Akif Hamzaçebi Bey, buyurun lütfen.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, iki tuhaflik var. Bir: Yerel yönetim vergisi olması gereken konaklama vergisi merkezî yönetim vergisi olarak planlanıyor ve düzenlendiği yer de 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu yani merkezî yönetime gelir sağlamayı amaçlayan kanun. Nerede olmalı o? 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nda olmalı.

Yine bir başka terslik: Değerli konut vergisi merkezî yönetim vergisi olarak planlanmış ama yerel yönetim vergisi olan emlak vergisini düzenleyen Emlak Vergisi Kanunu içerisinde yer alıyor. Bunları böyle yapmamalı Gelir İdaresi. Hiç değilse şöyle yapsaydınız: Yani bunu 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’na bir geçici madde olarak koysaydınız, deseydiniz ki: “On yıl süreyle bunun geliri merkezî yönetime gelir.” Böyle geçici maddeler var, Gelir Vergisi Kanunu Geçici Madde 67, neredeyse yirmi yıldır uygulanıyor mesela; adı “geçici” böyle daimî maddeye dönüşmüş durumda.

Bir kere bunu söylemem, bu vergiye taraftar olduğum anlamına gelmiyor. İster merkezî yönetim vergisi olarak düşünülün ister yerel yönetim vergisi olarak düşünülün, konaklama vergisinin zamanı değildir, yeri değildir arkadaşlar. Sektöre zaten bir yük getirildi, turizm payı, Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı payı binde 7,5 oranında bu işletmeler tarafından ödeniyor, üzerine şimdi bir yük daha geliyor; sektör bunu kaldıracabilecek durumda değil.

Turizm stratejisi açıklandı Sayın Kültür ve Turizm Bakanı tarafından, 2023 yılı için 75 milyon turist 65 milyar dolar turizm geliri hedefi ortaya koydu ama hem turizm payı uygulaması hem üstüne gelen bu konaklama vergisiyle bu hedefler artık hayaldir, buna ulaşmak asla ve asla mümkün olmayacaktır.

İlki nispi vergiydi, şimdi maktu vergiye dönüldü. Yağmurdan kaçarken doluya tutulmak gibi bir şey oldu bu. Bir hesap yaptım, internete baktım, “Bodrum’da pansiyon fiyatları nedir?” diye baktım. Merhaba Pansiyon, girin, bakın, aylık kalırsanız geceliği 30 lira, ETS tur üzerinden giderseniz geceliği 67 lira. Nedir burada geceleyecek olan kişinin ödeyeceği konaklama vergisi? 6 lira. 67 lira pansiyona ödeyecek -ETS Tur’la gidiyor yani kendisi gitmiyor- geceleme ücretinin yüzde 10’u oranında bir konaklama vergisi ödeyecek, yüzde 10. Demin geri çekilen, daha doğrusu, şimdi değiştirilmesi düşünülen maddedeki oran neydi? Yüzde 1. Gelelim beş yıldızlı otele. İstanbul’daki otellerden gidelim. Turizm mevsimi İstanbul’da her zaman uygun tabii ki, dört mevsim turizm var. Beş yıldızlı otel fiyatları aşağı yukarı 300 dolardır desek, 1.800 lira demektir; 1.800 lira gecelik ücret ödeyen bir kişi sadece

yüzde 1 oranında yani 18 lira konaklama vergisi ödeyecek. Bodrum'daki Merhaba Pansiyonda kalacak olan kişi yüzde 10 oranında konaklama vergisi ödeyecek. Bu vergi küçük ve orta boy işletmelerini, aile işletmelerini cezalandıracak.

Bir şey söyleyeyim size: Bu maktu vergiyi Gelir İdaresinin yazdığını düşünmüyorum. Kültür ve Turizm Bakanlığı adına konuşan bir temsilci vardı başta, sonra göremedim, dedi ki: “Biz maktu vergi istiyoruz.” Onun üzerine bu geldi. “AB ülkelerinde maktu vergi var.” Evet, oralarda var ama böyle bir aralık yok onlarda, böyle, bu kadar geniş bir aralık yok; kimseyi cezalandırmıyor. Öyle anlıyorum ki Sayın Kültür ve Turizm Bakanı her yere beş yıldızlı otel, tatil köyü gözüyle bakıyor. “Ya, ne olacak, 18 lira ödesin; pansiyonda 6 lira, 1 dolar, ne olacak, ödesin.” diyor. Yok öyle, gitsin oralarda bir dolaşsın, baksın, halkın arasında bir dolaşsın. Bu vergi doğru değil arkadaşlar, bunu buradan kaldırmak lazım. Zamanı da değil arkadaşlar, zamanı da değil.

İkinci konu: Konaklama hizmetlerinde KDV kaçtı şu an? Yüzde 8. Niye, niye yüzde 18 değil? E, teşvik ediyoruz, turizm sektöründeki yükü azaltıyoruz ki turizm sektörünü teşvik edelim. E, ne anlamı kaldı? Orada KDV'yi yüzde 8'e indirmişiz, bu tarafta “turizm payı” diye getirip omuzlarına bir yük koyduk; şimdi yetinmiyoruz, bir yük daha koyuyoruz. Arkadaşlar, sektör bu yükü kaldıramaz. Her yeri beş yıldızlı otel diye düşünmeyin. “3 lira, 5 lira, 18 lira ödesin, ne olacak, Sheraton'da kalıyor, beş yıldızlı otelde kalıyor.” demeyin, öyle değil arkadaşlar, yapmayın. Bakın, bu ters tepecek, kayıt dışılığı tetikleyecek ve siz getirdiğinize pişman olacaksınız, buraya geleceksiniz, bunu değiştirmek için bir yasal düzenleme yapmaya kalkacaksınız.

Bir de kamu kamu kurumlarının misafirhaneleri buradan çıkarılmış bir eşitlik sağlamak açısından, onu görüyorum.

Onun dışında, ilk öneride kişi başına alınacağı belli değildi. Kişi başına alınacağı burada belli değildi derken öyle değildi, şimdi kişi başına konulmak suretiyle 2 kişi, 3 kişi kaldığı anda bu yük çok daha yukarıya çıkıyor. Zengin için bu rakamlar bir şey değil. Zengine değerli konut vergisi getiriyorsunuz, dar gelirliye de konaklama vergisi getiriyorsunuz.

Hayırlı olsun.

Söyleyeceklerim bu kadar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, buyurun lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Değerli arkadaşlar, ben bu maddeyi desteklesem de bakıyorum, iktidar, muhalefet kimse desteklemedi, herhâlde geri çekilecek.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İktidar da desteklemedi.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Değerli arkadaşlar, devlet insanların tek tek yapamadıkları işleri birlikte yapsınlar diye bir organizasyon kuruyorlar, kim yapacak? Demokrasilerde seçiliyor, birilerine yetki veriliyor, ondan sonra para toplanıyor, bu toplanan paranın adı da “vergi” bununla vatandaşın işleri kolaylaştırılıyor, yapılıyor. Dolayısıyla vergi almanız anlaşılır bir şey. Anlaşılmayan ve yanlış yaptığınız şey, siz bu son zamanlarda getirdiğiniz bütün düzenlemeler gibi panik şeklinde “Ya, ne oluyor, şu deliği kapatmamız lazım, buradan da su gidiyor, burayı da kapatmamız gerekiyor.” diyorsunuz; bir tarafa ayağınızı basıyorsunuz, bir tarafa elinizi basıyorsunuz; böyle olmaz değerli arkadaşlarım. Böyle olunca da, burada madde düzenlemiştiniz, güzel bir şekilde yazmışsınız filan, tam görüşürken, yok, görüşmeye başlamadan “Biz değiştiriyoruz bunu, bir önerge verdik, şu önerge üzerinde konuşacağız.” filan demeye başlıyorsunuz. Bu önergede de tutarlılıklar yok, ciddi tutarsızlıklar var değerli arkadaşlarım.

Bir defa, vergi koyarken elbette kamunun ihtiyaçlarını, devletin ihtiyaçlarını tabii vatandaş için yaptığı işlerden dolayı karşılamak istiyorsunuz falan ama en temel özelliği de adalet ilkesinin çiğnenmemesidir yani. Vergi koymak, vergi toplamak aynı zamanda adaleti sağlamanın da en önemli araçlarından bir tanesidir. Daha baştan bozuyorsunuz. Biraz evvel Hamzaçebi ifade etti yani beş yıldızlı otel ile Bodrum'daki küçük bir pansiyonu hesaplayamıyorsunuz yani, orada bir adalet tesis edemiyoruz. Niye? Yani kötü insanlar falan, ondan dolayı değil, ondan dolayı yapmıyorsunuz; bir düşünmüyorsunuz, geleni tartışmıyorsunuz bir kere. Bizde bunlar geliyor, üzerinde oturuyoruz, müzakere ediyoruz, tartışıyoruz ve bu açıkları buluyoruz. Siz yapmıyorsunuz değerli arkadaşlarım ve panik şeklinde “Acaba ne yapabiliriz.” diyorsunuz. Niye “Ne yapabiliriz?” diyorsunuz?

Bakın, geçen sene burada yaptığımız bütçede Türkiye Cumhuriyeti devletinin 80 milyar TL civarında borçlanacağını öngördük. Biliyorsunuz, kanun bakanlığa yüzde 5, Cumhurbaşkanlığına yüzde 5 yetki veriyor .Onlar kullanıldı, ne oldu? 90 milyara TL'ye çıktı borçlanma. Şimdi, bu torbanın içinde 70 milyar TL daha borçlanma yetkisi veriyoruz. Değerli arkadaşlar, nereden veriyoruz? Bütçe açığı bu; bütçe açığı, değerli arkadaşlarım. 160 milyar TL olacak bütçe açığı. Ne kadar öngörmüştük? 80 milyar TL öngörmüştük değerli arkadaşlarım. Gerçekten, bu bohça artık yama tutmuyor, bunu görmek mecburiyetindesiniz.

Bakın, kısa vadeli tedbirler elbette alacağız, alacağız tabii, olmadan olmuyor ama orta ve uzun vadeyle birlikte yapmazsanız bir yere gidemezsiniz. Bakın, 2015 seçimlerinden bu yana burada oturuyoruz, 2015 Haziran ve sonra da Kasım seçimlerinden bu yana burada oturuyoruz; o günlerden bugüne panik şeklinde düzenlemeler getiriyorsunuz ve bir yere gidilmiyor.

BAŞKAN – Evet...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bitireceğim efendim, birkaç cümlem daha var.

Bakın, burada çıkaracaksınız, çıkarmayacaksınız, o ayrı bir şey ama 2 tane konu anlaşılmıyor çok fazla yani. Kim verecek bu vergiyi? Çok açık ve net koymuşsunuz: “Konaklama vergisinin mükellefi birinci fıkrada belirtilen hizmetleri sunanlardır.” Ama daha sonra aşağıda gelmişsiniz “Konaklama vergisi, konaklama tesislerince düzenlenen fatura ve benzeri belgelerde ayrıca gösterilir.” demişsiniz. Ya, bu karmakarışık bir şey. Vatandaştan alınacak, herkes bu şekilde... Ha “Pratikte uygulama zaten böyle olacak, elbette rekabete girecek, hizmet veren elbette fiyatlara yansıtacak.” falan diyebilirsiniz ama net bir şekilde yazılması gerekiyor bunun, net bir şekilde yazmazsanız burada sıkıntı olur.

Değerli arkadaşlarım, bir de önemli bir düzenleme yapıyorsunuz ve ciddi bir şekilde buraya getiriyorsunuz. Ne bekleniyor bundan? Yani ben geneli görüşülürken yoktum, anlatıldı mı acaba “Bu maddede yıllık şu kadar gelir bekliyor devlet, şunu kapatacağız.” diye. Ne bekleniyor? Çünkü çok ciddi bir şekilde ihtiyaçları var bu paraya. Değerli arkadaşlarım, geçen sene bütçede “Biz 2019’da 160 milyar TL açık vereceğiz.” dendi ama gelecek sene yani 2020’de gelmeyecek 100 milyar TL para geldi değerli arkadaşlar. Nereden geldi? Merkez Bankasından geldi. Nereden geldi? İmar affından geldi, bedelli askerlikten geldi, vergi prim affından falan geldi. O gelmeyecek değerli arkadaşlarım. Önümüzdeki sene için, 2020 için 139 milyar TL açık öngörmüştünüz; hayır, 300 milyar TL’yi geçecek böyle ciddi bir şeyle karşı karşıyayız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Söylemiyorlar.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ne bekleniyor, bunun ifade edilmesi gerekiyor.

BAŞKAN – Evet...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir cümle daha ifade edeyim.

Değerli arkadaşlarım, eğer bu madde çıkacaksa mutlaka ve mutlaka belediyelerin buradan pay almaları gerekiyor yani bu çok insafsızlık olur, bunu düşünün.

Bir başka şey de, biraz evvel ifade edildi: Gerçekten, Erzurum’da, Hakkâri’de, Van’da, Tunceli’nde, Artvin’de bu verginin aynı şekilde alınmaması gerekiyor, adalet ilkesi gereği buna da dikkat etmek gerekir diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Öztürk, buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Değerli arkadaşlar, bugün görüştüğümüz bu konu “konaklama vergisi” ya da “şehir vergisi” “turizm vergisi” adıyla Avrupa’da da uygulanan bir vergi türü. Ha, bugüne kadar bizim vergi sistemimizde olmayışı bir eksiklikti. Ben, tabii, Avrupa’dan örneklerle işe başlamak istiyorum. Bakın, bu vergi Fransa’da yüz yıldan fazladır uygulanıyor “turist vergisi” adı altında. Paris, Fransa’da turistten en fazla payını alan bir şehir. Bizim toplam turist sayımızdan daha fazla turist Paris’e geliyor ama yüz yıldır da bu uygulanıyor ve Avrupa’da da en yüksek vergi alınan turist vergisi ya da konaklama vergisi alınan şehir Paris.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama maktu mu?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Maktu, kişi başına da 10 euro alıyorlar. Aslında sadece Paris’te değil, bütün Fransa’da 10 euro. Tabii, 10 euro azamisi ama asgarisi de var, ortalaması 3,3 euroya geliyor. Nitekim, bizde de en yükseği 18 TL.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Gecelik mi?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Tabii, bir defaya mahsus konaklama, kişi başı.

İtalya’da “şehir vergisi” adı altında 1 ile 5 euro arasında değişiyor, sadece Roma’da otellerde turistlerden gecelik 10 euro şehir vergisi alınıyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Azami mi Cemal Bey?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Tabii, konuyu detaylı olarak incelemedim, internete girerseniz...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben biliyorum, azamisi bu.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Azamisi. Bizde de 18 TL bugün 3 euroya gelmiyor arkadaşlar.

Bunu müzakere ediyoruz, önemli katkılarda bulunuyorsunuz ama yeni bir vergi ihdas ediyoruz. Ben şunu anlamıyorum: Yıllık bizim 30 milyar dolar civarında turizm gelirimiz var, Türkiye’ye 40 milyon yabancı turist geliyor diyoruz, kişi başı ortalama 750 dolar para bırakıyor. Değerli arkadaşlar, düşündüğümüzde, tabii, bu sadece yabancıları kapsamıyor, konaklayan yerli kişilerden de alınacak. Önerge sahibiyim, önergede bazı eksikler olabilir. Turizmciler bize bunun maktu olması teklif ettiler, biz de ona göre hazırladık. Yüzde olduğu zaman, tabii ki fatura üzerinden olacak; biliyorsunuz, paket programlar geliyor, paket üzerinden alındığında 30 euroya, 25 euroya yatak satıyor otellerimiz bugün. Ama maktu olmasının hem Türkiye’deki genel bütçeye girecek bu gelir... Yani tartışabiliriz, yerele verilebilir, yerele aktarılabilir daha sonra veya şimdi, takdir tabii ki Meclisimizindir. Ama temel felsefe olarak bizim “turizm vergisi” “turist vergisi” “şehir vergisi” ya da “konaklama vergisi” adına ne dersek diyelim -ki teklifte konaklama vergisi olarak geçiyor- böyle bir vergiyi getirmemiz lazım. Ben konuyu detaylı olarak incelemedim fakat bir tahmin yürütebilirsek, bir projeksiyon yapabilirsek 40 milyon

turist geldiğini düşünün, 18 ile 3 TL arasında gidip geldiğini ve ortalamayı biz 9 olarak kabul etsek, yıllık sadece 40 milyon turistten alacağımız 9 lirayla 360 milyon lira, gece sayısını artırdığımızda... Yani ciddi bir gelir elde edileceğini düşünüyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – O zaman “Sadece turistten alınır.”ı ekleyelim.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ama şu fikrinize ben de iştirak ederim: “Bu, genel bütçeye mi alınsın yoksa Avrupa’daki gibi şehirlerin temizliğine, kültürüne, sanatına mı aktarılsın?” Bu, tartışılabilir fakat teklifte genel bütçe için geldiği için elbette ki biz de bunu destekliyoruz. Ama eski köye yeni âdet getirmiyoruz, dünyada var olan bir şey, özellikle Avrupa’da var olan bir şey. Ben çok sık seyahat eden bir arkadaşınızım, gittiğimiz şehirlerde... İşte, en son Rusya da getirdi bu vergiyi, Yunanistan 2018’in Haziran ayında böyle bir vergi getirdi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yerel yönetimlere gidiyor o para.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – O tartışılabilir; genel bütçeye mi olsun, yerel yönetimlere mi olsun diye, ben de fikrinize katılabilirim ama...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tartışalım, yerel yönetimlere verelim.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Şimdi, teklif genel bütçeye diyor, biz şu anda onu konuşuyoruz ve elbette sizin fikirlerinize de saygı duyarım. Zaten biz AK PARTİ iktidarı dönemlerinde yerel yönetimlere genel bütçeden çevre temizlik vergisi olsun, diğer vergilerle ilgili neler aktardığımızı siz biliyorsunuz.

Dolayısıyla değerli arkadaşlar, konaklama vergisi gerekli bir vergi türüdür, eski köye yeni âdet getirmiyoruz, Avrupa Birliği ülkelerinde olan bir vergidir. Maktu olması da sektörden gelen taleptir. Yüzde olduğunda kayıt dışılık olabilir çünkü paket programlarda otel fiyatları, konaklama fiyatları çok ucuza satılıyor ama maktu olduğunda bu, ucuza da satılsa bunu karşılayacaktır diye düşünüyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Garo Bey, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şöyle Sayın Başkan: İktidar partisinden bazı milletvekillerimiz de bu maddeye karşı, muhalefetin tamamının karşı olduğu gözüküyor. Ama eğer ısrarcıysa teklif sahibi veya önerge sahibi bunda, en azından üzerinde ortaklaşılın konularda müzakere öneriyorum ama “Yok, biz ısrarlıyız, böyle gelmiş, böyle geçer.” diyorsanız bir şey diyemeyeceğim. Önerimizi son olarak kayda düşülsün diye söylüyorum: Öncelikle, bu yerel yönetimler boyutunu yani merkezî yönetime ve yerel yönetime ayrılacak kaynak boyutunu tartışabilecek miyiz? Tartışmalıyız. Çünkü bütün dünya örneklerinde merkezî yönetime aktarılan tek bir ülkede yok, ben baktım. Bu verginin olduğu ülkelerin hepsinde, istisnasız hepsinde...

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nerede var?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Amerika’da eyalet vergisi var, “city tax” diye var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama federal bütçeye ayrılmıyor sonuç olarak. Eyaletler küçük küçük, İstanbul kadar eyaletler.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Kaliforniya küçük mü?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, Kaliforniya devlet gibi, ayrı da küçük eyaletler de var. New York eyaleti küçük bir eyalet, New York bir şehirdir ve eyalettir. Yani böyle bakalım, bütünüyle federal bütçeye aktarılmıyor sonuç olarak, o da yerel yönetim sayılır. Birincisi bu yani yerel yönetime bunun aktarılması önerisi var, eğer illa geçireceksiniz.

İkincisi: Kalkınmada öncelikli bölgelerin bundan muaf tutulması. Yani Karadeniz, Doğu Anadolu, İç Anadolu, Güneydoğu Anadolu, kalkınmada öncelikli olan bütün bölgelerde turizmin teşvik edilmesi için bunun muaf tutulması gibi bir önerimiz var.

Üçüncüsü: Mesela, burada bir sorun var. Özellikle, üç yıldız ve altındaki otellerde, pansiyonlarda kayıt dışılığı artıracığını düşünüyorum Sayın Başkan. Düşünün ki bir vatandaş gitti pansiyona “Selamünaleyküm.” dedi, 100 lira oda, 3 çocuğuyla gelmiş, “30 lira da konaklama vergisi vereceksin arkadaş.” dedi “Haydi canım oradan, yazma bunu, kayıt dışı ver, al 100 lirayı, kayıt dışı yatır.” Buna gider. Yani gariban bir vatandaş 30 lirayı veremez. Burada orantısız bir adalete gitmemiz lazım ya da küçük pansiyonları muaf tutmamız lazım. Yani şunu diyorum: Pansiyonlarda oran yüzde 10’ken beş yıldızlı otelde yüzde 1’in altına düşüyor. Yani az kazanan az vergi, çok kazanan az vergi var burada; nerede kaldı, tersini iddia ediyordunuz. Bütün bu adaletsizlikleri gidermeyi öneriyoruz iktidar partisi milletvekillerine. İktidar partisi demeyelim, birinci partiye, Türkiye’de en çok oy olan partinin milletvekillerine bunu öneriyoruz. Hep beraber gelin, bu konularda uzlaşalım diyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Öztürk, buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Arkadaşlar, bir ilave yapmak istiyorum: Konaklama tesis türünde “beş yıldızlı otel ve tatil köyleri” ibaresi var, bazı arkadaşlar dediler ki “Türkiye’de yedi yıldızlı da var.” Hakikaten, reklamlarda öyle geçiyor. Literatürde böyle bir şey yokmuş yani Turizm Bakanlığının kabul ettiği statüde onlar da beş yıldız hükmü görüyormuş.

Sayın Katircioğlu, buyurun.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, doğrusu, ben de Cemal Bey’in konuşması üzerine konuşmaya karar verdim. Şimdi, bakın, bir düzenleme yaparken zaman ve mekân önemli. Yani bu düzenleme, konaklama vergisi olabilir –var da zaten- ama “Neden şimdi?” sorusu var ve “Neden şimdi?” sorusunun akabinde de şöyle bir nedensellik tartışılabilir en azından: Türkiye ekonomik kriz yaşıyor, özellikle halkımızın çoğunun otellerde konaklamak, tatil geçirmek gibi imkânları çok sınırlı. Dolayısıyla da mesela ben olsam şöyle yapardım: Beş yıldız veya dört yıldız üzerindeki bu konaklama vergisini getirirdim, aşağıdakilere getirmezdim ve böylelikle aşağıdakileri teşvik ederdim. Yani daha küçük yerlerin, daha butik yerlerin bir tür teşviki anlamına geleceğinden dolayı anlamlı olurdu; bu bir.

İkincisi: Demin kambiyo vergisiyle ilgili konuşuyorduk, yine aynı şekilde, kambiyo vergisi alınabilir belki ama niçin bugün? Çünkü bugün yaptığınız zaman siz bunu başka anlamlar taşımaya başlıyor. Demin ifade ettim, tekrar üzerine gitmeyeyim ama en azından, Türk ekonomisiyle ilgili olarak döviz problemi olan bir ekonomi olması itibarıyla ciddi sıkıntılar yaratabilecek bir iması var bu kambiyo vergisinin. Bunun dışında, her ne kadar Sayın Milletvekili bunun aksini söylese de benim anladığım kadarıyla bütçeyle bağlantılı bir kanunla ilgili konuşuyoruz, iyi kötü ihtiyaç var çünkü bütçe başka türlü denk gelemez ya da denk gelmesi bir yana, ihtiyaç duyulan kaynakları elde edemeyecek, o sebeple konuşuyoruz. Dolayısıyla da burada, bu konaklama vergisinin asıl -demin başkaları da söyledi-

yerel yönetimlere ait olması gerekirken merkezi bütçe çerçevesinden bakılarak değerlendiriliyor ki bu gerçekten bana yanlış geliyor ve dolayısıyla da eğer tartışacaksak bunu, yerele kaydırılması daha yararlı olacak diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kuşoğlu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Genel olarak baktığımızda bütün teklifte şöyle bir mantalite var: Bu sene için, biliyorsunuz, özellikle bütçe hedefleri tutmadı, gelir hedefleri de gider hedefleri de 2009 yılı için tutmadı. Epeydir de birkaç seneden beri de bir ekonomik krizle karşı karşıyayız. Şimdi, hedefler de tutmayınca iktidar bir karar vermek zorunda kaldı; ya hedefler tutmadığı için kamu gelirlerini artırması gerekiyor ya da piyasaya bir canlılık vermesi gerekiyor. Şimdiye kadar piyasada canlandırma yaratmak amacıyla ÖTV’yi kaldırdı birkaç kere, daha fazla satış olsun, piyasa canlansın istedi, olmadı; şimdi de kamu gelirlerini artırmayı hedefliyor bütün bunlarla. Bunların piyasaya, ekonomiye olumlu bir katkıda bulunacağını düşünmüyorum, zaten 6 milyar lira getirecek 2020 yılı için, sonuç olarak bunun ekonomik krizle ilgili olumlu bir etki yaratması mümkün değil. Sonuç olarak buna bir gelir unsuru olarak bakılmış, öyle yaklaşmış. Vergi mantalitesi doğru değil, getirildiği şekil doğru değil, hem kurumsal açıdan hem de vergi kanunlarımız açısından da sistemi bozan bir düzenleme bu, birçok yönü itibarıyla çok da güzel ortaya kondu. Ama bütün bunların ekonomiye bir fayda getireceğini, iktidara bir fayda getireceğini düşünmüyorum. Sonuç olarak yanlış bir iş yapılıyor, anlamlı da değil.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Efendim, uçak biletlerinde ne kadar havaalanı vergisi verdiğimizi hepimiz biliyoruz ama “Türkiye’de uçuşlar, biletler, uçak sayısı düştü?” diye bir şeyiniz var mı? Aldığımız biletin neredeyse yarısı vergi ya.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ekonominin kendi içinde zaman içerisinde oluşan dengeleri var, bazı kabuller vardır, şu anda Türkiye için de bütün bunlar var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Adaletsizlik.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Belli bir denge oluşmuş.

Cemal Bey, yeni bir ekonomik denge oluşturmak öyle kolay değil, bütün taşları yerinden oynatıyorsunuz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bir şey demiyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir şey yapacaksa doğru dürüst yapılması lazım.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Konaklamadan alacağınız 18 lira ama uçağa verdiğiniz 300 liranın, 400 liranın neredeyse yarısı havaalanı vergisi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kaldırın.

CAVİT ARI (Antalya) – Örnek göstereceğinize kaldırmayı teklif edin.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bakın, kaç yıldan beri ekonomiyle ilgili tedbirler, açıklanan bütün programlar, hiçbir etkisi olmayan programlar. Olmaz böyle bir şey.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yani havaalanlarını yaptırıyoruz özel sektöre, o havaalanının parasını uçan insanların biletinden alıyoruz ama buna alıştık, insanlar, toplum bu tepkiyi gösterdi.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – “Millet vergiye alışır.” diyorsun vergiye. Haklısın, alışırlar, alışırlar(!)

BAŞKAN – Evet, lütfen...

Sayın Kuşoğlu, devam edin.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Hizmeti alıyorsunuz, vergiyi verirsiniz, başka bir şey yok.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Vergi alamıyoruz. Bakın, bu sene vergi gelirlerimiz hedefin altında kaldı diyorum, yine kalacak. Ayrıca, kazanç üzerinden vergi alamıyoruz. Bütün bunların değişmesi lazım. Yani daha radikal, daha köklü bir düzenleme yapılması lazım.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Tam bir vergi reformu yapalım hep beraber.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bunlarla olmuyor, bu şekilde devam edilmesi mümkün değil, bunun da bir anlamı olmayacak.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bu, Türkiye’nin bir sorunu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bunlarla sadece sistemi bozuyoruz, daha da kötü hâle getiriyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Benim bir önerim olacak. Bu maktu ücretleri belirlerken otellerin yıldızına göre belirlemişiz yani arkadaşlarımız örneklerini ortaya koydu, hakikaten eşitsizliklere yol açacak bir tablo var karşımızda. Bunu böyle yapmak yerine... Çünkü beş yıldızlı otelin “fix” bir ücreti yok ki ilden ile fark eder otelin ücreti, dört yıldızlının da öyle, üç yıldızlının da öyle. Farklı farklı uygulamalar karşımıza çıkacak, özellikle de küçük işletmeler, orta işletmeler, bunlar daha zararlı duruma geçecek. Yani bir rakam belirleyip bunun içinde oynamaya yetki verelim biz. Yani hem turizmi teşvik açısından, mesela Van’a belki uygulamayacak ya da “Daha düşük uygulansın.” diyecek. Ne bileyim, diğer hususları dikkate alarak Bakanlık -bunun zaten altyapısı vardır- gerekli çalışmayı yapar ya Sayın Cumhurbaşkanının ya da Bakanın yetkisiyle bu yetki çerçevesinde ikincil düzenlemede gerçek rakamlar belirlenir diyorum yani böyle bir formül bulunabilir.

BAŞKAN – Sayın Demiröz sizin söz talebiniz var, buyurun teklif sahibi olarak.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Tartışmalar güzel gidiyor ama bence özüne çok büyük karşı gelen yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nasıl ya?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Bütün modern ülkelerde bu var. Ama aşağıya, Genel Kurula gidene kadar bu maktu oranların Turizm Bakanlığına verilmesi de bir öneri. Rakamların düşürülmesi önemli. Tabii, ben nispi olarak vermiştim, nispi olarak olmasını uygun görenler de var. Genel Kurula kadar bence biraz daha bu yasa...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Butik otel ile beş yıldızlı otel...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Biraz rakamlarla ilgili düzeltmeye gidilmeli. Sayın arkadaşlarımın verdiği önerideki şeylerin biraz daha aşağı çekilmesi, maktu kalacaksa Bakanlığın değerlendirmesi ama kanunun geçirilmesinin uygun olacağı görüşündeyim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Arı, sizin tekrar söz talebiniz mi var?

CAVİT ARI (Antalya) - Sadece Cemal Bey'in biraz önceki açıklamasına ilaveten bir şey söylemek istiyorum. Sayın Cemal Öztürk, çok güzel bir hesaplama yaptı; yurt dışından gelen turistlerin kaç para verirse ne kadar bir gelir olabileceğini dair tahmini bir hesaplama yapmaya çalıştı. Ancak getirilen teklif sadece yabancından alınmasına ilişkin değil, eğer yabancından alınmasına ilişkin olsaydı sizin hesaplamanız çok güzeldi. Ancak buradaki öneri otelden veya kanun kapsamındaki tesisten yararlanacak olan herkesi kapsıyor yani özellikle de Türk vatandaşlarını kapsıyor. Dolayısıyla benim başta söylediğim şekliyle eğer bir düzenleme getirirsek sizin hesabınızı ben de o anlamda desteklerim. Yani Türk vatandaşlarını bu kapsamdan çıkaralım, bir de gelirini de belediyelere aktaralım diyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, teklif sahibi Sayın Demiröz de biraz önce ifade etti, burada, tabii, dile getirilen hususları, Hazine ve Maliye Bakanlığımız ve Kültür ve Turizm Bakanlığımız ile kendisinin bir araya gelip, burada dile getirilen önerileri dikkate alan bir çalışma yapıp gerekirse Genel Kurulda bu konuyu yeniden değerlendirme önerisinde de bulundu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, Turizm Bakanlığı burada yok.

BAŞKAN - Bir önerimiz var, okutuyorum efendim:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2312) sayılı Kanun Teklifinin 9'uncu ve 10'uncu maddelerinin teklif metninden çıkarılmasını arz ederiz.

Cavit Arı

Mehmet Bekaroğlu

Emine Gülizar Emecan

Antalya

İstanbul

İstanbul

Bülent Kuşoğlu

Süleyman Girgin

Ankara

Muğla

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum.

Gerekçe:

Komisyon görüşmeleri sırasında gerek getirilen teklif gerekse madde metinleri üzerindeki açıklamalardan söz konusu teklifin sektör temsilcilerinin görüş ve bilgileri alınmadan hazırlandığı, getirilen uygulamanın bazı sorunlara neden olabileceği anlaşıldığından söz konusu maddenin teklif metninden çıkarılması öngörülmektedir.

BAŞKAN – Teklif edilen bu önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer taraftan, değerli arkadaşlar, yine 9'uncu maddenin değişikliğine, maktuya dönüştürülmesine yönelik bir önerimiz var idi, onu da okutmuş idim. Sayın Cemal Öztürk, Nilgün Ök ve Uğur Aydemir'in vermiş olduğu önerge, bu önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, kabul edilen önergeler doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 9'uncu madde kabul edilmiştir.

Bir diğer önerge ise yine Sayın Ök, Sayın Öztürk tarafından teklifin 10'uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini ifade eden önerge, oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10'uncu madde de teklif metninden çıkarılmıştır.

11'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 11- 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 18 inci maddesine aşığıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu madde kapsamındaki kazançları toplamı, 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşanlar bu istisnadan faydalanamazlar. Bu durumda olanların, Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrası kapsamında tevkifat yapma yükümlülüğü yoktur.”

BAŞKAN – Teklif sahibi Sayın Demiröz’e söz vermek istiyorum.

Buyurun Sayın Demiröz.

VEDAT DEMİRÖZ (Bitlis) – Teşekkür ederim Başkanım.

Teklifin 11’inci maddesinin açıklamasını şöyle yapabiliriz: Mevcut uygulamada “Müellif, mütercim, heykeltıraş, hattat, ressam, bestekâr, bilgisayar programcısı ve mucitlerin ve bunların kanuni mirasçılarının şiir, hikâye, roman, makale, bilimsel araştırma ve incelemeleri, bilgisayar yazılımı, röportaj, karikatür, fotoğraf, film, videobant, radyo ve televizyon senaryo ve oyunu gibi eserleri ile ihtira beratlarını satmaları veya bunlar üzerindeki mevcut haklarını devir ve temlik etmek veya kiralamak suretiyle elde ettikleri hasılat gelir vergisinden müstesnadır.” Gelir Vergisi Kanunu’nun 94’üncü maddesinde sayılan tevkifat yapmakla yükümlü olanlarca söz konusu eserlerin satın alınması ve kiralanması durumunda yapılan ödemelerden yüzde 17 oranında tevkifat yapılmakta ve yapılan tevkifat eser sahiplerinin nihai vergisi olmaktadır. Eser sahibi, ayrıca bu gelirleri için yıllık gelir vergisi beyannamesi vermemektedir. Yapılan düzenlemeyle istisna kapsamındaki kazançlar 103’üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı yani 2019 için 500 bin lirayı aşan mükelleflerin serbest meslek kazanç istisnasından yararlanamayacakları yönünde düzenleme yapılmaktadır. Dolayısıyla belirlenen tutarın üzerinde gelir elde eden eser sahipleri bu gelirlerini beyan edecekler ve gelir vergisi tarifesine göre vergilendirileceklerdir. Kanunun 94’üncü maddesi uyarınca tevkif suretiyle ödenen vergiler ise bu hesaplanan vergiden mahsup edilecektir. Ayrıca, gelirlerini beyan edecek olanların 94’üncü maddenin (1)’inci fıkrası kapsamında tevkifat yapma yükümlülüğü olmadığı hususu da açıkça düzenlenmektedir.

BAŞKAN – Bu maddeye yönelik olarak söz talebi var.

Sayın Bekaroğlu, buyurun lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Daha evvel ifade ettim diğer maddeleri konuşurken: Gerçekten bütçede büyük bir açık var, önümüzdeki yıl çok daha büyük olacak çünkü 2019’da 100 milyar beklenmeye gelir geldi Merkez Bankası ve diğer kalemlerden. Şimdi, bu geliri, bu boşluğu, bu açığı kapatmak için maddeler çıkarıyoruz.

Bu madde de 500 bin üzeri geliri olan serbest meslek sahiplerini ilgilendiriyor. Ben bunu okurken kimler acaba işin içine girecek diye baktım, birçokları işin içine giriyor ama mesela bu maddeye acaba şöyle bir şey denir mi diye düşündüm: Ahmet Hakan maddesi, İbrahim Karagül maddesi, Hande Fırat maddesi... Çünkü bunlar şimdiye kadar gelirlerinden beyanname vermeden belli bir stopaj ödüyorlardı -telif ücreti ya da değişik isimler adı altında- şimdi beyanname verecekler bunlar, dolayısıyla ciddi bir şekilde yük altına girecekler. Aslında ciddi bir şekilde yük altına girecekler mi, ne olacak, bu da tartışma konusu çünkü bir sürü de gider gösterecekler.

Kanun teklifini yapanlara soru olarak sormak istiyorum: Türkiye’de bu şekilde yeniden vergilendirmeye tabi tutulacak bu insanlar ya da bu serbest meslek erbabı dolayısıyla ne kadar para toplayacağınızı düşünüyorsunuz? Yani o konuyla ilgili gerçekten bir çalışma, projeksiyon yaptınız mı,

ne kadar insan? Gerçekten devletin geliri artacak mı, azalacak mı? Bunlar vergi dilimiyle çok ilgisiz değil yani bunlar beyanname filan vermiyorlardı, şimdi beyanname verecekler dolayısıyla 500 bini geçince de yüzde 40’a çıkacak vergileri? Değil mi?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Kademeli...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kademeli bir şekilde artacak. Bundan dolayı gerçekten devletin vergi geliri artacak mı, azalacak mı? Bu konuyla ilgili bir çalışma yaptınız mı?

Teşekkür ederim.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Belli ama... Telif hakları düşecek.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ama Ahmet Hakan maddesi bu.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Kişileri şey yapmayalım.

BAŞKAN – Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, az önce Turizm Bakanlığıyla ilgili çok önemli bir maddeyi geçirdik ama Kültür ve Turizm Bakanlığımızın yetkilileri burayı teşrif etmemişler. Sanıyorum, sizin davet listenizde Kültür ve Turizm Bakanlığına davet var. Bakın, siz bu konuda çok hassassınız.

BAŞKAN – Burada var herhâlde değil mi Kültür ve Turizm Bakanlığı temsilcimiz?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI BÜLENT AKSU – Var, biraz önce vardı.

BAŞKAN – Nerede?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yoktu. Az önce sorduk, Kültür ve Turizm Bakanlığından kimse var mı dedik, “Yok.” dediler. Dışarı da mı, çay mı içiyor?

BAŞKAN – Arayın arkadaşlar, böyle bir şey olabilir mi?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, Sayın Başkan -Bakandınız, umarım yine olursunuz- şöyle söyleyeyim: Siz bu konuda -geçen torbalarda- çok hassassınız. Bakın, Maliye Bakanlığımız -ne güzel- 2 Bakan Yardımcısıyla beraber, Gelir İdaresi Başkanı ve Başkan Yardımcısıyla beraber burada; gerçekten sağ olsunlar, gelmişler, iki gündür burada duruyorlar. Biz, Kültür ve Turizm Bakanlığının bütün sektörü çok etkileyecek bir konuda görüşünü duymadan bu maddeyi geçirdik yani “Yüzde 2 alınacak, şöyle olacak, böyle olacak...” Hâlbuki Bakanlık ciddi bir görüş bildirmeliydi.

Şimdi de kültür konusunu ilgilendiren bir madde var arkadaşlar. Yine soruyoruz, Kültür Bakanlığı burada yok. Böyle bir şey kabul edilemez arkadaşlar.

Sayın Başkan -benim önerim- bu noktada normalde sizin bu maddeyi geri çekmeniz lazım, talebim bu maddenin geri çekilmesini sağlamanız. Şimdilik görüşmeyelim yarın devam edeceksek Kültür Bakanlığı Bakan Yardımcımız gelip en azından burada bir bilgilendirme yapsın, turizm boyutuyla ilgili. Az önce çıkması öngörülen vergiyle ilgili de bir brifing verir yarın bize hem de bu maddeyle ilgili verir. Bunu -yarın devam edeceğiz büyük olasılıkla- yarına bırakalım diyorum ama illa “Görüşelim.” diyorsanız ben görüşlerimi söyleyeceğim burada.

BAŞKAN – Şimdi şöyle yapalım...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – 11’le turizmin ne ilgisi var?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Var, var.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Ama kültür değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, bunun kültürle ilgisi var. Kültür ve Turizm Bakanlığı değil mi? Birleştirdiniz ya Bakanlık. Kültür konusu değil mi bu?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Hazine ve Maliye Bakanlığı... Beyannameyi...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır ama kime vergi verdiriyorsun? Kültür insanlarına vergi koyuyorsun.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Bilgisayar programcısının kültürle...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Aşk olsun ya, yapmayın ya.

Devam edeyim mi Sayın Başkanım? Bu konuda önerimi şey yapıyorsanız yarın bu maddeyi görüşelim, yoksa devam edeyim Başkanım.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Efendim, kültürle ilgisi yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nasıl yok ya? Kültür insanları ya... Kültür Bakanlığı neyle ilgilenir? Kültür insanlarıyla ilgilenir.

BAŞKAN – Arkadaşlar, şöyle yapalım...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Yapmayın ya.

BAŞKAN – Bir müsaade edin.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 18’inci maddeye baktınız mı? Ressam, sanatkâr, heykeltıraş; hepsi sanatçı. Kültür insanlarına bakıyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bunlar kültür insanlarını vergilendirecek...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, şimdi şöyle: İlgili bakan yardımcısını veya ilgili genel müdürü çağıracağım ve bugün bir sonraki maddeden sonra devam edeceğiz.

13, 22 ve 36’ncı maddeler sporculara yönelik yapılan teklifler, dolayısıyla 13, 22 ve 36’nci maddenin birlikte görüşülmesini ve müzakere edilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

13, 22 ve 36’nci maddeleri okutuyorum:

MADDE 13- 193 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının (4) numaralı bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 22- 193 sayılı Kanunun geçici 72 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2019” ibaresi “31/12/2023” şeklinde, fıkranın (a) bendinin (I) numaralı alt bendinde yer alan “yüzde 15,” ibaresi “yüzde 20,” şeklinde ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(2) Bu ödemeler üzerinden 94 üncü madde kapsamında ayrıca tevkifat yapılmaz. Bu madde kapsamındaki gelirler toplamının, 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü diliminde yer alan tutarı aşması halinde, bu gelirler yıllık beyannameyle beyan edilir. Yıllık beyanname verilmesi durumunda, beyan edilen bu gelirler üzerinden hesaplanan gelir vergisinden, tevkifat yapmakla sorumlu olanlarca vergi dairesine ödenmiş olması şartıyla, bu Kanuna göre kesilen vergiler mahsup edilir.”

BAŞKAN – Bu arada, değerli arkadaşlar, Kültür ve Turizm Bakan Yardımcımız hemen geliyor.

Madde 36’yı okutuyorum:

MADDE 36- 21/5/1986 tarihli ve 3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanununun ek 12 nci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN – Bu Maddelerle ilgili söz talebi?

Sayın Akif Hamzaçebi, sizin söz talebiniz var galiba.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Benim söz talebim bir önceki maddeyle ilgili.

BAŞKAN – Tamam, biraz sonra onu görüşeceğiz.

13, 22 ve 36’ncı maddelere yönelik söz talebi Sayın Paylan’ın.

Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Önce izahat alsak Sayın Başkan.

BAŞKAN – Çok doğru söylüyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Spor Bakanlığıyla ilgili temsilci var mı?

BAŞKAN – Var. Sayın Genel Müdür, siz Gelir İdaresi Başkan Yardımcımızın yanına oturun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bu maddede de konuşabilirim Sayın Başkan, bilgilendirmeden sonra.

BAŞKAN – Elbette, siz talepte bulunun, memnuniyetle.

Buyurun, Sayın Demiröz.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Sayın Başkan, 13’üncü maddede mevcut uygulamada öncelikle maç hakemlerine getirilen ve daha sonra tüm spor hakemlerini kapsayacak şekilde 1981 yılında düzenlenen istisna kapsamında spor hakemlerini teşvik etmek amacıyla bunlara yapılan ücret ödemeleri gelir vergisinden istisna edilmiştir, 1981. Orta vadeli program ve yıllık ekonomik programda yer alan istisna ve muafiyetlerin gözden geçirilmesine yönelik politikalar ve günümüzde hakemlik müessesesinin gelişmiş, önemli bir meslek hâline gelmiş olması nedeniyle teşvik edilmesine gerek bulunmadığı ve hakemlerin elde ettikleri ücret gelirleri üzerinden vergi ödemelerinin uygun olacağı değerlendirilmiştir. Yapılan düzenlemeyle spor yarışmalarını yöneten hakemlere ödenen ücretlere yönelik istisna kaldırılmaktadır. Bunlara yapılan ücret ödemeleri gelir vergisi tarifesine göre tevkif suretiyle vergilendirilecektir.

22’nci maddede lig usulüne tabi spor dallarında en üsttekiler için yüzde 15 olan rakam, alt liglerde yüzde 10 ve diğerlerinde yüzde 5’i, şimdi, lig usulüne tabi olmayan spor dallarında da yüzde 5 tevkifat vardı futbolcularla ilgili. Bu oranların gelir vergisi tevkifatı yapılmakta, gelir vergisi tarifesine göre artan oranlı vergi tevkifatı yapılmamaktadır. Yapılan tevkifat nihai vergi olmakta, bu gelirler için yıllık beyanname verilmemekte, diğer gelirler dolayısıyla beyanname verilmesi hâlinde de bu gelirler beyannameye dâhil edilmemektedir; futbolcular, sporcular için bu. Düzenlemeyle Gelir Vergisi Kanunu’nun geçici 72’nci maddesinin uygulama süresi 31/12/2019 tarihinden 31/12/2023 tarihine uzatılmakta ve lig usulüne tabi spor dallarında en üst liglerdeki sporculara yapılan ücret ve ücret sayılan ödemelerden yapılan tevkifat oranı yüzde 20 olarak belirlenmektedir yani 15’ten 20’ye çıkarılıyor, diğerleri aynı kalıyor. En üst ligdeki sporcular dışındaki diğer sporcularda mevcut tevkifat oranları korunmamaktadır.

Ayrıca, ayırım yapılmaksızın tüm sporcular tarafından elde edilen ücret gelirinin tek başına veya beyana tabi gelirleri toplamının 103’üncü maddenin yazılı, tarifenin dördüncü diliminde yer alan tutarı -2019 yılı için 500 bin TL- aşması hâlinde sporcu ücretlerinin de yıllık gelir vergisi beyannamesiyle beyan edilmesi sağlanmaktadır. Yıllık beyanname verilmesi durumunda ise bu kanuna göre kesilen vergilerin vergi dairesine yatırılmış olması şartıyla hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilmesi mümkün olacaktır.

Son okunan 36’nci maddede de mevcut uygulamada Türkiye’de faaliyette bulunan spor kulüpleri ve sportif alanda faaliyette bulunan sermaye şirketleri tarafından sporculara ödenen ücretlerden tevkif edilen ve ilgili vergi dairesine yatırılan gelir vergisi tutarlarının amatör spor dallarında kullanılmak

üzere ilgili işverene ret ve iade edilmesi sağlanmaktadır. Yapılan düzenlemeyle bu kanunun 12’nci maddesiyle belirli bir tutarı aşan ücret geliri elde eden sporcuların vergilendirilmesinde beyan usulüne geçildiğinden ve tevkif edilerek ödenen vergiler verilecek beyannamede hesaplanacak gelir vergisinden mahsup edileceğinden mevcut madde yürürlükten kaldırılmaktadır.

Arz ederiz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 500 bini aşarsa beyanname verecek.

BAŞKAN – Evet bununla ilgili olarak Gençlik ve Spor Bakanlığımız burada.

Söz talebiniz var mı?

Buyurun.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI SPOR HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET BAYKAN – Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; işin vergi boyutu bütçe açısından ve Maliye Bakanlığımızın değerlendirmeleri açısından ve teklif sahibi sayın milletvekilimiz açısından izah edildi.

Birkaç konuya dikkat çekmek istiyorum “hakemler” derken amatör maçları yöneten hakemlerin buradan ayrı olması önemli çünkü Süper Lig’de en üst liglerde maç yöneten hakemlerin 1. Lig’de, 2. Lig’de ciddi anlamda rakamlara ulaştığı bir dönemdeyiz ama amatör liglerde –dün bir milletvekilimiz de izah ettiler- çok küçük rakamlara maçlar yönetiliyor. Zaten bu kanun teklifinde de kastın bu olmadığını biz de Bakanlık olarak değerlendiriyoruz.

Diğer vergiler konusunda ise...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - Teklifte bu ayırım var mı?

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI SPOR HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET BAYKAN – “Hakemler” deniyor ama mesela sayın teklif sahibi milletvekilime de izah ettim; gözlemciler geçmemiş, temsilciler, bunların vergiden muaf olup olmadığını doğrusu şu anda ben de değerlendiremiyorum ama küçük ücretlerle amatör maçları yöneten hakemlerin bundan muaf olması daha uygun olacaktır. Fakat genel anlamda bu konunun vergi değerlendirmesini Kulüpler Birliğinin Genel Sekreterinin -STK temsilcisi olarak burada- yapmasının daha uygun olacağını ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Kulüpler Birliği Genel Sekreteri, buyurun.

KULÜPLER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ ÇAĞRI İLK – Kıbrıs ve Güneydoğu gazisi babasına sahip biri olarak bu Gazi Mecliste olmaktan gurur duyuyorum. Öncelikle teşekkür ediyorum. Allah vatanımıza ve milletimize katkı sağlayan sizlerden razı olsun.

Efendim, maddeyle alakalı değerlendirme yapmadan önce futbol ekonomisi hakkında size çok kısa bilgi vermek istiyorum. Gündemden belki takip ediyorsunuz ama ne yazık ki ülkemizdeki Süper Lig’deki futbol takımlarımızın en büyük gelir kalemi olan yayın gelirleri iki sene içinde 100 milyon dolar kadar geriledi. İlk sözleşme imzalandığında bu gelir 500 milyon dolarken şu an, sene başında yaptığımız protokolle 400 milyon dolara kadar düştü. Peki, bu 400 milyon dolar direkt kulüplerimize mi geliyor? Hayır, bu 400 milyon dolar direkt Türkiye Futbol Federasyonuna aktarılıyor. Türkiye Futbol Federasyonu da gerek Süper Lig olsun gerekse de diğer liglerin işletimi için birtakım kesintiler yapıyor. Yani 2. Lig’e, 3. Lig’e ambulans olsun, konaklama olsun, amatör branşlara buradan da birtakım kesintiler yapılıyor. Bundan sonra Süper Lig küplerimize kalan pay yaklaşık 300 milyon dolar gibi bir rakama denk geliyor. Ayrıca, geçen sene...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - Nereden gelen pay?

KULÜPLER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ ÇAĞRI İLK – Yayın gelirinden vekilim.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Dolar mı, TL mi?

KULÜPLER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ ÇAĞRI İLK – Dolar efendim. Efendim, şöyle: Yayın geliri sözleşmesi gereği 250 milyon dolar direkt dolar olarak ödenecekti bundan üç sene önce, geri kalan 250 milyon dolar da o zamanki kur -yanlış hatırlamıyorsam 3,26'ydı- karşılığında TL olarak ödenecekti ve her sene bu TL oranı mayıstan mayıs ayına kadar TEFE, TÜFE/2 olarak değerlendirilecekti tekrardan. Fakat sene başında yaptığımız protokolle dolar maksimum 5,8 olacak şekilde revize edilmiş, TL de yine TEFE, TÜFE oranında artırılmıştır; o da 4,3 gibi bir rakama denk geliyor. Bunu göz önüne aldığımızda hani dolar eğer 5,80'den daha yukarıya çıkarsa kulüplerimizin geliri daha da azalacaktır. Anadolu kulüplerinin toplam gelirinin yüzde 90'ını bu yayın geliri oluşturmaktadır, İstanbul kulüplerinde bu oran yüzde 30 ile yüzde 40 arasında değişmektedir.

Efendim, ayrıca bu gelir kalemindeki azalmayla beraber geçen sene bizzat kulüplerimiz bir çalışma gerçekleştirmiştir, Finansal Fair Play lisans talimatını oluşturup Türkiye Futbol Federasyonunuza takdim etmiştir. Bu ne oluyor? Bir futbolda adil yarışma ortamı sağlamak adına borç ve gelir dengesini göz önüne alarak Futbol Federasyonumuz kulüplere ne kadar harcama yapabileceğini sene başında aktaracak, dolayısıyla artık bu düzenlemeyle beraber çok borçlu kulüplerimiz istedikleri şekilde harcama yapamayacaklardı. Bu sene Futbol Federasyonumuz bunu hayata geçirdi. Ayrıca, devletimiz sayesinde Bankalar Birliği ile kulüplerimiz bir anlaşma sağladı. Bu anlaşmayla beraber diğer sektörlerde olduğu gibi futbol sektöründe de kulüplerimiz borçlarını yapılandırdı.

(Oturma Başkanlığına Sözcü Abdullah Nejat Koçer geçti)

BAŞKAN – Maddeyle ilgili bölüme...

KULÜPLER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ ÇAĞRI İLK – Hemen geliyorum, hemen geliyorum. İtirazımızın sebebini anlatmak için Başkanım, o yüzden...

BAŞKAN – Tamam.

KULÜPLER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ ÇAĞRI İLK – Bu yapılandırmayla beraber artık futbol kulüplerimiz istedikleri gibi transfer yapamayacaklar; her harcamayı yapmadan önce, her yatırımı yapmadan önce Bankalar Birliğine başvuracaklar ve onlardan onay alacaklar. Ne yazık ki ülkemizde son iki senede dövizde yaşanan değişkenlikten ötürü, daha önceki sözleşmeleri de göz önüne aldığımızda, bütün bu konjonktüre baktığımız zaman, bütün bu gelişmelere baktığımız zaman zaten şu an futbol kulüplerimizin ciddi bir şekilde gelir kaybı var. Ayrıca, eli kolu bağlanmış şekillerde gerek TFF lisansı olsun gerek Bankalar Birliğiyle yapılan anlaşmalar olsun.

Kulüplerimizin gelirle alakalı durumu bu kadar ortadayken bir de üstüne ek vergi getirilmesiyle kulüplerimizin faaliyetlerini devam ettirmeleri konusunda ciddi problem yaşayacaklarını düşünüyoruz. Dolayısıyla 22'nci maddedeki yüzde 15'ten yüzde 20'ye artış konusunun yüzde 15 olarak kalmasını ve sporcular tarafından elde edilen ücretlerin 3'üncü madde kapsamında çıkarılmasını saygılarımızla arz ve talep ederiz.

36'ncı madde hakkında da konuşayım mı Başkanım?

BAŞKAN – Tamam ama madde üzerinde konuşmanızı yapın. Geneli söylediniz, o madde üzerindeki konuşmanızı yapın.

KULÜPLER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ ÇAĞRI İLK – Tamam.

CAVİT ARI (Antalya) – Son cümlelerinizi bir daha tekrar eder misiniz.

KULÜPLER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ ÇAĞRI İLK – Vekilim, yüzde 15 olan mevcut sistemin devamını talep ediyoruz. Yüzde 20'ye çıkmasın, yüzde 15 olarak devam etsin.

BAŞKAN – Evet, diğer maddeyle ilgili görüşünüzü de alalım.

KULÜPLER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ ÇAĞRI İLK –Değerli Başkanım, diğer maddeyle de alakalı... Türkiye’de reklam dönüşü olarak bir futbol var, biraz basketbol var; onların dışındaki amatör branşlarda ne yazık ki çok ciddi sponsorluk ve reklam geliri mevcut değil. Bu en son bir-bir buçuk sene önce yaptığımız ve spor kulüpleri olarak çok da müteşekkir olduğumuz yasayla beraber kulüplerimiz çok kıymetli yatırımlar yapabildiler. Şimdi bu teklif ortadan kalkarsa kulüplerimiz faaliyetlerini devam ettirmekte çok ciddi problemler yaşayacaktır Başkanım. Kimi kulüplerimiz altyapıya bir sene içinde yaptıkları yatırımları geri çekeceklerdir ve bazı kulüplerimiz de faaliyetlerine ne yazık ki devam edemeyeceklerdir Başkanım.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

KULÜPLER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ ÇAĞRI İLK – Ben teşekkür ederim söz verdiğiniz için.

BAŞKAN – Sayın Paylan, buyurun, devam edin.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Kültür Bakanlığı temsilcisini soruyordu Sayın Paylan, burada kendisi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Genel Müdürümüz mü burada?

BAŞKAN – Tamam, ihtiyaç olursa söz veririm.

Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, ben yıllarca sporculuk yaptım, sonra da spor yöneticiliği yaptım amatör kulüplerde yani gerçekten bu kulüplerin dertlerini çok iyi bilen bir kişiyim, özellikle amatör kulüplerin. Daha bir yıl önce biz bu amatör kulüplerin desteklenmesi için bir düzenleme yaptık. Bakın, yasama kalitemizin ne kadar kötü olduğunu anlayalım yani biz bir yıl önce görüştüğümüz bir yasayı bir yıl sonra kaldırıyoruz. Bu anlamda, bu yüzden yasama kalitesi daha etkili olsun diyoruz Vedat Bey yani daha iyi tartışalım, bunun altını, üstünü, boyutlarını ilgili bileşenlerle, Kulüpler Birliğiyle, gerekli temsilcilerle, Bakanlıkla daha derinlemesine tartışalım, daha etkin yasama yapalım diyoruz. Bir yılda bir yasa değiştirilir mi ya, dünyanın hangi ülkesinde görülmüş? Bir yıl önce bir yasa çıkarıyoruz, bir yıl sonra yanlış yaptık deyip kaldırıyoruz.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Yanlış değil de 22’nci madde söz konusu olunca diğerinin hükmü kalmıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam işte bu anlamda bunları daha derinlemesine tartışalım diyorum.

Şimdi, hakemlerle ilgili boyutta amatör hakemlerin gerçekten gözetilmemesi sizin teklifinizde ciddi bir eksiklik. Sonuçta hakemlerin de bir örgütü var, onlarla görüşmeden mi bu teklifi getirdiniz? Sonuç olarak onların da bir sivil toplum örgütleri, kendi meslek örgütleri var. Onlarla görüşseydiniz onu söylerlerdi size, o şekilde getirmiş olurdunuz belki ama umalım ki bu yanlış düzeltilir. Tabii ki yüksek gelirli bir hakem... Dünya paralar alıyor bazı hakemler, biliyoruz. Bilmiyorum, yurt dışı gelirleri de buraya dâhil mi? Hani o neydi bizim ünlü hakemimiz, gidip Şampiyonlar Ligi maçlarını yönetiyordu? Herhâlde bayağı paralar alıyordu.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Cüneyt Çakır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yurt dışında maç yönettiğinde aldığı paranın burada vergisini alacak mıyız mesela? Alacağız herhâlde değil mi?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Alacağız, alacağız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Mesela bunun gibi hakemleri herhâlde kapsayacak. Sayısı da son derece sınırlıdır bunun, herhâlde bir 100 hakemi geçmez herhâlde vergi alabileceğimiz hakem sayısı.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Baskette de var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet, baskette de bazı Eurolig hakemlerimiz var, belki onlar ciddi gelir elde ediyordur. Birkaç yüz kişiyi ilgilendiren bir madde olarak değerlendiriyorum. Bu anlamda amatör kulüplerin, amatör hakemlerin çıkarılmasını öneriyoruz biz de.

Diğer bir mesele... Değerli arkadaşlar, bakın, futbol endüstrimiz batık, gerçekten iflas etmiş durumda. Sebebi de yıllardır yaptığımız hatalar. Hem bu kulüplere sınırsız borçlanma yetkileri verilmesi, sınırsız transfer yetkilerinin verilmesi... Yalnızca UEFA eğer ki sınırlama getirirse yani bir futbolcunun parasını ödeyemeyecek duruma gelirse kulüp, futbolcular şikâyet ettiğinde UEFA devreye giriyor, transfer yasağı koyuyor ancak kulüp öyle geri adım atıyor. Pek çok kulübümüz iflas etti. Bizim mutlaka regülasyonlar getirmemiz gerekiyordu. Tabii, bu, federasyonun işi diyeceksiniz ama bu regülasyonlar konusunda bizlerin de sorumluluğu var. Bakın, yıllarca yabancılara, üstelik de... Ya gerçekten keşke katkısı olsaydı o yabancılardan. 35 yaşına gelmiş, artık ununu eleyip eleğini asacakken 10 milyon euroya, 20 milyon euroya futbolcular transfer edildi bu ülkeye ve onlar da gelip buraya hiçbir katkı vermeden bu kaynakları alıp götürdüler, kulüplerimiz iflas etti, büyük anlamda iflas etmiş durumdalar. Benim önerim şu, açıkça söyleyeyim: Yabancı sayısının mutlaka sınırlandırılması lazım, bu bir. İkincisi, kulüplere iki yıl boyunca Avrupa’da da oynamadan... Avrupa’dan da çekilelim, iki yıl boyunca Avrupa’dan da çekilelim. Ya ne yapıyoruz Avrupa’da Allah’ınızı severseniz, bir tane başarı var mı? Nal topluyorlar. Beşiktaş bütün maçlarını kaybetti, Fenerbahçe zaten kaybetti, Galatasaray sürekli nal topluyor. Avrupa’da oynayan bütün kulüplerimiz nal topluyorlar. İki yıl çekilelim...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Millî Takım’ımız iyi ama.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet ama kulüpler berbat durumda yani Avrupa’da hiçbir başarımız yok.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yabancı futbolcu oynattıkları için.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Millî Takım da Avrupa altyapılı futbolculardan oluşuyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Milyonlarca, 100 milyonlarca dolar yatırım yapıyor, ortada hiçbir başarı yok. Bu kulüpler kendilerini toparlasınlar, altyapıya yatırım yapsınlar. Spor Bakanlığımız da ne yapsın biliyor musunuz, bütçeleri altyapıya doğru yönlendirsin. Bakın, 2020 yılı bütçesini görüşeceğiz. Benim de yöneticisi olduğum kulüp gibi binlerce amatör kulübümüz var, 2020 yılı bütçesinde bunlara daha çok kaynak ayıralım; altyapıdan canavar gibi sporcular, basketbolcular, futbolcular yetiştin ve beş yıl sonrası kurtaralım, yedi yıl sonrası kurtaralım hep beraber. Bakın, hep batık bir gemiye yatırım yapıyoruz. Hâlâ daha bu yıl...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Son çıkardığımız bu vergi kanunlarıyla ilgili değişikliklerde öyle bir şey getirdik, altyapıya yatırım yaparlarsa...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam ama onu kaldırıyoruz şimdi.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Kaldırıyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kaldırıyoruz ya Cemal Bey, kaldırıyoruz.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü yapacak onu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama onu bütçe verirse yapacak. Ben baktım, bütçede kaynağı artmıyor ki. Artıyor mu Sayın Genel Müdürüm? Sizin bütçeniz artmıyor.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI SPOR HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET BAYKAN – Bizim önceki yılki bütçemiz kulüp yardımları, sadece nakit yardımlar konusunda 13 milyon ama malzeme yardımı, malzeme desteği, liglerin düzenlenmesi vesaire o rakamları...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 13 milyon lira nedir ki?

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI SPOR HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET BAYKAN – Ama sadece nakit kulüp yardımları.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, amatör kulüpler gerçekten bu ülkenin... Bakın, sosyal bir devletiz, çok önemli. Ben amatör kulüpte 400 çocuğa hizmet veriyordum; inanın, kaç tane çocuğu o uyuşturucu batağından çekip çıkardığımı biliyorum. Orada yaratılan sosyal iklimle sosyal faydası çok yüksek amatör kulüplerin. Onlara daha çok kaynak ayırmamız lazım, gençlerimizi uyuşturucudan, kötü alışkanlıklardan kurtarmamız lazım. Bununla ilgili bu bütçeyi artıralım. Bu kulüpleri de iki yıl cezalandıralım, iki yıl Avrupa’da oynamıyorsunuz arkadaş diyelim, yabancıları da minimize edelim ve kulüpler de ona göre altyapıdan oyuncu çıkarsınlar. Ya, Ajax’ı izliyor musunuz ya? Altyapıdan bir takım çıkarmış, yaş ortalaması 18, Avrupa’da geçen sene rüzgâr estirdi. Niye? Altyapıya yatırım yapıyor Hollanda çünkü.

Diğer bir mesele... Arkadaşlar, bakın, şimdi biz bu vergiyi getireceğiz de şöyle bir durum var benim kafamı karıştıran... Genel Müdürüm siz bilir misiniz bilmiyorum, Federasyon yetkilisi burada yok galiba. Bu oyuncularla takımlar beş yıllık sözleşme yapabiliyorlar mesela, üç yıllık, yedi yıllık...

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI SPOR HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET BAYKAN – En fazla beş yıl.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Beş yıllık, tamam, beş yıla kadar yapıyor. Geçenlerde futbolcu transfer etti, beş yıllık sözleşme yapmış. Diyelim ki “Yıllık da ben sana 5 milyon euro para vereceğim.” diyor. Ama sözleşmelerde şöyle maddeler varmış duyduğuma göre: “Ben vergiye karışmam.” diyormuş futbolcu. “Arkadaş, ben temiz paramı alırım, yılda 5 milyon euro alırım, sen vergiyi ne yapıyorsan yap.” diyormuş. Sözleşmede var bu. Yüzde 15’i, kulüp 750 bin euro ödüyordu; şimdi, biz bunu geçirdiğimiz zaman yılda 1 milyon euro ödeyecek yılda ama futbolcuya “Beyanname ver.” diyeceğiz. Şimdi, yüzde 40’la vergilenecek bu 5 milyon euro, değil mi? E, futbolcu dava açsa kulübe -bilmiyorum, ne olur, Mustafa Bey daha iyi bilir- “Arkadaş, ben seninle sözleşme yaptım, ben vergiye karışmam, temizini alırım.” dedi diyelim ki, ne olacak?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – “Sözleşme sonuna kadar” diye düzeltiyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O yok burada.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Önerge var değil mi?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O yok burada.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Olacak, önergeyle gelecek.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, söyleyin de konuşmayalım.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Güzel konuşuyorsun da, onun için bu sefer dinleyelim dedik.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama baştan düzeltseydiniz.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – “Sözleşmeler bitene kadar...” önergesi gelecek.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama sözleşmeler noter tasdikli mi oluyor, nasıl bileceğiz?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Futbol Federasyonunda var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hepsi var mı sözleşmelerin?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Hepsi var, ben Futbol Federasyonuyla görüştüm, hepsi var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hepsi kayıtlı, var, herhangi bir şekilde...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Sözleşmesi olmayanlara zaten lisans vermiyorlar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır ama şu var, arkadaşlar, şöyle bir sıkıntı var: Şimdi, bu vergi gelecek hafta Mecliste görüşülecek, on gün içinde Resmî Gazete’de yayımlanacak. Ben kulüplerin yerinde olsam bu on gün içinde bütün sözleşmeleri beşer yıllık yenilerim, oldubitti.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Oyuncular kabul etmez onu ve transfer sezonu bitti.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır, sözleşme uzatımı yapabilir; transferden bahsetmiyorum. Diyelim ki bir yıl kalmış sözleşmesine, bu on gün içinde...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Uzatmaları dikkate almıyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Onu yazacak mısınız buraya?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Yazacağız onu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Amatör hakemleri de çıkıyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, uzatmaları da gündeme almayacağız.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Evet.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Hangi tarih itibarıyla “Uzatmaları dikkate almayacağız.” diyorsunuz?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Bitene kadar sözleşmesi eski hükümlerden yararlanır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama hangi tarih itibarıyla sözleşmelerini...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Yılbaşı itibarıyla...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yılbaşı itibarıyla uzatılan sözleşmeleri...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – ...yeniden düzenlenecek sözleşmeleri...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani 2020’ye kadar mı, 2019 mu diyorsunuz, anlamadım.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – 31/12/2019’a kadar olanlar eski hükümlerden yararlanacak, 01/01/2020’den itibaren yapılan yeni sözleşmeleri dikkate almayacağız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Anladım “01/01/2020’den sonra yapılan sözleşmeleri dikkate almıyoruz.” diyeceksiniz. Tamam, bu anlamda...

BAŞKAN – Sayın Demiröz, bu maddeyle ilgili bir önerge var mı?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Hazırlandı diye biliyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hazırlandıysa boşuna neden konuşuyoruz, alalım önergeyi, gereksiz niye konuşuyoruz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Peki, yürürlük maddesinde bir değişiklik var mı? Yani bu yılı da katacaktık bildiğim kadarıyla, değil mi? 2019’da elde edilecek gelirler de 2020’de bildirilecek, doğru mu?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Beyannameyle bildirilecek.

BAŞKAN – Henüz o maddeye gelmemişiz aslında, 23’üncü maddeden bahsediliyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır, 23’ü de görüşüyoruz.

BAŞKAN – Efendim?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – 22’yi ve 23’ü görüşüyoruz.

BAŞKAN – Tamam.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, yürürlükte bir değişiklik var mı?

BAŞKAN – 23’te bir önerge var, dağıttıracağız hemen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O zaman önerge dağıtılsın, ona göre konuşalım.

BAŞKAN – Ona göre değil, zaten Sayın Demiröz sizi teyit etti.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, diğer bir mesele, benim önerim, bu yüzde 15’i yüzde 20’ye çıkarmak yerine...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, son cümlelerimi söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Devam edin, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu yüzde 15’i de yüzde 20’ye çıkarmak yani yalnızca bir stopaj koymak yerine benim önerim, bütün futbolcularımızın -belli bir istisnası olabilir ama- beyannamesi vermesi. Hani, beyanname vermeyi yaygınlaştırmaya yönelik...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Var, o da var, 500 bini geçince verecek.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, geçmeden de versin diyorum, geçmeden de. Nasıl bütün vatandaşlarımız beyannamesini veriyorsa futbolcular da beyannamelerini versinler. Tevkifat olsun, üstüne artanı varsa vergisini versin diye öneriyorum.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – 500 bin lirayı geçince...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama şimdiden yapalım. Biliyorsunuz, özellikle futbolcularla ilgili adaleti sarsan bir duygu var. “Ya, adam dünya paralar alıyor, vergi vermiyor; ben asgari ücret alıyorum, vergi veriyorum.” diyor. Bu hep söylenen bir şey. Bu adaletsizliği geri çevirmek için futbol endüstrisi normal beyannamesini versin, kesinti olsun, üstüne beyannamesini versin, artan vergisi varsa tevkifat sınırı dışında, vergisini alalım. Yani bu adaletsizlik duygusunu tersine çevirelim diyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Erim, buyurun lütfen.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Sayın Başkan, ben de bu 22’nci maddeyle ilgili söz aldım. 22’nci madde ligdeki bütün sporcuları kastediyor ama amatörlerin çıkarılmasını istiyorum bu vergi tevkifatından, gelir vergisi tevkifatından. Amatör kulüplerin adı amatör aslında çünkü parasız hiçbir çocuk oynamıyor, hiçbir genç oynamıyor, yeri geliyor aç bir şekilde maçlara gidiyorlar çünkü amatör kulüpler genelde o yerel halkın, bölgedeki şahısların, vatandaşların destekleriyle oluyor, doğrudan bir gelirleri yok. Onun için, bu şeyin çıkarılmasını istiyorum. Amatör hakemler ücret tarifesinden çıkarıldığı gibi mutlaka amatör ligde oynayan çocuklardan gelir vergisi tevkifatı yapılmamalı.

BAŞKAN – Bununla ilgili bir şey mi var?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – En üst ligdekilerden yüzde 20, bir altındakilerden yüzde 15, daha altındaki ligde oynayanlar için yüzde 10. Bunlarda değiştirmiyoruz; 15 ile 10 sabit kalıyor.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Rakama bir şey demiyorum, amatörleri istisna yapalım.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Amatör ligler burada değil, alt ligler amatör ligi mi? Değil ki. Birincisi, Süper Lig; öbürü, 1. Lig; bir de, 3. Lig var.

BAŞKAN – Yani bu şeyin içerisinde amatör zikredilmiyor mu?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Amatör yok.

BAŞKAN – Tamam.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Amatör yok ama amatörle ilgili...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Amatör ligler buraya dâhil değil, ki vergiye tabi değil.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Sayın Başkanım, biz veriyoruz şu anda. Mesela, Şırlan Spor amatör olarak vergi veriyor, vermemek için gayriresmî olması lazım, mutlaka veriyoruz, belediyeden de sponsor yaptık, verdik ve şu anda da veriliyor.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Şırlan Spor?

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Evet.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Amatör ligde mi?

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Evet, amatör.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – BAL liginde mi yoksa?

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Süper amatörde şu anda.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Süper amatörde?

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Evet. Muhasebe “Vereceksiniz.” diyor.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Yani beyan ederseniz yüzde 5 tevkifat var.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Evet, yüzde 5 veriyoruz.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Tamam, o devam ediyor.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – İşte, etmesin diyorum.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Anladım, tamam, çıkarılmasını istiyorsun.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Erim.

Sayın Kalaycı, buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

36’ncı maddeyle ilgili, hani, kaldırıyoruz bu özel hesap uygulamasını, gerekçe olarak da beyannameyi yaygınlaştırmayı söylüyoruz ama yine yüzde 20 stopaj var. 500 bin liranın altındakilerden, diğer liglerde oynayanlardan yine stopaj var. Yani bu uygulamadan verim alamadık da mı kaldırıyoruz o maddeyi? Eğer verimliyse, altyapıya büyük katkı sunuyorsa -bize gelen bilgiler öyle- devam etse ne olur?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Şimdi, 500 bin liranın üstündekiler beyanname verecek.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Evet.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Bu tevkifatlar, yapılan tevkifatlar 300 milyon civarında ama büyük bölümü hep bu birinci, en üst ligde oynayanların tevkifatı ve onlar da beyanname vereceği için bu 300 milyonluk rakam 50 milyonun da altına düşüyor. O nedenle biz amatör kulüplere veya amatör branşlara Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından farklı bir destek sağlanmasını...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yani işin özünde -hani bütçe ilkelerine de aykırı bir uygulama ama- amatör çalışmalara verdiğimiz önemden dolayı böyle bir uygulamayı, bu defa sporcunun verdiği beyannameden aldığımız verginin belli bir kısmını buraya yine aktarabiliriz.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – İşte, onu genel bütçeden Gençlik ve Spor Bakanlığı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – O çok zor, doğru, otomatik bir şeye koysak da...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Yok, yok, olacak yani yoksa spor branşlarının, amatör spor branşlarının...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ne zaman yapacağız?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bütçede o rakam yok.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yani mevcut uygulama verimliyse, eğer verim alıyorsak o uygulamayı devam ettirmekte fayda var bence.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – O zaman beyanname verirken sporcu kendi adına kesilip tevkifi yapılarak ödenen vergiyi de mahsup ediyor.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yok, yok, Maliye verir canım, belli bir yüzdesini dersek, Maliye aldığı vergiden yine o hesaba aktarır.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Ama onu verirse, sporcu da bir daha tevkif ederse bu sefer mükerrerlik oluyor.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yok, yok sporcudan aldığını diyorum; Sporcu beyanname verecek, vergi alacağım ya.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Ha “Sporcuların da ödediği vergiden de verelim.” diyorsunuz.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Evet, oradan da verilebilir, düşünebilir anlamında diyorum.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Tabii, düşünebilir diyorum. Yani biz amatör spor kulüplerini desteklenmesinden yanayız.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Anlıyorum yani bu sistem çalışsın diye diyorum.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Onunla ilgili bir çalışma yapalım diye konuştuk.

BAŞKAN – Evet, Sayın Kalaycı devam ediyor musunuz?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yani geçen yıl bir düzenleme yaptık, hani eğer verimliyse bunu devam ettirecek bir model bulalım diye öneri getirdim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kalaycı.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

Vedat Bey, maddelerle ilgili açıklamanızda dediniz ki: “Amatör hakemler artık profesyonelleştiler, kazanıyorlar, onun için vergilendiriyoruz.” Genel olarak profesyonel sporcular için de aynı şeyleri söylediniz ama hem Sayın Genel Müdürün hem de Kulüpler Birliğinin açıklamalarından pek de iyi bir durumda olmadığımız anlaşılıyor. Onların da itirazları var, bunların geri çekilmesi lazım. Yani bir farklılık yapıyorsanız zamanı değil, doğru bir zamanlama değil, mevcut uygulamanın devam etmesi lazım. Zamanlama açısından yanlış bir dönemde değişiklik yapıyoruz ve tüm alanı doğru dürist de

değiştirmiyoruz, olumlu değişiklik de yapmıyoruz, sadece gelir açısından bakarak değiştiriyoruz ki bu çok büyük bir yanlışlık olacak. Onun için, sadece bu 23'üncü maddedeki gibi değil de daha kapsamlı bir şekilde değişiklik yapabilirseniz veya tümünü geri çekerseniz daha doğru olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Demiröz, söz sizde, konuşmalar bitti.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Amatör kulüplerin müsabakalarını yöneten hakemlerle ilgili zaten önerge hazırlandı arkadaşların ikazıyla; evet, onların dışarıda tutulmasının uygun olduğu görüşü hasıl oldu, onu yapıyoruz.

Sadece ben Mustafa Bey'e, Sayın Kalaycı'ya şunu hatırlatayım: Sporcularla ilgili tevkifatın iadesi tabii ki vergi tekniği açısından da çok sağlıklı olmadığı için Cumhuriyet Halk Partisinden arkadaşlar parti olarak zaten Anayasa Mahkemesinde dava açmışlardı, biraz da o yüzden vazgeçiyoruz. Çünkü onlar da istemediler, bakmayın, burada istekli duruyorlar ama bir yandan da Anayasa Mahkemesine gidiyorlar. Onun için, o maddenin kaldırılmasını önerdik.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, 13, 22 ve 36'ncı maddeleri birlikte görüştük, şimdi ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

13'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 13'üncü madde kabul edilmiştir.

22'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

36'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – 13'üncü maddenin önergesi geldi mi? 13'ün de önergesi var, amatör kulüplerin maçlarını yöneten hakemlerin statüsüyle ilgili.

BAŞKAN – Divana ulaşan bir önerge olmadı.

13'üncü maddeyle ilgili tekririmüzakere açılmasını öneriyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

13'üncü maddeyle ilgili görüşmeyi açıyorum.

Bir adet önerge var, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun teklifinin çerçeve 13'üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 13- 193 sayılı Kanun'un 29'uncu maddesinin (1)'inci fıkrasının (4) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(4) Amatör spor yarışmalarını yöneten hakemlere ödenen ücretler, basketbol ve voleybol spor dallarının en üst liglerinde görev alanlar hariç.”

İbrahim Aydemir

Erzurum

(Oturma Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, biraz önce Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğümüzün bir önerisi vardı değil mi? Özellikle amatör spor müsabakalarındaki hakemlerin muaf olmasına yönelik bir önerge. Bu önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 13'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, Kültür ve Turizm Bakan Yardımcımız da geldi, 11'inci maddeyi tekrar okutuyorum:

MADDE 11- 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 18 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu madde kapsamındaki kazançları toplamı, 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşanlar bu istisnadan faydalanamazlar. Bu durumda olanların, Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrası kapsamında tevkifat yapma yükümlülüğü yoktur.”

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, biraz önce Sayın Demiröz, bu maddeye yönelik gerekli açıklamaları yapmıştı; işte, ressam, heykeltıraş ve diğer bazı meslek gruplarında 500 bin liranın üzerinde geliri olanların beyannameye tabi tutulmasına yönelik olarak. Sayın Paylan, Kültür ve Turizm Bakanlığı temsilcimizin olmadığını ifade etmişti, şu anda Kültür ve Turizm Bakan Yardımcımız bizimle birlikte.

Sözü Bakan Yardımcımıza veriyorum.

Buyurun Sayın Alpaslan.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Sayın Başkanım, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Söz konusu maddeyi, belli bir gelirin üzerindeki vergilendirilmesini verginin tabana yayılması ve vergi adaleti açısından biz Bakanlık olarak uygun görüyoruz.

BAŞKAN – Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kültür ve Turizm Bakan Yardımcımıza teşekkür ederim geldiği için.

Az önce Bakanlığınızı temelden ilgilendiren bir madde görüştük burada, biliyorsunuz, konaklama vergisiyle ilgili; Sayın Başkan, aslında Bakan Yardımcımız gelmişken belki bu maddeden sonra bu konudaki görüşlerini de alsak iyi olur.

BAŞKAN – Bu arada şunu ifade edeyim: Biraz önce Sayın Bakan Yardımcısına burada dile getirilen hususları ben özet olarak aktardım. Sayın Demiröz'ün ifade ettiği gibi, Sayın Demiröz ve ilgili bakanlıklarımız bir araya gelip tekrar bir değerlendirmede bulunacaklar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şu anlamda söylüyorum: Biz yaklaşık iki saat bu maddeyi görüştük, tutanakları incelemenizi öneriyorum Bakanlık olarak. Buradaki önerilerimizi...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Hukuk İşleri Genel Müdürümüz ve Kurul Başkanımız buradaydı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama bu kadar önemli bir konuda, bütün sektörü ilgilendiren bir konuda daha üst düzeyde, bakan yardımcısı düzeyinde bir katılımın olmasını tercih ederdik. Aslında sizin de görüşlerinizi merak ediyoruz, belki Başkanımız o konuda da size söz verir çünkü çok ciddi eleştiriler oldu, önerilerimiz oldu. Lütfen, hem tutanaklara bakarak o önerilerimizi dikkate alın hem de belki Sayın Başkanım söz verirse o konudaki görüşlerinizi de duymak isteriz.

Sayın Başkan, bakın, yaklaşık 20 madde görüştük, Vedat Bey daha tek bir maddeyle ilgili “Kaç kişiye etkiliyor, kaç kişi bu kapsama girer, kaç liralık vergi hedefliyoruz?” diye tek bir hedef belirtmedi yani tek bir etki analizini net söylemedi. Yani mesela şu maddede, diyelim ki “100 romancıyı, 500 senaristi, 1.000 heykeltıraşı etkileyecek, bunun sonucunda da şu kadar liralık vergi hedefliyoruz.” gibi bir rakamdan bahsetmedi.

Diğer mesele, Kültür Bakan Yardımcımızı da şöyle anladım: Siz diyorsunuz ki “Vergi adaleti için bunu destekliyoruz.” Güzel, bunu destekliyorsunuz ama kültür meselesi -ne bileyim- bir gömlek üretmek gibi bir şey değildir, kültür meselesi bir köprü yapmak, yol yapmak, enerji üretmek gibi bir şey değildir. Kültür, desteklenmesi gereken bir meseledir. Yani devletler kültür politikalarını devreye koyarlar, destekler belli konuları. Çünkü zaten sanat ve kültür insanı konusunda ciddi bir çoraklık yaşıyoruz, bu alanda daha çok insanın olması için teşvik etmemiz gereken bir konu. Bakın, elbette, yüksek gelir elde ediyorsa orada da vatandaşlarımız vergisini versinler ama “Bunun acaba kısa, orta, uzun vadeli olarak kültür insanlarımızın üzerinde etkisi nasıl olur?” diye düşünmemiz gerekir öyle değil mi? Yani bir heykeltıraş, şimdi, biz reklam... Şunu söyleyeceğim: Mesela, diyelim ki belli sektörleri belli zanaatları destekliyoruz, değil mi? Diyelim ki eyer yapıyor bir insan, çarık yapıyor, bunlara farklı vergi sistemi koyuyoruz. Niye? Onları destekleyelim, onlar yok olmak üzere. Bu konularda nasıl etkileyeceğiyle ilgili bir şey söylemediniz Sayın Bakan Yardımcım. Yani acaba sektörü, bir senaristler var, romancılar var, heykeltıraşlar var, çeşitli kültür insanları var, kaç kişiye etkiliyor, nasıl etkiler? Açıkça söyleyeyim... Bunların sivil toplum kuruluşları var, öyle değil mi? Bilmiyorum, buraya katılımları var mı Sayın Başkan, kültür insanlarının, sivil toplum kuruluşlarının? Onların görüşlerini aldınız mı mesela bu maddeyi yaparken? Onların yazılı görüşlerini de bize iletirseniz bu konuda “Bu, evet, iyi bir şeydir.” diyorlarsa bizim için sakıncası yok ama “Bunu teşvik etmek için bunun bir sakıncası vardır.” diye bir görüşleri varsa başka bir durum.

Diğer bir mesele: Arkadaşlar bakın, şimdi, ben elbette yüksek gelirli sanatçıların da, kültür insanlarının da mutlaka vergilendirilmesi gerektiğini düşünüyorum ama önceliklerimiz ne olmalı? Az önce anlattım ya, dün anlattım. Bir kişinin Esenyurt’ta babadan kalma 500 dönümlük arazisi vardı, şehir büyüdü, Esenyurt’u içine aldı, bu 500 dönümlük tarla bir anda milyar liralık ranta kavuştu, imar geldi yani 10 bin liralık tarla oldu, 1 milyar lira. Bunun sonucunda o kişi 2 bin tane tapuya kavuştu, milyarlarca liralık gelire kavuştu, bu milyarlarca liralık gelire, servete kavuştuğunda 1 lira vergi vermedi. Şimdi, bakın, o anlamda gelir vergisi reformu yapmamız gerektiğini söylüyorum. Böyle parça parça, “Hadi sanatçıyı vergilendirelim, hadi hakemi vergilendirelim, hadi şunu vergilendirelim.” diye olmaz ki bu, olmaz. Yapmamız gereken topyekûn gelir vergisi reformunu önümüze koymamız lazım, servete dayalı vergileri önümüze koymamız lazım. Kurumlar vergisi reformunu önümüze koyarsak sanat insanlarını, rantıyeciye nasıl vergilendireceğiz, sanatçıyı nasıl vergilendireceğiz, futbolcuyu nasıl vergilendireceğiz, hangi sektörleri teşvik etmemiz lazım, genel olarak makro bir reform yapmış oluruz. Ama ben yıllardır buradayım, yıllardır torba yasalarda palyatif tedbirler: Hadi şöyle yapalım, altı ay sonra, vazgeçtik, hadi böyle yapalım diyoruz ve tabii ki burada da bir reform ortaya çıkmamış oluyor. Ben Kültür Bakan Yardımcımızın özellikle kültür insanlarını bu konuda nasıl etkileyeceğiyle ilgili daha derinlemesine bir bilgi vermesini arzu ederdim. O anlamda, bu konuda da bir şeyler duyarsak belki tekrar söz alırım, teşekkür ederim.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPARSLAN – Başkanım, müsaade ederseniz birkaç bir şey söyleyeyim.

BAŞKAN – Sayın Alpaslan, buyurun lütfen.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPARSLAN – Sayın Vekilim, bizim de bakış açımız sizin ifade ettiklerinizle çok yakın düşünceler. Bu, kültür ve sanat insanları içerisinde belli bir gelirin üzerinde alanların vergilendirilmesi; yoksa bizim zaten mevzuatımızda kültür ve sanat girişimleri ve yatırımlarıyla ilgili ciddi teşvikler var. 5225 sayılı Kültür Yatırımlarını ve Girişimlerini Teşvik Kanunu var, orada birçok kültürel faaliyet, sanatsal faaliyet zaten vergi muafiyetlerinden ve devletin teşviklerinden faydalıyor. Burada getirilen husus ve bizim de katıldığımız husus, sizin de konuşmanızda ifade ettiğiniz gibi, belli bir gelirin üzerinde gelir elde edenlerin vergilendirilmesi, yoksa yaygın olarak kültür ve sanatla uğraşanlar ve kültür, sanat faaliyetleriyle ilgili bizim mevzuatımızda teşvikler var, onlarla ilgili de detaylı bilgi isterseniz size sunarız.

Meslek örgütleriyle bu konuyla ilgili derinlemesine bir görüşmemiz olmadı açıkçası, doğruyu söylemek gerekirse. Ama biz belli bir gelirin üzerindekiyle bire bir görüşmelerimizde onlardan da çok aykırı bir ses gelmedi ama meslek örgütleriyle görüşmedik açıkçası.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Burada meslek örgütleri var mı Başkanım?

BAŞKAN – Bildiğim kadarıyla yok. Var mı bu tür meslek örgütleri, heykeltıraş, ressam? Yok.

Peki, Sayın Emecan, buyurun lütfen.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Benim bir iki teknik sorum olacak. Tabii, öncelikle benim de notlarım arasında bu beklentinin ne olduğu yani vergi beklentisi. Hani atılan taş ürkütülen kuşa degecek mi bu noktada bu maddede? Zaten bir konaklama vergisi getirdik, değerli konut vergisi getirdik yani bir de bunun getirilmiş olmasının beklentisi nedir, bunu ben de sormak istiyorum.

Bir de şimdi bu mesleği yapan sanatçılar, işte yazarlar, çizerler, heykeltıraşların diyelim, defter tutma ve belge tutma zorunluluğu yoktu şimdiye kadar. Şimdi, bir yıl içerisinde gelirleri 500 bin TL'yi geçtiği takdirde bir anda vergi mükellefi oluyorlar ve o zaman defter tasdik ettirmeleri gerekiyor, bir muhasebeciyle anlaşacaklar. Serbest meslek makbuzu bastıracaklar mı yani beyanname verecekler mi, nasıl olacak? Yani ben heykeltıraşım, bir yıl çok güzel eserler ürettim, 500 bin TL'nin üzerinde gelir kazandım yani o yıl bunları mı yapacağım? Bir yıl kazanamadım, düşük oldu, bu anlaşmaları mı bozacağım? Burada sanki teknik bir eksiklik var, ben bunun açıklanmasını rica edeceğim sizlerden? Madde geneli üzerinde de... Yani umarım üreten sanatçıların cezalandırılacağı bir madde hâline dönüşmez. Sabahtan beri burada da tartışıyoruz vergilendirmeye ilgili. (Gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar...

Buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Yani çok özür dilerim. Yani ben konuşuyorum ama dinlenmediğimi hissediyorum ve kesiyorum konuşmayı burada.

BAŞKAN – Ben dinliyorum. Yok, yok, lütfen...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Biz dinliyoruz can kulağıyla.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Akif Hamzaçebi, buyurun lütfen.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Düzenlemeyi çok açık bir şekilde yanlış buluyorum, doğru değil. Kültür insanlarından, sanat insanlarından, onların meydana getirdikleri telif eserlerin satışından elde edilen kazancın artan oranlı gelir vergisine tabi tutulması son derece yanlıştır. Bırakalım bu insanlar yani sanatçılarımız, yazar, çizer, ressam, heykeltıraş, gazeteci, video, bilgisayar programı üreten insanlar bu eserleri karşılığında elde

etmiş oldukları gelirden sadece stopaj yoluyla gelir vergisi ödesinler. Ne istiyorsunuz bunlardan? Yani sporculara, amatör futbol maçlarını yöneten hakemlere ödenen ücretlerden vergi alacağız. Hakemlere ödenen ücretler kaç lira bilemiyorum, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğümüz burada, bilir, eminim o da taraftar degildir bu vergilendirmeye.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Siz demin dışarıdaydınız, önergede var, almıyoruz.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Hayır, hayır, amatörden almıyorsunuz, şimdi önergeyi gördüm, profesyonelden alıyorsunuz, oradaki ücret de çok yüksek bir rakam değil. Yani bütçeyi bunlarla düzelterekseniz bunlarla bütçe düzelmez.

İki: Şimdi, diyalogdan anladım, “Bu sanatçılarımız defter tutmayacak.” diyorsunuz, bunu bir kolaylık gibi söylüyorsunuz. Evet, kolaylık gibi söylediğiniz bu husus o insanların aynı zamanda aleyhine de. Evet, bir yükümlülüğten kurtarıyorsunuz ama diğer taraftan aleyhine bir sonuç yaratacak. Bu insanlar, bu insanlar derken sanat adamlarını, sanat insanlarını kastediyorum tabii ki sanatçılarımızı, telif eser meydana getiren, Gelir Vergisi Kanunu’nun 18’inci maddesinde sayılan herkesi kastediyorum. Bir eser meydana getiriyorlar, bunların elde ettikleri kazanç stopaj yoluyla vergileniyor, bunun bir nedeni bunları teşviktir; ikinci nedeni, bunların kazançlarının kavranmasındaki güçlüktür. Bunların giderlerini tespit edemezsiniz. Orhan Pamuk’un giderlerini nasıl tespit edeceksiniz? Zordur. Şimdi, “kolaylık” diyorsunuz, elde ettiği gelir belli, hangi yayınevi bunlara ne kadar para ödeyecek, hangi heykeltıraş, heykeli nedeniyle kim, ne kadar para ödeyecek, bunlar bellidir. Peki, yapmış olduğu harcamayı defter tutmazsa nasıl belgeleyecek bu insan? Vergi yükünü ağırlaştırıyorsunuz. Bakın, bu, defter tutmaya gider şimdi. Yazara diyeceksiniz ki “Kardeşim, eğer giderini düşeceksen defter tut.” “Defter tutturmayacağız, daha ağır bir vergi yüküne tabi tutacağız.” diyorsunuz. Arkadaşlar, o zaman defter tutunca serbest meslek makbuzu düzenleyecek. O zaman bir mali müşavir tutacak. Bakın, her şeye vergi açısından bakarsanız doğru yere varmazsınız, bir miktar vergileri alırsınız ama sanat dünyasını yok edersiniz. Şimdi, küreselleşme var, insanlar kolaylıkla ülke değiştirebilirler, kalkar gider, bir başka ülkeye yerleşir, orada yapar, eserlerini meydana getirir. “Ya, gitsin, vatan sevgisi yoksa gitsin.” diyebilirsiniz ama iş o kadar basit değil.

Üç: Bu 11’inci maddenin ikinci cümlesinde diyorsunuz ki “Bu durumda olanların, Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrası kapsamında tevkifat yapma yükümlülüğü yoktur.” Kim yapacak tevkifatı? Bu sanatçılar, değil mi? Telif eserleri meydana getirenler. Peki, tevkifat yapma yükümlülüğü bunların mıydı da “Yükümlülüğü yoktur.” diyorsunuz? Tevkifat yapma yükümlülüğü Gelir Vergisi Kanunu’nun 18’inci maddesindeki kişilere ödeme yapan kişilerindir. Ama burada, bu tanımda diyorsunuz ki: “Bu sanatçıların -18’inci maddede sayılan- yazar-çizer, karikatürist, heykeltıraş; bunların tevkifat yapma yükümlülüğü yoktur.” Ben öyle anlıyorum, yazımdan bu anlam çıkıyor. Farklı mıdır bu?

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Eğer tevkifat yapmakla yükümlü hâle gelirlerse onu da yapmasınlar mı?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Tevkifatı kim yapacak? Tevkifatı ödeme yapan yapar arkadaşlar.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Defter tutabilir. Hizmet almaya başlarsa birinden, tevkifat yapmak zorunda. Yanında birisini çalıştıracaksa oradan da muaf tutuyoruz.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Arkadaşlar, ama “Defter tutmayacak.” dediniz şimdi.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Defter tutmayabiliyor.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bakın, böyle bir şey olmaz: “Tutmayabilir.” “Tutabilir...” Teklif sahibimiz diyor ki: “Defter tutmayacak.” Şimdi siz diyorsunuz ki: “Defter tutabilir.”

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hayır, defter tutsa ne mahzuru olur ki?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Efendim, bakın “Defter tutmayacak.” diyor teklif sahibi, “Kolaylık sağlıyoruz.” diyor; Gelir İdaresi Başkanı “Hayır, defter tutacak. Defter tutarsa 94’üncü madde kapsamında tevkifata tabi bir ödemesi var ise o yükümlülüklerden onu muaf tutuyoruz.” diyor. Demek ki madde onların defter tutmasını öngörüyor o zaman.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Tebliğde defter tutmayla ilgili şey...

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Sayın Başkanım, şimdi siz diyorsunuz ya: “Bunlar, sanatçılar bu işlemlerde zorluk yaşayabilirler. Biz de onları düşünerek... Zaten bizim mevcut tebliğimizde sadece bu kapsamdaki işleri yapanların defter tutmaları ihtiyari...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Nasıl ihtiyari arkadaşlar?

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR - ...ama siz diyorsunuz ki: “Bunlar giderlerini yazamayabilirler bu şekilde.” Eğer giderlerini yazmak istiyorlarsa yani çok giderleri olduğunu düşünüyorlarsa o zaman defter tutma olasılığını...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Defter tutacak, serbest meslek makbuzu düzenleyecek, değil mi?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Giderlerini yazmak için mutlaka defter tutacak.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Tabii.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Elbette.

Sanatçısına, romancısına, yazarına, çizerine defter tutturan bir iktidar olarak tarihe geçeceksiniz. Sizi kutluyorum. Hayırlı olsun.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Hamzaçebi.

Başka söz talebi olan arkadaşlar...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şu anlamda söylüyorum: Bir işçi çalıştırıyor diyelim ki; bir kişi, bir sanatçımız 3 işçi çalıştırıyor. Bunlara ödediği maaşlardan mı tevkifat yapılmayacağını söylüyorsunuz? Yani diyelim ki işçi çalıştırıyor. Yoksa stopaj beyanname de vermesi lazım.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bir yer kiralayabilir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet. Yani yer kiraladı, stopaj vergisi vermeyecek mi demek istiyorsunuz?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Evet. Yani işçisinden stopaj almayacak.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İşçisinden stopaj... Yani aynı hizmetli gibi, apartman görevlisi gibi çalıştıracaksınız.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) - Peki, çalışan kişinin ücretinden niye tevkifat yapmasın? O zaman sigorta primi de kesmeyecek, öyle mi?

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Hayır, sigorta ödenir, gelir vergisi kesilmez.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bakın, yani bu nasıl bir şey? Stopaj yapmayacak ama sigorta primi ödeyecek.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Apartman görevlisi gibi olacak veya bir yer kiralandı, stopaj ödemeyecek.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Kapıcılarda uyguladığımız sistem var.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Gelir Vergisi Kanunu’nun 95’inci maddesinde buna imkân veren hüküm var mı?

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – 94’te mi?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Beyanname değişmediyse eskiden 95’teydi; Gelir Vergisi 95’inci madde.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şunu kayıtlara düşelim, Vedat Bey az önce aksini söyledi de: 1 liralık bile giderini göstermek istiyorsa sanatçılarımızın mutlaka defter tutması gerekiyor. Siz aksini söylemişsiniz.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Ben, defter tutması değil; giderlerini, faturalarını biriktirerek gerçek usulde gayrimenkul sermaye iradı verenler ne yapıyor? Faturalarını ibraz ediyor, düşürüyor. Bunlar da o şekilde yapabilir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam ama aksini söylüyor Gelir İdaresi.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Hayır, yapabilir, ihtiyari diyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama bir dakika... O zaman karıştı. Siz ”Giderlerini göstermek istiyorsa defter tutacak.” dediniz.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – İsterse tutacak.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Gider gösterebilecek o zaman.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Gösterebilir.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – 95’e göre belirleme yapacaksınız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Defter tutmadan...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – İbraz edecek, beyannamesini...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Beyannamenin listesini verecek size...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Listesinin altına faturanın asıllarını...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Giderlerini... Peki, işçi faturalarını, işçilere ödemelerini nasıl yapacak?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – İşçi, yıllık beyanname verecek.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – İşçi çalıştırıyorsa, işçi kendisi eğer kapıcılar gibi nitelendirilmezse 95’te...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – 95/3’e göre, Maliye Bakanlığı sanatçının yanında çalışan işçiye diyecek ki: “Sen yıllık beyanname ver.” Ona da bu yükü uygun gördünüz. Hayırlı olsun. Gariban işçi, ne istiyorsunuz ondan? Stopaj yoluyla vergilensin.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Yani onu 95’e ilave etmek lazım.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Yok, eziyet lazım. O da gitsin, beyanname versin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bazı boş noktalar var, onları tam netleştiremedik gibi.

BAŞKAN – Evet, nedir?

Sayın Demiröz, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Vedat Bey ile Gelir İdaresi Başkanımız çelişti bu anlamda.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Sayın Başkanım, aslında burada çok da abartılacak bir şey yok, ben söyleyeyim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kaç kişiyi etkileyecek bu durum?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Sayısını ben bilemiyorum şimdi, kaç kişiyi etkileyecek.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Nereden bilecek kaç para kazandığını?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) - 500 bin lirayı geçenleri etkileyecek. Kaç kişi çalışacak, onu bilemem.

BAŞKAN – Bilemez ya, bilemez onu, nasıl bilecek. Garo Bey, siz de yani... Sorun da soruyu.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Beyanname verilmediği için...

UĞUR AYDEMİR (Manisa)- İlk defa beyanname verecek adam...

BAŞKAN – Evet, arkadaşlar.

Sayın Demiröz, lütfen...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Sayın Başkanım, serbest meslek geliri 500 bin lirayı aşanlar, 18'inci maddenin birinci paragrafında sayılanlar 500 bin lirayı aştığı takdirde kendileri beyanname verecekler, gelir vergisi beyannamesi, kendilerinden tevkif yoluyla kesilen yüzde 17'leri de mahsup edecekler, üstü varsa beyan edecekler ama bu arada giderleri de varsa giderlerine defter tutma zorunluluğu yok -ben, yok diye düşünüyorum bu maddeyi verirken- ama belgelerini mutlak suretle gelir idaresi başkanlıklarına, vergi dairelerine beyanname ekinde sunmaları gerekiyor.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, 11'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

12'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 12- 193 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (10) numaralı bendine aşağıdaki parantez içi hüküm eklenmiştir.

“(İşverenlerce taşıma hizmeti verilmeyen durumlarda, çalışılan günlere ait bir günlük ulaşım bedelinin 10 TL'yi aşmaması ve buna ilişkin ödemenin toplu taşıma kartı, bileti veya bu amaçla kullanılan ödeme araçlarının temini şeklinde yapılması şarttır. Ödemenin bu tutarı aşması halinde aşan kısım ile hizmet erbabına ulaşım bedeli olarak nakden yapılan ödemeler ve bu amaçla sağlanan menfaatler ücret olarak vergilendirilir. Bu istisnanın uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.)”

BAŞKAN – 12'nci maddeye yönelik olarak, Sayın Demiröz, buyurun lütfen, açıklamanızı yapınız.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Değerli Başkanım, değerli üyeler; mevcut uygulamada hizmet erbabının toplu olarak iş yerine gidip gelmelerini sağlamak maksadıyla işverenler tarafından yapılan taşıma giderleri, servisle işe gidip gelmelerinin sağlanması nedeniyle hizmet erbabına sağlanan menfaatler gelir vergisinden istisna edilmiştir şu anda. Ancak hizmet erbabına servis imkânı sağlayan işverenlerin yanı sıra, işverenlerin birçoğu tarafından çalışanların ulaşımının sağlanmasını teminen çalışanlara toplu taşıma kartı, bileti veya bu amaçla kullanılan ödeme araçları temin edilerek verilmekte ve bu şekilde sağlanan menfaate yönelik bir istisna bulunmadığından söz konusu ödemeler

üzerinden gelir vergisi tevkifatı yapılmaktadır. Yapılan düzenlemeyle bir günlük ulaşım bedelinin 10 lirayı aşmaması kaydıyla hizmet erbabına kart ve bilet temini suretiyle sağlanan menfaatler de gelir vergisinden istisna edilmektedir.

Kısacası, bugüne kadar servisle, otobüsle, özel taşıtla götürülüp getirilenler zaten giderlerinden yararlanıyordu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Gider gösterebiliyordu.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Gider gösterebiliyordu ama kartla verilenlerle ilgili, genelde denetim elemanlarımız, vergi müfettişlerimiz bunu ücret olarak kabul ediyor, ücretine ilave ederek tevkifat kesilmesini yani normal vergilendirilmesini istiyorlardı. Bu nedenle hem işverenler için hem çalışanlar için yükütlü.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Gider gösterebiliyordu.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Tevkifat yapınca zaten ücret olarak nitelendiriliyor; brütünü ücret olarak, gider olarak kaydediyor. Şimdi onu yapmıyoruz, 10 liraya kadar günlük çalışılan günler, değil mi, cumartesi dâhil, 10’ar liradan 10 liralık kısmı gider olarak da yazılacak, kartlar, tevkifat da yapılmayacak.

BAŞKAN – Sayın Emecan, buyurun lütfen.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Ben 10 liranın neye göre belirlendiğini sormak istiyorum, 10 TL. İstanbul gibi bir şehirde 10 lira, günlük ücret olarak düşük bir ücret. İnsanlar birkaç vasıta ile -sizin de bildiğiniz gibi- işlerine gidip geliyorlar ve 10 lira ücretin aşılması çok muhtemel. İstanbul gibi büyük bir şehirde yeterli bir ücret değil. Neye göre belirlendi 10 lira?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Toplu taşıma kartları ki eğer çalışmayı yirmi dört, yirmi beş gün sayarsak cumartesi günlerini de 250 lira yapıyor. 250 liranın altında o toplu taşıma kartları. O nedenle bunun yeterli olacağını düşündük çünkü yemek olarak verdiğimiz 20 lirayken taşıma için 10 liranın uygun olduğu kanaatindeyiz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Vedat Bey, bu ödemeler şeklinde bir değişiklik olacak mı? Yani diyelim işçiye kart olarak mı verilecek, yoksa parası mı verilecek? Çünkü kimi yerde kartı...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Kart olarak.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama kimi yerde bu paralar işçiye ödenebiliyor da, ben sana 200 lira yol parası...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Nakit olarak verilirse o gelir vergisine tabi...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şöyle: Kart olarak alınamayan yerler var, mesela İstanbul’da İstanbulkart var, diyelim ki -anlamak için soruyorum- yüklerse, 200 lira verirse bu, gider gösterilebilecek ama para olarak verirse bunu, al 200 lirayı git İstanbulkartını doldur... Diyelim ki İstanbul’da değil Bayburt’ta çalışıyor, orada “Bayburtkart” diye bir şey yok, o zaman burada böyle bir imkân olmayacak.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Belgeleyecek onu, belgesini getirebilirse... Orada Bayburt’ta varsa bir otobüs işletmesi belediyenin veya başka bir şeyin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama vatandaşımız başka yollardan... Kimi vatandaşımız, çok iyi biliyorum, yol parası alıyor ama diyelim ki yürümeyi tercih ediyor, sırf geliri olsun diye. Yemek parası alıyor ama -Mecliste var, çok iyi biliyorum- sırf yemek yememek için evden sandviç getiren vatandaşımız var.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Aynı yardımlar veya nakdî yardımlar ayrımı var. Nakdî olduğu takdirde bu şekilde vergilendirilir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nakdi olduğu takdirde vergilenmeye devam edecek ancak...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Ücret veya ücret benzeri gelir gibi olur.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ancak İstanbulkart gibi karta yükleyip parayı verirse bu şekilde bundan faydalanabilecek. Bu da çok sınırlı sayıda şehrimizde var. Yeni bir çalışma var biliyorsunuz “Türkiyekart” diye bir çalışma vardı ama henüz o devreye geçmiş değil, çok sınırlı sayıda belediyemizde bu tip kart uygulamaları var. Aslında bunun yaygınlaşmasını belki beklersek veya bilmiyorum, yaygınlaşmasını hızlandırmamız lazım ki bundan bütün işçilerimiz faydalanabilsin.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi 14 ve 15’inci maddelerin birlikte müzakere edilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

14’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 14- 193 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (1), (5) ve (7) numaralı bentlerine sırasıyla aşağıdaki hükümler eklenmiştir.

“Faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerinin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların bu amaçla kullandıkları hariç olmak üzere, kiralama yoluyla edinilen binek otomobillerinin her birine ilişkin aylık kira bedelinin 5.500 TL’ye kadarlık kısmı ile binek otomobillerinin iktisabına ilişkin özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi toplamının en fazla 115.000 TL’ye kadarlık kısmı gider olarak dikkate alınabilir.”

“(Şu kadar ki faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerinin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların bu amaçla kullandıkları hariç olmak üzere, binek otomobillere ilişkin giderlerin en fazla % 70’i indirilebilir.)”

“(Faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerinin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların bu amaçla kullandıkları hariç olmak üzere, özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi hariç ilk iktisap bedeli 135.000 TL’yi, söz konusu vergilerin maliyet bedeline eklendiği veya binek otomobilin ikinci el olarak iktisap edildiği hallerde, amortismanına tabi tutarı 250.000 TL’yi aşan binek otomobillerinin her birine ilişkin ayrılan amortismanın en fazla bu tutarlara isabet eden kısmı, gider yazılabilir. Bu hükmün uygulanmasında binek otomobilin iktisap edildiği tarihte yürürlükte olan tutar dikkate alınır.”

BAŞKAN – 15’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 15- 193 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin birinci fıkrasının (4) ve (5) numaralı bentlerine sırasıyla aşağıdaki parantez içi hükümler eklenmiştir.

“(Şu kadar ki özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi hariç ilk iktisap bedeli 135.000 TL’yi, söz konusu vergilerin maliyet bedeline eklendiği veya binek otomobilin ikinci el olarak iktisap edildiği hallerde, amortismanı tabi tutarı 250.000 TL’yi aşan binek otomobillerinin her birine ilişkin ayrılan amortismanın en fazla bu tutarlara isabet eden kısmı, gider yazılabilir. Bu hükmün uygulanmasında binek otomobilin iktisap edildiği tarihte yürürlükte olan tutar dikkate alınır.”)

“(Şu kadar ki binek otomobillerine ilişkin giderlerin en fazla % 70’i ve kiralama yoluyla edinilen binek otomobillerinin her birine ilişkin aylık kira bedelinin 5.500 TL’ye kadarlık kısmı ile binek otomobillerinin iktisabında ödenen özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi toplamının en fazla 115.000 TL’ye kadarlık kısmı gider olarak dikkate alınabilir.”)

BAŞKAN – Sayın Demiröz, buyurun lütfen.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Değerli Başkanım, değerli üyeler; 14 ve 15, birincisi gelir vergisiyle ilgili, diğeri serbest meslek kazancıyla; aynı konu. Mevcut uygulamada işletme aktifine kayıtlı olup kazancın elde edilmesinde kullanılan binek otomobillerin amortismanı başta olmak üzere bütün giderleri -sadece motorlu taşıtlar vergisi hariç, onu kanunen kabul edilmeyen gider olarak kabul ediyoruz- kazancın tespitinde gider olarak kabul edilmektedir. Ancak söz konusu düzenlemenin gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerince suistimal edilebildiği ve şahsi ihtiyaçlar için kullanılan binek otomobillere ait giderlerin de gelir veya kurum kazancından indirilebildiği görülmektedir. Bununla incelemelerde karşılaşıyor, hepsini kapsamıyor tabii ki, bütün mükellefleri aynı şekilde görmek asla düşünülmemektedir ama bu şekilde yapanlar var. Yapılan bu düzenlemeyle işletmede kullanılan taşıtların giderlerinin masraf olarak kabul edilmesi uygulaması sınırlandırılmaktadır. Bu bağlamda faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerinin kiralanması veya çeşitli şekillerde işlemesi olanların bu amaçla kullandıkları hariç olmak üzere -araç kiralayanlar hariç- kiralama yoluyla edinilen binek otomobillerin her birine ilişkin aylık kira bedelinin 5.500 lira kadarlık kısmı, artı KDV, binek otomobillerin ilk iktisabında ödenen her türlü vergiler toplamının en fazla 115 bin lirası -ÖTV ve KDV ihtiyaridir, gider yazılabilir, o nedenle bunu ayırıyoruz- binek otomobillere ilişkin giderlerin en fazla yüzde 70’i -bunu yaparken de haftayı beş gün gibi, beşi de 7/10 gibi düşünerek yaptık- özel tüketim vergisi ve diğer her türlü vergilerin iktisap bedeli hariç 135 bin lirayı aşan binek otomobiller için ayrılan amortismanın en fazla bu tutara isabet eden kısmının ticari kazancın tespitinde gider olarak dikkate alınabilmesi yönünde düzenleme yapılmaktadır.

Daha önce de bu gibi düzenlemeler yaptık, yüzde 50 oranların uygulandığı dönemler geçti. Arkadaşlarımız çıkardılar, Amerika, Arjantin, Avusturalya, Fransa, Moldova, Meksika -gidiyor- bu türde uygulama yapan ülkeler.

Sadece binek tipi araçların -zaten ticari araçlar bunun dışında- hafta sonundaki iki günlük giderlerini dikkate almayalım diye düşündük, amacımız bu.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – İlgili meslek kuruluşu veya TÜRMOB temsilcisi var mı?

BAŞKAN – Evet ilgili meslek kuruluşundan kim var, var mı?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Ben zaten onlara teşekkür edecektim.

BAŞKAN – Sayın Kalaycı konuşsun, sonra meslek temsilcisine söz vereceğim.

Buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Şimdi buradalar mı bilmiyorum, Tüm Oto Kiralama Kuruluşları Derneği, çok güzel bir analiz yapmışlar yani görüşe katılırsın katılmazsın o ayrı ama hem sektörün durumunu ortaya koymuşlar hem de düzenlemenin kendi görüşlerine göre hangi mahzurları var onu ortaya koymuşlar, güzel bir etki analizi. Teşekkür ediyorum kendilerine.

Bu düzenlemelerle ilgili geneli üzerinde yaptığımız değerlendirmede de görüşümüzü ifade etmiştik. Yani burada gerekçe, gelir ve kurumlar vergisinin bunu istismar ettiği, şahsi kullanımlar olduğu, o nedenle buna bir kısıtlama getirilmesi yani gerçeğe de bunu yazmışız. Yani bu, gerçek giderin de gider yazılamaması gibi bir duruma da neden olacak, öyle görünüyor. Mükellef, şahsi kullanmamış, istismar etmemiş ama gideri bunun üzerinde, bunların bir mağduriyeti söz konusu olacak. Bunun denetim yoluyla önlenmesinin daha doğru olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sektör temsilcisi arkadaş, kendinizi tanıtın lütfen.

Buyurun.

TÜM OTO KİRALAMA KURULUŞLARI DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ İLHAN YILMAZ – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri ve hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İsmim İlhami Yılmaz, Tüm Oto Kuruluşları Derneğinde Yönetim Kurulu üyesiyim, İstanbul Ticaret Odasındaki meslek komitesinde Komite Başkanıyım ve aynı zamanda da 12 ilde kurulmuş olan diğer derneklerden oluşan Federasyonun Yönetim Kurulu Başkanıyım.

İki gündür aranızdayız, misafir ettiniz bizleri ve iki gündür yapılan görüşmelerde hep gündeme getirilen işte etki analizi, bunun neticeleri, ne şekilde olacak şeklindeki çalışmaları sizlere de dağıtmış olduğumuz kısa, özet raporla kısmen de olsa sizlere sunmaya çalıştık.

Ben kısa bir özet sunmak istiyorum sizlere. Bu yapılan çalışmanın sonucunda şöyle bir otomotiv sektörüne baktığımız zaman, 2017 yılında 1 milyon üzerinde araç satışı gerçekleşen ülkemizde 2018 yılında finansal piyasalardaki gelişmelerin sonucunda, maalesef ikinci yarısındaki daralmayla beraber, her ne kadar ÖTV ve KDV indirimindeki düzenlemeler yapılsa da bu yapılan tedbirlere rağmen yüzde 35 bir daralmayla 2018 yılda 641 bin araç satıldı ülkemizde. Ağırlık olarak iç piyasadan kaynaklanan daralma sonucunda da geçtiğimiz yıl üretimdeki daralma yüzde 8,6 olarak gerçekleşmiş ve toplam üretim 1 milyon 695 binden 1 milyon 550 bin seviyelerine kadar düşmüştür.

2019 yılına baktığımızda ise 2019 yılında pazarda ciddi bir yavaşlama başlamış ve ÖTV ve KDV indirimleri Haziran 2019 sonuna kadar uzatılmasına rağmen ülkemiz otomotiv pazarı 2019 yılı Ocak ayında yüzde 59, Şubat'ta yüzde 47, Mart'ta yüzde 36, Nisan'da yüzde 57, Mayıs'ta yüzde 55, vergi indirimlerinin sona erdiği Haziran'da ise yüzde 17, Temmuz'da yüzde 66, Ağustos'ta yüzde 23 daralırken Eylül'de bu rakam yüzde 79,81'e artmıştır.

Türkiye'deki otomobil üretimine baktığımız zaman, 2019 Ocak-Eylül döneminde otomotiv üretimi yüzde 9,4 daraldı. Dokuz aylık dönemde otomobil üretimi yüzde 9, hafif ticari araç üretimi yüzde 10, ağır ticari araç üretimi de yüzde 16 olarak daralmıştır.

Bu neticelerin sonucunda baktığımızda, Türkiye'deki toplam oto pazarı 13 milyon 500 bin seviyesindedir. Bu 13 milyon 500 bin aracın yaklaşık 2 milyon 500 bini şirketler tarafından kullanılmaktadır. Bu da yüzde 18,5'a tekabül etmektedir. Bu 2 milyon 500 bin aracın yüzde 24'ü B segment dediğimiz ekonomik grup yani en ucuz alınacak araçlardır. C segmenti yani B'nin bir üst segmenti -marka modeli bilgi vermek amacıyla söylüyorum: Focus, Toyota Corolla muadili araçlar-

yüzde 61'e tekabül etmektedir yani aslında ekonomik ve orta sınıf araçların toplamı yüzde 86'ya tekabül etmektedir. Passat ve Mondeo muadili araçlar pazarın yüzde 10'una, Mercedes ve BMW gibi lüks segmentteki veya daha üst segmentteki araçlar ise pazarın yüzde 2,5'una tekabül etmektedir.

Operasyon kiralama pazarına geldiğimizde... Operasyon kiralama pazarı, malum, son zamanlarda yapılan düzenlemeler ve ekonomide yaşanan krizlerle ciddi manada daralmıştır. 2017 yılı sonunda filosunda yaklaşık 366 bin aracı olan sektör 2018 yılında 324 bine gerilemiş, 2019 yılının ilk yarı sonunda ise 295 bine gerilemiştir. Sektör 2018 yılında 2017 yılına göre yüzde 11,5 oranında, 2019 yılının ilk yarısında ise 2018 yılı sonuna göre yüzde 9 oranında küçülmüştür. 2017 yılı sonunda yaklaşık 65 bin müşterisi olan sektörün müşteri sayısı 2018 yılı sonunda 56 bine, 2019 sonunda da 49 bine düşmüştür.

2017 yılında Türkiye'de satılan yeni otomobillerin yüzde 20,4'ü yani yaklaşık 148 bin araç yerli binek otomobildir. 2018 yılında Türkiye'de satılan yeni otomobillerin yüzde 18,4'ü olan yaklaşık 89 bin yerli binek otomobildir. 2019 yılının ilk yarısında ise Türkiye'de satılan yeni otomobillerin yüzde 11,4'ü, yaklaşık 18 bini yerli binek otomobildir.

Kısa dönemde ise yani kısa dönem dediğimiz, günlük kiralama sektöründe kullanılan araç sayımız yaklaşık 37 bin civarındadır. Bu da bu yılın sonunda 35 bin mertebelerine düşecektir.

Buradan Vedat Bey'in çalışmalarına fikir vermesi açısından söylüyorum, bizim sektörümüzde de daralan pazara rağmen bu kullanılan 300 bin adet aracın yüzde 28,7'si B segmenttedir yani 86.100 adedi B segmentinde; 148.200 adedi C segment dediğimiz, B'nin bir üstü olan orta segmentteki araçlarımızdır. Bu iki segmentin toplamı da yüzde 78,1'dir. Passat veya muadili araçların...

(Oturum Başkanlığına Sözcü Abdullah Nejat Koçer geçti)

BAŞKAN – Şimdi, kanun maddesiyle ilgili şeyin dışına çıktınız, çok detaya girdiniz.

TÜM OTO KİRALAMA KURULUŞLARI DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ İLHAN YILMAZ – Etkinin görülmesi açısından bir bilgi vermek istedim.

BAŞKAN – Anlıyorum ama çok detay...

TÜM OTO KİRALAMA KURULUŞLARI DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ İLHAN YILMAZ – Burada 5.500 lira gibi bir sınırla sektör sınırlandırılmak isteniyor ama burada yapılacak bu sınırlandırma... Zaten otomotiv endüstrisinde yaşanan bir sıkıntı var, bu hepimizce malum olan bir dönem, bu dönemde artık otomotiv endüstrisinin bu şekilde düzenlemelerle değil de bu vergiyi daha tabana yayarak, bizim de en büyük sıkıntımız olan merdiven altıyla mücadele ederek bunu çözmekte çok ciddi fayda var.

Bu arada son bir bilgi daha paylaşmak istiyorum. İç Güvenlik Yasa Tasarısı'yla gündeme ve hayatımıza giren Kiralık Araç Bilgi İşlem Sistemi diye bir sistem var -KABİS diye- Emniyet Müdürlüğü tarafından uygulanan ve bugün bizlerin gerek günlük gerek uzun dönem kiralama yaptığımız zaman Emniyete bildirdiğimiz bir liste var. Maliyenin kıymetli Bakan Yardımcılarımız da burada, Gelir İdaresi Başkanımız, üyeleri de burada, Vedat Bey'e de bu konuda bilgi verdik. Eğer ki bugün Maliye bu vergi konusunda vergiyi artırmaya yönelik bir uygulama yapmak istiyor ise bugün KABİS sistemiyle yani İçişleri Bakanlığındaki Kiralık Araç Bilgi İşlem Sistemiyle Maliye entegrasyon yapsa ciddi manada vergiyi tabana yayar ve vergi ödemeyenlerden vergi alarak buradakinden çok daha fazla fayda elde ederiz.

BAŞKAN – Tamam, bu öneriyi not almışlardır mutlaka.

TÜM OTO KİRALAMA KURULUŞLARI DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ İLHAN YILMAZ – Bunu arz ediyorum ve bu teklifin geri çekilmesini talep ediyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de Tüm Oto Kiralama Kuruluşları Derneğine teşekkür ediyorum yani gerçekten bayağı bilgilendirici bir rapor bize göndermişler.

Sayın Başkan, yalnız, siz belki kestiğiniz için şunu söyleyemedi yani sektörü aşağı yukarı 300 bin araçlık ortalamalarda düşünebiliriz, 5.500 TL sınırı bu 300 bin aracın kaç tanesini etkileyecek yani kaç tanesi...

BAŞKAN – Ben kestiğim için söylemedi mi?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bilmiyorum, belki de ondandır diye söyledim.

BAŞKAN – Çok uzun bir zaman kullandı, söylemek istemedi demek ki.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Peki, olabilir.

Yani ortalama 300 bin aracın 5.500 TL kira ödeme yani aylık kira bedelinin kaç tanesi üstünde kalır ve hangi araç sınırındır bu? Yani bir örnek olsun diye soruyorum, Corolla'ya kadar mıdır, Passat'a kadar mıdır, Mercedes'e, lüks bir araca kadar mıdır? Bilmiyorum, belki bu yıllık taksitlere de bakar ama bir de şöyle bir sıkıntı var: Düşünün ki uzun vadeli almayı teşvik edeceksiniz yani bir yanda 5.500 TL'ye ben isterseniz düşünebilirim sizi yani Mercedes alırım, on yıl vadeli ödeyeceğim derim. İki yıl vadeli yerine on yıl vadeli ödeyeceğim derim, 5.500 TL'nin, sınırın altında kalırım. Burada bir sıkıntı var yani arabaya göre, lükslüğüne göre, sınıfına göre bir standart koymazsak 5.500 TL'yi ben size her türlü tuttururum. Bankaya gidersin, on yıllık kredi alırsın, 5.500 TL'yi tutturursun. Böyle oyunlar da olabilir mi yani bu anlamda bu sınırın altında kalınabilir mi? Bunun da bilgisini alırsak iyi olur.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Sözüünüzü kestim, kusura bakmayın ama arabanın değeri fazla olduğu için amortisman rakamı belli bir rakam olur yani ödeme süresi on yıl da olsa önemli değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama bakın ne diyor, sizin getirdiğiniz teklif “Aylık kira bedelinin 5.500 TL'ye kadar olan kısmının” diyor. Bunu gider göstermesi için...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – On yıl da yapsan Mercedes nasıl 5.500 TL'ye düşecek?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Olabilir, on yılda ödersin... Hayır, anlatamadım, belki 7 bin lirada kalır ama 5.500 TL'sini yine gider gösterir, on yıl boyunca gider gösterir; mesele bu yani daha uzun vadeli kredi almayı teşvik eden bir şey olur. Daha uzun vadeli kiralara bu anlamda ve 5.500 TL'lik sınırı yakalar.

Değerli arkadaşlar, aslında, özünde hep söylediğimiz, çok kazananın çok alalım, az kazananın az alalım... Bunu alamadığınız için işte böyle düzenlemeler getiriyorsunuz. Rant vergisi getirmiyorsunuz, ranttan kazanıyor insanlar, gidiyor, Mercedes alıyor, bir de şirketinde gider gösteriyor. Ya, gösterecekse gösterebilirsin yani sonuç olarak vergi aldıktan sonra yani insanların servetine ve gelirine oranla vergi aldıktan sonra lüks araba da alıyorsa giderini de gösterebilir; tabii ki gösterebilirsin. Ha, belki hafta sonu kullanımını yüzde 70'e kısma olabilir ama 5.500 TL'yle sınırlamanın sebebi, millet vergi vermiyor, rant vergisi vermiyor, servet vergisi vermiyor, gidiyor lüks araba alıyor 10 milyonluk, ondan sonra siz burada “5.500 TL'yle sınırlayalım.” diyorsunuz. Gerçekten reform yapmadığınız sürece işte böyle palyatif tedbirlerle debelenip duruyoruz arkadaşlar.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Paylan.

Sayın Hamzaçebi, buyurun lütfen.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ekonomide üretimi artırmak için Hazine ve Maliye Bakanımız sürekli paketler açıklıyor. Elbette öncelik üretimdir, üretim olursa vergi olur; vergi bir türevdir ama elbette yine kamunun vazgeçilmez bir şekilde ihtiyacıdır. Otomobil piyasası çökmüş durumda diğer birçok sektör gibi. Böyle bir durumda otomobile olan talebi azaltacak bir düzenleme yapılıyor hem otomobil kiralama şirketleri için hem de otomobil üreten şirketler için. Bu düzenleme her iki grubu da son derece olumsuz etkileyecektir. Canlanan bir ekonomi yok, geleceğini kimse göremiyor. Geleceğin görülmeyeceği, beklentilerin iyi olmadığı bir süreçte vergiler daima ters teper.

Ben size bir örnek vereceğim, kendi yaşadığım bir örneği söyleyeceğim. Gelirler Genel Müdüriydüm; o zaman böyle Gelir İdaresi vesaire bu ayrımlar yok, her şey Gelirler Genel Müdürlüğündeydi. 99 krizi... Otomotiv sektörü geldi, taşıt alım vergisi vardı o zaman, onda indirim talep ettiler ve yılın kalan iki buçuk üç ayı için bir indirim yapıldı 1999 yılında. İndirim anlamlı bir sonuç yaratmadı yani bir miktar belki bir hareket kazandırdı ama olağanüstü bir şey olmadı. 1 Ocak 2000’de vergiler tekrar eski seviyesine geldi ve otomobil satışları patladı. Neden patladı? Bir istikrar programı uygulamaya konuldu, bir döviz kuru programı uygulamaya konuldu, gelecekte herkes dövizin ne olacağını biliyordu; herkes geleceği gördüğü için otomobildeki vergi önemsiz kaldı, otomobil satın almaya başladı.

Şimdi kimse geleceğini göremiyor ve otomotiv sektörünü cezalandıracak bir düzenleme yapıyorsunuz; bunu bir daha düşünün derim. Bakın, bir daha düşünün. Evet, gelir ihtiyacı var ama en zor iş budur; ekonominin kriz döneminde bir yandan ekonomiyi ayağa kaldıracaksınız, bir yandan bütçenin gelir ihtiyacını toparlayacaksınız. Toplumun güvenini sağlamış, dört başı mamur bir istikrar programı uygulamaya koymadan bu düzenlemeler arzu edilen gelir etkisini yaratmayacağı gibi ilgili sektörleri de cezalandırmaktan başka bir sonuç yaratmaz.

Yazımla ilgili bir iki şey söyleyeceğim. Teklifin 14’üncü maddesinde 40’ıncı maddenin birinci fıkrasına eklediğiniz hükmün son 2 kelimesi: “Dikkate alınabilir.” Vergi hukukunda böyle kavramlar kullanılmaz. “Dikkate alınabilir.” ne demek? Yani alabilirsin, almayabilirsin. Bunun doğru yazımı: “Gider olacak yazılacak tutar aylık kira bedelinin 5.500 Türk lirasını geçemez.” Bakın, böyle yazılır arkadaşlar. Böyle yapmayın, yanlış bir benzetme yapmayın, vergi kanunlarını böyle delik deşik etmeyin. Bu kanunların bir ruhu vardır. “Dikkate alınabilir.” Böyle bir şey olur mu?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Ama ihtiyari o.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Efendim “ihtiyari” ne demek yani?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Amortisman da tabi tutabilirsiniz, gider de yazabilirsiniz.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Hayır, bakın, amortisman da tabi tutmak, o ayrı, ikisini ayrı ayrı düzenlemişsiniz zaten. Binek otomobillerinin kiralama kısmına “5.500 TL’yi geçemez.” diyeceksiniz. “5.500 TL’ye kadarlık kısmı dikkate alınabilir.” Böyle bir yazım olur mu? Sonra “115 bin TL’ye kadar olan kısmı gider olarak dikkate alınabilir.” Zaten birinci fıkrada ihtiyariliğin gider yazılma kısmını düzenlemişsiniz iktisapta.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – “Kısmi” ile olunca alınabilir onun da arkasına geliyor.” diyorsunuz.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Arkadaşlar “Dikkate alınabilir.” olmaz, yapmayın.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – “115”te olabilir de “5.500”de olmaz, kabul.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Birinci fıkrada olmaz.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Tamam.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Öbürü de “Binek otomobillere ilişkin giderlerin en fazla yüzde 70’i indirilebilir.” diye yazılmaz. “Binek otomobillere ilişkin giderlerin yüzde 70’ten fazlası indirilemez.” “Yüzde 70’i aşan kısmı indirilemez.” Kanun emredicidir. Dikkate alınabilir, alınamaz...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Sayın Üstadım, kanunen gider yazılacak, ticari kazançta dikkate alınacak.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bakın, bu zaten...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Matrah tespittir.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Efendim, matrah tespiti; Türk Ticaret Kanunu’na göre ticari bilançonun tespitini konuşmuyoruz. Yüzde 60’ı, 70’i aşan kısmı gider olarak yazılmaz. Nerede yazılmaz? Matrah tespitinde. Emredici yazılır, böyle ihtiyarilik “yazabilirsin/yazmayabilirsin” böyle bir şey olmaz. Yani ben olsaydım bunu böyle yazardım, yazanı da hoş görmezdim yani.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Ben biraz kibar olduğum için...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Yok, bir çelişki yakalarsan hemen söylüyorsun, hiç merak etme.

Evet, söyleyeceklerim bu kadar.

Teşekkür ederim.

(Oturum Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Biraz önce Sayın Kalaycı da söyledi, konuyla ilgili olarak sektör temsilcisi TOKKDER’in, İlhan Bey’in çok güzel bir sunumu oldu Sayın Başkan, çok iyi bir değerlendirme yaptı.

Çok uzatmayalım, aslında bu konular, yıllardan beri otomobillerle ilgili giderler, bunlarla ilgili istismar edildiği vesaire hep söylenir ama denetim elemanları tarafından halledilmesi gereken bir konudur bu. Böyle ifadelerle bu sorunu, sıkıntıyı önlemek mümkün değildir. Verginin de bütünlüğünü bozmamak lazım gerçekten de. Sayın Hamzaçebi de söyledi, ifadelerle ilgili olarak da yanlışlıklar var. Bu tür bir düzenlemenin sonuç olarak hayır getirmesi de mümkün değil gerçekten. Bu, yeni bir hadise değil bunlar hep konuşulur, tartışılır ama bu, denetime bırakılması gereken bir konudur, çekilirse iyi olur, çekilmezse de sıkıntı getirir.

Yani Türkiye bir ekonomik krizde Vedat Bey, üretim ekonomisi gerekiyor, biz nelerle uğraşıyoruz yahu gerçekten. Siz de üzülüyorsunuz, siz de üzülüyorsunuz.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Biz kendi branşımızla ilgili olanları toplamaya çalıştık.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Siz de üzülüyorsunuz biliyorum, farkındayım.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Erim, buyurun.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Sayın Başkan, ben bu şeye katılmıyorum, bu 14’üncü madde bence yerinde yani kayıp kaçığı önlemek açısından.

5.500 lira aylık otomobiller için de marjlı bir rakam yani çok düşük bir rakam değil kira için. Bir örnek verirsek 10 Ekim tarihli bir firmanın teklifinde “Fiat Egea” demiş, 2.850 lira; “Peugeot 208” demiş, 3.140 lira; Ford Fiesta 2.990 lira; Dacia 3.340 lira; Ford Focus en pahalısı 3.490 lira. Yani 5.500 bence normal. Ben, bu satışları, araç satışlarını fazla etkileyeceğini düşünmüyorum bu şeyin, katılmıyorum yani o teze.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Erdoğan...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli üyeler; birincisi, demin Akif Bey aslında çok önemli bir şey söyledi, bürokrat arkadaşlar için hatırlatayım. 2 tip mevzuat var: Bir, serbest bırakıcı mevzuat; iki, yasaklayıcı mevzuat. Mesela kambiyo mevzuatı serbest bırakıcıdır; mesela “Yurt dışından gelenler 15 bin dolara kadar yanında döviz getirebilir.” demek “15.001 dolar getiremez.” demektir. Serbest bırakmadığı kısım yasaklayıcı ama vergi mevzuatı yasaklayıcı olduğu için Akif Bey’in dediği önemli yani ruhu bozulmasın diye... Belki dikkatten kaçmıştır, o yönde düzenlemenin faydası olması gerekir.

İkinci meseleyi yine üstatlar söylediler, Türkiye ekonomisi bir durgunluk içerisinde. Şimdi, durgunluğu aşabilmemiz için de üretimi artırma yolu seçiliyor. İşte, üretimi artırmak amacıyla da çeşitli şirketlere, çeşitli sektörlerle kredi vermek, istihdamı teşvik etmek gibi bir sürü yöntem öngörüyorken aslında kamu bütçesi itibarıyla da bir çelişki yaşıyoruz. Çünkü durgunluktan çıkabilmemiz için bizim piyasayı canlandırmamız gerekiyor. Bunun için ne yapmamız gerekiyor? Vergileri düşürmemiz, giderleri artırmamız gerekiyor ama aynı zamanda çok büyük bir bütçe açığımız olduğu için de bu bütçe açığını kapatmak amacıyla vergileri artırmak, giderleri düşürmek yani birbiriyle ters bir ilişki söz konusu.

Şimdi, bugün Bakan Bey açıkladı, galiba istihdam paketi açıklayacakmışsınız. Ya, bir taraftan istihdam paketi açıklayacaksınız, büyük ihtimalle otomotiv sektörü, işte, beyaz eşya, otomotiv, bunlar temel sektör olduğu için teşvik veriyor olacaksınız. Ve bir diğer taraftan da bu düzenlemeyle oradan vergi alıyor olacaksınız. Bu bir çelişki. Bence ikisini de yapmayıp daha sadeleşmiş bir piyasada işlemler daha hızlı sürebilir. Çünkü bir taraftan teşvik düzenlemesi bir sürü. Adam ondan, diyelim ki yüzde 2 kaybedecek, sonra bir vergi düzenlemesi, o yüzde 2’yi buradan alıyor olacaksınız. Günün sonunda bizim iki taraftan sadelikten uzaklaştığımız bir şey olacak.

Ama burayla ilgili benim bir de katkı yapmak istediğim bir durum var. Şimdi, demin Garo Bey söyledi. Birini görüyorsunuz, 1,5 milyon liralık bir arazi aracı kir alıyor, o arazi aracını özel hizmetinde kullanıyor, hatta trafikte de yanımızdan geçiyor, bu adam bunu alıyor, kirasını gider yazıyor ve biz o çok lüks aracın vergisini hep beraber, almadığımız için de, karşılamış oluyoruz.

Şimdi, buna yönelik bir düzenleme piyasada kaç tane vardır bunu bilmem, araç kiralama şirketlerinden kaç tane kira... Demin siz bir araba markası örneği verdiniz, bilmem ne markası dışındakilerin tamamı aslında herhâlde oraya kadar indirilecek, ondan sonraki kısım indirilmeyecek. Bunun günün sonunda Türkiye’deki gelir dağılımına etkisi şu: Biz bu ülkedeki gelir dağılımında Gini Katsayısı’nı 0,45 görüyoruz ya, bu, böyle değil. Çünkü adam şirketi üzerinden çok pahalı bir konut alıyor, şirketine yazıyor, o dağıtılmamış kâr görüldüğü için gelir dağılımı adaletsizliğinden göremiyoruz. Aynı zamanda 1,5 milyon liralık araba alıyor, onu da şirketine yazıyor. Ama mesela diyelim ki bir memur araba aldığı anda o bütün vergilerin tamamını ödemiş oluyor. Ama aynı küçük bir KOBİ veya şirket sahibi alsa onu ödemiş oluyor. Bu tip adaletsizlik var. Belirli bir rakamın üzerinde...

Bir de bu ortak bir siyaset yani şöyle diyeyim: Çok yüksek gelir grubuna tanınmış aslında çok büyük bir tavizdir bence. Elbette ki ticaretin yapıldığı belirli segmentteki araçların düşürülmesi mantıklı olabilir ama 3 milyonluk, 5 milyonluk yat alıp, onu da şirketine yazıp, amortismanını oradan düşürüp, giderini oradan karşılayıp bilmem ne yapıyorsa da... O yat onun ticari faaliyeti değil, o yat onun lüksü, tamamını ödüyorsa yapsın.

Bir de şunu düşünersek, 1 milyon liranın üzerindeki araçların tamamı ithal, burada da üretilmiyor çoğu, arazi araçları, spor arabalar, bilmem ne. Bu da bizim için döviz kaybettirici bir işlem. Bence böyle olmasının bu tip sonuçları da var. Ama yine söylüyorum: İktisatta her verdiğiniz kararın bir maliyeti vardır. Bana sorarsanız, ben bir sosyal demokrat olarak gelir dağılımı adaletsizliğini bozan çok pahalı araçların gider yazılmasını uygun görmüyorum, deniz araçları da bunun içinde olmak kaydıyla. Benim gözümde bu düzenleme buna biraz katkı sağladığı için -sadece komisyon üyesi olmayarak ama bir milletvekili olarak- bence bu düzenleme uygundur.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Demiröz, var mı söyleyeceğiniz bir şey?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Ben de teşekkür ediyorum.

Sayın Erdoğan özetledi, kendisine teşekkür ediyorum.

Tabii, bu 5.500 lira limit yüzde 95’lik kısmı kurtarıyor. Yerli araçların ve otomotiv sektörünün önünü açacağını da...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yerli sektörün tamamı mı?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Yerli sektörün mü?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Yerli sektörün yüzde 95’ini, evet.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamamını mı?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Evet.

Zaten ticari amaçla alınan diğer ticari araçlar bunun içinde değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sektörün tamamının yüzde kaç?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Sektörün yine yüzde 90’ı civarında ki ben arkadaşlardan aldığım bilgiye göre...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Arazi taşıtları kapsamda değil mi, arazi taşıtları?

BAŞKAN – Binek...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Arazi taşıtları eğer binek sayılıyorsa kapsamda, binek dışındaysa...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, sektörün...

BAŞKAN – Binek sayılmaz, arazi taşıtları bildiğim kadarıyla binek değil.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Kasıt galiba 4x4’ler var ya...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – “Jeep” konusu olanlar filan binek...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Değil, değil.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Arazi taşıtları 4X4’ler yani.

BAŞKAN – Binek değil arkadaşlar.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Şimdi, onu netleştirelim.

Ben şöyle biliyorum: Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu'ndaki tanımda otomobille arazi taşıtı farklı, tanıma bakarsanız farklı, aşağı yukarı Karayolları Trafik Kanunu'ndaki tanımdır o. Fakat KDV ve ÖTV'de Gümrük Giriş Tarife Cetveli esas alınır, 474 sayılı Kanun'a ekli. Orada otomobil tanımına arazi taşıtı da girer. KDV ve ÖTV uygulamasında arazi taşıtları binek otomobili kapsamındadır. Orada böyle olan bu uygulamanın burada farklı olduğunu düşünmüyorum, yine de görüşünüzü almak istedim.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – MTV'de otomobil, kaptıkaçtı, arazi taşıtları ve benzerleri, MTV uygulamasında.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Dediğiniz gibi.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Sayın Başkanım, üstelik buradaki gider yazılmayan kısım doğrusu ticari kazançta gider addediliyor, stopaj tevkifat yapıp dağıtımda onlar düşülüyor, siz de dediğiniz gibi.

BAŞKAN – Evet.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Ayrıca, yüzde 22 şu anda yani 3.000 liralık kirada fark varsa yüzde 22'si 600 lira gider yazılmıyor yani vergiyi şey yapan bu, yanlış anlaşılmasın.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, bir konu daha var, onu hiç değerlendirdiniz mi bilmiyorum Vedat Bey. Ticari araç görünümü çok lüks arabalar var. Yani görünüm ticari araç, inanılmaz lüks arabalar var ve bunlar özel kullanımda da kullanıyor. Bilmiyorum, vergi idaremiz bu konuda ne düşünüyor?

BAŞKAN – Var mı sizin Paylan?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Vergi içerisinde...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır, şunu söylüyorum: Burada bir üst limitimiz var mıydı diye merak ediyorum. Yani orada ticari araç konusunda gider gösterme konusunda veya herhangi bir üst limitimiz var mıydı? Bazı arabalar var, gerçekten ticari araba olarak alınıyor ama inanılmaz...

BAŞKAN – Osman Bey, buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Çok kısa bir yorum yapacağım, aslında buna değindi sayın vekilimiz de. Buradaki rakamlar Türkiye'deki otomotiv üreticilerinin hemen hemen tamamını kapsıyor, hedef de bu efendim. Türkiye'deki otomotiv üreticilerinin içine ne giriyorsa, öyle düşünün, onların çoğunu hepsini kapsıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ticari araçlar girmiyor mu?

BAŞKAN – Hayır.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Binek otomobillerinden bahsediyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama ben ticari görünümü lüks arabalardan bahsediyorum.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Ona örnek verseniz anlayacağım ama anlamadım ne olduğunu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Vito”lar var ya. “Vito vip” mesela çok lüks bir araba olarak özel kullanımda...

BAŞKAN – Onu şey yapıyorlar, iç kısmını filan düzenliyorlar.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Onlar da binek.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

14'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

15'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

16'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 16- 193 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinin birinci fıkrasının (I) numaralı bendinin (b) alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) Tek işverenden alınmış ve tevkif suretiyle vergilendirilmiş 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşmayan ücretler (birden fazla işverenden ücret almakla beraber, birden sonraki işverenden aldıkları ücretlerinin toplamı, 103 üncü maddede yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı ve birinci işverenden alınan dahil ücret gelirleri toplamı 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşmayan mükelleflerin, tamamı tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretleri dahil).

BAŞKAN – Yine beyannameye yönelik bir teklif.

Buyurun Sayın Demiröz.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Değerli Başkanım, şimdiye kadarki uygulamada tek bir işverenden alınan ücret birden fazla işverenden alındığında en yüksek ücreti kenarda tutuyorduk, geriye kalan ücretleri topluyorduk. Eğer 40 bin liralık sınırı, 2'nci, 3'üncü dilim 40 bin lira, o dilimi aşıyorsa biz hepsini beyan ediyorduk. 1'inciye ayırıyoruz, diğer ikisini 40 bin lirayı aşıyorsa hepsini toplayıp beyan ediyordu.

Şimdi, diyoruz ki: Tek bir işverenden alınan ücret 470 bin lira ve diğerlerinin toplamı 40'ı geçiyorsa ve bunların 3'ünü de toplarsak yani 2'nci, 3'üncü, 4'üncü yerden aldığın ücretler varsa...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Diğer kira geliri...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Yok, o değil, onun gayrimenkul... Aynı ayrı, kazançtan ayrı ayrı nitelendiriyoruz. Eğer onlarla birlikte 500'ü yine aşıyorsa bu defa vergilendirilmek, hepsi beyan edilmek zorunda diye bir madde, böyle bir düzenleme.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Tek de olsa beyan edecek.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) - Tek de olsa beyan edecek, 500'ü geçse de beyan edecek, diğer işverenlerle beraber...

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Ama tek işverenden 300 bin lira aldı, diğerlerinden aldığı 40 binin altındaysa hiçbir şeyi beyan vermiyor, 40 bini geçiyorsa bu defa sadece 40'ı beyan ediyor, 500'ü değil.

BAŞKAN – Diyelim ki şöyle: 300 bin lira alıyor, 5 kişiden de 40'ar bin lira alıyor, bunu dâhil etmiyoruz, 40 bin liralık o 5 kişiyi dâhil etmiyoruz.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Yok, 40, 40, 40, 40, 40 topladınız, 200 yaptı, 300 de oradan, 500 beyan ediyor.

BAŞKAN – 39 olursa dâhil etmiyorsunuz.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – 39 oluyorsa, 300 de oradan alıyorsa...

BAŞKAN – Sayın Hamzaçebi, buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bu bendin ilk cümlecigi önemli. Tek işverenden alınmış ve tevkif suretiyle vergilendirilmiş 103'üncü maddede yazılı tarifenin 4'üncü gelir diliminde yer alan tutarı aşmayan ücretler beyan edilmeyecek. 4'üncü gelir dilimi 500 bin TL olduğuna göre şu anda, tek işverenden alınan ücret 500 bin TL'yi aşıyor ise beyan edilecek. Teklifin tümü üzerindeki görüşlerimi ifade ederken buna da değinmiştim. Bunun bir vergi hasılatı etkisi olmaz, sıfır. Zaten tek işverenden alındığı için artan oranlı tarifieden ücret vergilendiriliyordu. Bunu tek bir amacı var; bu gelir grubuna beyanname verdirmek suretiyle, varsa özel sağlık ve eğitim gideri harcamalarının kanunun öngördüğü sınırlar içerisindeki kısmını indirim konusu yaptırmak. Siz bunu sayın teklif sahibi olarak "Hayır, tam da öyle değil, beyanname verme alışkanlığını artırmak." gibi bir şeye bağladınız.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Evet.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sayın Bakan Yardımcısı da -evet- bunu teyit ediyor. O zaman yani bütün ücretliler isterse ihtiyari olarak beyanname verme hakkına sahip olsun, alın size imkân. Niye herkese ihtiyari olarak beyanname verme hakkını tanımıyorsunuz? Eskiden sistemde bu vardı. Yani ben beyanname verme alışkanlığını artırma görüşünüze katılmıyorum. Öyle olsaydı ihtiyari beyan hakkını tanırdınız, tanımıyorsunuz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, Osman Bey...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Sayın Başkanım, bir şey daha vardı. Aynı işverene ait farklı yerlerdeki işletmelerde yıl içerisinde çalışanlar var. Bir yerde çalışıyor 200'e kadar; tekrar çıkıyor, Kayseri'deki fabrikada gösteriliyor, o da 15'ten başlayıp 200'e kadar; böyle böyle eksik tespit edilenler de vardı. O, tek işveren olmasına rağmen, bu bir yerde onu da önlüyor.

BAŞKAN – Osman Bey, buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Sayın Başkan, üstadın dediği doğru. Burada 500 binin üzerinde olup da beyanname veren kişilerden bir miktar masraf düşümü olacak ancak unutmayalım 5 puanlık ek vergi getiriyoruz yani biz ondan daha fazlasını alıyoruz zaten onlardan. Dolayısıyla, orada çok garip bir şey yok.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Zaten artan oranlı tarifeye tabi. Yani 5 puan ilave vergi gelmiyor.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Geliyor.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Stopaj yoluyla da 500 bin lirayı aşan geliri olması hâlinde yüzde 40 oranda vergilendirilecek, sorun yok orada.

BAŞKAN – Sayın Paylan...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Beyanname vermese de yüzde 40 oranında vergilendirilecek.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Bir saniye Sayın Paylan...

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Efendim, bizim nihai hedefimiz beyannameleri herkesin vermesi ama şu anda gerek Gelir İdaresinin kapasitesi gerek genel popülasyonda bunun kabulü açısından bunu zamana yaydık. Bu, plan içerisinde yapılıyor efendim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Gelir İdaresinin öyle bir kapasitesi var.

BAŞKAN – Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, henüz şeyde anlaşılmadık yani vergi kaybı mı olacak, vergi kazancı mı olacak onun henüz kararını tam veremedik sanıyorum bununla ilgili etki analizinde.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Yüksek gelir grubuna değerli konut vergisi geldiği için buradan biraz nefes alma imkânı sağlanıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani çünkü Akif Bey’in dediğine göre vergi kaybı olacak ama ilave basamakla ilgili olduğu için de biraz vergi gelecek deniyor.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Hangi hâlde destekliyorsunuz, kayıp olursa mı?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Vallahi, bilmiyorum artık.

BAŞKAN – Evet, Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, şöyle: Tek bir işverenden diyelim ki yılda 1 milyon lira geliri olan bir kişi bunu beyan etmiyordu ama şöyle bir durum vardı: İlave gelirleri var diyelim ki bu şahsın, diyelim ki kira geliri var ilave olarak, 500 bin lira da kira geliri var veya 1 milyon lira da kira geliri var; bununla ilgili beyanname veriyordu ama bu 1 milyon lirayı bildirmiyordu. Şunu merak ediyorum yani soruyorum Gelir İdaresi Başkanlarımız da burada: Bu 2 geliri birleştirip mi beyanname verecek yani kira geliri artı ücret geliri mi? Daha önce vermiyordu tek iş yeri olduğu için. Şimdi birleştirip beyan ettiği zaman bu üst basamak... Diyelim ki birinden 300 bin lira aldı, birinden 500 bin lira alıyordu; şimdi böyle bir gelir artışına sahip olabiliriz, doğru mu anlıyorum? Çünkü daha önce bunlar beyana girmiyordu.

BAŞKAN – Evet, Sayın Demiröz...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Değerli arkadaşlarım, şimdiye kadarki gelir vergisinde 7 türlü kazancımız var. Buna ayrı ayrı -biz “toplama yapılmayan hâller” diyoruz- bakıyoruz tek tek. Önce ücreti ele alıyoruz, 1 milyon diyorsunuz, zaten o beyannameye giriyor; ona 1 milyon demeyelim de 300 bin lira diyelim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Girmiyordu bugüne kadar.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Efendim?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bugüne kadar girmiyordu, tek iş yeri olduğu için bugüne kadar girmiyordu.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Girmiyordu işte ama şimdi girecek. Onu 1 milyon var...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 300 bin lira diyelim, tamam.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Geldik şeye, ikinci dilimde...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kira geliri var.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Kira gelirleri, meskense zaten tevkifat yok, neyse üzerine koyuyoruz. Eğer kiraysa, ikinci dilimi aşıyorsa, stopaj yoluyla kesilen iş yeriye, stopaj yoluyla kesilenlerle birlikte 40 bin lirayı aşıyorsa birleşiyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 300 bin liraysa girmiyor ama.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – 300 binse girmiyor, onu tuttuk bir tarafta.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 500 binse giriyor.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Bu tarafa geldik, gayrimenkul kira gelirlerine bakıyoruz. Onun da eğer meskense zaten tamamı vergilendiriliyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Toplandığında 500’ü geçerse giriyor mu, onu merak ediyorum.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Hayır, ayrı ayrı, bu toplama ayrı ayrı bakılıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Her birinden 500’ü aşarsa...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Her kazanç dilimine ayrı ayrı bakılıyor, geçenler varsa toplayıp veriyor. Gayrimenkul stopaj yoluyla kesilirse...

BAŞKAN – Sayın Paylan, Sayın Aydemir diyor ki: “Ben muhasebecisi olayım.”

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Paraya kıyacaksın biraz, vereceksin, mali müşavir yapacak her şeyi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Vatandaş anlasın.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Vatandaş iki dakikada öğrenemez bu işi.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz arkadaşlar.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Mütekip maddeyi okutuyorum:

MADDE 17- 193 sayılı Kanunun 94 üncü maddesine ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu uyarınca karşı tarafa yükletilen vekalet ücretini (icra ve iflas müdürlüklerine yatırılanlar dahil) ödemekle yükümlü olanlar, ödemenin avukatın müvekkiline yapılması durumunda ise müvekkil tarafından, gelir vergisi tevkifatı yapılır.”

BAŞKAN – Teknik bir düzenleme.

Sayın Demiröz, buyurun.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Başkanım, Gelir İdaresi Başkan Yardımcımızın açıklaması daha uygun.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Sayın Başkanım, aslında bu düzenleme, tamamen mevcut ihtilafları ortadan kaldırmak için uygulamaya paralel olarak yapılmış bir düzenlemedir. Mevcut durumda, bir kişi, bir dava sonucunda kaybeden taraf avukata vekâlet ücreti ödediği zaman stopajın ne zaman yapılacağı konusunda sorunlar yaşanıyordu. Bu 3 şekilde cereyan ediyor: Birincisi, vekâlet ücreti ödeyen taraf direkt avukata ödeyebiliyor ya da icra dairesine ödeyebiliyor ya da müvekkile ödeyebiliyor. Biz burada buna bir belirlilik getiriyoruz, diyoruz ki: “Eğer avukata ödeme aşamasında ya da icra dairesine ödenirse burada ya da müvekkile ödenirse müvekkil tarafından avukata ödeme aşamasında stopaj yapılacaktır.” Bunun dışında bir belirlime yoktur.

“Burada bir de vekâlet ücretinin kime ait olduğu yönünde bir belirlime var.” şeklinde eleştiriler geldi. Böyle bir belirlime yapmıyoruz burada, sadece stopajın ne zaman yapılacağına ilişkin belirlime yapılıyor bu düzenlemede.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Başkanım, Barolar Birliğinin de görüşünü alabilirsek...

BAŞKAN – Alalım.

Buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. ZUHAL KIZILOT – Sayın Başkan, değerli üyeler, kıymetli hazırun; şimdi, karşı vekâlet ücretinin niteliğini belirlemekte de fayda var, her ne kadar “Biz burada stopajı belirliyoruz, karşı vekâlet ücretinin kime ödeneceğini belirlemiyoruz.” denilse de. Avukatlık Kanunu’nun 164’üncü maddesinin son fıkrasında çok açıkça yazıyor: “Dava sonunda,

kararla tarifeyle dayanılarak karşı tarafa yüklenecek vekâlet ücreti avukata aittir.” Bu çok net. “Bu ücret, iş sahibinin borcu nedeniyle takas ve mahsup edilemez, haczedilemez.” Yine Hukuk Muhakemeleri Kanunu ve Ceza Muhakemesi Kanunu çerçevesinde de karşı vekâlet ücreti “yargılama gideri” olarak nitelendirilmekte ve sayılmakta.

Yine bir husus, 16 Mayıs 2019 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan Anayasa Mahkemesi kararında da işlendi, kararda da şöyle bir ifade kullanıldı... Vekâlet ücretinin, savunma hakkının en önemli parçası olan hukuki danışmanlık görevinin, konunun uzmanı hukukçular tarafından yapılmasının doğal bir sonucu olduğunun vurgulandığı kararda “...kişilerin bizzat dava açma veya davalarını avukatla takip etme imkânını ortadan kaldırmayan itiraz konusu kuralın hak arama özgürlüğüne aykırı olduğundan söz edilemez.” ifadesi kullanıldı. Yani 164’üncü maddenin son fıkrasının uygulanmasında bir beis yok.

Biz Türkiye Barolar Birliği olarak karşı vekâlet ücretinin sadece ve sadece avukata ödenmesi gerektiğini düşünüyoruz. Bu, yasal olarak düzenlenmiş ve avukatın geliri olarak da telakki ediliyor. Bu yönüyle bile değerlendirildiğinde, ilgili yasa teklifi maddesinin tekliften çekilmesini öneriyoruz.

Bir an için teklifin bu şekilde yasalaştığını farz etsek dahi, madde birtakım eksiklikleri haiz. Şöyle ki: Evet, müvekkile ödeme çok tercih ettiğimiz bir durum değil ama olduğu durumlar pratikte, uygulamada gördüğümüz bir durum.

Peki, müvekkil stopaj mükellefi değil ise, ben bir ev hanımına komşusuyla olan ihtilafında hukuki bir hizmet vermişsem stopajı nasıl tevkif edecek, bir.

İki, net-brüt tartışması maddede açıkça yazılmamış, bunun açıklığa kavuşturulması lazım.

Üç, biliyorsunuz, Türkiye Barolar Birliği, sayın meslektaşlarımızca kullanılmak üzere bir asgari ücret tarifesini belirliyor. Şimdi, ödemenin müvekkile yapıldığı durumda stopaj kesintisini kendisi yaptı ve avukata kalan kısmı ödedi. Peki, bu durumda bu asgari ücret tarifesinin altında bir rakama hizmet vermiş olmayacak mı? Bu da avukat ile müvekkili arasında birtakım ihtilafların ortaya çıkmasına neden olabilir düşüncesindeyiz.

Bu ilgili maddenin, teklifte yer alan bu maddenin Gelir Vergisi Kanunu’na konulmasının asıl amacının, aslında KDV Genel Uygulama Tebliği’ne uyumlanma amacı taşıdığının farkındayız. Bu müvekkile ödeme kısmı öncelikle KDV Genel Uygulama Tebliği’nde telaffuz edildi ve gündeme geldi.

Tabii, bunu da normlar hiyerarşisi açısından değerlendirdiğimizde söyleyeceğimiz bir çift söz var: Normlar hiyerarşisi, tahmin ettiğiniz üzere yukarıdan aşağıya yürür, tebliğe göre kanun maddesi değil kanuna göre tebliğin oluşturulması gerekir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Evet, Sayın Demiröz...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Değerli Başkanım, değerli üyeler; tabii, bu konuda mahkemelerimiz avukatlara ödemeler kararlarını da alırken, çoğu zaman bütün vergiyi, KDV’yi, her şeyi avukata bırakıyordu, öyle kararlar çıkıyordu hatta şahsen yıl bittikten sonra o kararları Gelir İdaresi Başkanlığına vererek arkadaşlar tarafından beyan edilmediğini gösterdim.

Yapılan şey, bir defa karşı taraf mükellefse stopaj tevkifatı yapacak, arkadaşımız serbest meslek makbuzunu kesecek, tabii, KDV’yi de gösterecek, kendi gelir vergisi hesabında gelirinin içerisinde hesapladığı vergiden o tevkifatı mahsup edecek. Burada bir tek KDV olayı doğuyor; bu tür gelirlerde KDV beyan edilmiyordu, onu da önlemek amacıyla böyle bir tedbir aldık. Serbest meslek faaliyetidir, karşı taraf kurumsa yaptığı ödemeden serbest meslek tevkifatını yapmak zorundadır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet.

Sayın Cora...

SALİH CORA (Trabzon) – Başkanım, maddeyi incelediğimde Türkiye Barolar Birliği temsilcisinin görüşlerine ben de katılıyorum.

Burada şöyle bir durum söz konusu: Burada, tamamen avukata bir güvensizliğin teklif metnine de yansıtılması gibi bir durum söz konusudur, bu doğru bir yaklaşım değildir.

Ayrıca, burada, özellikle karşı taraf vekâlet ücretinin, mahkeme tarafından karşı tarafa hükmedilen vekâlet ücretinin icra yoluyla tahsili esnasında, bir şekilde makbuz karşılığında ödeme yapılması kabul edilebilir olsa da düzenleme içerisinde “vekâlet ücretinin avukatın müvekkiline ödendiği durumda” gibi bir ifade, esasında avukatı müvekkiliyle karşı karşıya getirebilecek bir durum oluşturmaktadır. Bunun bu şekilde olmasının uygulamada birçok sakıncalar doğuracağını düşünüyoruz, en azından düzeltilmesi noktasında bir çalışma yapabiliriz diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Evet.

Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; öncelikle bu kanun teklifinin bu şekilde hazırlanıp getirilmiş olmasını ben hiç de yerinde görmüyorum, çok gereksiz bir düzenleme. Avukatların, baroların yıllardır mücadelesini verdiği karşı taraf vekâlet ücreti konusu Anayasa Mahkemesi kararıyla da artık davayı kazanan yani karşı taraftan vekâlet ücretini hak eden avukata ait olduğu, hem kanunla hem de Anayasa Mahkemesi kararıyla tescillenmiş durumdadır.

Önce işin vergisel niteliğine bakarsak, müvekkillerimiz her zaman şirket olmayabilir, stopaj yükümlüsü olmayabilir. Sayın avukatımızın ifade ettiği gibi, herhangi bir vergi kaydı olmayan bir kişi olabilir, bu kişinin avukatlık ücretini bu şekilde tahsil etmesi hâlinde zaten bu sizin getirmeye çalıştığınız düzenleme konusuz bir duruma düşmüş olur. Yani vergi mükellefi olmayan bir müvekkil avukatlık ücretini karşı taraftan tahsil etmesi hâlinde hangi makbuzu kesecek, hangi faturayı kesecek? Dolayısıyla, sanki burada vergi yükümlülüğü olan müvekkilden alınan para bir ayrı değerlendiriliyor, vergi yükümlülüğü olmayan bir müvekkilin aldığı para yani avukatlık ücreti sanki ayrı değerlendiriliyor. Yani böyle ikircikli bir durum söz konusu öncelikle.

Ha, siz diyorsunuz ki sadece bu vergi mükellefi olup stopaj kesebilen kişiler, şirketler yönünden geçerlidir dersiniz de o zaman benim size şunu söylemem gerekir.

Değerli arkadaşlar, Avukatlık Kanunu’nun 164’üncü maddesinde “karşı taraf vekâlet ücreti” olarak geçen, davayı kazanan tarafın avukatına ödenmesine karar verilen avukatlık ücreti, yine ceza mahkemelerinde hükmedilen avukatlık ücreti, icra takiplerinde borçlu tarafın ödemek zorunda kaldığı avukatlık ücretine “karşı taraf vekâlet ücreti” denir.

Karşı taraf vekâlet ücreti de Avukatlık Kanunu’nun 164’üncü maddesi gereğince davayı kazanan veya alacaklı vekilinin kendisine aittir.

Bu konuyla ilgili Anayasa Mahkemesine dava açıldı. Bu davayla ilgili olarak, 16 Mayıs 2019 tarihli 30776 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanan Anayasa Mahkemesi kararıyla, karşı taraf vekâlet ücretinin avukata ait olduğuna dair karar verilerek açılan iptal davası reddedildi. Yani bu ne demektir? Artık, hem kanunla hem de Anayasa Mahkemesi kararıyla karşı taraf vekâlet ücreti avukata aittir.

Şimdi, siz, bu kanun teklifiyle, bakın, hem kanunu dolanmaya çalışıyorsunuz hem de Anayasa Mahkemesi kararını dolanmaya çalışıyorsunuz. Yani Anayasa Mahkemesi kararıyla da tescillenmiş olan bir konunun etrafını dolanarak, hak edilmiş avukatlık ücretinin müvekkile ödenmesine imkân sağlayan bir düzenlemeye yol açmaktasınız. Bu düzenleme, tamamen hem kanuna hem Anayasa Mahkemesi kararına aykırıdır. Uygulamada çok uygulanabilirliği olmayan bir düzenlemedir. Bu düzenlemenin kesinlikle pratikte uygulaması olmayacağı gibi, avukatlık hak ve hukukunu da ihlal eden bir nitelikte olduğu, uzun yıllar mücadele sonrasında elde edilmiş olan bu hakkın sizin getirmiş olduğunuz bu teklifle aşmaya çalışıldığı yani kanunun ve Anayasa Mahkemesi kararının arkasından dolanılmaya çalışılan bir durum olduğu açıkça ortadadır. Hiç gereği olmayan bir tekliftir. Eğer vekâlet ücreti zaten karşı taraftan tahsil edilecekse bunu avukat tahsil edecek, avukat da hem KDV'sini ödeyecek hem stopajını ödeyecek, bundan kaçma yok ki.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Avukat nasıl stopajı ödeyecek, karşı taraf ödeyecek stopajı?

CAVİT ARI (Antalya) – Yeter ki avukat karşı taraftan avukatlık ücretini tahsil etsin.

Şimdi, bakın, biz davayı kazandık. Avukat olarak söylüyorum. Karşı taraftan olan avukatlık ücretini, haberim olmadan benim müvekkilim gitti, tahsil etti. Ben hangi makbuzu keseceğim, hangi avukatlık ücretini almış sayılacağım? Karşı tarafla uğraştım, karşı tarafa karşı uğraşıp davayı kazandım, icra takibini tamamlayıp parayı tahsil ettiğim yetmiyor, şimdi kendi müvekkilime döneceğim “Ver kardeşim, benim avukatlık ücretimi.” deyip bir de onunla cebelleşeceğim bu durumda. Yani bu, avukata yapılacak bir hareket olamaz. Böyle bir durumda böyle bir sonuç doğar. Bakın, yani ondan sonra da avukatın müvekkiliyle ilgili çetrefilli ihtilafların doğmasına yol açar.

Dolayısıyla, son söz şunu söyleyeyim Sayın Başkanım, bakın, bu düzenlemeye hiç gerek yoktur. Karşı taraftan avukatlık ücreti tahsil edildiği takdirde zaten bu kanun ve dediğim gibi, ilgili madde gereğince avukata ait olan bir parayı avukat olarak tahsil edeceğiz; KDV'sini, stopajını da avukat ödüyor zaten. O nedenle bu madde bence hiç gereği olmayan bir düzenlemedir.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Nasıl ödeyecek?

CAVİT ARI (Antalya) – Efendim?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Stopajı nasıl ödeyecek avukat? Kendi para alıyor, para alıp da stopajı ödeyen kesecektir bunu.

CAVİT ARI (Antalya) – Evet, ödeyen kesecek, yatacak.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Tamam; işte, onu diyecektir; kendi ödeyemez ki.

CAVİT ARI (Antalya) – KDV'sini avukat ödüyor, KDV'sini avukat ödüyor, stopajını da...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Bakın, kararda...

CAVİT ARI (Antalya) – Yani, avukat olarak söylüyorum.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Tamam. Kararda KDV'yi açıklıyorlar, dâhil veya hariç.

CAVİT ARI (Antalya) – Avukatın avukatlık ücretini bir başka verme hakkınız yok zaten.

BAŞKAN – Nedir?

CAVİT ARI (Antalya) – Gereksiz bir işlem.

BAŞKAN – Şimdi arkadaşlar, şunu bir açıklayın; somut bir örnek. Yani burada birtakım usulsüzlük mü yapılıyor?

CAVİT ARI (Antalya) – Hayır, hiçbir usulsüzlük yapmaz avukat.

BAŞKAN – Yani, nedir? Bunu koymamızın gerekçesi nedir? Onu bir anlatın arkadaşlar.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Efendim, mahkeme kararında “KDV hariç veya dâhil” diye yazıyor...

CAVİT ARI (Antalya) – KDV dâhildir.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) - ...velev ki “dâhil” diyorsa eğer karşı taraf, bu aldığı kişi, kendi müvekkili gelir vergisine tabi herhangi bir vergi mükellefi değilse aldığı 100 liranın içinden KDV’yi hesaplayarak -“dâhil” diyorsa- ona bir fatura kesecek.

CAVİT ARI (Antalya) – Dâhildir.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – 90 artı 10 lira; tevfiyat falan yok orada.

CAVİT ARI (Antalya) – Yüzde 18 KDV.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – İşte, 90 artı 10 lirayı kesecek ve 100 lirasını alacak ondan; tevfiyat yok orada.

BAŞKAN – Ama şöyle söylüyor...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Karşı taraf eğer vergi mükellefi ise, o müvekkili vergi mükellefi ise bu defa hem tevfiyat hesaplayacak, serbest meslek kazancında yüzde 20 tevfiyat hesaplayacak hem KDV’sini koyacak yani yüzde 98’e gelir; 100 lirada 98 lirayı alacak, KDV’sini kendi beyan edecek, indirecek diğer taraf çünkü makbuz ona kesiliyor, kendi de tahsilde kendisi beyan edecek ve yüzde 20 tevfiyatı da yıllık beyannameinde düşecek. Bu kadar basit yani...

BAŞKAN – Şimdi, arkadaşlar şunu soruyorlar -bir saniye, Sayın Demiröz- diyorlar ki: Mahkemeyi kazandı; mahkeme neticesinde müvekkile bu para ödendi. “Ben avukat olarak müvekkilden nasıl alacağım bu parayı?” diyorsunuz, öyle mi?

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Ben açıklayabilir miyim Sayın Başkan?

CAVİT ARI (Antalya) – Kanun gereği zaten avukata ait olan bir paranın müvekkile ödenmesi yasal değil.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Buranın konusu değil, o başka bir şey.

Sayın Vekilim...

CAVİT ARI (Antalya) – Müvekkile ödenmesi yasal olmayan bir parayı yasallaştırmaya çalışıyorsunuz.

BAŞKAN – Evet, Bekir Bey, sizi dinleyelim.

CAVİT ARI (Antalya) – Doğru değil.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – O zaman biz de kesmeyelim.

CAVİT ARI (Antalya) – Kanununuzda varsa kesmeyin beyefendi.

BAŞKAN – Buyurun.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Bu düzenlemede kesinlikle “Karşı taraf vekâlet ücreti avukata aittir, değildir.” diye bir tartışmaya girmiyoruz. Kesinlikle kabul ediyoruz, karşı taraf vekâlet ücreti avukatlara aittir ama biz uygulamada şöyle sıkıntılar yaşıyoruz: Bu karşı taraf açısından zikredilen avukatlık ücreti ya karşı taraf tarafından doğrudan avukata verilebiliyor, baro temsilcimizin dediği gibi bazen nadir de olsa müvekkil üzerinden avukata verilebiliyor, bazen de icra dairesine yatırılarak avukata verilebiliyor.

Şimdi, özetle avukatlar, şimdi, Sayın Vekilimiz “keserek tahsil ediyorum.” diyor ama karşı taraf da diyor ki mesela bu olaylara “Ben karşı tarafa bir hizmet sunmadım, ben kendi müvekkilime hizmet sundum. Dolayısıyla karşı taraftan almış olduğum paradan, bir hizmet sunmadığım için bu paradan bir stopaj olmaz, KDV olmaz.” diyor ve dava açarak bu davaları kazandıkları da oluyor. Bu konuda açılan bir sürü dava var, bizim kanaatlerimiz de var ama davalar devam ediyor böyle. Biz bu ihtilaf ortadan çıksın diye ve “Hangi aşamada kim tarafından ödeme yapılırsa yapılsın bu karşı taraf vekâlet ücretinden bir stopaj yapılması lazımdır.” diye bir netlik getiriyoruz yoksa kesinlikle avukata ait bir para bu.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkan, konu anlaşılmamıştır.

BAŞKAN – Anlaşıldı konu.

CAVİT ARI (Antalya) – Yanlış anlaşıldı o zaman, hiç böyle değil, anlatıldığı gibi değil. Bir tane emsal karar gösterin.

BAŞKAN – Şimdi, değerli arkadaşlar, şöyle yapalım: Sayın Arı, Sayın Cora ve ilgili bir arkadaşımız Gelir İdaresinden...

CAVİT ARI (Antalya) – Türkiye Barolar Birliği temsilcisi var orada.

BAŞKAN – Barolar Birliğinden de biri gelsin ve yine bir konuşsunlar, kendi aralarında bir görüşsünler. Kim olacak?.. Ayşe Hanım siz mi?.. Evet, siz bir araya gelin; Sayın Cora, bir konuşun.

Evet, şimdi değerli arkadaşlar, 18 ve 23’üncü maddelerin birlikte müzakere edilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

18 ve 23’üncü maddeleri okutuyorum:

MADDE 18- 193 sayılı Kanunun 103 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 103- Gelir vergisine tabi gelirler,

18.000 TL’ye kadar yüzde 15	
40.000 TL’nin 18.000 TL’si için 2.700 TL, fazlası yüzde 20	
98.000 TL’nin 40.000 TL’si için 7.100 TL, (ücret gelirlerinde 148.000 TL’nin 40.000 TL’si için 7.100 TL), fazlası yüzde 27	
500.000 TL’nin 98.000 TL’si için 22.760 TL, (ücret gelirlerinde 500.000 TL’nin 148.000 TL’si için 36.260 TL), fazlası yüzde 35	
500.000 TL’nin 500.000 TL’si için 163.460 TL (ücret gelirlerinde 500.000 TL’nin 500.000 TL’si için 159.460 TL), fazlası yüzde 40	

oranında vergilendirilir.”

BAŞKAN – Madde 23’ü okutuyorum.

MADDE 23- 193 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 91- 1/1/2019-31/12/2019 tarihleri arasında elde edilen ücret gelirlerine, bu maddeyi ihdas eden Kanunla 103 üncü maddede yapılan değişiklik öncesi tarife uygulanır.

Mükerrer 123 üncü maddeye bu maddeyi ihdas eden Kanunla eklenen 40/1 maddesi ile 68 inci maddede yer alan 5.500 TL'lik kira tutarı hakkında, 2019 yılına ilişkin olarak 1/1/2020 tarihinden itibaren geçerli olacak şekilde yeniden değerlendirilmez.”

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, söz almak isteyen madde üzerinde?

GORA PAYLAN (Diyarbakır) – İzahat?

BAŞKAN – Evet, doğru söylüyorsunuz.

Sayın Demiröz, buyurun.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Aslında 18'nci maddeyi izaha gerek yok, günlerdir konuşuyoruz. Sadece 4 dilimden sonra 5'inci dilimi getirdik ve 500 bin lirayı aşan gelirlerin yüzde 40'la vergilendirilmesini teklif ediyoruz.

500 bin liraya kadar gelince ücret ile diğer gelirler arasındaki vergilendirmede ücretler lehine sadece 4 bin liralık bir fark vardı orada bakarsanız, yani 500 bin liranın 163.460 lirası normal vergilendirilen diğer gelirler ücretlerde 159.460 TL idi; aşan kısmın yüzde 40'tan vergilendirilmesini öngörüyor yani ücretler lehine bir 4 bin lira fark var orada 3'üncü ve 4'üncü dilimden gelen farktan dolayı.

Eğer onu dikkate almıyorsanız, 500 binin üzerine yüzde 40 vergi getiriyoruz diyelim.

BAŞKAN – Evet, basitçe...

Sayın Paylan, söz talebiniz var mı?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet.

BAŞKAN – Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, gelir vergisi benim hatırladığım kadarıyla 1990'lı yıllarda da yüzde 45 gibi bir vergiyle vergilendiriliyordu. Hatırlayalım arkadaşlar, 1990'lı yılları çok net hatırlayalım yüzde 40'ın üzerinde bir oran vardı, 45'ti sanıyorum en üst basamak.

Şimdi, arkadaşlar, 90'lı yıllarda yüzde 45 gelir vergisi oranı vardı ama ben size çok net söyleyeyim, o kadar büyük bir kayıt dışılık vardı ki herkes muhasebecisiyle şöyle pazarlık ederdi: “Bak -bugünkü parayla söylüyorum- 10 bin lirayı geçirme ha! Ben 10 bin lira öderim, fazlasını ödemem; sen ona göre ayarla arkadaş.” derdi; böyle olurdu. Böyle olurdu yani siz biliyorsunuz, böyle olurdu; yani istediği kadar vergi verirdi. Şimdi, siz “Ben gelir vergisini yüzde 70'e çıkarıyorum.” deyin, eğer ki Maliye idaremi “Nereden buldun?” diye soramıyorsa, gelir unsurlarına, kayıt dışılığın üzerine net bir şekilde gidemiyorsa, bu kayıt dışılıkla yine açıkça söyleyeyim, inanın, çok küçük bir azınlık kayıt içinde bu vergilerini verir, büyük çoğunluk vermez. Hem gelir vergisinde...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Evet, hem gelir vergisinde...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Şimdi, bakın, mesela, biliyorsunuz, pek çok şirkette bu var, pek çok işletmede bu var: Diyelim ki 10 bin lira maaş veriyor bir işçisine ama bordroda 2 bin lira gösteriyor; 30 bin lira maaş alan insan var, düşük gösteriyor. Çok ciddi bir düşük gösterme var ve bunun sonucunda da herkes ona göre vergi veriyor. Diğer meselelerde de yani bütün gelirlerle ilgili aynı şekilde teşmil ettirebiliriz.

Arkadaşlar, kayıt dışını nasıl kayıt içine alacağımıza dair bir tedbir almadığımız sürece, gerçek gelir rakamlarını, gerçek servet rakamlarını ortaya koymadığımız sürece, bununla ilgili bir reform yapmadığımız sürece ister yüzde 40'a çıkarın ister yüzde 45'e ister yüzde 50'ye çıkarın Maliye idaremi çok büyük bir gelire kavuşamaz ve bununla beraber, eğer ki vergi oranlarını yükselttikçe

burada diğer noktada denetimler sıkı değilse hatta kayıt dışılığın artma olasılığı dahi vardır yani siz vergi oranlarını yükselttikçe eğer ki denetiminiz net değilse, burada “Nereden buldun?” diye Maliye idaremez sormuyorsa kayıt dışılığın büyüme riski vardır, bırakın vergi gelirinin artmasını, azalması riskiyle karşı karşıya kalabiliriz.

Açıkça söyleyeyim, bütün bunlarla, bu oranlarla oynamakla olmaz. Yapmamız gereken, net bir reformu önümüze koymak, gelir vergisi, servet vergisi, kurumlar vergisi reformunu önümüze koymak.

Her maddeyle ilgili aynı şeyi söylüyorum Vedat Bey. O anlamda, ben açıkça Komisyonumuza ve Başkanımıza söylüyorum, şu tozlu raflarda bulunan gelir vergisi, kurumlar vergisi ve servetle ilgili unsurları içeren vergi reformunu önümüze koyalım. Aksi takdirde bu rakamlarla bir şey değişmez.

Benim esas olarak söyleyeceğim şey şu arkadaşlar: Yıllardır söylüyorum, asgari ücretten vergi almayalım diyoruz. Parti olarak bizim programımızda da var, asgari ücretten vergi almayalım diyoruz ama ben bu şartlarda bunu yapabileceğini düşünmüyorum bu Hükümetin çünkü çok ciddi bir vergi kaybı söz konusu olacak. Ama hiç değilse şunu yapalım: Biliyorsunuz, eylül ayı geldiğinde asgari ücretlinin eline geçen rakam değişiyor. Sebebi şu: Eylül ayı geldiğinde, bu yüzde 15’lik basamaktan çıkıyor, yüzde 20’lik basamağa geçiyor arkadaşlar. Yani bakın “Çok kazanan çok alacağız.” diyoruz ya, alamayacağız; onu söyleyeyim. Hiç değilse az kazananın yıl boyunca en alt basamaktan vergi alalım diyorum ben; önerim bu Vedat Bey ve değerli arkadaşlar. Yani bu yıl brüt asgari ücret 2.558, seneye herhâlde 2.800’lira gibi olur. Fazla zam yapmazsınız, en fazla yüzde 8-9 zam yaparsınız. 2.800 saysak, 12’yle çarpsak, ilk basamağın onu karşılayacak şekilde -40 küsur bin liraya tekabül ediyor sanıyorum- o noktaya getirilmesi ihtiyacı var yani ilk basamak asgari ücretlinin yıl boyunca hiç değilse en alt vergi diliminden vergilenmesini getirir. Biz komple kalkmasını öneriyoruz asgari ücretliye ama hiç değilse yıl boyunca en alt gelir diliminden vergilenmesini sağlayalım.

Diğer mesele, çok kazanan çok vergi almak, böyle basamaklarla oynamakla olmaz, gelir vergisi, kurumlar vergisi ve servet vergisi reformlarıyla olur.

(Oturma Başkanlığına Sözcü Abdullah Nejat Koçer geçti)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Paylan.

Sayın Hamzaçebi, buyurun lütfen.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Gelir vergisi tarifesinde çok uzun bir aradan sonra bir dilim ilave edilerek yüzde 40’lık oran tarifeye yerleştirilmek suretiyle bir oran artışına gidilmektedir. Uzun zaman AK PARTİ iktidarı vergi oranlarında yapmış olduğu indirimlerle yatırımlar için daha uygun yatırım ortamı sağlamakla övündü, düşük vergi oranlarını daha da aşağı indireceği yönünde vaatlerde bulundu. En son kurumlar vergisinde bir indirim taahhüt edilmişti ama o indirim daha sonra tam tersine oran artışıyla sonuçlanmıştı. Şimdi, deniz bitti tabii, nereden vergi geliri elde edilecekse, elde ne varsa onlara yükleniliyor.

Türkiye’de ekonominin, gerçek sağlıklı rakamlar ortaya konulmamış olmakla birlikte, yaklaşık üçte 1’inin kayıt dışı olduğu ifade edilmektedir. Daha doğrusu, en ihtiyatlı, en iyimser yaklaşımla bu oran dörtte 1’den daha az değildir. Ekonominin üçte 1’i ile dörtte 1’i arasındaki bir bölümünün kayıt dışı olduğu bir ekonomide, bir düzlemde, bir evrede vergi tarifesindeki artış kayıtlı mükelleflerin vergi yükünün artmasıyla sonuçlanacaktır.

Şimdi, eskiden -eskiden derken 1980 öncesini söyleyelim- gelir vergisi tarifesinde yüzde 60’a çıkan oranlar vardı ve kurumların dağıtılan kâr paylarıyla birlikte kâr payı üzerindeki vergi yükü yüzde 73,36’ya kadar çıkıyordu. Dağıtılmayan kurum kazançlarında vergi stopajı vardı, eski 96/2’nci maddedir bu. Belki o dönemi bilen arkadaşlar bilecektir, dağıtılmayan kâr payında da vergi yükü yüzde

42,4'e geliyordu. 12 Eylül 1980 darbesinden sonraki askeri hükümetler döneminde bu vergi oranlarında düşüş başladı. Kurumlar vergisi oranı yüzde 50'ye çıkarılmakla birlikte vergi alacağı sistemi getirildi, ödenen kurumlar vergisinin yarısı "vergi alacağı" olarak tarif edilmek suretiyle kâr payı üzerindeki vergi yükü indirilmeye çalışıldı. Daha sonra kurumlar vergisi oranı yüzde 40'a çekildi ve ödenen kurumlar vergisinin yarısı yine vergi alacağı ve elde edilen kâr payının üçte 1'i yine vergi alacağına denk düşecek şekilde tarif edildi. Yani, Türkiye, sürekli olarak vergilerde indirim yapan bir süreci yaşadı.

Şu anda kâr payı üzerindeki vergi yükü yüzde 35,65'tir. Kurumlar vergisi, artı kârın dağıtılması hâlinde ödenen stopaj, artı ödenen gelir vergisi bu yükü yüzde 35,65'e getirmektedir. Dünya üzerindeki en düşük yüke sahip bir kâr payı vergileme sistemine sahibiz ve iktidar bununla övünüyor. Övünülebilir elbette yani uygun yatırım ortamı yaratmak, yurt dışından doğrudan yabancı yatırımları Türkiye'ye çekebilmek için vergi enstrümanı da şüphesiz kullanılabilir ve şimdi görülüyor ki bunun sonuna gelindi ve bu yük artırılıyor, yüzde 35,65'lik yük bu düzenlemeyle yüzde 37,6'ya çıkıyor. Bu, önemli bir dönüştür. Türkiye'deki efektif vergi yükünü dikkate aldığınızda yatırımları cezalandıracak bir düzenlemedir bu, geleceğe yönelik umut veren bir istikrar programı açıklanmadığı sürece, sabun köpüğü gibi etkisi çok çabuk kaybolan paketler açıklandığı sürece ne istenilen vergi geliri elde edilir ne de istenilen ekonomik büyüme, üretim artışı sağlanabilir. Vergi gelirinde kayıtlardan bir miktar almak suretiyle bu artışı sağlamak mümkündür ancak asıl hedef kayıt dışını -kayda almak demeyeyim- en aza indirmek suretiyle işletmelerin ölçek ekonomisinden yararlanmalarını sağlamak, onların maliyetlerini düşürmesini sağlamak ve vergi gelirlerinde sürdürülebilir sağlıklı artışı sağlamak olmalıdır diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Hamzaçebi.

Sayın Girgin, buyurun lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; ben, izniniz olursa, bu maddeyle ilgili sosyal taraflar buradaysa eğer –ki burada gördüğüm kadarıyla- onların bir dinlenilmesini istiyorum.

BAŞKAN – Kim var sosyal taraflardan? 4 kişi.

O zaman, çok kısa kısa sırayla söz vereceğim hepsine özünde maddeyle ilgili olmak üzere.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İki gündür işçi kesimi hiç konuşmadı, işçiye biraz pozitif ayrımcılık yapalım.

BAŞKAN – Yani ben hepsine söz vereceğim, yine de bunu söylüyorsunuz. Helal olsun vallahi!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Kısa kısa” diyorsunuz.

BAŞKAN – Buyurun.

TİSK TEMSİLCİSİ AV. SELEN YILDIRIM – İşveren de konuşmadı Sayın Milletvekilim. .

BAŞKAN – Tüm temsilciler konuşsun, hepsine söz vereceğiz.

Buyurun.

TİSK TEMSİLCİSİ AV. SELEN YILDIRIM – Avukat Selen Yıldırım, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu adına buradayım.

Tüm hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Tabii, devletimizin vergi gelirinin artırılması çok önemli ancak burada çözümü öncelikle kayıt dışılıkla mücadelede görüyoruz. Yani zaten vergisini ödeyen, devletine bunu sunan insanlardan daha fazla vergi alınarak aslında bir yerde hakkaniyeti de zedelemiş oluyoruz. Bu yönde eğer amaç, vergi gelir düzeyi arasındaki duruma göre bir vergilendirme farklılığı yaratmak olacaksa burada başka çözümler de yaratılabilir. Örneğin, daha alt gelir seviyesindeki insanların vergi gelirlerinde de düzenleme yapılabilir yani onların gelirine göre daha düşük vergi getirilmesi mümkünken yüksek gelir vergi grubundan daha fazla vergi alınması burada hakkaniyete aykırı bir durum yaratacaktır.

Biz konfederasyon olarak bunu kabul etmiyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – TÜRK-İŞ ve HAK-İŞ mi var?

DİSK TEMSİLCİSİ FARUK ÖZDEMİR – DİSK de var.

BAŞKAN – DİSK de var.

Evet, sırayla dinleyelim kısa kısa.

TÜRK-İŞ ARAŞTIRMA MÜDÜR YARDIMCISI ENİS BAĞDADIÖĞLU – Öncelikle söz verdiğiniz için teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleri; Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu olarak mevcut vergi düzenlemelerine ilişkin düşüncelerimizi yazılı olarak grubu bulunan tüm partilere gönderdik, sizin Başkanlığınıza da gönderdik çünkü biz bu görüşümüzü paylaşmayı kamusal bir görev ve sorumluluk olarak görüyoruz.

BAŞKAN – Buyurun, görüşünüzü ifade edin özet olarak.

TÜRK-İŞ ARAŞTIRMA MÜDÜR YARDIMCISI ENİS BAĞDADIÖĞLU – Tamam, teşekkür ediyorum.

Şimdi, biz vergiyi sadece kamu harcamalarını finanse etmek olarak değil, aynı zamanda gelirin yeniden dağılımında adaleti sağlamayı amaçlamak olarak da görüyoruz. Öncelikle vergide adaletin sağlanmasını öngörüyoruz. Bu konuda bu yönde bu teklifle atılan bazı olumlu adımları da konfederasyon olarak desteklediğimizi belirtmek istiyoruz ama şu husus var: Biz kamu ve özel sektörde çalışan ücretli çalışanlar milyonlarcayız ve bizim vergiler kaynağından kesinti yapılarak ödeniyor. İşçiler üzerinde, ücretli çalışanlar üzerinde vergi baskısı var. Neden? Bir: Ücretliler lehine olan ayırım ilkesinden vazgeçildi.

İki: Vergi tarifi teke indirildi, önceden farklılık vardı vergi tarifelerinin ayırım ilkesinde.

Çalışanların üçüncü dilimdeki gelir tarifesinin yüzde 20’den yüzde 27’ye yükseltilmesi nedeniyle daha fazla vergi öder olduk ve gelir vergisi tarifi artışının enflasyonun altında belirlenmesi de bir diğer mağduriyet konusu oldu. Müsaade ederseniz bununla ilgili örnek vermek istiyorum.

BAŞKAN – Önerinizi iletirseniz lütfen.

TÜRK-İŞ ARAŞTIRMA MÜDÜR YARDIMCISI ENİS BAĞDADIÖĞLU – Tabii ki efendim, vereceğim.

BAŞKAN – Şimdi, 2 arkadaşta daha söz vereceğim.

TÜRK-İŞ ARAŞTIRMA MÜDÜR YARDIMCISI ENİS BAĞDADIÖĞLU – Şimdi, öncelikle asgari ücretten vergi alınmaması olayı var, şundan dolayı: Bekâr bir işçi 2.020 lira 90 kuruş alıyor. Evet, bu eylül ayına geldiğinde, ekim, kasım, aralıkta düşüyor. 2.020’nin altına düşen miktar karşılanıyor

ama evli, 2 çocuklu olan -örnek var- işçinin durumunda şöyle bir durum ortaya çıkıyor: 2.116 lira olan yılbaşındaki ücreti 2.008 liraya geriliyor; ekim, kasım, aralıkta sadece 2.020 liraya çıkıyor ve vergideki kayıp devam ediyor evli, 2 çocuklu açısından.

Bir diğer konu var: Onun için biz asgari ücretin vergi dışı bırakılması talebimizi dile getiriyoruz. En azından birinci dilimin, şu anda 18 bin liranın yıllık asgari ücretin yıllık brüt ücreti kadar olmasını öneriyoruz.

Bir diğer husus var Sayın Başkanım: Bugün 3.400 lira ortalama geliri olan bir işçi, yıl sonunda yüzde 27'lik vergi dilimine giriyor yani 3.400 lira net geliri elde eden işçi.

Bir diğer olay var: Dolaylı verginin azaltılması gerekiyor vergi oranında. Biz özellikle istihdamı teşvik etmeye yönelik olmak üzere çalışanlarda konut grubuna giren elektrik, su, doğal gaz gibi ürünlerin KDV oranlarının tüketim seviyelerine göre farklılaştırılmasını istiyoruz. Eğer mümkün ise düşük gelirli gruplarda yüzde 25'lik bir vergi indirimine gitmesini şey yapıyoruz.

BAŞKAN – Şimdi, KDV bu gündemde olan bir konu değil.

Şimdi, arkadaşlar, sayın TÜRK-İŞ temsilcisi, sadece maddeye yönelik önerilerinizi aktarsanız, ki aktardınız, çok teşekkür ediyorum.

TÜRK-İŞ ARAŞTIRMAMÜDÜR YARDIMCISI ENİS BAĞDADIÖĞLU – Peki, Sayın Başkanım, şöyle diyorum: Öncelikle emek üzerindeki vergi yükünün azaltılmasını biz Komisyonumuzdan ve Meclisimizden bekliyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Yüzde 40'lık dilimle alakalı bir görüşünüz yok.

TÜRK-İŞ ARAŞTIRMA MÜDÜR YARDIMCISI ENİS BAĞDADIÖĞLU – Yok, olumlu bakıyoruz.

BAŞKAN – Peki.

DİSK temsilcisi...

DİSK TEMSİLCİSİ FARUK ÖZDEMİR – Bütün hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Değerli Başkan, çok kısa bir iki şey söyleyeceğim.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen, burası şey değil, doğrudan öneriniz neyse onu söyleyin. Biz de önerinizi dinlemek istiyoruz.

DİSK TEMSİLCİSİ FARUK ÖZDEMİR – Sayın Başkan, şimdi, bir öneri yaparken onun arkasındaki düşünceyi de bir iki sözcükle...

BAŞKAN – Buyurun.

DİSK TEMSİLCİSİ FARUK ÖZDEMİR – Şimdi, bizim ücretimiz, bir artıktan, bir cirodan, bir hasılatтан, kazançtan artırılan değil; doğrudan doğruya bizim emeğimizin karşılığıdır, geçimlik paradır. Dolayısıyla özel bir ayrımcılığı hak ediyor, şöyle ki diğer gelirler üzerinden ödenen vergilerde ilgilinin o geliri elde etmek için yaptığı masraflar ve benzeri giderler indirildikten sonra matrah oluşurken bizim matrahımız doğrudan ücrettir. Biz kazanç elde ettiğimizde kendimizi bir sonraki güne hazırlamak, çalışma gücümüzü ayakta tutmak için o ücreti elde ediyoruz.

Dolayısıyla ikincisi, bizim ücretimiz –Enes Bey'in söylediği gibi- kaynaktan kesiliyor. Biz ertesi yıla aktarıp taksitli de ödemiyoruz, doğrudan doğruya bizim ücretimizden kesiliyor. Dolayısıyla özel bir düzenlemeyi, ayrımcılığı hak ediyor.

Üçüncüsü: Şimdi, burada siz bahsettiniz, biz dördüncü, beşinci vergi dilimiyle ilgili konuşamayız. Sosyal Güvenlik Kurumu kayıtlarına göre 2016-2017-2018’de beyan edilen ücretlerin yüzde 42’si asgari ücret; yüzde 31’i asgari ücretin 1 ile 1,5 katı; yüzde 10’u asgari ücretin 1,5 ile 2 katı. Yani biz emekçilerin yüzde 82’sinin asgari ücret ve en fazla 2 katı üzerinden matrahı belirleniyor. Bizim ortalama matrahımız SGK kayıtlarına göre 3.240 lira. Yüzde 82’nin ortalama matrahı 3.241 lira ve bir asgari ücretli 4.280 lira vergi ödüyor. Bunun toplam gelirine oranı da yüzde 16,5. Şimdi son derece yüksek bir oran, tekrar ediyorum, biz 500 bin liralık geliri bırakınız, işçi olarak ücret geliri elde edenlerin yüzde 1’i, yüzde 1,5’i aylık 10 bin liraya varan brüt ücret elde etmez. O sebeple biz özellikle birinci ve ikinci vergi dilimlerinin düşürülmesini talep ediyoruz.

BAŞKAN – Baremin yükseltilmesini istiyorsunuz?

DİSK TEMSİLCİSİ FARUK ÖZDEMİR – Evet yani vergiden muaf tutulacak kısım.

BAŞKAN – HAK-İŞ temsilcisi buyurun.

HAK-İŞ HUKUK MÜŞAVİRİ HAMDİ ABDULLAH KOÇOĞLU – Türkiye’de uygulanan mevcut vergi dilimleri işçilerin aldıkları ücretlerin önemli ölçüde azalmasına neden olmaktadır. Çalışanların her ay için düzenli olarak belirli miktarda harcama yaptığı gerçeği de düşünüldüğünde özellikle asgari ücretle çalışanların dokuzuncu ve onuncu ay itibarıyla ikinci vergi dilimine girmesi durumu ortaya çıkmaktadır. Bu aylar itibarıyla da geçim sıkıntısı yaşanmasına neden olmaktadır. Bunun önlenmesi amacıyla mevcut vergi dilimlerinin hakkaniyete uygun bir şekilde gözden geçirilmesi ve değişiklik yapılması için gündeme getirilmesini öneriyoruz. Örneğin, ilk yüzde 15’lik oran için brüt asgari ücretin 12 katı tutarı belirlenebilir. Ayrıca bu bağlamda, ücretin vergilendirilmesi ve kayıt dışılığın önlenmesi amacıyla da sendikal örgütlenmenin teşvik edilmesi gerekmektedir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MEMUR-SEN temsilcisi buyurun.

MEMUR-SEN GENEL BAŞKAN YARDIMCISI SONER CAN TUFANOĞLU – Sayın Başkanım, kıymetli hazırun; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Bizler de ilgili maddeyle alakalı Memur Sendikaları Konfederasyonu olarak 3 milyon 200 bin kamu görevlisi adına ortalama devlet memuru maaşını 4.300 lira olarak düşündüğümüzde beşinci aydan itibaren birinci dilime giriyoruz ve yılın sonuna doğru yüzde 20’ye kadar vergi diliminden bir oran kesiliyor. Dolayısıyla bizim de talebimiz ilk iki vergi diliminin yüzde 100 şeklinde artırılması olacak. Elimizde de bir istatistiki çalışmamız var, enflasyona göre olması gereken vergi dilimleri 2006’yı baz aldığımızda, bir de gerçekleşen vergi dilimlerini baz aldığımızda şu an itibarıyla bile 23 bin rakamına gelmesi lazım ilk dilimin en azından. Bununla ilgili de çalışmayı sizlere sunabiliriz.

MEMUR-SEN adına teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Evet, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Girgin, buyurun.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli Komisyon üyeleri, Sayın Başkan; sosyal tarafları dinleyelim dedik, ilk başta karşıdaki arkadaşlarımız ve siz de hemen “Doğrudan maddelere girin, teklife girin.” dediniz. Biz de mümkün olduğu kadar emek kesiminin konuşmasından yanayız. Sadece emek kesiminin değil, hangi yasal

düzenleme yapılırsa yapılısın bütün sektör temsilcilerinin mutlaka dinlenilmesinde yarar vardır diye düşünüyoruz. Çünkü bu ülkede hak arayan işçi eğer engellenirse, kolluk kuvveti üzerine salınırsa, hak arayan işçinin ve temsillerinin sesi kesilirse bu ülkede demokrasiyi asla var edemeyiz diyorum.

Sayın Komisyon üyeleri, Türkiye’de tabii getirilen yasa teklifinde yüzde 40’la ilgili bir düzenleme var, bu konuyla ilgili takdiri Komisyon üyelerine bırakıyorum. Ancak burada asıl yapılması gereken alt dilimdeki işçileri, emekçileri düşünmek olmalıdır. Oysa bu konuyla ilgili bir düzenlemeyi maalesef göremedik. Türkiye’de sabit gelirli geniş kesimlerin beklentisi çağdaş ve adil bir vergi sisteminin oluşturulmasıdır. Ülkemizde uygulanmakta olan tüm vergi kanunlarında öncelikle ve mutlaka vergi adaleti sağlanmalıdır. Doğrudan ve dolaylı vergilerin en büyük ödeyicisi olan işçileri işverenlerle aynı oranlarda vergilendirmek büyük bir haksızlık ve adaletsizliktir. Ücretlilerin üzerindeki vergi yükünün ağırlığı ve olumsuz etkisi işçinin eline geçen net ücretin vergi kesintileri nedeniyle yıl başına göre geçen sürede giderek gerilemesidir ki bu, yüksek enflasyon ve artan fiyatlar karşısında işçiyi nefes alamaz hâle getirmektedir. Düşük gelirli kesimlerin tasarruf yapabilir hâle gelebilmeleri için tüketim vergi yükü mutlaka azaltılmalıdır. Türkiye’de vergi adaleti ancak emek üzerindeki vergi yükünün azaltılması ve verginin geniş kitlelere adil şekilde yansımalarıyla sağlanacaktır. Gelir vergisi tarife basamakları bu anlamda acil olarak ve işçiler lehine güncellenmelidir. Anayasa’mızın 55’inci maddesine göre “Ücret emeğin karşılığıdır. Devlet, çalışanların yaptıkları işe uygun adaletli bir ücret elde etmeleri ve diğer sosyal yardımlardan yararlanmaları için gerekli tedbirleri alır.” ifadesi yer almaktadır. Anayasa’da açıkça belirtilen adil ücret hakkı ne yazık ki asgari ücrete yansımamakta, ülkemizde asgari ücretle çalışan yaklaşık 10 milyon işçi anayasal hakkından mahrum bırakılmaktadır. Ülkemizde asgari ücretle çalışan işçi sayısı 10 milyon civarında yer almakla birlikte asgari ücretle çalışanların oranı bakımından Avrupa Birliği ülkeleri arasında 1’inci sırada yer almaktadır. Avrupa Birliği ülkelerinde asgari ücretle çalışanların oranı ortalama yüzde 8 iken Türkiye’de bu oran yüzde 44 civarındadır. Özellikle son bir yıllık ekonomik kriz koşullarına bağlı olarak asgari ücret enflasyon karşısında erimiş, açlık ve yoksulluk sınırı altında kalmıştır. Türkiye’de son bir yılda elektriğe yüzde 60 zam, doğal gazda yüzde 52, akaryakıtta yüzde 30, gıdaya yüzde 50, TEKEL ürünlerine yüzde 60, beyaz ete yüzde 40, süte yüzde 50 zam gelmiştir. Ayrıca son TÜİK verilerine göre on iki aylık enflasyon yüzde 18 civarında yer almıştır. Türkiye ILO’nun, Uluslararası Çalışma Örgütü’nün 131 sayılı asgari ücret tespitine ilişkin Sözleşmesi’nin 3’üncü maddesine göre “Asgari ücretin tespitinde işçilerin ve ailelerin ihtiyaçları, ülkedeki genel ücret seviyesi, hayat pahalılığı, sosyal güvenlik yardımları ve diğer sosyal grupların görece yaşama standartları dikkate alınmalıdır.” ifadesi yer almaktadır. Türkiye ILO’nun 131 sayılı asgari ücret tespitine ilişkin Sözleşmesi’ni onaylamadığı gibi Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı’nın 4’üncü maddesinde yer alan “çalışanlar adına adil ücret hakkı” hükmüne de çekince koyarak onaylamamıştır.

Avrupa’da asgari ücretten örnek vermek istiyorum Sevgili Komisyon üyeleri. Lüksemburg’ta 2.070 euro yani 13.192 TL. Fransa’da 1.594 euro yani 9.688 TL, Yunanistan’da 721 euro yani 4.600 TL, Türkiye’de ise 2,020 TL. Türkiye’de aylık brüt 2.558,40 lira olan asgari ücretin neti bekar olan işçi için 2.020 lira ve bu tutara asgari geçim indirimini dâhildir. Asgari ücretli bir işçi bile yıllık 4.552 TL gelir ve damga vergisi ödemektedir. Evli ve 2 çocuklu bir asgari ücretlinin yılın ilk ayında 2.116 lira olan net ücreti yılın son üç ayında 2.008 liraya gerilemektedir. Kısaca asgari ücretli bile yılın sonlarına doğru yüzde 15 vergi diliminden yüzde 20’lik dilime geçiş yapmaktadır.

Ne yapılmalıdır? Asgari ücretten alınan vergi kaldırılmalıdır. En az geçim indirimi uygulamasıyla belirlenecek tutarın üzerinde bir gelir elde edilmesi sonrasında vergilendirmenin başlaması sağlanmalıdır. Öte yandan ücret geliri elde eden kişilerin giderlerini ödedikleri vergiden indirememelerinin doğurduğu

anayasal eşitlik ilkesine aykırılık hâlini karşılayabilmek için tıpkı gayrimenkul sermaye iratlarında olduğu gibi makul bir oranda götürü gider vergi indirimi, gider indirimi yapılmalıdır. Vergi dilimi basamağı emekçiler lehine yeniden düzenlenmelidir.

Beni dinlemediğiniz için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Girgin.

Yalnız zannedersem Sayın Girgin, yemek yerken arkadaşlarımız burayı videoyu almış. Rahatsız arkadaşlarımız, lütfen o kısmı siler misiniz? Yani izin almadan böyle bir şeyi yapmanız da doğru değil.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Sayın Başkanım, ben yemek yemeden önce de burada bir gözlemledim, isterse kameralar varsa izleyelim. Ben konuşurken bir cümle aktı ve burada asgari ücretlilerin, emekçilerin sesine ses katmak istiyoruz, derdini anlatmak istiyoruz ama üzülerek görüyorum ki tam istediğim bir şeyi göremedim ben. Ben yemek yerkenki olan kısmını düzeltiyorum.

BAŞKAN – Herkes dinledi.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Tamam, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Herkes dinledi, dinledik efendim.

Evet, Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bir ara verir misiniz?

BAŞKAN – Arkadaşlar, burada toparlanamıyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir on dakika ara verelim.

BAŞKAN – Evet, bir on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.59

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 20.07****BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, 6’ncı Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

2 adet önergemiz var, 1’incisi 18’inci maddeye yönelik, 2’ncisi de 23’üncü maddeye yönelik.

Sayın Keşir, sizin bir söz talebiniz mi var?

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Evet Sayın Başkanım, çok kısa bir söz talebim var.

BAŞKAN – Buyurun.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Sayın Başkan, değerli üyeler; her 2 maddede de özellikle 500 bin TL üzeri vergilendirmeye ilgili bir düzenleme yapılıyor ama buna rağmen az önce yapılan asgari ücretle ilgili konuşmalar üzerine bir şey söyleme ihtiyacı hissettiğim için söz aldım.

2008 yılında asgari geçim indirimi AK PARTİ’nin getirdiği bir düzenlemedir. Eşi çalışmayan, çocuklular için farklı farklı oranlarda... Şimdi tek tek oranlara burada girmeyeceğim. Bunu yapan bir iktidara, asgari ücretle ilgili az önce söylenenlerin büyük bir kısmını kabul etmediğimi ifade etmek istiyorum.

Bu vergi, 500 bin TL üzeri geliri olanları yani serveti fazla olanları içermektedir. Tartışmanın başka minvale çekilmesini doğru bulmadığımı... Ama tabii sonuçta herkes kendi görüşünü ifade ediyor. Ben de özellikle asgari geçim indiriminin 2008 yılında getirildiğini burada kayıtlara geçirmek istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değerli arkadaşlar, bakın, işçi sendikası temsilcilerini dinledik, işveren sendikası temsilcisini de dinledik ama daha çok... Ben, işçi sendikalarının ilk kez bu kadar yoğun bir şekilde katıldığını görüyorum buraya, onu da söyleyeyim.

BAŞKAN – İşveren sendikası da var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır ama o, TİSK her zaman katılıyor buraya ama işçi sendikaları ilk kez tam kadro olarak buradalar; büyük sendikalar olarak söylüyorum. Bu önemlidir Sayın Başkan. Yani siz onlara “Az konuşun.” dediniz ama sağ olsun sonra konuştular, taleplerini söylediler.

BAŞKAN – “Az konuşun.” demedim, sadece “Konuya odaklanın yani ne ise sorun onu aktarın.” dedim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, inanın, işçiler daha çok konuşsun Sayın Başkan.

Bakın, şunu söyleyeceğim: Siz ve bizim Meclisimiz, genelde yüzde 1’i iyi hissettirmek için yasalar çıkarıyoruz yani “Yüzde 1 iyi hissederse geri kalanlar da iyi hissederek” diye düşünüyor genelde Meclisimiz ama öyle olmuyor. Eğer toplumun geniş kesimleri özellikle dar gelirli iyi hissederse, gelirle buluşurlarsa çarklar döner.

Düşünün, hepimiz çocukluğumuzda misket oyununu oynadık. Bütün misketler bir kişide toplandığında oyun biterdi, şu anda bütün misketler yüzde 1'in elinde toplanıyor, geriye kalan yüzde 90 izliyor çünkü onun herhangi bir misketi yok, tam tersine misket borcu var.

Bakın, Gini katsayısı 2013 yılına kadar düzelme eğilimindeydi arkadaşlar, Gini katsayısı, yani gelir eşitsizliğini belirten Gini katsayısı. Şimdi, 2013 yılından sonra ise bozulma eğiliminde, gittikçe daha fazla bozuluyor. Biz buna karşı bir tedbir düşünecek miyiz, bunu nasıl düşürebiliriz? Hem yoksulları gelirle buluşturularak düşürebiliriz hem de vergi politikalarıyla değiştirebiliriz. Yani hep söylenen, sloganda olduğu gibi az kazananadan az vergi alarak değiştirebiliriz Sayın Başkan.

Bakın, asgari ücretimiz 2.020 TL arkadaşlar, asgari ücretimiz 2.020 TL, açlık sınırı kaç para? TÜRK-İŞ belirliyor, açlık sınırı kaç para arkadaşlar? 2.300 küsur lira. Yani açlık sınırının altında bir asgari ücretimiz var. Açlık sınırı nedir? 4 kişilik bir ailenin yalnızca tenceresini kaynatması için olan gider rakamıdır, yalnızca tencere kaynatacak, başka hiçbir şey yok, kira yok, elektrik yok, doğal gaz yok, çocuğuna harçlığı yok, kıyafet yok, lüks zaten yok, yalnızca tencere kaynatması için olan ihtiyacın altında bir asgari ücrete sahibiz.

Teklif sahibimiz, bakın, siz bu teklifi yaparken...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Asgari ücret altında değil, biri net, biri brüt.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, adam eline geçene bakacak, tencereyi...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – AGİ'yle beraber...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır, asgari ücretimiz açlık sınırının altında arkadaşlar, açlık sınırının altında, açlık sınırının altında.

Biz bu asgari ücreti açlık sınırının üzerine... Bakın, yoksulluk sınırı demiyorum zaten, yoksulluk sınırı 6.700 TL, 6.700 TL'nin altında gelire sahip bütün vatandaşlarımız yoksul yani vatandaşlarımızın ezici çoğunluğu yoksul demek. Yalnızca bu değil, bari açlık sınırının altında bir asgari ücrete bu Komisyon "evet" demesin. Bunun iki yolu var: Ya, asgari ücrete çok ciddi bir zam yaparız, yine vergi boyutuyla asgari ücretin altında kalır, üstüne çıkar açlık sınırının ya da asgari ücreti vergi dışında bırakırız bu sayede açlık sınırının üzerinde bir gelire kavuşur ücretliler.

Bakın, işçi kesimi, sendika temsilcilerimiz söyledi, nüfusun yüzde 82'si arkadaşlar, yani çalışanların yüzde 82'si asgari ücret veya asgari ücretin 2 katı kadar vergiye sahipler. Yani bu ne demektir biliyor musunuz? Çalışanlarımızın neredeyse tamamı yoksulluk sınırının altında bir gelire sahip demektir. Yani bir evde 1 kişi çalışıyorsa neredeyse tamamı bu sınırın altında gelire sahiptir, 2 kişi çalışıyorsa ancak yoksulluk sınırının üzerine çıkabilir. Bu anlamda bizim tedbirler düşünmemiz lazım işçi kesimlerinin talepleri doğrultusunda.

Değerli arkadaşlar, bakın, asgari ücretle ilgili bu basamağı... Yoksa ben biliyorum ki siz şimdi çıkaramazsınız, bu şeye, "evet" diyemezsiniz vergi dışı olmasına ama hiç de yoksa şunu yapalım: Tekrar ediyorum, yıl boyunca asgari ücretlilerin ilk basamakta kalmasını sağlayalım. Bari bu adımı atalım. Madem çok kazananadan...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Garo Paylan, öyle zaten.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değil, ya, değil.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Tabloyu vereyim, incele bakalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değil.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Al tabloyu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değil.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Konuşmayacağım diyorum ama zorla konuşturacaksın beni yani.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değil, değil, değil, değil.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İlk sekiz ay...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değil.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bak, Sayın Paylan, vereyim, incele, sonra konuş.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arkadaşlar...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ama bak buna, kenara koyma.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam.

2 çocuğu olan bir asgari ücretliden bahsediyoruz.

BAŞKAN – Neyse, bakmayacak herhâlde?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 2 çocuğu olan bir asgari ücretliden bahsedelim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İlk sekiz ay 1 lira para vermiyor, vergisi yok.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Kesilen gelir vergisi 2 çocukluda 865 lira sadece.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yıl boyunca ya.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam.

Yılbaşında 2.116 lira gelire sahip olan 2 çocuklu... Hani siz “Çok çocuk yapın.” diyorsunuz da vatandaşlarımıza, çok çocuk yapan cezalandırılıyor. Bekârın, çocuğu olmayanın maaşı aynı kalıyor, 2 çocuğu olan...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ya, vergi vermiyor ya.

BAŞKAN – Arkadaşlar, sakın olalım.

Rahat bırakın, Sayın Paylan konuşsun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – ...bir asgari ücretli ocak ayında 2.116 lira gelire sahip ama eylül ayına geldiğinde 2.008 liraya düşüyor arkadaşlar maaş

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Buraya bakmıyorsun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Anlatıyorum. Ya, bu kabul edilebilir mi? Hiç yoksa asgari ücretliyi bu anlamda vergi dışı bırakalım ya da basamağı on iki ayla çarpalım, asgari ücretlinin aldığı brüt rakamı, ilk basamağı bu noktada ayarlayalım.

Benim şimdi bu noktada bir sorum var: Arkadaşlar, Gelir İdaresi Başkanımız burada mı bilmiyorum. Biz 170 milyar lira gelir vergisi toplayacağız değil mi bu sene yaklaşık olarak, daha az, 170, 160 milyar TL. Bu 170 milyar TL gelir vergisinin kaç lirasını hangi basamaklar ödüyor, lütfen bize bunu söyleyin. Kaç lirasını hangi gelir grupları ödüyor, lütfen bize bunu söyleyin. Kaç lirasını ücretli kesimler ödüyor? Bu 170 milyarın kaç lirasını, arkadaşlar, serbest meslek erbabı, kaç lirasını da acaba bu bahsettiğimiz yüzde 1’lik kesim ödüyor, lütfen bize bunu söyleyin. Servetin yüzde 60’ına, yüzde 55’ine sahip yüzde 1’lik kesim kaç lira vergi ödüyor, geri kalan çalışan, yüzde 90’lık kesim kaç lirasını bu gelir vergisinin ödüyor, lütfen bunu söyleyin. Gelirden ilk yüzde 5’lik basamak en yoksul yüzde 50’lik basamaktan daha fazla pay alırken bu gelir vergilerinin ne kadarını yüzde 5 ödüyor, yüzde 1 ödüyor, ne kadarını yüzde 80, yüzde 90’lık çalışan emekçi kesimler, yoksul kesimler ödüyor, lütfen bunları söyleyin ki bu rakamlar üzerine konuşalım, şu Gini katsayısını nasıl düzeltiriz, bunun üzerine konuşalım, gelir adaletsizliğini nasıl düzeltiriz, bunun üzerine konuşalım.

Bakın, piyasanın canlanmasını istiyorsak, açıkça söyleyeyim, yoksul kesimleri gelirle buluşturmak zorundayız. Eğer patronları bile düşünüyorsanız yoksulları gelirle buluşturmada patronların ürettiği malları satma ihtimali yoktur, yoksullar borç altındayken ve geliri yokken, açlık sınırının altında bir gelire sahipken o patronların ürettiği malları da alma şansları yoktur. Bu anlamda topyekûn bu meseleyi tartışacak, bu gelir meselesini, servet meselesini, yoksulları gelirle buluşturma meselesini tartışacak bir tartışmayı Plan Bütçe Komisyonu mutlaka yapmalıdır. İlk adım olarak da önerim arkadaşlar, ilk basamağı asgari ücret rakamının yıllık brüt tutarına çekelim diye öneriyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Paylan.

Gini katsayısıyla ilgili ufak bir düzeltme, teknik bir şey, 2013 değil, 2015 sonuna kadar Gini katsayısındaki düşüş devam etti, 0,44'ten 2002'de 0,39'a kadar indi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi?

BAŞKAN – 2016, 2017, 2018 yıllarında ise 0,39'dan 0,40'a çıktı yani üç yıldan beri 0,40 olarak devam ediyor Gini katsayısı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama az değil biliyorsunuz 0,39.

BAŞKAN – Sayın Çelebi, buyurun lütfen.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Teşekkür ediyorum.

İzniniz olursa sendikalara veya TÜRK-İŞ Sendika Başkanına bir şey sormak istiyorum.

Şimdi, demin bizleri eleştirdiniz işin açıkçası, o şeylerinize katılmıyorum ama 1 işçiden aylık aidat olarak kaç lira kesiyorsunuz?

BAŞKAN – Sayın Çelebi, yani böyle bir usulümüz yok yani bir STK'ye soru sormak gibi.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ama izin istedim Başkanım. Yani şöyle; beyefendi hani eleştirdiği için ben de hakikaten bunu öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN – Cevap vermek istiyor musunuz efendim?

TÜRK-İŞ ARAŞTIRMA MÜDÜR YARDIMCISI ENİS BAĞDADIOĞLU – Meclis soru sorarsa...

Tüzükte, sendikaların ana tüzüğünde vardır bu olay, kimisinde 1 yevmiyedir, kimisinde dörtte 3'tür, kimisinde de yarım yevmiye şeklindedir. Her sendikanın ana tüzüğünde...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Hayır, hayır, TÜRK-İŞ'inki?

TÜRK-İŞ ARAŞTIRMA MÜDÜR YARDIMCISI ENİS BAĞDADIOĞLU – Ha, şöyle söyleyeyim efendim eğer TÜRK-İŞ'i soruyorsanız, TÜRK-İŞ, aidatını sendikalardan alır, işçiden almaz. Bizim üyemiz çünkü işçi değildir, konfederasyonuz biz, bizim üyemiz sendikalardır.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – İşçiden alıyor.

TÜRK-İŞ ARAŞTIRMA MÜDÜR YARDIMCISI ENİS BAĞDADIOĞLU – Sendikalar işçiden alır, biz sendikalardan alırız.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Girgin, buyurun.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; şimdi, ben öncelikle bir olayı düzeltmek isterim. Bir yanlış anlaşılma var ise özellikle dinlemelerini istiyorum Komisyon üyelerinin.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen, dinler misiyiz, Sayın Girgin konuşuyor.

SÜLEYMAN GİRĞİN (Muğla) – Şimdi, şöyle varsayalım; bir hazırlık yapıyorsunuz, vekilimiz sordu, “Ne kadar yevmiye kesiliyor?” diye.

Ben maden işçisiyim arkadaşlar, en son geldiğimde benim yevmiyemin üçte 2’sini sendikam aidat olarak kesiyordu, bunu ayrıca dipnot olarak düştüm, nereye varmak istiyorum anlayın, bilginiz olsun diye söylüyorum. Şimdi, bir yıldır buradayız Sayın Başkanım, kendimizce hazırlık yapıyoruz, sahadan aldığımız verileri bir disiplin içerisinde kendimizce burada dile getirmeye çalışıyoruz. Tabii, konuşmam sırasında millet başka yerlere bakınca veyahut da hani, yemek yiyince konuşmanın akışı bozuluyor ister istemez. Ama biraz önceki benim eleştirim, belki espriydi o, “Dinlemediğiniz için teşekkür ederim.” demem aslında bir espriydi fakat hangi masaya baktıysam, öndeki arkadaşları göremiyordum, karşımda kimleri gördüysem birbirleriyle konuşuyordu. Ben yemek yendiğini fark etmedim. Demokrasi ve nezaket sınırları içerisinde burada bütün konuları dile getirmeye özen göstermeye çalışırız, eksiklerimiz olabilir ama bu konuda bir kasıt yok.

BAŞKAN – Biliyorum, biliyorum.

SÜLEYMAN GİRĞİN (Muğla) – Fakat şöyle yapalım: En azından konuşmalar olacağı zaman bir yemek molası verelim.

BAŞKAN – Doğru söylüyorsunuz.

SÜLEYMAN GİRĞİN (Muğla) – Belki benim gibi başka arkadaş da böyle bozulabilir.

Ben bir bilgi vermek istiyorum izniniz olursa. Tabii, asgari geçim indirimi bugün, Sayın Başkan, 190 lira ile 326 lira arasında değişiyor. Olumlu gelen her şeyi tabii ki destekliyoruz fakat asgari ücret Türkiye’de artmıyor arkadaşlar, azalıyor. Neye göre? Her şey ithal bu ülkede, içtenden ipliğe; dolar, euro üzerinden aldığımız üretim malları var. Ona göre baktığımızda 2016 yılında asgari ücret 1.300 lira, 442 dolar; 2017 yılında asgari ücret 1.404 lira, 398 dolar; 2018 yılında asgari ücret 1.603 lira, 425 dolar; 2019 yılında asgari ücret 2.020 lira, 353 dolar. Yani asgari ücret, arkadaşlar, artmıyor, azalıyor.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Doları niye esas, barem olarak alıyorsunuz, onu çok merak ediyorum ki özellikle sizin yani ben de alırım zaman zaman da...

SÜLEYMAN GİRĞİN (Muğla) – Şimdi, neden söylüyorum? İçtenden ipliğe her şey ithal. İthal ürünler, ithal mallar tamamı hep dışarıdan alındığına göre, her şey de -doğal gaz, demir dâhil- dolara endeksli; bundan etkilenecek olanlar da ilk önce asgari ücretliler; o bakımdan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Bu arada, tabii, tüketim mallarının toplam ithalat içerisindeki payı -biraz da ukalalık olmasın- yüzde 11 civarında, 11-12 civarında toplam ithalatımız içindeki payı.

Sayın Erdoğan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Doğal gaz dâhil mi?

BAŞKAN – Hayır, değil efendim, ara malı ve yatırım malları hariç.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Vatandaş tüketiyor.

BAŞKAN – Buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Tartışmaya bir katkı sağlayayım diye şey yaptım ama Başkanın söylediğine hemen şöyle bir ek yapayım: Ne yazık ki nihai ürünlerin çoğunda biz ithal girdi kullandığımız için yani sadece tüketimi değil, üretimi de saymakta fayda var.

BAŞKAN – Doğru, o da doğru. Yani aşağı yukarı bizim üretimimizde de ithalatımızın oranı yüksek, ara malı oranı oldukça yüksek yani yüzde 60’ın üzerinde bir ara malımız var, doğru.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Elektrik üretimi doğal gazla Başkanım.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yani bu Komisyon üyeleri için önemli olduğu için söylüyorum: Türkiye’de Gini katsayısı ve gelir adaletiyle ilgili, böyle, belki sendikaların araştırma birimlerini de güçlendirip bu konuyu beslemek lazım çünkü tersinde olanlar bunu herkese anlatırken emekçi kesim bunu tam belki duyuramıyor. Bu konuda değerli çalışmalar yapanlar var.

Bir: Vergi yükü sadece gelir vergisiyle ölçülmez. Özellikle yüksek dolaylı vergileri de koyduğunuzda, SGK primlerini de koyduğunuzda asgari ücretlinin gelirin yaklaşık yüzde 46’sı yani son kuruşunu harcadığında 100 lira brüt gelirin 46 lirası vergiye gidiyor. Çünkü bu sadece şey ödemiyor, mesela dolmuşa bindiğinde o dolmuşun alındığında ödenen vergilerden tutun, o dolmuşun akaryakıtına kadar... Fiyata yansıdığı için, nihai ödeyici de o olduğu için yani verginin son ödeyicisi de o olduğu için, böyle bakmak gerekiyor, yoksa sadece gelir vergisi açısından değil. Zaten Türkiye’de gelir vergileri çok düşüktür, dolaylı vergiler çok yüksektir. Dolaylı vergiler de harcamadan alındığı için ve bunlar önemli miktarda harcamada bulundukları için de vergi yüksekliği gelir grupları itibarıyla baktığımızda, ne yazık ki ilk yüzde 5’lik ve yüzde 10’luk dilimde hemen hemen en yükseğe denk geliyor. Bunun sebebi, Türkiye’deki vergi yükünün yani doğrudan vergilerin -kurumlar vergisi, gelir vergisi gibi- olması gereken vergilerin artan baremli olmasındansa yüksek dolaylı vergilerden kaynaklandığını bilmek lazım.

Şöyle bir şey, Garo Bey’in dediği şöyle haklı: Yoksullara verin ki ekonomi canlansın. Hani diyorlar ya “Alın, verin, ekonomi canlansın.” diyorlar ya, şimdi bizde şöyle bir kaygı başladı, bu haksız değil: Eğer biz bu şekilde mesela maaşları artırırsak, yoksullara verirsek enflasyon olacak diye bir kaygımız var. Türkiye’nin temel sorunu da enflasyon olduğu için biz bu gelirleri artıramıyoruz. Batı’da yalnız farklı bir durum var, bize örnek olsun diye şey yapıyorum. Batı’da “helicopter money” diyorlar yani helikopterden halkın üzerine para atın. Çünkü şöyle bir büyüme teorisi vardı: Yukarıdan damlama teorisi. Hep şunu öğrettiler bize: Zenginleri daha zengin edin çünkü zengin, zengin olduğu için daha fazla tüketemez, bunlar tasarruf ederler, tasarruflarını da yatırımlara koyarlar, yatırımlara koydukları süreçte de yeni fabrikalar açılır, işsizler iş bulur -işsizlerin tamamı- doğal istihdam oranına geldikçe de asgari ücret yükselecektir. Aslında Malthus’un nüfus teorisine dayanır.

Bu anlamda, baktığımızda, yoksulları vurursak sayıları da azalabilir gibi çok acımasız yerlere gidiyor. Ama bu kapitalist mantık dünyada artık tıkanı. Mesela Amerika’da bugün vergi indirimi var ya, tamamıyla bu mantık üzerine kurulmaya başladı. Çünkü artık yoksul çok borçlandırıldı. 2 kesim çok borçlu dünyada: 1) Halklar. 2) Devletler. Bunlar da belirli yüksek gruplara borçlular ve konsolide ettiğinizde de büyük bankalar çıkıyor, uluslararası büyük bankalar çıkıyor karşılığında ve dünya artık bunu aşamıyor, buna “kapitalizmin krizi” diyorlar.

Şimdi, biz de Türkiye’de benzer bir durumla karşı karşıyayız, ekonomiyi canlandırmaya çalışıyoruz bir taraftan. Şimdi, ekonomiyi canlandırmak için tabii, üretken ekonomi olsun diye KOBİ’lere veriyorsunuz genelde ama bir talep zayıflığı da söz konusu. Onun için, günün sonunda asgari ücretten vergi almamayı düşünmeniz yani 1 lira burada yapacağınız vergi indirimi, 1 lira diğerine yapacağınızdan, çarpan etkisiyle çok daha fazla bir sonuca çıkabilir. Onun için, bütün Komisyon üyeleri bunu vicdanen bilirse, önüne gelen düzenlemelere de bu şekilde bakarsa bence hem Türkiye ekonomisine hayretmiş olabiliriz, bir de arkadaşlar şöyle bir şey: Açlık sınırının altındaysa şöyle bir şey oluyor: “Negatif tasarruf” diyoruz, borçlanma. Zaten bankalardaki borçlara baktığımızda, küçük küçük, küçük küçük milyonlarca insan çok zulüm görüyor. Bunları daha sonra banka bilançolarında

göremiyoruz çünkü alıp varlık yönetim şirketine veriyorlar. O varlık yönetim şirketleri sürekli vatandaşı -alacağını tahsil edecek, onlara da böyle bir kümülatif karşı çıkmak istemiyorum ama- taciz ettiği için intihar olayları, bir sürü şeyler başımıza geliyor.

Başına dönüp son cümleyi söylersem şöyle bir şey: Eğer verimli bir ekonominiz yoksa, katma değeri yüksek bir üretim yapmıyorsanız yapacağınız hiçbir şeyin sonucu olmuyor. Katma değeri yüksek ekonominin de altında muhakkak iyi bir kaliteli demokrasi var, muhakkak iyi bir hukuk sistemi var, muhakkak iyi bir adalet sistemi var, dünyayla iyi ilişkiler var. Artık onun için Türkiye ekonomisiyle ilgili tartışmaları, yapısal önlemleri falan ne dünya konuşuyor ne Türkiye iktisat çevreleri konuşuyor. Şu gün Türkiye'yle ilgili -samimi söylüyorum bunu- temel tartışma demokrasiyle ilgili, iç barışla ilgili, eğitim kalitesiyle ilgili. Bunlar olmadan da ne kadar önlem alırsak alalım içe doğru bir sarmalla... Göreceksiniz, önümüzde 2020 yılı var. O konuda da şunu söyleyeyim: 2 tane temel tehlike var önümüzde. 1) Konjonktüre göre çok yüksek dış borcumuz var. Üstelik dünyadaki faiz oranları düşüyor, dünyada fonlar kulaklarından fışkırırken büyük ihtimalle Türkiye'ye gelmeyecek. 2) Çok yüksek kamu borcumuz var. Bütçemiz geldiğinde zaten bunları detaylı konuşacaksınız. Bu 2 bela Türkiye ekonomisini içe doğru bir sarmala döndürmüş oluyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, 18'inci maddeye yönelik önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2312) esas numaralı Kanun Teklifi'nin çerçeve 18'inci maddesiyle değiştirilen 193 sayılı Kanun'un 103'üncü maddesinde yer alan “500.000 TL'nin 500.000 TL'si için” ibarelerinin “500.000 TL'den fazlasının 500.000 TL'si için” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Nilgün Ök

Cemal Öztürk

Uğur Aydemir

Denizli

Giresun

Manisa

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sorularımıza cevap verilmedi.

BAŞKAN – Tamamıyla teknik bir düzenleme.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sorularımıza cevap vermedi.

BAŞKAN – Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkan, sorularımıza cevap almadık, öyle oyladınız.

BAŞKAN – Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, sorularımıza cevap verilmedi.

BAŞKAN – Sayın Demiröz, sözü size veriyorum.

Buyurun.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Paylan, tabii, asgari ücretin tamamının birinci dilime getirilmesini söyledi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – En azından, tamamen çıkması değil.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Birinci dilim şu anda yeni yeniden değerlendirme katsayısıyla 22 bin liraya falan gelecek. AGİ dâhil, şu anda 4 çocuklu ailenin vergi yükü yüzde 1, 3 çocuklu olanın 2 küsur, bekâr olanın 5, en fazlasını söylüyorum, ödedikleri vergiler.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Toplam vergi gelirimiz nedir buradan mesela?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – AGİ’yle beraber, destekle sonuç rakamlarını istiyorsanız size de vereyim. Zaten belki Uğur Bey’in de verdiği aynı şey...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Gelir vergisinin basamaklarına göre kaç kişinin ne ödediğini sormuştum.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Sadece “500 binin üzerinde ne kadar?” diyorsan “46 bin” dedik, onun aşağısını ben bilemem şimdi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Niye bilemezsiniz? Basamakların hepsini siz belirlemiştiniz.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – 4,5 milyon...

Ne bileyim gelir vergisinde kaç kişi var, ne kadar...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama onu da bileceksiniz, az kazananın az vergi alacağız ya.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Tamam da şu anda çalışanları biliyorsunuz, 18-20 milyon civarında çalışmamız var. Yani hangisi hangi kademede, bu kadar milyon şunda, onu söyleme şansımız yok.

Evet, başka var mıydı?

Rakamlar orada var, aynıysa, bakarsanız sonuç şeyleri o, yeterli mi? Değil, keşke asgari ücreti de vergi dışı tutabilsek. İnşallah o da olacak, hiç merak etmeyin.

BAŞKAN – Evet, Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir katkı daha olması için söyleyeceğim.

Arkadaşlar, gelecek yılki büyüme varsayımı ne üzerine kurulu? Hükûmet büyüme varsayımını sundu, “Hane halkı borçlanması son derece düşük.” diyor ve “Gelecek yıl faizler düşecek.” diyor. Bakın, hane halkı gelirle buluşmayacak, “Hane halkı borçla buluşacak.” diyor. “Gidecek bankalardan daha çok borç alacak, tüketici kredisi alacak, şu kredisi, bu kredisi, borçlanacak ve bu şekilde ekonomi yüzde 5 büyüyecek.” diyor. Başka bir büyüme kalemi göstermemiş, varsayımı bunun üzerine kurulu.

Yani ben şunu öneriyorum: Arkadaşlar, bakın, vatandaşlarımızı çeşitli dönemlerde kredi kartına yönlendirdik, gittiler, milyonlarca vatandaşımız orada bir yerde tıkanıp çünkü hep bankalar faiz aldı, faiz aldı, tüketici asgari ödemesini yaptı, yalnızca faizini ödedi ve bir yerde tıkanıp, kredi kartı mağdurları oluşturduk, sonra borç mağdurları oluşturduk. Tüketici kredisi, konut kredisi, araç kredisi, hep bunları pompaladık vatandaşlarımıza, gelirle buluşturmamak, borçla buluşturduk, ne oldu? Tüketici kredisi mağdurları yarattık, konut kredisi mağdurları, araç kredisi mağdurları yarattık.

İki üç yıl krizi yaşadık, bu arada kortizonlar verdiniz piyasaya; işe yaramadı, teşvikler verdiniz; işe yaramadı, canlanmadı.

Şimdi FED faizleri düşürüyor, tekrar olumlu bir ortam var, geçici bir bahar havası var. Ne yapacağız? Yine bildiğinizi yapıyorsunuz. “Tüketiciyi borçla buluşturalım.” diyorsunuz. “Tüketiciye gelir vermeyelim, dar gelirli vatandaş gelirle buluşturmayaalım, onu borçla buluşturalım.” diyorsunuz. Bunun sonucunda tekrar milyonlarca mağdurumuz olur arkadaşlar.

Bakın, size son bir uyarı yapayım. Şili’de hükümet gitti arkadaşlar, düştü. Niye düştü? Yalnızca zenginleri düşündüğü için hükümet, yüzde 1’i düşündüğü için, yoksulları yok saydığı için düştü, halk isyan etti. Lübnan ayakta, Irak ayakta.

Milyonlarca vatandaşımız yoksul, işsiz, borç altında. Siz bu politikalarınıza devam ederseniz, açıkça söyleyeyim, vatandaş bir süre sessiz kalır ama eninde sonunda sizi götürür arkadaşlar, yoksullar sizi götürür.

BAŞKAN – Sayın Paylan, teşekkür ediyorum.

Sayın Katircioğlu...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – İzin verirsiniz bir şey söyleyeyim.

BAŞKAN – Çok kısa lütfen, buyurun.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Peki, teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi, bu teklif, esas itibarıyla şöyle bir içerikte gibi geliyor bana yani Adalet ve Kalkınma Partisi bir arayış içinde ve bu arayışın temel saiki de vergi gelirini artırmak ve dolayısıyla da bütçe sorunlarının yaşanmasını önlemek gibi gözüküyor fakat, arkadaşlar, şöyle bir meselemiz var ama bu meselenin konuşulacağı yer burası mıdır, bu tedbirleri düşünürken, bu perspektifin ne anlama geldiğini değerlendirmek buraya ait midir bilmiyorum ama şunu söyleyebilirim: Bugün iktisat dünyasında krizlerin ana sebeplerinden birinin toplumlardaki gelir dağılımındaki sorunlar olduğunu söyleyen, giderek ampirik çalışmalarla da desteklenen bir literatür var. Burada ayrıntısına girmeyeyim ama özellikle zenginlerin tasarruf ettiklerini, fakirlerin de kredi kullandıklarını ve tasarruf edenlerin giderek daha riskli yani daha yoksullara yönelik olmak üzere tasarruflarını yönlendirmiş olmalarının getirdiği riskin artması ve sonucunda da bir krizin olma olasılığının arttığını söylüyor.

Şimdi, dolayısıyla da buradan şunu söylemek istiyorum: Türkiye’de Gini katsayısı esasında neyi ölçüyor, tam olarak da bilmiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Gelir dağılımını.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Gelir dağılımı da gelir dağılımının nesini ölçüyor çok emin değilim ama sonuç itibarıyla -siz de kabul edin yani Gini katsayısı da onu söylüyor zaten- 2014’ten sonra bozulma var ve bu da bence, Türkiye’de iktisat politikası yapanların ciddiye alması gereken bir durum. Yani Türkiye’de gelir dağılımındaki eşitsizliğin, bir anlamda oluşturacağımız, örneğin vergi kanunlarıyla ilgili olarak da yeniden düşünülmesi gerekir diye düşünüyorum çünkü bakın, şöyle bir şey var: Demin Garo Paylan söyledi, çok yabana atılacak bir şey değil esas itibarıyla yani krizden çıkmanın yolu olarak da esasında yoksul kesimlerin daha yüksek gelir elde etmesine yönelik tedbirlerin ikili bir katkısı var; birincisi talep yaratıyor, ikincisi de işletmelerin maliyetini artırdığından dolayı, işletmeleri daha teknoloji yoğun değişime doğru yöneltiyor.

Dolayısıyla, aslında toplumsal olarak baktığımızda, her iki durumda da toplumun genel çıkarları maksimize oluyor. Dolayısıyla, bu gelir vergisi tablosunda, ben Garo Paylan’ın söylediğinin yeniden düşünülmesinde büyük yarar var diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Katircioğlu.

Çok kısa herhâlde Sayın Erdoğan, lütfen buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ben çok böyle vaktinizi almak istemiyorum ama Gini katsayısı Türkiye’de gerçek şeyi ölçmez çünkü Türkiye’de dağıtılmamış şirket kârı sorunu vardır. Yani gelir olarak elde edilmiş olmasına rağmen, şirket üzerine dağıtılmadığı için... Mesela demin yaptığınız

düzenlemeyle ilgili, 2 milyon liralık arazi aracını alır, kendisi biner ama şirketin kayıtlarında gösterdiği için, o elde edilmiş gelir görünmediği için, bütün bunları hesaplayıp yaptıkları araştırmaya göre, Türkiye’de Gini katsayısı 0,60 ile 0,65 arasında bir yere çıkıyor. Artı Gini katsayısı bir integral hesabıyla yapıldığı için, mesela 0,39’dan 0,40’a çıktığında 0,1 artmıyor, neredeyse 0,75 artıyor, öyle de teknik bir durum var.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teknik açıklama için çok teşekkür ediyorum.

18’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

23’üncü maddeye yönelik bir önerge vardır, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2312) esas numaralı Kanun Teklifi’nin çerçeve 23’üncü maddesiyle 193 sayılı Kanun’a eklenen geçici 91’inci maddeye aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Nilgün Ök

Cemal Öztürk

Uğur Aydemir

Denizli

Giresun

Manisa

Salih Cora

Trabzon

“Geçici 72 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde ve ikinci fıkrasında bu maddeyi ihdas eden Kanunla yapılan değişiklik, bu maddeyi ihdas eden Kanunun yayımı tarihinden önce akdedilerek geçerlilik kazanmış sporcu sözleşmeleri kapsamında yapılan ücret ödemelerine uygulanmaz. Daha önceki sözleşmeler kapsamında yapılan ücret ödemeleri için geçici 72 nci maddenin değişiklik öncesi hükümleri uygulanır. Bu maddeyi ihdas eden Kanunun yayımı tarihinden önceki sözleşmelere ilişkin olarak Kanunun yayımı tarihinden sonra yapılan süre uzatımı ve ücreti etkileyen değişiklikler bu kapsamda değildir.”

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bu nedir? Özellikle sporcular için hukukun geriye işletilmemesine yönelik çünkü yüzde 15’den yüzde 20’ye çıkardık oranı. Dolayısıyla, mevcut sözleşme imzalamış olan sporculara, bu sözleşme bitinceye kadar yüzde 15 oranı uygulanacak yani eski şartlar devam edecek, yüzde 15...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – O zaman hemen bir sözleşme imzalayıp on yıllık yapıp...

BAŞKAN – Hayır, geriye işlemeyecek, ona yönelik bir madde.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arkadaşlar, “Yılbaşından beri olan sözleşmeler geçerli değil.” diyoruz, değil mi? Yılbaşından beri yenilenen sözleşmeler...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Mevcut sözleşmeler...

BAŞKAN – Hayır, mevcut sözleşmeleri kastediyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama o zaman maddenin yayımı tarihi, bu on gün içinde herkes sözleşmesini yeniler, öyle dememişti teklif sahibi.

BAŞKAN – Hayır, hayır...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, şöyle demişti: “Futbol Federasyonunda mevcut sözleşmeler.” demişti. Yayımı tarihine kadar herkes sözleşmesini yeniler. Olur mu öyle şey? On gün içinde ben on yıllık sözleşme yaparım futbolcuyla, ne olacak? Ne yapacaksınız?

BAŞKAN – Şimdi, arkadaşlar, bakın, burada açık hüküm var...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, sözleşmeyi uzatırım, bir yıllık sözleşmesi varsa on yıllık sözleşme yapar.

BAŞKAN – “Yayımı tarihinden sonra yapılan süre uzatımı ve ücreti etkileyen değişiklikler bu kapsamda değildir.” diyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama yayımı tarihine daha var.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İyi de futbolcuyla sözleşme imzalamak kolay bir şey mi?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arkadaşlar, Mecliste görüşülecek, Cumhurbaşkanını imzalayacak, on-on beş gün var...

BAŞKAN – Arkadaşlar, bu muhalefetin önerisiydi, yapmayın...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İyi de muhalefet...

BAŞKAN – Yani bu muhalefetin önerisiydi, onun üzerine getirdik ya. Arkadaşlar, sizler önerdiniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yok.

BAŞKAN - Bilmiyorum, belki siz önermemiş olabilirsiniz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Paylan, futbolcuyla sözleşme imzalamak kolay bir şey mi?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani iyi de ben yaparım vallahi, futbolcularım olsa “Gel arkadaş, sözleşmelerini yenileyelim; sen de beş yıl vergi verme.” dersin.

BAŞKAN – Ben söyledim arkadaşlara.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Beş yıllık sözleşme sınırı var; beş yıla kadar yapabilirsin. Herkes de bütün herkes şu on günde futbolcusuyla...

BAŞKAN – Evet, bugünkü tarihi koyalım arkadaşlar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani bu sıkıntıya neden olacak.

BAŞKAN - Evet, redaksiyon yetkisi istiyoruz efendim bugünkü tarih için.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – 1 Kasım 2019 diyelim.

BAŞKAN – 1 Kasım 2019 tarihini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 23”üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, 19’uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 19- 193 sayılı Kanunun mükerrer 121 inci maddesinin ikinci fıkrasının (1) ve (3) numaralı bentleri ile beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1. İndirimin hesaplanacağı beyannamenin ait olduğu yıl ile bu yıldan önceki son iki yıla ait vergi beyannamelerinin kanuni süresinde verilmiş (Kanuni süresinde verilen bir beyannameye ilişkin olarak kanuni süresinden sonra düzeltme amacıyla veya pişmanlıkla verilen beyannameler bu şartın ihlali sayılmaz.) olması,”

“3. İndirimin hesaplanacağı beyannamenin verildiği tarih itibarıyla, (1) numaralı bent kapsamındaki vergi beyannameleri üzerine tahakkuk eden vergilerin ödenmiş olması (ödemenin, ilgili mevzuatı gereği istenilen bilgi ve belgelerin tam ve eksiksiz olarak ibraz edilmiş olması koşuluyla, vergi kanunları gereği doğan iade alacaklarından mahsuben yapılmış olması ve indirimden yararlanıldıktan sonra söz konusu iade alacağı tutarının mahsuben ödemesi talep edilen vergi borcu tutarının altına düşmesi halinde, eksik ödenmiş duruma gelen vergilerin mahsuben ödenmek istenilen tutarın %10'unu aşmaması kaydıyla, eksik ödenmiş vergiler dolayısıyla veya vergi kanunları gereğince, tecil edilerek belirlenen şartların gerçekleşmesine bağlı olarak terkin edilecek vergilerin, şartların sağlanamaması halinde kanunlarında belirlenen tecil süresinin sonunu takip eden on beşinci günün bitimine kadar ödenmesi şartıyla, bu şart ihlal edilmiş sayılmaz), ayrıca, vergi aslı (vergi cezaları ile fer'i alacaklar dâhil) 1.000 Türk lirasının üzerinde vadesi geçmiş borcunun bulunmaması,”

“Bu maddede geçen vergi beyannameleri ibaresi, yıllık gelir vergisi ve kurumlar vergisi beyannameleri, geçici vergi beyannameleri, muhtasar, muhtasar ve prim hizmet beyannameleri ile Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı vergi dairelerine verilmesi gereken katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi beyannamelerini; vergi ibaresi, anılan Bakanlığa bağlı vergi dairelerine verilmesi gereken beyannameler üzerine tahakkuk eden vergileri ifade eder.”

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Demiröz, kısa bir açıklama istiyoruz.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Sayın Başkanım, tamamen mükellefler lehine düzenlenen bir uygulama ve bir madde.

Biraz daha teferruatını Gelir İdaresi Başkan Yardımcımız Ayşe Dilbay Hanımefendi açıklayacak.

BAŞKAN – Sayın Dilbay, buyurunuz.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Sayın Başkanım, sayın vekillerim; malumunuz 2018 yılı başından itibaren verilecek yıllık gelir ve kurumlar vergisi beyannamelerinde vergi uyumu yüksek mükelleflerimiz için vergi indirimi müessesesi geldi.

Mevcut kanunumuz tüm vergi beyannamelerinin, Maliye Bakanlığına bağlı vergi dairelerine verilmesi gereken tüm vergi beyannamelerinin gününde verilmesini, vergilerin de gününde ödenmesini öngörüyor birinci şart olarak maddeden yararlanmak için. Getirilen düzenlemede bu şart biraz yumuşatılıyor. Madde çok sert kurallarla yazıldığı için ödemesinde bir gün geciken, iki gün geciken mükellefler dahi yararlanamaz konuma geliyor. Getirilen düzenlemede indirimin uygulanacağı yıldaki beyannamenin verildiği tarih itibarıyla borç bulunmama şartı getiriliyor. İndirimden bu yıl yararlanacaksanız geçmiş dört beş ayda herhangi bir borcunuzun bulunmaması gerekiyor.

İkincisi de tamamen yine teknik bir düzenleme. Malumunuz, bizim vergi mevzuatımız iade hakkı sağlıyor mükelleflere, vergi iadesi alacağınızla da vergi borçlarınızı ödeyebilirsiniz. Yine mevzuatımız, istediği belgeleri tam ve eksiksiz veren mükelleflerimizin bu belgeleri verdiği gün borcunu ödenmiş sayıyor “Borç bitmiştir.” diyor ancak bu belgelerin incelenmesi ve değerlendirilmesi biraz zaman alabiliyor arka planda. Değerlendirmeler sonucunda hak edilmeyen bir tutar meydana gelebiliyor; “100 lira istiyorsunuz ama 95 lira hak ettin; mevzuatı yanlış anlamışsın.” diyebiliyoruz mükellefe. Böyle bir durumda da vatandaş vergisini süresinde ödememiş konuma geliyordu. Yapılan düzenlemede, yüzde 10'a kadar yani mahsuben ödenmek istenilen tutarın yüzde 10'una kadar bu tür eksiklikler ihlal sebebi sayılmayacak uyumlu mükellef uygulamasında.

BAŞKAN – Anladım.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Son olarak da “Tüm vergi beyannameleri” dediğimiz zaman veraset intikal vergisi beyanlarına kadar sirayet eden bir yelpaze ortaya çıkıyordu. Vergi indirimini biz ticari, zirai, mesleki kazanç elde edenler ile kurumlar vergisi mükelleflerimize sağladığımız için bu noktada ana vergi türlerine ait beyannamelerle sınırlama getirildi süresinde verilme şartı.

Gelir vergisi yıllık beyanları, stopaj beyanları, KDV, ÖTV ve geçici vergi beyanlarının süresinde yapılması maddeden yararlanmak için yeterli kabul edilen bir tekliftir efendim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Akif Hamzaçebi, buyurun lütfen.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim, Sayın Dilbay’a da teşekkür ederim.

Kanuni süresinden bir gün sonra öderse yararlanabiliyor mu?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Yararlanacak efendim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Öyle mi? On gün sonra öderse?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Yararlanacak efendim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Yani geç ödemesi önemli değil mi artık?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Beyannameyi vereceğiniz tarihe kadar ödemiş olmanız lazım.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Hayır, hayır.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hangi beyannameyi?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Yıllık beyannameyi.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – 2019 yılına ilişkin gelir vergisi beyannamesini 31 Mart 2020 tarihine kadar vermek gerekiyor.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Evet.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – 31 Martta beyanname verildi, ödemeyi de ilk taksit ödemesini de 2 Nisanda yapti.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – O bir dahaki senenin problemi olacak efendim, yani 2021’in problemi olacak.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Peki, 2021’de yararlanacak mı o kişi?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Yararlanıır.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Ee, niye? Hangi şartla?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Şu şartla: 2021 yılında beyannamenizi verinceye kadar 2020 yılında ödemediğiniz o vergiyi, zammını, faizini ola ki hakkınızda vergi cezası çıktı, bir usulsüzlük onları da ödemiş olmanız koşuluyla beyannameyi verdiğiniz gün itibarıyla indirim hakkından yararlanacaksınız.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bunu şu anda mı getiriyorsunuz?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Evet, bu yeni düzenleme.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Tamam, netleştii; ben de görüşümü ifade edeyim: Hiç bu görüşünüze katılmıyorum. Sayın Dilbay, siz tabii ki teklifi açıklıyorsunuz, kişisel görüşünüz bu mudur değil midir bunu bilemiyorum, teklif sahibine aslında bu eleştirimi yöneltiyorum; buna katılmıyorum.

“Vergiye Uyumlu Mükelleflerde Vergi İndirimi”dir bu maddenin başlığı. Bundan amaç, beyannamelerini süresinde veren ve ödemelerini kanuni süresinde yapan mükelleflere bir teşvik sağlamaktır. Bu, şu ihtiyaçtan doğmuştur: Sürekli olarak vergi aflarının çıktığı bir sistemde süresinde ödeme yapmayan mükellefler, borçlular âdetâ ödüllendirilmiş olmaktadır. Her vergi affı vergi borcunu süresinde ödemeyen mükelleflere bir ödüdür bir şekilde. Bu ihtiyaç, bu 121’inci madde bunu telafi etmek amacıyla “Bari vergi beyannamelerini süresinde verip ödemelerini de kanuni süresinde yapan mükelleflere bir indirim sağlayalım.” düşüncesinden, bu ihtiyaçtan doğdu. Şimdi bu bir başka yöne doğru gidiyor. Bir gün ödemek değil yani aylarca, bir dahaki yılın beyanname ayına kadar öderse bir sorun yok. Ee, zamanında ödeyen... Bakın, yine zamanında ödeyen mükellefi cezalandırıyorsunuz; bu birinci eleştirim. Buna asla katılmıyorum, asla. Bunu sakın sempatik göstermeye çalışmayın. Olmaz öyle şey? Yüzde 5 indirim sağlıyorsanız birine zamanında ödemelerini yapacak.

İkincisi, bu uygulamadan ticari, zirai ve mesleki kazancı nedeniyle yıllık gelir vergisi beyannamesi veren mükellefler yararlanıyor. Gayrimenkul sermaye iradından dolayı beyanname veren gelir vergisi mükellefini niye yararlandırmıyorsunuz, ne günahı var onun? Üstelik şimdi bunu esnettiğiniz hâlde, ta bir dahaki yılın mart ayında o beyannameyi verinceye kadar gecikme zammıyla ödeyen kişiye bile yüzde 5 indirimi yapıyorsunuz ama...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Beyannameyi süresinde verecek.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Süresinde verecek, tabii ki süresinde verecek. Süresinde vermek önemli değil ki; süresinde verecek, geç ödeyecek.

Peki, gayrimenkul sermaye iradından dolayı beyannamesini süresinde verip ödemelerini de taksitlerini de kanuni süresinde yapan mükelleflere niye bu indirimi sağlamıyorsunuz, ne mantığı var?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Bir kere veriyor, diğer beyannameleri yok, KDV’si yok.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Şu an genişlettiğiniz bu modelin hiçbir mantığı yok. Yazık etmeyin sisteme. Bir uygulama koyulmuş, bari orada tutarlı olun, onu devam ettirin bari. Orada hadi dersiniz ki: Biz, efendim, ticari, zirai, mesleki kazancı teşvik ediyoruz, özendiriyoruz vesaire vesaire. Teknik teorik olarak izah edilebilir “Gayrimenkul yatırımını özendiriyoruz da bu tarafa yönlendirmek istiyoruz.” diye açıklayabilirsiniz. Yerinizde olsam böyle bir açıklama yapardım. Ama genişlettiğiniz bu durum vahim, vergi borcunu süresinde ödeyen mükellefleri ödüllendirmiyorsunuz. Beyannameni süresinde ver, gerisi önemli değil, bir yıl vaktin var. Olmadı bu.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

TÜRMOB temsilcimiz var mı acaba? Yok.

Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, siz Komisyonumuzda değildiniz, biz burada dört yılda 5 vergi affı çıkardık, dört yılda 5 vergi affının çıkması da vergi ahlakını ciddi anlamda bozdu, vatandaşlarımızı finansmanı vergiden yapma yoluna itti. Şu şekilde: Bankaya gidiyordu “Yüzde 15, yüzde 20, yüzde 25 faizle kredi alacağım...” diyordu vatandaş zor durumda olan veya kötü niyetli –hangisini sayarsanız sayın- nasıl olsa altı ayda, bir yılda vergi affı çıkıyor diye vergisini ödemedi ve hep yapılandırdı.

Bakın, şimdi de bir vergi affı beklentisi var biliyorsunuz mükelleflerde, çok ciddi bir kesim. Tahakkuk tahsilat oranlarını rica ediyorum sizlerden lütfen yani bu yılki tahakkuk tahsilat oranlarını lütfen bize verin. Ne kadarlık tahakkuk yapılmış, her vergi kaleminden ne kadarlık tahsilat yapmışsınız? Oranlar çok kötü. Niye? Vergi ahlakı bozuldu. “Nasıl olsa önünde sonunda idare bir tane daha vergi

affı patlatır.” diyor, hâlâ o beklenti var. Net olarak şu söylenemiyor arkadaş: “Biz vergi affı mergi affı getiriyoruz.” denilmiyor, denemiyor, denilse keşke. Vergi ahlakını bu şekilde yaratabiliriz. Ama önerdiğimiz şey şuydu: Zor durumda olan vatandaşa da vergi ombudsmanlığı getirilsin. Zor durumda olan vatandaş vergi ombudsmanına gitsin, izahta bulunsun, yapılandırılma yapılsın. Bunu önermiştik, bu sistem de gelmedi.

Arkadaşlar, yapmamız gereken, bakın, aflarla af beklentilerine sokmak değil. Bunun yerine dedik ki Sayın Başkan: Madem bu kadar ödeyen vatandaşımıza, az sayıda vatandaşımıza –tırnak içinde söylüyorum keriz yerine sokuyoruz- bir ödül verelim bari dedik, Maliye Bakanına hep bu çağrıyla yaptık. Naci Ağbal’dı Maliye Bakanı. Naci Ağbal da nihayet böyle bir teşvik sistemi getirdi yani “Düzgün ödeyene indirim yapalım.” diye bir teşvik modeli geldi, üzerine çalıştık, mutabık kaldık, biz de destekledik bu anlamda, vergi ödemeyi teşvik etmesi anlamında ve bu düzenlemeyi getirdik.

Sayın Başkan, bu düzenlemeyi şimdi sulandırmanın ben çok bir anlamını görmüyorum açıkça söyleyeyim çünkü bu düzenli ödeme meselesi bir alışkanlık meselesi. Bakın, dünyada herhâlde vergi idaresinden en az çekinilen vergi idaresi sizin vergi idareniz, gerçekten diyorum, en az çekinilen idarelerden bir tanesisiniz. Ya, bir şey söyleyeyim, Amerika’da pek çok ateist de vardır, inanan da vardır. Allah’a inanmıyorsa da Allah’tan korkmuyorsa da IRS’den korkar insanlar yani en küçük işletmesinden en büyük kurumuna kadar IRS’den korkar ve inanın üzerine titrer ve her vatandaş şunu söyler: “Ben vergisini ödeyen bir vatandaş olarak sen bana bunu yapamazsın.” der.

BAŞKAN – Tecrübeniz var o konuda.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Var, var. Vergi ödemedim de onu arkadaşlarımdan biliyorum, gidip gelenlerden biliyorum.

BAŞKAN – Ha, arkadaşlarınızdan. Kendi şirketiniz yok orada.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Ben gittim, gidiyorum geliyor, tabii ki ziyaret ediyoruz ama orada yaşayanlardan biliyorum. İnanın burada vergi konusunda hiç umursamayan insanlar oraya gidip hıza çekilebiliyorlar. Orada bir iş yaptığında IRS’in nasıl üzerine geldiğini biliyor ve herkes vergi ahlakını oturtmuş durumda ve bir vergisini ödemeyen, açıkça söyleyeyim, orada insan içine çıkamaz yani bırakın şeyi, insan içine çıkamaz.

Bu anlamda, biz bu tip teşvikleri verelim ama bunun şartlarını bir esnetirsek, bu ödül meselesini... Bakın, af meselesine girmeyelim. İdare, Maliye Bakanlığımız, Hükûmet şunu net bir şekilde söylesin: “Af filan yok arkadaş.” desin. Zor durumda olan vatandaşımız için ombudsmanlık getirilsin diyoruz, vergi ombudsmanlığı. Bu gerçekten bakılsın, yapılandırılacaksa yapılandırılsın ama gerçekten zor durumda olduğuna baksın ombudsmanlık ama diğer mesele, ödül meselesiyle ilgili de bunu sulandırmayalım arkadaş. Beyannamesini veriyorsa, ödemesini yapıyorsa bu indirimi alsın; olmuyorsa bu indirimi almasın. Bu kadar açık söyleyeyim, bu mekanizmayı sulandırmayalım arkadaşlar.

BAŞKAN – Sayın Demiröz, buyurunuz.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Değerli arkadaşlar, tabii, biz hep vergisini ödemedi, ödemedi, 12’nci ay sonunda getirdi toptan ödedi, gecikme faizini, zammını neyse hepsini beraber. Hep böyle düşünmemek lazım ama arada bir beyanını vermiş ama vergisini unutmuş, atlamış veya az ödemiş, eksik ödemiş, bin liradan daha fazla bir borç kalmış, bunları da cezalandırmayalım. Tahsilatın artması bakımından eğer bir sonraki sene vergi indiriminden, yüzde 5’ten yararlanacaksa vergi borçlarının tamamını getirip ödesin, biz de onu yüzde 5 yararlandıralım. Tahsilatın hızlanacağına inanıyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tahakkuk tahsilat oranı nedir? Kaç mükellef yararlanıyor?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Yüzde 5’in hesabını yapar, maliyet hesabını yapar, bir ay, iki ay geç öder en azından. Ben size söyleyeyim, tahsilatı geciktirirsiniz. 100 milyon lira vergi tahakkuk etmiş “5 milyon lirasını iki ay geç ödeyeyim nasıl olsa indirimden yararlanacağım.” der.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Yüzde 4’ünü götürüp ödeyecek. Yüzde 4 iki ay için az para değil.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY - İndirim 1 milyonu geçemiyor her hâlde efendim.

BAŞKAN – Sayın Aydemir, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Kaç mükellef faydalaniyor?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Kaç mükellef faydalaniyor, var mı öyle bir çalışma?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY - Şu ana kadar 70 bini aştı yararlanan mükellef sayısı.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen ya, karşılıklı konuşmayalım.

Sayın Aydemir, buyurun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanı, mesela, mükellefler maddede yazılı olan tüm beyannameye dayalı mükellefiyetlerini yerine getirmelerine rağmen tahakkuk eden vergiyi bir gün geç ödese -bankaya talimat vermiştir, bankadaki memur atlamıştır, ödemeyi yapmamıştır veya mükellefin kendi elemanı gecikmiştir, bir şey olmuştur- bir gün geç ödediği zaman bu indirimlerden faydalanamıyorlardı. Bir defa, bunun önüne geçeceğiz. Yani tabii ki art niyetli olanlar var mıdır? Art niyetli olanlar da vardır.

Ben Sayın Demiröz’e şunu ifade etmek istiyorum: Sayın Demiröz, mesela beyanname verme süresine kadar -gelir vergisi beyannamesi veya kurumlar vergisi beyannamesi, hani ayda veriyorsak, mart, nisan- o aya kadar olan hem beyannamelerini hem de borçlarını ödeme şartı getirsek. Beyannamelerini versin, beyanname verildiği gün borçlarını da kapatsın.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Şu anda öyle, öyle ama beyannamesini verip de ödemeyen varsa veya bin liradan fazla bir borçsa o haktan yararlanamıyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hayır, şöyle diyorum ben: Mesela hangi aydayız biz şimdi? Kasım ayına girdik, mart ayına geldi, mart ayına kadar bütün borçlarını kapatsın.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – İşte öyle, yıllık bazda hepsini kapatırsa faydalanacak.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Tamam, kapatsın devam etsin. Çünkü, arkadaşlar, biz, vergi barışıyla alakalı defaatle af getirdik zaten, ödemeyene, tekrar ödemeyene getirdik.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Aynısı, dediğinizi yapıyoruz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bence çok doğru bir düzenleme. Kimin aklına geldiyse de çok teşekkür ediyorum. Vedat Demiröz’e teşekkür ediyoruz, sağ olsun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Maddeyi oylarınıza...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, sorularımız var.

BAŞKAN – Arkadaşlar, yani şimdi ben söz verdim.

Sayın Demiröz, buyurun, var mı söyleyeceğiniz başka bir şey?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Hayır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tahakkuk tahsilat oranını rica ettim ya.

BAŞKAN – Tahakkuk tahsilat oranını arkadaşlar çalışıp Sayın Paylan’a lütfen aktaralım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bir de yalnız 70 bin mükellef faydalanabiliyor.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

20’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 20- 193 sayılı Kanunun mükerrer 123 üncü maddesinin ikinci fıkrasına “23/8,” ibaresinden sonra gelmek üzere “23/10,” ibaresi, “31 ,” ibaresinden sonra gelmek üzere “40/1, 40/7,” ibaresi ve “48,” ibaresinden sonra gelmek üzere “68,” ibaresi eklenmiştir.

BAŞKAN – Yeniden değerlemeye göre teknik bir düzenleme.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Evet, teknik düzenleme.

BAŞKAN - Hemen açıklarsanız lütfen.

Yeniden değerlendirme oranının uygulanmasını söylüyor bu.

Buyurunuz.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Yapılan düzenlemeyle 193 sayılı Kanun’un 23’ncü maddesinin birinci fıkrasının (10) numaralı bendindeki o günlük 10 lira ulaşım bedeli, 40’ncı maddenin (1) numaralı bendinde binek otomobillere ilişkin kira ve alısta ödenen vergi tutarı, aynı fıkranın (7) no.lu bendinde binek otomobil amortisman tutarı ve 68’inci maddede binek otomobil kira ve alısta ödenen vergi tutarı ile amortisman tutarında yapılan düzenlemelere istinaden bu maddelerde yer alan tutarların her yıl yeniden belirlenmesini teminen yetki istenmektedir.

BAŞKAN – Yani Bu kanun teklifinde geçen mükellefle ilgili kısımların yeniden değerlemeye tabi tutulması hususu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yetki mi veriyoruz?

BAŞKAN – Yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Otomatik mi?

BAŞKAN – Otomatik, tabii.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Arkadaşlar, kanun yolundan vazgeçmeyle alakalı iki maddemiz var, 24 ve 28. Bu iki maddenin birlikte müzakere edilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

24 ve 28’inci maddeleri okutuyorum:

MADDE 24- 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 112 nci maddesinin üçüncü fıkrasına (b) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiştir.

“c) 379 uncu madde kapsamında kanun yolundan vazgeçilmesi durumunda söz konusu maddeye göre hesaplanacak vergilere, kendi vergi kanunlarında belirtilen ve tarhiyatın ilgili bulunduğu döneme ilişkin normal vade tarihinden itibaren, kanun yolundan vazgeçme dilekçesinin vergi dairesine verildiği tarihe kadar;”

MADDE 28- 213 sayılı Kanunun mülga 379 uncu maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Kanun yolundan vazgeçme:

MADDE 379- Vergi/ceza ihbarnamesine karşı süresinde açılan davalarda, vergi mahkemesince verilen istinaf yolu açık kararlar ile bölge idare mahkemesince verilen temyiz yolu açık kararlarda (Danıştay’ın bozma kararı üzerine verilen kararlar hariç);

1. Kaldırılan vergi tutarının %60'ı, tasdik edilen vergi tutarının tamamı ile tasdik edilen vergi tutarına ilişkin vergi ziyai cezasının %75'i,

2. Bağlı olduğu vergi aslı dava konusu yapılmayan veya 359 uncu maddede yazılı fiillere iştirak nedeniyle kesilen vergi ziyai cezaları ile usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarının kaldırılan tutarının %25'i ve tasdik edilen tutarının %75 'i,

Mükellef için geçerli olan kanun yoluna başvuru süresi içerisinde, dava konusu vergi ve/veya vergi cezalarının tümü için kanun yolundan vazgeçildiğine ilişkin dilekçenin ilgili vergi dairesine verilmesi şartıyla kanun yolundan vazgeçme dilekçesinin verildiği tarih itibarıyla başkaca bir işleme gerek kalmaksızın tahakkuk eder.

Bu şekilde tahakkuk eden tutarlar tahakkuk tarihinden itibaren bir ay içinde ödenir. Bu maddeye göre tahakkuk eden vergi ve/veya vergi cezalarının %80'inin, hesaplanacak gecikme faizi ile birlikte bu sürede tamamen ödenmesi şartıyla, vergi ve ceza tutarından %20 oranında indirim yapılır. Şu kadar ki, tasdik edilerek tahakkuk eden vergi tutarında indirim yapılmaz. İndirim hükmünden yararlanılabilmesi için dava konusu yapılan ve bu maddeye göre tahakkuk eden vergi ve/veya vergi cezaları ile gecikme faizlerinin birlikte bu fıkra kapsamında ödenmesi şarttır.

Kanun yolundan vazgeçme dilekçesi vergi dairesince ilgili yargı merciine gönderilir ve bu dilekçenin vergi dairesine verildiği tarih kanun yolundan vazgeçme tarihi olarak kabul edilir. Kanun yolundan vazgeçilmesi hâlinde idarece de ihtilaf sürdürülmez. Kanun yolundan vazgeçildiği halde istinaf veya temyiz yoluna başvurulması durumunda ise bu başvurular incelenmez.

Kanun yolundan vazgeçilen vergi ve vergi ziyai cezası için bu maddeye göre yapılan tahakkuktan önce ödenen gecikme faizi ve gecikme zammı da dâhil tutarlar bu madde hükmüne göre ödenecek tutarlara mahsup edilir.

Bu madde uyarınca istinaf ve temyiz yolundan vazgeçilen davaya ilişkin kararlarda hükmedilen yargılama giderleri, avukatlık ücretleri ve fer'ileri karşılıklı olarak talep edilmez ve bu alacaklar için icra takibi yapılamaz.

Bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenir.”

BAŞKAN – Sayın Demiröz, maddeyle ilgili bilgi alabilir miyiz?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Sayın Başkanım, her iki düzenleme, okunan her iki madde de mükellef lehine. Bazı belirsiz olan yerler vardı, hangi tarihe kadar faiz hesaplanacak, o konuda düzenleme yapılıyor ve yargı aşamasına giden davalarda yeniden indirimler yapılmak üzere uzlaşma sağlandığında bununla ilgili düzenlemeler var.

Gelir İdaresi Başkan Yardımcımız İdris Şenyurt Bey izah edecek.

BAŞKAN – Buyurun.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Sayın Başkanım, öncelikle 28'inci maddeden başlamak istiyorum çünkü ana düzenlememiz 28'inci maddede. Yeni bir ihtilaf çözüm mekanizması getiriyoruz ve yargı aşamasında da mükelleflerin yargı yolundan vazgeçerek idareyle uzlaşması yolunu getiriyoruz. Yalnız bu uzlaşmanın kuralları başta net olarak belirleniyor yani mükellefe belirli seçenekler veriliyor, bu seçenekleri kabul ederse artık ihtilaf sürdürülmeyecek.

BAŞKAN – Daha önce bu seçenekler yoktu, yeni geliyor, tamam.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Daha önce bu seçenekler yoktu. Nasıl olacak? Onu kısaca ben bir örnekle açıklamak istiyorum. Öncelikle mükelleflerin bundan yararlanması için en az ilk derece mahkemesi kararının verilmesi gerekiyor. İlk derece mahkemesi

kararına göre, eğer dava idare lehine sonuçlanırsa vergi aslının tamamı ve cezaların yüzde 75'i alınıyor yani cezalarda yüzde 25'lik indirim yapılıyor. Daha sonra bu tutarda vade tarihine kadar yani otuz gün içerisinde ödeme yapılırsa cezada da tekrar yüzde 20'lik bir indirim daha yapılıyor. Yani 100 lira vergi aslı, 100 lira da ceza olduğunu varsayarsak ilk derece mahkemesini idarenin kazanması durumunda ilk aşamada cezada yüzde 25'lik indirim yapılıyor, vergi aslının tamamı 100 lira, artı ceza 75 lira, vadesinde de ödeme yapılırsa ödemeye bağlı olarak yüzde 20 indirim yapılıyor yani ceza 60'a inmiş oluyor. Nihai olarak vadesinde ödendiği zaman 100 lira vergi aslı, 60 lira da vergi cezası ödeyecek mahkemeyi kaybetmesi durumunda.

Peki, mükellef davayı kazanması durumunda nasıl oluyor? Mükellef davayı kazanırsa da vergi cezasına rağmen gelip yargı yolundan vazgeçerse “Artık ben sürdürmek istemiyorum, istinaf veya temyize gitmeyeceğim.” derse burada da vergi cezasının yani 100 lira cezanın tamamını siliyoruz ilk aşamada, vergi aslında da yüzde 40'lık bir indirim yapılıyor yani 60 lira aslı istiyoruz; vade tarihinde de ödenirse bu durumda da yine yüzde 20'lik vergi aslında bir indirim yapıyoruz. Nihai olarak ödeyeceği tutar 48 liraya inmiş oluyor.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Arı, buyurun lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, öncelikle bu düzenleme mükellef lehine gibi yorumlanabilir, Sayın Başkanımız o şekilde ifade etti ancak yargılamada bir devamlılık esastır. İlk derece mahkemesi, sonrasında istinaf ve sonrasında da Yargıtay ya da Danıştay gelir. Yani yargı sürecinin idari yargı ya da adli yargı olmasına göre de idare mahkemesi, bölge idare mahkemesi ve Danıştay süreci gelir.

Şimdi, burada ilk derece mahkemesinin kararlarından sonra mükellefe birtakım sözde kolaylıklar getirilerek yargı sürecini beklemeden sonucu kabullenme gibi bir durumla karşı karşıya bırakmaktayız.

Yani, şimdi, burada mükellefi davalardan vazgeçmeye mecbur bırakmak için, yargı sürecine devam etmemesi için bu indirimlerden yararlan teklifiyle –kibar diliyle söylüyorum yani teklifini diyelim, belki zorda kalma şeklinde de yorumlanabilir cezanın niteliğine göre- bu anlamda bu hakkını kullanmayı önlemeye çalışıyoruz. Onun yerine, yargı sürecine devam etmeyi vazgeçme koşulu sağlamak bence hukuki süreci kullanmayı önlemek olarak yorumlanabilir. Bu da hak arama özgürlüğünü ciddi anlamda kısıtlama demektir. Bu anlamda vazgeçme şartı çok yerinde değildir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben ciddi sakıncalar görüyorum bu maddede, onu söyleyeyim, özellikle gördüğüm sakıncayı. Şimdi, idare kazanırsa yüzde 60'a kadar iniyor. Burada çok çok büyük bir sıkıntı olmayabilir ama yine de idare çok haklıysa büyük bir sıkıntı vardır arkadaşlar.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Ceza yüzde 60 oluyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, anladım.

Cezanın yüzde 60'a inmesi büyük bir orandır. Diyelim ki 100 milyon cezası var -büyük rakamlardan bahsediyoruz- idare de çok haklı bu konuda, bir anda 100 milyonunu 60 milyona düşüreceğiz, 40 milyon kamu zararı olacak, kamu vicdanını yaralayan bir nokta, büyük bir rakam. Benim önerim şu: Üst rakamlar koyalım burada yani bir üst limit olsun çünkü büyük rakamlar, biliyorsunuz, Cengize, şuna buna yapılan vergi aflarında, indirimlerde, bilmem nelerde kamu vicdanı yaralandı. Vay, sen nasıl

500 milyonunu sildin, nasıl 1 milyarını sildin... Tamam, belki küçük esnaflara büyük rakam oynamaz. Adamın 10 bin lira borcu vardır, işte 5 bin lira cezası vardır. O 5 bin lira 3 bin liraya düşer, bu kamu vicdanını yaralamaz ama burada mutlaka ölçüye bakmamız lazım. Benim önerim Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; burada bir üst limitin olması. Yani bir üst limit, bu da ne bileyim 100 bin liraya kadar olan, 50 bin liraya kadar olan rakamlarda bu indirimin ancak olabilmesi veya indirim rakamlarının 10 bin lirayı geçmemesi gibi bir rakam konulmasını tavsiye ederim. Diğer boyutu, velev ki diyorsunuz ki mükellef kazanırsa korkunç bir durumla karşı karşıyayız. Şimdi, düşünün ki arkadaşlar, ben mesaimin yarısını mahkemelerde geçiriyorum. Biliyorsunuz işte yaşadığımız bu demokrasi meselelerinden dolayı. Ya, bir gidiyorum mahkemelere hani bu FETÖ'cü hâkimler, şunlar bunlar atıldı ya, ya 25-26 yaşında hâkimler hâkimlik yapıyor, vallahi 25-26 yaşında.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Gençlere güvenmiyor musunuz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya güvenelim de tecrübe de önemli arkadaşlar, çok tecrübesiz ve gerçekten birincil mahkemelerden çok yanlış kararlar çıkabiliyor. Gerçekten çok yanlış kararlar çıkabiliyor, kötü niyeti bir kenara bırakalım, ayrı. Tecrübesizlikten çok yanlış kararlar çıkabiliyor, tamamen içtihat dışı kararlar çıkabiliyor. Ya, düşünün ki genç bir hâkimin önüne -birincil mahkeme- 1 milyar liralık vergi yasası davası çıktı, yanlış bir karar aldı. Dedi ki: “Mükellef haklı.” Geldi, size dilekçeyi verdi, cezayı zaten kökten sildi, artı 500 milyon lira ceza, “1 milyarı da ben 600 milyona düşüreceğim.”

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Gecikme faizini alacağız. Vade tarihinden itibaren gecikme faizini alacağız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır ama bakın, bu çok korkunç bir şey, çok tehlikeli. Arkadaşlar, bu çok tehlikeli yani birincil mahkemelerde çok büyük yanlışlıklar yapılabiliyor. Bunlar üst mahkemelerde...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Vergi mahkemesi...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır, anlatamadım, diyor ki: “Birincil mahkemede kazanırsa hemen koşup dilekçesini verirse...” diyor...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – İstinaf var yani istinafa gider.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, birincil mahkeme, istinafa gitmeye bırakmıyor. Birincil mahkemede mükellef kazandı, 1 milyar lira borcu var, 500 milyon lira da cezası var. Koştı, dilekçesini verdi, 500 milyon mesela siliniyor. 1 milyar lira ana para borcu da 600 milyon liraya düşürülüyor, korkunç bir şey yani nasıl böyle bir şey yazdınız Vedat Bey?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Mahkemelerimize güvenin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır, yani mahkemelere güvenmek ayrı bir şey ama birincil mahkeme çok ciddi hatalar yapıyor zaman zaman, tamamen içtihat dışı. Benim önerim şu: Bakın, “İlla böyle geçireceğim.” diyorsanız yine bir skandal ama en azından büyük davalarda kamu vicdanının yaralanmaması için gelin buraya bir üst limit koyalım. Yani “Şu rakama kadar düşebilir.” diye bir üst limit koyalım. Büyük rakamlarda çok büyük yolsuzluklar da olabilir, usulsüzlükler de olabilir, yanlışlar da hatalar da olabilir ve kamu vicdanı ciddi anlamda yaralanır. O Cengizin silinen vergileri gibi, Kolinin silinen vergileri gibi, bunlar da kamu vicdanını çok ciddi anlamda yaralar.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – İsmi telaffuz etmek doğru değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, ben söylüyorum.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – 376'ncı madde hâlen yürürlükte.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne o?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Bu türde diyorsunuz ki: “Yüzde 60 çok oluyor.” Orada cezanın yüzde 50’sini zaten indirebiliyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, ama “birincil mahkemeyi kazanırsa” diyorsunuz.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Hayır, mahkemeye gitmeden verir dilekçeyi, vergi aslı artı cezanın yüzde 50’sini indiriyoruz.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Kazanmadan, mahkemeye gitmeden.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, mahkemeye gitmiş.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Hayır, gitmedi.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Vergi Usul’de mahkemeye gitmeden, yüzde 50 indirim var, yüzde 50 diye ibare var Vergi Usul Kanunu’nda.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır ama burada ana parayı düşürüyorsunuz.

BAŞKAN – Hayır.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Hayır, o kazanırsa...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Ana paranın bir bölümünü mahkeme kaldırmış, “Mahkemenin kaldırdığı tutarın yüzde 60’ını öderse ben davayı sürdürmem.” diyor. Yoksa idare kaybettiği bir davada “Kaybettiği kısmın yüzde 60’ını alayım, davayı sona erdireyim istiyorum.” diyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama çok büyük bir yanlış, ben bunun kamu vicdanını yaralayacağını düşünüyorum. Bir üst limit koyalım arkadaşlar.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Zaten haklı olan gidiyor mahkemeye, haklı olanlar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir üst limit koyalım.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Bu aslında aşamalı bir şekilde geliyor. Yani yeni bir müessese olduğu için buradan başladık ama inceleme öncesinde öncelikle geç beyanname vermesini, daha sonra inceleme aşamasında uzlaşmadan faydalanma gibi, izaha davet etme gibi aşama aşama aslında...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu aşamaları geçmeden buraya var mıyor? Doğrudan dava açamaz mı?

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Açamaz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nasıl açamaz? Açar, doğrudan dava açar.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – O zaman kaybeder.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Doğrudan davaya gider, hiçbir müesseseden faydalanmaz, doğrudan davaya gider, daha birincil mahkemeden de arkadaş kazanır. Diyelim ki hâkim bir hata yaptı...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Hata...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya arkadaşlar, yapamaz mı? Yani insanoğlu, hata insana dair, tek bir hâkim bakıyor, bunlara bir heyet yok. Vergi mahkemelerine tek bir hâkim bakıyor, heyet yok orada, bir hâkim bakıyor. Bir hâkim bir hata yaparsa 1 milyarlık vergi 600 milyona düşecek, kamu vicdanını yaralamaz mı bu? Hiçbir müesseseden de faydalanmadı.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Mahkemeye gidene kadar süreç başlar.

BAŞKAN – Evet, Sayın Paylan, teşekkür ediyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Üst limit koyalım, bakın üst limit koyalım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Devam ettirir ondan sonra.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ettirsin.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Limit koyarsan mahkeme devam eder.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani küçük rakamlarda şey olsun.

BAŞKAN – Arkadaşlar, karşılıklı şey yapmayalım.

Teşekkür ediyorum Sayın Paylan.

Sayın Hamzeçebi, buyurun lütfen.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, ben düzenlemeyi olumlu buluyorum. Evet, hâkim hata yapabilir ama inceleme elemanının da hata yapabileceğini dikkate alalım. Yani inceleme elemanlarının yazdığı bütün raporların son derece sağlam, hukuki gerekçeleri son derece güçlü olduğunu düşünmeyelim, bunu uygulamadan bilirim. Raporlarda da çok hata vardır, okuma komisyonlarına rağmen, güya bir süzgeçten geçiyor olmasına rağmen çok hatalı raporlar olur, bu şekilde çok hatalı tarhiyatlar olur. Hatalı tarhiyatlar nedeniyle mükellefler de yargıda haklarını ararlar, rapor hatalıysa mutlaka kazanır bir kere. Yoruma bağlı konularda inceleme elemanı bir tarhiyat yapar, okuma komisyonu da yoruma bağlı olduğu için o raporu geri çevirmekte tereddüt eder, bir zan altında şüphe altında kalmayayım diye sevk eder, vergi dairesine gider, tarhiyatı yapılır, gerçekte tarhiyatın çok güçlü gerekçeleri yoktur. Terside var, elbette çok güçlü, sağlam, dört dörtlük raporlar vardır, önemli bir kısmı da öyledir raporların, onu teslim edelim yani ama hatalı raporlar olabilir.

Dolayısıyla burada ihtilafı sonuna kadar sürdürmeme yönündeki bu düzenlemeyi olumlu buluyorum. Ancak bunu önerilen indirim oranları itibarıyla çok işler bulmuyorum, söyleyeyim yani çok cazip bir düzenleme yok burada. “Vergi mahkemesinin kaldırdığı bir verginin yüzde 60’ını bana ödersen ben ihtilafı sürdürmeyeceğim.” diyor idare. Adam zaten kazanmış, güçlü görüyorsa kendini ihtilafı devam ettirecektir. “İdareyle uğraşmayayım, yahu başımda bir dert olmasın, şunu başımdan atayım, kurtulayım da.” diyebilir, böyle bir ışık yakıyor idare burada. Çok uygulama alanı olacağını tahmin etmiyorum, olur ama çok geniş olacağını tahmin etmiyorum. Böyle bir adımı idarenin atmasında yarar var.

Sadece bir şey söyleyeceğim, “kaldırılan vergi tutarı” diyorsunuz, vergi davaları tam yargı davalarıdır. Yani tarhiyatın tadilen tasdikine karar verdiği zaman vergi mahkemesi -onu kastediyorsunuz- tarhiyatı benim bildiğim kısmen terkin ediyor, kısmen tasdik ediyor. Bu terkinle siz kaldırmayı mı kastediyorsunuz burada? Vergi mahkemeleri kaldırma kararı mı veriyor, terkin kararı mı?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Vermiyor.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Vermiyor mu, değişti mi?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Artık değişti.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – “Kaldırılmasına” mı diyor?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – “Onanması” ya da “iptali” diyor kanun maddesinde.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Onanması veya...

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – İptaline idari işlemin.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Ha, tam yargı davasından iptal davasına dönüştürmüşler bunu o zaman. Evet, uygulamayı demek o kadar takip edememişiz, anladım, artık “kaldırılması” diyor. O zaman o ifade de doğru.

Ha, bir şeyi soracaktım, onu ihmal ettim. Konuyla ilgili değil ama bu tabii, Hazine ve Maliye Bakan Yardımcısına soracağım bir soru. Şimdi, Merkez Bankası faizleri indirdi, bankalar indiriyor, indirim çağrıları yapılıyor bankalara, faizleri indirin... Burada da gecikme zammı geçiyor ya, bu gecikme zammı hâlen aylık yüzde 2,5 bildiğim kadarıyla.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Yok, yüzde 2 oldu.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Yüzde 2 mi oldu?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Yüzde 2 oldu.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – İyi indirdiniz.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Tecil faizi yüzde 19, diğeri yüzde 24.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Yüzde 24, peki. Yüzde 24’e mi indi?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Tecil yüzde 19, diğeri...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Yok, yok, gecikme zammı 24.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Yüzde 24.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Peki, indi. Biraz da kredi faizlerini takip ediyorsunuz değil mi? Nedir kredi faizi şu an, onu da sorayım?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY - Yüzde 18...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Yüzde 18’se yüksek, daha aşağıya indirmeniz lazım. Bakın, kredi faizi yüzde 18 ise gecikme zammı yüzde 24 olamaz, onun 1-2 puan üzerinde olur. Yani herkese “Faizleri indirin.” diyorsunuz, sıra vergi alacağına gelince “Bir dakika, bunu yukarıda tutalım.” Yukarıda olmalı, kredi faizinin bir miktar yukarısında olmalı, kabul ediyorum ama yüzde 18’se kredi faizi 24 fazla.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Kamu bankaları 13,5...

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Sayın Vekilim, malumunuz, ticari kredi faizleri bileşik faize göre işliyor, gecikme zammı da ayrıca ekleniyor.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) - Neye geliyor bileşik faiz kredi faizinde?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY - Süreye bağlı olarak bayağı artıyor.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Evet, Sayın Bakan yardımcısıyla çalışmıyor tabii zorunlu olarak.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, hızlı bir değişim süreci var. Yakın zamanda herhâlde o yeniden dikkate alınacak gibi geliyor bana.

Teşekkür ederim.

Sayın Girgin...

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Sayın Başkan, benim bir sorum olacak sadece. Hukukçu değilim ancak konuyla ilgili yaptığım araştırmada bunun Anayasa’ya aykırılık taşıyıp taşımadığı noktasında görüşlerinizi almak istiyorum.

Örneğin, 2017’de Arabuluculuk Yasası çıktı, 1 Ocak 2018’den itibaren yürürlüğe girdiğinde “hakkından azına razı ol yasası” denmişti. İşte mahkemelerdeki dosyaların sayısı yüksek olduğundan dolayı işçi veya işveren alacakları için mahkemeye başvurmadan önce ara bulucuya başvurmak zorundalar. Tabii, ara buluculuk masasına oturduğunuz zaman işçinin işveren karşısında korunması ihtiyacı da ortadan kalktığından işçi daha azına razı olmak zorunda kalıyordu. Bu yasayı okuduğumuzda da şöyle bir şey var, sadece o konuda görüşünüzü almak istiyorum: Yargılama aşamasında mükelleflerin istinaf ve temyiz yolundan vazgeçmeleri hâlinde verilen karara göre dava konusu edilen verginin bir kısmı veya cezanın bir kısmı ya da tamamından vazgeçilmesi ve idarece ihtilafların sürdürülmemesi yönünde düzenleme yapılıyor. Bu düzenlemenin adil yargılanma hakkı çerçevesinde yargıya ulaşım hakkını zedeleyecek bir düzenleme olduğu, mükellefler davalarının ne şekilde sonuçlanabileceğini öngöremeyeceklerinden kanun yollarına başvurmayarak en azından ödemek zorunda kalabilecekleri meblağlardan daha azına razı olmayı tercih edebileceklerinden adil yargılanma hakkına açık aykırılık taşıyan bir düzenleme olduğu ve bundan dolayı da Anayasa’ya aykırı olduğu iddiaları var. Bu konudaki görüşünüzü almak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Demiröz.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Sayın Başkanım, bundan önceki vergi aflarında ve diğer uzlaşmayı sağlayan aflarda da böyle maddeler vardı. Vergi aslını almak kaydıyla cezanın şu kadarının indirilmesi, şu tarihte ödenmesi gibi. Bunların hiçbiri Anayasa Mahkemesinden dönmedi. Bunun da Anayasa Mahkemesiyle herhangi bir çelişkisi olacağını düşünmüyoruz.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ederim.

Evet, maddelerle ilgili görüşmeler sona erdi.

Maddeleri oylarınıza sunuyorum: 24’üncü...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tek tek maddeler olmaz ya.

BAŞKAN – Her iki maddeyi birlikte görüşeceğimizi oylamıştık, 24 ile 28.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama tek tek oylamanız lazım.

BAŞKAN – Elbette, elbette.

24’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

28’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

25’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 25- 213 sayılı Kanuna 160 ıncı maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Mükellefiyet kaydının analiz ve değerlendirme sonuçlarına bağlı olarak terkin:

MADDE 160/A - Mükellefiyet süresi, aktif ve öz sermaye büyüklüğü, ödenen vergi tutarı, çalışan sayısı, vergisel yükümlülüklerin yerine getirilip getirilmediği gibi hususlar dikkate alınarak mükelleflerin vergisel uyum seviyelerine yönelik olarak Hazine ve Maliye Bakanlığınca yapılan analiz ve değerlendirme çalışmaları neticesinde sahte belge düzenleme riskinin yüksek olduğu tespit edilen mükellefler vergi incelemesine sevk edilir ve bunlar nezdinde yoklama yapılır.

Yoklamayı müteakip, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen esaslar çerçevesinde vergi dairesinin mükellefin sahte belge düzenleme riskinin yüksek olduğuna ilişkin görüşü ve ilgisine göre vergi dairesi başkanı veya defterdarın onayı ile mükellefiyet kaydı terkin edilir ve bu durum mükellefe tebliğ edilir. Tebliğ tarihinden itibaren bir ay içerisinde 153/A maddesinin birinci fıkrasında yer alan asgari teminat tutarından az olmamak üzere, sahte belge düzenleme riskinin yüksek olduğu dönemlerde düzenlenen belgelerde yer alan toplam tutarın %10'u tutarında aynı maddede belirtilen türde teminat verilmesi ve tüm vergi borçlarının ödenmesi şartıyla mükellefiyet, terkin tarihi itibarıyla yeniden tesis edilir. Mükellefiyetin terkin edildiği tarih ile yeniden tesis edildiği tarih aralığında verilmeyen beyanname ve bildirimler, yeniden tesise ilişkin yazının mükellefe tebliğ edildiği tarihten itibaren bir ay içinde verilir ve tahakkuk eden vergiler aynı sürede ödenir.

Bu madde kapsamında mükellefiyeti terkin edilenler ve 153/A maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında belirtildiği şekilde bunlarla ilişkili olan kişilerin işe başlama bildiriminde bulunmaları halinde, bu kişiler hakkında mükellefiyet tesis edilebilmesi için işe başlama bildiriminde bulunanların ve mükellefiyet kaydı bu madde kapsamında terkin edilenlerin tüm vergi borçlarının ödenmiş ve ikinci fıkrada belirtilen şekilde teminat verilmiş olması şarttır. Bu madde uyarınca teminat alınarak mükellefiyeti yeniden tesis edilenlerin düzenlemek zorunda oldukları fatura veya fatura yerine geçen belgelerden Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenenlerin, elektronik belge olarak düzenlenmesi zorunludur. Kâğıt olarak düzenlenmesi halinde bu belgeler vergi kanunları bakımından hiç düzenlenmemiş sayılır ve kayıtların tevsikinde kullanılamaz.

Mükellef hakkında yapılan inceleme neticesinde, mükellefin başka bir ticari, zirai ve mesleki faaliyeti olmadığı halde münhasıran sahte belge düzenlemek amacıyla mükellefiyet tesis ettirdiği tespit olunursa, alınan teminat inceleme neticesinde doğan borçlar dahil vergi borçlarına mahsup edilerek artan tutar iade olunur. Yapılan incelemede mükellefin başka bir ticari, zirai veya mesleki faaliyeti bulunduğu halde sahte belge düzenlediği tespit olunursa, mükellef hakkında 153/A maddesinin dördüncü fıkrası hükümleri çerçevesinde işlem tesis edilir. Şu kadar ki, daha önceden alınmış olan teminat sahte belge düzenleme fiili nedeniyle yapılan tarhiyatların ve kesilen cezaların kesinleşmesine kadar mükellefe iade olunmaz. Yapılan inceleme neticesinde mükellefin sahte belge düzenlemediği tespit olunursa, alınan teminat başkaca vergi borcu bulunmaması kaydıyla iade olunur.

Bu madde kapsamında alınan teminatların iadesinde, 153/A maddesinin birinci fıkrası uyarınca alınan teminatların iadesine ilişkin; bu teminatların vergi borçlarına mahsubu ve eksilen teminatların tamamlanmasında ise aynı maddenin dokuzuncu fıkrasına ilişkin hükümleri uygulanır.

Bu madde kapsamında elektronik belge düzenleme yükümlülüğü getirilen mükelleflere ilişkin bilgiler Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenecek usul ve esaslara göre duyurulur. Bu kapsamda yapılan duyurular vergi mahremiyetinin ihlali sayılmaz.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, madde kapsamındaki işlemlere ilişkin süreleri, elektronik ortamda belge düzenleme zorunluluğunun başlayacağı tarihi, bu madde kapsamındaki mükelleflerin tahsilat ve ödemelerinin tevsiki ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

BAŞKAN – Maddeyle ilgili bilgi alabilir miyiz.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Tabii, bir sayfa dolusu madde gibi görülsün de işin özünde şimdiye kadar herhangi bir terkin veya iş yeri kapatmayla ilgili bir konu için inceleme elemanının rapor düzenlemesi ve onun devamında yapılabilirdi. Şimdi e-faturaya geçilince tabii bizim -Maliyenin elinde, idarenin elinde diyelim Maliye

demiyoruz artık- idarenin elinde çok detaylı bilgiler var bir işletmenin ne kadar satış yapabileceğine dair. Bir önceki ayda 100 lira yapmışsa ikinci ayda 100 bin liralık satış yapması dikkat çekiyor. Bu nedenle, bu e-faturada olunca eğer anında bir tespit varsa, sahte fatura düzenleme tespiti varsa ve kurulacak olan -vergi dairesi müdürü, vergi dairesi başkanı- bir komisyon eğer karar verilebiliyorsa bu sahte fatura düzenlendiğine iş yerini kapatma kararı verilebiliyor. Teknik açıklama var ama bunu okumanın manası yok çünkü e-fatura düzenleniyor. Biz “Bunu inceleme elamanına gönder, gitsin, tespit etsin veya gelsin, incelesin.” diyene kadar adam doğradığı kadar doğrayıp gidiyor. Buna önlem almak için merkezden konuyu... Eğer dikkat çekici bir boyut varsa gerekirse yeniden yerinden tespit, yoklama memuruyla yerinde tespit... Yeni bir makine parkı yok, yeni çalışan işçi yok, birdenbire hasılat 5 misli, 10 misli artıyor. Buna imkân verilmediği, tehlikesi görüldüğü anda genel olarak idare kendisi belli bir heyet çapında vergi dairesi başkanının da onayıyla faaliyetsiz durdurabiliyor.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bir soru sorayım. Şu anda sahte belge düzenlediği vergi inceleme elamanları tarafından raporla tespit edilen mükelleflerin mükellefiyet kaydı terkin edilmiyor mu?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Ediliyor.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Ediliyor.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Evet.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Burada farklılık nedir terkin açısından?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Vergi inceleme raporu beklenmeden yapılıyor.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Peki, niye onu 153’üncü maddeye yazmıyorsunuz da burada yazıyorsunuz? Ve burada da bir vergi incelemesi yapıyorsunuz sonra. Yani, iki ayrı müessese var gibi; sanki mükellefiyet terkinine ilişkin herhangi bir düzenleme yok Vergi Usul Kanunu’nda, ilk defa şimdi geliyor gibi. Oysa sahte belge düzenleyenlerle ilgili bir madde var, vergi inceleme raporuyla bu mükellefiyet hemen terkin edilebiliyor. Şimdi, bunu anlıyorum; sahte belge düzenleyenlerle idarenin mücadele etmesi lazım, seri hareket etmesi lazım, etkin bir mücadele kesinlikle gerekiyor.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Evet, zaman kaybetmememiz lazım.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) - Ancak bu madde bir hata yapılmasını da bünyesinde barındırıyor; zaten onu dikkate alarak “Hata yapmışsak geri dönüp bunu düzeltelim diyorsunuz.”

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Diyoruz.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Şimdi, bir mükellefin eğer sahte belge düzenlediği konusunda idarenin elinde birtakım veriler var ise onunla ilgili vergi inceleme raporunu süratle düzenlemek mümkündür. “Efendim, şimdi hemen bir terkin edelim de sonra bir inceleyim, duruma göre işlem yapalım.” Bütün bunlara gerek yok bence, gerek yok.

Madem konuşmaya başladım, bir iki şey daha söyleyeyim ve konuşmamı sonlandırayım Sayın Başkan.

(160/a)’nın (4)’üncü fıkrasında üçüncü satır: “Alınan teminat inceleme neticesinde doğan borçlar dâhil vergi borçlarına mahsup edilerek...” “İnceleme neticesinde doğan borçlar dâhil” derken, bir vergi inceleme raporu düzenlenmiş, tarhiyat yapılmış, tarhiyat yargıya götürülmüşse yargı süreci sonuçlanmış değil mi, bunu kastediyorsunuz? Yoksa...

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Yargıya gitmemiş.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – “Yargıya gitmemiş.” diyorsunuz. Şimdi, bakın, ben neyi amaçladığınızı fark ettiğim için soruyorum: Siz o tarh edilmiş vergilerin ödenmesini istiyorsunuz aslında burada ama “borç” dediğiniz anda “vadesi geçtiği hâlde ödenmemiş olan tahakkuk”u kastediyorsunuz.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Evet.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Ama bakın, o zaman başka bir yere gidiyor iş; amaçladığınız bu değil. Onu bence bir daha düşünün.

Onun devamında şöyle bir cümle daha var: “Yapılan incelemede mükellefin başka bir ticari, zirai veya mesleki faaliyeti bulunduğu hâlde sahte belge düzenlediği tespit olunursa...” Yani, başka ticari, zirai, mesleki faaliyeti nedeniyle sahte belge düzenlediği mi?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – İş var, gerçek faaliyeti de var efendim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Efendim?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – İş var, gerçek faaliyeti de var ama bir yandan da sahte belge düzenlediği alanlar da var.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Ama ben bunu şöyle anlıyorum: Yani, asıl olarak sahte belge düzenleme faaliyetiyle meşgul ama başka bir ticari faaliyeti de var ve o başka ticari faaliyetinde sahte belge düzenliyorsa gibi bir anlam çıkıyor. Murat edilen nedir? Bir değerlendirin, bir değerlendirin. Sanki ifadede bir zafiyet var gibi geliyor bana.

Sahte belge sadece konumuza dâhil, maddeye. Muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge girmiyor, değil mi?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Düzenleyenler.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Giriyor mu, girmiyor mu? Girmiyor, değil mi?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Düzenleyenler.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Tereddüt yok. Sayın teklif sahibine soruyorum.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Düzenleyenler için.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Yani, muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleyenler bu kapsama girmiyor?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Hayır, girmiyor. Sadece düzenleyen...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Yani, örneğin bir tarihte -incelemelerden şimdi hatırlıyorum- iç çamaşırı ihraç ediyor gözüküyor adam, 500 bin tane ihraç etmiş faturada; gerçek ihracat da var, bin tane. Bu, muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge. Bin tane gerçek iç çamaşırı ihraç etmiş; 499 bin tane de sahte, yok böyle bir şey. Bu belge sahte belge değil, muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge. Bunu kastetmiyorsunuz burada, değil mi?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Hayır.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Ama buradaki problemi de görüyorsunuz böyle “Hayır.” derken. Peki, sadece biraz düşünün diye sordum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim Sayın Hamzaçebi.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

1980’li, 1990’lı yıllarda bu naylon fatura meselesi çok yaygındı yani adına “naylon fatura” denirdi, şimdi “sahte fatura” diyorsunuz herhâlde bunlara.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ - Sahte belge.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Sahte belge” diyorsunuz.

Şimdi, belli sektörlerle, anladığım kadarıyla, elektronik belge düzenleme yükümlülüğü getirdiniz bu yüzden, bunun yaygın olduğu sektörlerle getirdiniz sanıyorum.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ - Onlara getirildi, evet.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Getirdik. Bunların hangi sektörler olduğunu öğrenebilir miyiz, bir bunu soracağım yani bunlar zorunlu olarak bunu yapacaklar, küçük-büyük meselesi yok değil mi burada? O sektörlerin zorunlu olarak elektronik belge düzenleme zorunluluğunda mı olacaklar yoksa bir ölçek var mı orada?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ - Ölçek var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ölçek var, değil mi? Belli bir ciro üzerinde bunu yapabilir.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ - 5 milyon TL üzeri.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam. Şimdi, arkadaşlar, zaten 5 milyon TL üzerine çıkan, çalışan bir firma sahte belge meselesine çok kolay yönelemez çünkü o belli bir süre düzgün iş yapar; bazıları yönelebilir ama esas mesele, 5 milyonun altında kalan, kalmış gözükene ya da... Hani, çünkü sonuç olarak naylon faturayı keseni çok iyi biliyoruz. Bir koçanın resmîsi vardır, yanında 5 koçanın sahte faturası vardır; bu belgeyle zaten doğradığı faturaları beyan etmez, bunlar “naylon fatura” olarak geçerler. Geçmişteki uygulama buydu, şu anda nasıl bilmiyorum. Şimdi, bu anlamda...

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ - O da evrimleşti efendim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evrimleştiyse öğrenelim onu da yani hangi sektörlerde oluyor, nasıl evrimleşti, nasıl yakalıyoruz? Yani bu naylon fatura meselesini minimize edebildik mi? Sizin tespitlerinize göre hangi sektörlerde, hangi oranlarda naylon fatura var? Ne kadardı yakın geçmişe kadar, ne kadara düşürebildik? Hangi oranda hâlâ naylon fatura olduğunu düşünüyorsunuz ve bu düzenlemeyle ne murat ediyorsunuz, ne kadar daha bunu minimize etme düşünceniz var? Bunlara cevap verirseniz buna göre biz tekrar...

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

Sayın Demiröz, size vereyim, siz yönlendirin arkadaşlarımızı.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – İdris Şenyurt Bey konuşacak.

BAŞKAN – Buyurun.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Şimdi, şu anda elimizde ne kadar sahte belge düzenleyicisi var, buna ilişkin bir rakam yok ama buradaki, bu düzenlemedeki temel amacımız: Sahte belge düzenleyen mükellefleri en kısa sürede yakalayıp onların düzenleme sayısının artırılmasının önüne geçilmesi. Şu andaki en büyük problemimiz... Risk Analizi Merkezimiz bir düzenleyiciyi tespit ediyor fakat bizim buna “düzenleyici” diyebilmemiz için vergi inceleme raporu gerekiyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hangi sektörler önce, bir söyler misiniz?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Tüm sektörlerde olabilir bu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır. “Elektronik belge düzenleme yükümlülüğü getirilen mükellefler.” diyorsunuz.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Şöyle: Bu sadece elektronik belge düzenlemeyi bütün sektörlerle getiriyoruz, ciro bazlı getirilmiş ama burada, risk analizinde bir tespit yaparsak bu mükellefleri de elektronik belgeye ciro aranmaksızın geçirebileceğiz bu düzenlemeyle.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani, sizin risk gördüğünüz sektörler, ne bileyim, yaygın olan, az olan sektörler yok mu?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Tüm sektörlerde olabiliyor Sayın Vekilim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Naylon sektör.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Evet.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Peki.

BAŞKAN – Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ - Naylon fatura dönemlerinde -benim yaşımda hatırlamaya müsait- gerçekten sahte fatura basılırdı, artık öyle değil. Zaten bu konuyla uğraşan arkadaşların adamları var, onların mazisi temiz. Bir şirket kurduruyor o adama, gerçek fatura bastırıyor, ilk bir ay takır takır takır üretiyor faturaları; işte, burada bizim o bir ayda kaçırdığımız şey muazzam boyutta. Gelir İdaresinden arkadaşlar görüyorlar adamın Topkapı’da fatura ürettiğini ama savcıya gitsek savcı inceleme raporu istiyor şu anki durumda, o yüzden VDK’ya sevk ediyoruz. VDK müfettiş atıyor; geliyor, gidiyor, altı ay geçiyor burada. Altı ayda altı aylık sahte fatura çıkıyor piyasaya göz göre göre, görüyoruz bu adamın elinde. Bu, onu önleyecek.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Elektronik mi, normal mi?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ - Normal, en çok da aslında boyacı badanacı. Yani, adam altı ayda milyonlarca liralık gerçek -ama gerçek olmayan- faturayı piyasaya veriyor ve bunu görüyoruz. Şu anda onu önlememiz mümkün değil kanunen. Bu, onu düzelterek bir kanun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani, yakalanma şeyinde “Elektronikte yakalarız.” diyorsunuz ama diğer türlü nasıl yakalıyorsunuz yani elektronik olmayanda nasıl yakalıyorsunuz?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Şu anda bizim risk analiz sistemimizin... Bir sayı vereyim: 50 bin mükellef “sahte belge düzenleme riski olan mükellef” olarak belirlenmiş, bunu incelemeye sevk etmişiz. İnceleme sonucunda yüzde 1 sahte belge düzenlemeyen çıkmış yani bizim Risk Analizi Merkezi bu şeyde son derece başarılı, o yüzden zaten bu sisteme, yeni bir sisteme geçiyoruz.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İlave bir ceza şeyiniz var mı? Bu konudaki ceza yeterli mi?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Hapis cezası var.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

25’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

26’ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 26-213 sayılı Kanunun 370 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 370- a) Vergi incelemesine başlanılmadan veya takdir komisyonuna sevk edilmeden önce verginin ziyaa uğradığına delalet eden emareler bulunduğu dair yetkili merciler tarafından yapılmış ön tespitler hakkında tespit tarihine kadar ihbarda bulunulmamış olması kaydıyla mükellefler izaha davet edilebilir. Kendisine izaha davet yazısı tebliğ edilen mükellefler, davet konusu tespitle sınırlı olarak, bu Kanunun 371 inci maddesinde yer alan pişmanlık hükümlerinden yararlanamaz. İzaha davet yazısının tebliğ tarihinden itibaren 30 günlük süre içerisinde izahta bulunulması durumunda, yapılan izah değerlendirilerek değerlendirme sonucunu içeren yazı mükellefe tebliğ edilir.

1.Mükelleflerce yapılan izah sonucu vergi ziyaya sebebiyet verilmediğinin idarece anlaşılması hâlinde mükellefler söz konusu tespitle ilgili olarak vergi incelemesine tabi tutulmaz veya takdir komisyonuna sevk edilmez.

2.Mükelleflerce yapılan izahın yeterli bulunmaması halinde, değerlendirme sonucunu içeren yazının tebliğ edildiği tarihten itibaren 30 gün içerisinde; hiç verilmemiş olan vergi beyannamelerinin verilmesi, eksik veya yanlış yapılan vergi beyanının tamamlanması veya düzeltilmesi ve ödeme süresi geçmiş bulunan vergilerin, ödemenin geciktiği her ay ve kesri için, 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen nispette uygulanacak gecikme zammı oranında bir zamla aynı sürede ödenmesi şartıyla vergi ziyayı cezası, ziyaa uğratan vergi üzerinden %20 oranında kesilir. Bu durum vergi incelemesi yapılmasına ve gerekirse tarhiyatın ikmaline engel teşkil etmez.

b)(a) fıkrası uyarınca yapılmış ön tespitlerin, verginin bu Kanunun 359 uncu maddesinde yer alan fiillerle ziyaa uğrattılmış olabileceğine ilişkin olması hâlinde bu kapsamdaki mükellefler izaha davet edilmez. Şu kadar ki, sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge kullanma fiilinin işlenmiş olabileceğine dair yapılan ön tespitlerde, kullanılan sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge tutarı, bir takvim yılında 100 bin Türk lirasını geçmeyen veya bu tutarı geçse bile ilgili yıldaki toplam mal ve hizmet alışlarının %5’ini aşmayan mükelleflere ön tespite ilişkin yazı tebliğ edilebilir. Mükelleflerce, haklarında yapılan tespite ilişkin yazının tebliğ edildiği tarihinden itibaren 30 gün içerisinde; hiç verilmemiş olan vergi beyannamelerinin verilmesi, eksik veya yanlış yapılan vergi beyanının tamamlanması veya düzeltilmesi ve ödeme süresi geçmiş bulunan vergilerin, ödemenin geciktiği her ay ve kesri için, 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen nispette uygulanacak gecikme zammı oranında bir zamla aynı sürede ödenmesi şartıyla vergi ziyayı cezası, ziyaa uğratan vergi üzerinden %20 oranında kesilir. Bu durum vergi incelemesi yapılmasına ve gerekirse tarhiyatın ikmaline engel teşkil etmez. Bu fıkra kapsamında kendisine ön tespite ilişkin yazı tebliğ edilen mükellefler, tespitle sınırlı olarak bu Kanunun 371 inci maddesinde yer alan pişmanlık hükümlerinden yararlanamaz. Bu fıkra da yer alan tutar, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak bu Kanun uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanır.

c)Hazine ve Maliye Bakanlığı bu madde uyarınca ön tespiti ve/veya izaha daveti yapacak ve yapılan izahı değerlendirecek mercii, yapılacak ön tespitin ve/veya izaha davetin şekli ve kapsamını, davet yapılacakları, yapılan izahın değerlendirme süresini, yapılan izahta kullanılacak bilgi ve belgeler ile uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

(Oturma Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Sayın Demiröz, buyurun.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Değerli Başkanım, bu maddeyle hem vergi denetim kurullarının yükünün azaltılması, tabii, sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleyenler veya kullananlar hariç... Herhangi bir tespitle bir mükellef nezdinde bir kullanma tespit edildi, davet ediliyor

kendisi on beş gün içerisinde ve kendisine bu hata gösteriliyor; kabul ederse, düzeltme verirse cezadan da yüzde 20 indiriyoruz. Bir yerde, yargıya gidilmesini veya incelemeyi meşgul etmemesi bakımından mükellefler lehine düzenlenmiş bir madde.

Daha fazla geniş şey isteniyorsa söylenebilir ama ön tespit yapılıyor.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Hamzaçebi, buyurunuz.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, beyan sisteminin üç temel özelliği vardır; birincisi, mükellef kazancını bir beyannameyle idareye beyan eder. İki; o vergi sisteminde o beyanı kontrol edecek otokontrol müesseseleri vardır. Üç; mükellefin beyanı idare tarafından denetlenir. Bu üç unsurun olduğu sistemler ideal sistemlerdir. Gelir Vergisi Kanunu’ndaki otokontrol müesseseleri, 4369 sayılı Kanun’la 1999 yılında kaldırıldı, tek bir otokontrol müessesesi gelmişti o zaman “Nereden buldun?” diye. “Nereden buldun?” da 2002 yılında kaldırılınca sistem korunmasız kaldı. Tek yol, mükellef beyanlarının denetlenmesiydi.

Sayın Demiröz, herhâlde, diliniz sürçtü, dediniz ki: “Vergi denetim kurullarının iş yükünü hafifletmek...” Biliyorsunuz, kurullar tarihe karıştı. O ilgili madde geldiğinde görüşlerimi ifade edeceğim, orada idarede nasıl büyük bir tahribat yaratıldığını ifade edeceğim.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Kurul diyelim o zaman, çoğul değil de.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Şimdi, bugüne kadar sürekli olarak vergi afları çıktı, varlık barışı düzenlemeleri çıktı. Vergi İnceleme ve Denetim Koordinasyon Kurulunun nasıl bir iş yükü var? Ben iş yükü olduğunu düşünmüyorum, yok böyle bir iş yükü.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Mükellef sayısı da arttı.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Eskiden sayı çok daha azdı, çok daha etkin bir denetim vardı; Maliye müfettişleri, hesap uzmanları, gelirler kontrolörleri, vergi denetmenleri. Bu arkadaşlarımızın toplam sayısı 2.000-2.500’ü geçmezdi; hepsi nitelikliydi, hepsi kariyer sahibiydi. Şimdi, bilemiyorum sayı kaçtır, 10.000 mi oldu?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – 8.500

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – 8.500 oldu ve siz Vergi İnceleme ve Denetim Koordinasyon Kurulunun iş yükünden söz ediyorsunuz. İş yükü yok, vergi aflarının çıktığı bu sistemde denetim kurullarının iş yükü olmaz. Bu da bir şekilde idarenin denetimini ortadan kaldırmayı amaçlayan bir düzenleme, sempatik gözüküyor, “Gel.” falan... Beyan dönemlerinde aflardan sonra şu yapıyor ya, hani mükellefler çağırılıyor vergi dairesine “Gel, artır beyanını, bak artırmazsan...” Bu madde onun müesseseleşmiş hâli.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Bir tespit var, tespit yapılıyor.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bakın, olmaz, bu vergi sistemine yakışan bir madde değildir, vergi sistemine yakışmaz. Vergi sisteminde beyan idare tarafından denetlenir. İdare aczini kabul ediyor “Benim artık seni denetleyecek gücüm yok, durumum yok. Gel, işte, bir beyanname ver, seninle anlaşalım, uzlaşalım.”

Her neyse, bağlıyorum. Burada bu emareler nedir? Yani Gelir İdaresinin bilgi işlem merkezinden alınan veriler sonucu mu bildiriliyor? “Banka sisteminden senin yapmış olduğun satışların toplam tutarı şu kadar ama KDV beyannamesinde sen bunun daha düşüğünü beyan etmişsin.” Böyle bir veri mi bildiriyorsunuz mükellefe yoksa “Ya, beyannamelerin o kadar sıhhatli gözüküyor. Seni uyarıyoruz.

Gel, bir açıklamada bulun.” Bu konuda bir bilgi vererseniz, açıklayıcı bilgi vererseniz, sistem nasıl işliyor; belki o zaman daha ayakları yere oturabilir bu uygulamanın. Bilgi konusunda bir eksiğim olabilir, kabul ederim.

Bir de (b) bendinin 7’nci satırında -6’ncı satırdan başlayarak ilgili kısmı okuyayım- “...mal ve hizmet alışlarının % 5’ini aşmayan mükelleflere ön tespiti ilişkin yazı tebliğ edilebilir.” Bu ön tespit izaha davet değil herhâlde? 1’inci fıkradaki izaha davet mi bu?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – İzaha davet değil, bu biraz daha farklı.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Anladım, bu izaha davet değil.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Burada bir ön tespit var, bu ön tespiti...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bu belirttiğiniz şartları taşıyan mükelleflere ön tespiti bildiriyorsun, “Tamamla beyannamelerini, düzelt beyannamelerini.” diyorsunuz.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – “Düzeltebiliyorsan düzelt, düzeltmiyorsan incelemeye gidecek.”

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Peki, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

O soruları aldınız. Şimdi, Sayın Paylan’a söz vereceğim, daha sonra Sayın Demiröz, size söz vereceğim.

Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Benim sorum, mükelleflerin yüzde kaç denetleniyor? Kaç mükellefiniz var? Kaçını bir yılda denetleyebiliyorsunuz, bunu soruyorum.

İkincisi: Bunların kaç izaha davet ediliyor yani ne kadar izaha davet ediliyor? Ne kadar bu izaha davete icabet ediyor? Yüzde kaç bu izaha davete icabet ediyor ve ne kadar izaha davet sonucunda uzlaşıyor ve bu noktada iş bir yere bağlanıyor? Çünkü biliyorum, artık şuna düştü idare: Hadi, 10 ver. Yok, yok, 8’e bağlayalım. Tamam, 9 olsun. Bu noktaya kadar...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – O kadar da değil ya.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Mükellefler hiç öyle demiyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır “Bu kadarını ödeyemem.” diyor mükellef, biliyorum.

BAŞKAN – Siz soruları alın arkadaşlar. Soruları alalım, o soruları cevaplandıralım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şöyle oluyor: Mesela, izaha davet sonucunda belli noktalarda belli konuşmalar yapılıyor, bunları bize mükellefler söylüyor sonuç olarak.

Peki, emareler diyorsunuz, bakın yani verginin ziyaa uğradığına dair delalet eden emareler olursa... Şimdi, bunları yalnızca faaliyetle ilgili gözlemliyorsunuz anladığım kadarıyla, değil mi? Yani o şirketin, o kişinin yaptığı faaliyetlerle ilgili gözlemliyorsunuz. Peki, şunu hiç yapmayı düşündünüz mü veya herhangi bir kanun buna cevaz veriyor mu, vermiyor mu diye net olarak soracağım, bütün bu kanunun ruhu olarak sormuştum. Bir mükellef 5 bin lira size gelir vergisi beyannamesi veriyor veya zarar bildiriyor, 5 bin lira ödüyor gelir vergisi beyannamesi ama her ay 100 bin lira kredi kartı harcaması yapıyor, altına 2 milyonluk araba çekiyor, o yıl 5 milyon liralık bir tane de lüks villa aldı, yılda 20 kere yurt dışına seyahate gidiyor, alışveriş yapıyor; böyle bir mükellefe bir emare olarak sayıyor musunuz?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Hayır, onu sayamaz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Söyleyeceğim, soruyorum işte ortaya çıksın diye.

“Arkadaş, gel bakalım, sen bana 5 bin lira vergi bildirmişsin ama sen her ay 100 bin lira kredi kartı harcaması yapıyorsun, servetin de şöyle arttı, bu kadar konut aldın, bu kadar araba aldın.” Bunu bir emare sayıyor musunuz, saymıyor musunuz? Net olarak soruyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Bu soruları kimler yanıtlayacak?

Buyurun.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Efendim, şimdi, birincisi: Biz risk analiz merkezindeki veriler derken aslında bizim elimizde çok somut veriler oluyor. Mesela, biz beş yıl içerisinde gayrimenkul alım satımı yaptığı zaman değer artışı kazancı... Bununla ilgili, 150 bin civarında elimizde mükellef var, Vergi Denetim Kuruluna gönderdik, inceleniyor. Veya iki işverenden ücret alıp da beyanname vermesi gerekiyorsa... Çok net bilgiler üzerinden hareket ediyoruz. Daha o aşamaya gelmedik üstat yani KDV beyanı ile giderlerin tam denk gelmiyor, çalışan sayısı ile ciron uyumlu değil... Onlar da var ama onlar biraz daha somut değil de soyut gibi. Bizim şu anda başladıklarımızda çok somut bilgilerden hareketle elimizde veri var.

İkincisi: Sizin dediğiniz konu da... Aslında yapıyoruz ama -o lüks araba almışsın, lüks konut almışsın- bizatihi ondan hareketle matrah farkı yazmıyoruz. Ama mesela biz şimdi Instagram’da satış yapanlara bakıyoruz, bazı sanatçıların beyanlarına bakıyoruz, bazı lüks eşyası olan insanların beyanlarına bakıyoruz; bu beyanlara bakarken ev almış mı yakında, lüks araba almış mı, seyahat ediyor mu... Bunları da gördüğümüzde onları incelemeye sevk ediyoruz ama onları emare sayarak matrah farkı tesis etmiyoruz. Onlardan hareketle incelemeye seçiyoruz, daha sonra banka hareketlerinden veya yapmış olduğu satışlardan, ticari ilişkilerinden hareketle matrah farkını tesis ediyoruz. Aslında bunların hepsi değerlendiriliyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, böyle bir yaşamız da yok.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bir ilave yapabilir miyim?

BAŞKAN - Buyurun Sayın Hamzaçebi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben kaç mükellef var diye de sormuştum?

BAŞKAN – Onları daha sonra bilahare sizlere arkadaşlar aktarsın. Şu anda ellerinde muhtemelen yok bunlar.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Değerli arkadaşlar, Gelir İdaresi Başkanımıza katkı olsun diye söyleyeceğim. Bundan çok önce bu incelemeler yapıldı. Örneğin, banka kredi kartı hasılatı ile KDV beyanları karşılaştırıldı, arada fark olanlar hiç böyle incelemeye vesaireye gerek olmaksızın doğrudan vergi dairesi müdürlerinin inceleme yetkisi kullanılmak suretiyle, TİB raporu da geliştirilmek suretiyle öyle binlerce mükellef hakkında tarhiyat yapılmıştı.

İki: Faiz gelirlerinin beyanı vardı o zaman. Muhtelif bankalardan bilgiler toplandı, bunlar bilgi işlem merkezinde toparlandı, yine vergi dairelerine gönderildi. Denetlem kurullarının hiç yükünü de artırmadan yapıldı.

Üç: Gelir Vergisi Kanunu'ndaki beş yıl içindeki o alım satımın birden fazla olmasından doğan, gayrimenkul satışlarından doğan kazançla ilgili olarak da yine vergi dairelerine görev verildi, yapıldı. Demek ki bundan aşağı yukarı yirmi sene önce bu işleri Gelir İdaresi başlatmıştı. Sanıyorum arada bir kesindi oldu. Sizin döneminizde yeniden başladı mı? Öyle mi oldu? Ya da belki ben takip edememiş de olabilirim.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – İzaha davetle beraber bir müessese kurarak yapalım istiyoruz.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Ama “Henüz banka şeylerine daha gelemedik.” dediniz de.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Sizin dediğiniz biraz daha teferruatlı üstat.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – İncele, basit TİB raporları bunlar arkadaşlar, bir sayfalık.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir. 27'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 27- 213 sayılı Kanunun 376 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Mükellef veya vergi sorumlusu;

1. İkmalen, resen veya idarece tarh edilen vergiyi veya vergi farkını ve vergi ziyayı, usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarının yarısını ihbarnamelerin tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde ilgili vergi dairesine başvurarak vadesinde veya 6183 sayılı Kanunda belirtilen türden teminat göstererek vadenin bitmesinden itibaren üç ay içinde ödeyeceğini bildirirse kesilen cezanın yarısı,

2. Uzlaşmanın vaki olması durumunda, üzerinde uzlaşılan vergiyi veya vergi farkını ve vergi ziyayı cezasının yüzde yetmiş beşini bu Kanunun ek 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yer alan ödeme süreleri içinde öderse üzerinde uzlaşılan cezanın yüzde yirmi beşi, indirilir.’

BAŞKAN – Sayın Demiröz, bir açıklama bekliyoruz.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Değerli Başkanım, 376'ncı maddeyle zaten herhangi bir uzlaşmaya müracaat etmeden, talep etmeden, yargıya gitmeden, dilekçeyle müracaat edip cezaların üçte 1'i veya yarısı indirilebiliyordu vergi aslı olmayan cezalarda, bilhassa usulsüzlüklerde bu. Yeni yapılan uygulamalarla birincide yüzde 50, ikincide üçte 1 indirim yapıyordu. Şimdi birinci, ikinci, üçüncü, beşinciye bakmıyoruz, hepsinde yüzde 50 indirim yapıyoruz süresinde gelip ödemeyi yaparsa. İkincisinde de yeni bir uzlaşma sonucu kendisine uzlaşılan verginin tamamı, aslı; uzlaşılan cezanın da yüzde 75'i süresi içerisinde gelip ödenirse bu 75 üzerinden bir yüzde 25 daha indirim yapıyoruz ki o da 18,75 gibi bir şeye geliyor. Demek 57,5 falanla uzlaşılabiliyor. Zamanında ödediği takdirde böyle bir indirim daha yapıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İlave bir indirim daha getiriyor.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Tabii, bir ilave indirim daha yapıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Niye böyle bir şeye gerek duydunuz?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Çoğu uzlaşmadan sonra gelmiyor, uzlaşsa bile yüksek geliyor, gelmiyor. Eğer gelip öderse bir yüzde 25 daha indirim yapıyor uzlaşılan ceza üzerinden.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

29'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 29-213 sayılı Kanunun ek I inci maddesindeki parantez içi hükümde yer alan “kesilen ceza hariç” ibaresi “kesilen ceza ve 370 inci maddenin (b) fıkrası kapsamında kendilerine ön tespiti ilişkin yazı tebliğ edilen mükelleflere mezkur maddeye göre kesilen ceza hariç” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Sayın Demiröz, buyurun lütfen.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Bu da bilmeyerek herhangi bir belge kullananlar varsa onlarla ilgili getirilen bir indirim. Burada ön tespiti ilişkin yazı tebliğ edilen mükelleflerin süresinde beyanname vermeleri durumunda kesilen yüzde 20 oranındaki vergi ziyayı cezası uzlaşma kapsamı dışında tutulmaktadır. Yani yüzde 20 cezayı da almıyoruz demektir.

BAŞKAN – İdris Bey, buyurun.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Bu yapılan düzenlemeyle Sayın Başkanım, 370'inci maddenin (b) bendinde bilmeyerek eğer çok küçük tutarlarda muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge kullanımı varsa bunlara diyorduk ki: “Gelin, beyanınızı düzeltin. Biz bu düzeltmeye bağlı olarak yüzde 20 ceza keseceğiz, incelemeye de sevk edilmeyecek.” Burada kesilecek cezada uzlaşmadan faydalanamayacak, onu belirtiyoruz bu maddede.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çok küçük bedel nedir? Rakam ne kadar?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Bu, maddede belirtiliyor zaten. Rakam bir yıl içerisinde toplam 100 bin TL'yi veya alışlarının yüzde 5'ini geçmemesi lazım. Zaten madde içinde geçiyor bu şey.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

30'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 30- 213 sayılı Kanunun ek 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 9- Bu bölüm uyarınca üzerinde uzlaşılan vergi ve cezalar hakkında 376 ncı maddenin birinci fıkrasının (2) numaralı bendi hükmü dışında indirim uygulanmaz.

Hakkında 376 ncı maddenin birinci fıkrasının (1) numaralı bendi hükümleri uygulanan vergi ve cezalar için bu bölüm hükümleri uygulanmaz. Mükellefin uzlaşma tutanağını imzalayınca kadar uzlaşma talebinden vazgeçtiğini beyanla hadiseye 376 ncı maddenin birinci fıkrasının (1) numaralı bendi hükümlerinin uygulanmasını isteme hakkı mahfuzdur.”

BAŞKAN – İdris Bey, buyurun.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Sayın Başkanım, bu aslında az önce konuştuğumuz maddeyle ilgili. Az önce ceza indirimi maddesini konuşurken dedik ki: “Uzlaşmadan sonra eğer vadesinde ödeme yaparsa cezalarda yüzde 25 indirim getiriyoruz.” Bu yeni gelen bir düzenleme, bunun ilgili maddesini de düzeltiyoruz. Daha önce “Uzlaşılan tutarlar üzerinde herhangi bir indirim yapılmaz.” deniliyordu. Bu maddeyle sadece 376'ncı maddedeki indirim yapılabilir yani ödeme aşamasında cezada yüzde 25 indirim yapılabilir şeyinin düzeltme maddesi bu aslında.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar 31 ve 32'nci maddenin birlikte müzakere edilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Maddeleri okutuyorum:

MADDE 31- 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun 63 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “emlak vergisi değerinden az olmamak üzere, beyan edilen” ibaresi “emlak vergisi değeri ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerleme sonucu belirlenmiş bir değer bulunması durumunda bu değerden az olmamak üzere, gerçek” şeklinde, dördüncü fıkrasında yer alan “emlak vergisi değerinden daha düşük bir bedel üzerinden harç ödendiğinin veya beyan edilen” ibaresi “emlak vergisi değeri veya Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerleme sonucu belirlenmiş bir değer bulunması durumunda bu değerden daha düşük bir bedel üzerinden harç ödendiğinin veya” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 32- 492 sayılı Kanuna bağlı (4) sayılı tarifenin “I-Tapu işlemleri” başlıklı bölümünün (20) numaralı fıkrasının (a) bendinin birinci paragrafında yer alan “gayrimenkulün beyan edilen devir ve iktisap bedelinden az olmamak üzere emlak vergisi değeri üzerinden” ibaresi “gayrimenkulün emlak vergisi değeri ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerleme sonucu belirlenmiş bir değer bulunması durumunda bu değerden az olmamak üzere gerçek devir ve iktisap bedeli üzerinden” şeklinde ve bendin son paragrafında yer alan “vergi değerleri” ibaresi “harca esas değerleri” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Sayın Demiröz, buyurun.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Değerli Başkanım, değerli arkadaşlar; mevcut durumda gayrimenkullerin tapuda yapılan alım satım işleminde emlak vergisi değerinden az olmamak üzere mükelleflerce beyan edilen alım satım bedeli üzerinden tapu harcı hesaplanmakta, emlak vergisi değerinden daha düşük bir bedel üzerinde harç ödendiğinin veya emlak vergisi değerinden yüksek olmakla birlikte beyan edilen alım satım bedelinin gerçek durumu yansıtmadığının tespiti durumunda eksik ödenen harç cezalı olarak alınmaktadır. Uygulamada beyan esasının geçerli olması nedeniyle tapuda gerçek durumu yansıtmayan farklı beyanlardan kaynaklanan harç kaybı söz konusu olmaktadır. Harçlar Kanunu’nun 63’üncü maddesinde yapılan değişiklikle gerçek bedel üzerinden işlem yapılmasını teminen Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerleme sonucu belirlenmiş bir değer bulunması durumunda bu değerden de işlem yapılmasına, harcı esas değere göre farklı oran belirlenmesine imkân veren kanuni düzenleme yapılmaktadır. Ayrıca 492 sayılı Harçlar Kanunu’na bağlı 4 sayılı tarifenin “Tapu İşlemleri” başlıklı bölümünün 20 numaralı fıkrasının (a) bendinde, gayrimenkullerin tapuda satış yoluyla devri işlemine ilişkin tapu harcı oranını gayrimenkullerin harca esas alım satım bedellerine göre farklılaştırmaya yönelik Cumhurbaşkanına yetki verilmektedir.

BAŞKAN – Sayın Ök, buyurunuz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bir soru sormak istiyorum Sayın Başkanım.

Şimdi, Tapu ve Kadastroda, bunun bedeli yani bütün gayrimenkuller için mi yapılacak o şehirdeki ya da yoksa böyle o gün geldi, bugün Nilgün Ök işlemi var, dur bakayım bir Nilgün Ök’ün işlemi gerçekçi değil, onu yapalım ya da Ahmet Bey’in ki bu emlak beyan değerine göre uygundur, öyle mi? Yani bunun nasıl bir standardı olacak, ben onu merak ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Emecan...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Şimdi, burada ben de bir soru soracağım maddeyle ilgili.

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce gayrimenkullerin değerinin nasıl hesaplanacağına bir belirsizlik var. Nasıl bir hesaplama yapılacak, bununla ilgili bilgi... Bir de mesela ben bir konut almaya gittim ya da Nilgün Hanım gitti tapuya. O anda bir Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenmiş bir gayrimenkul değeri yok yani ve satın alma işlemi gerçekleşti ya da o andan sonra çıkarsa da o değer üzerinden tekrar bir güncelleme mi yapılacak? Nasıl bir uygulama yapılacak?

BAŞKAN – Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünü öne alalım, bir arkadaşımız yer versin.

Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, bir de değerlendirme şirketlerinden yetkililer vardı galiba burada.

BAŞKAN – Evet, değerlendirme şirketlerinden kimler var? Dışarıya bir bakın.

Buyurun Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değerli arkadaşlar, iki gündür gelir ve servet unsurlarının kayda alınmasından bahsediyorum ve memlekette maalesef hem gelir unsurlarında kayıt dışılık var çok ciddi anlamda hem de servet unsurlarında belki bunun daha fazlası var. Servet unsurları hiçbir şekilde kayda alınmış değil ve bununla ilgili bir istatistik de yok. Yani TÜİK dahi çalışmıyor çünkü şöyle bir durum var, açıkça söyleyeyim: Gidin, evinizin değerlerine bakın arkadaşlar, evinizin değeri 300 bin lira belediyede gözüktür, fiiliyatta 3 milyon liradır, böyledir, 1/5, 1/10 fark vardır arkadaşlar. Yani gidin, tapudaki rayiçlerle belediyelerdeki rayiçlere bakın, onun karşısında sahibinden.com veya şuraya buraya bakın, oradaki rayiçleri görürsünüz. Yani bakın, hükümetlerimiz, devletimiz, Meclisimiz yıllardır bunu gördüğü hâlde... Eskiden gazete ilanlarında vardı bu satış ilanları. Derdi ki: “Arkadaş bu ev 1 milyon lira.” Tapuda giderdi, 100 bin liraya satış gösterirdi. Yıllardır buna göz yumdunuz, göz göre göre buna göz yumuyoruz, bilerek göz yumuyoruz. Emlak rayiç bedelleri... Neden? Belediyelere -açıkça söyleyeyim- yerelde vatandaşın baskısı olabiliyor, yeterince yüksek gösterilmemesiyle ilgili bu rayiçlerinin, yereldeki bu baskı sonucu düşük gösteriliyor bu rayiçler. Tapularda böyle işlem görüyor ve değer artışı vergisi konusunda da -Gelir İdaresi Başkanımız az önce buradaydı ama şimdi yok galiba- bunun sonucunda da arkadaşlar değer artış vergileri de vergilenemiyor. Böyle bir vergi çıkardık beş yıl içinde satarsa diye, aslında bu beş yıllık sınır da saçma ama... Şöyle oluyor, açıkça söyleyeyim: Geçenlerde bir arkadaşım ev almaya kalktı, 2 milyon liraydı evin değeri, satan kişi “Arkadaş, ben bunu üç yıl önce 300 bin liraya aldım, belediyede de şu anda da 450 bin lira gözüktüyor, ben bunu ancak sana 450 bine satarım, yoksa ben 2 milyona satmaya kalksam idare bana 500 bin lira vergi vuracak. Ya bu 500 bin lirayı sen bana verirsin ya da ben gösteremem.” dedi. Açıkça söyleyeyim, böyle bir şeyle karşı karşıya kaldı. Yani düşünün rayiçinde ödemek istiyor, almak istiyor alıcı, değer artışı vergisi var. “Arkadaş, nasıl olsa belediyede 450 bin lira gözüktüyor.” diyor “Ben 450 binden sana satışta gösteririm.” dedi ve o vatandaş da kötü yola sürüklendi. 450 binden satış gözüktü, 1 milyon 550 bin lira elden para verildi.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Uygulama öyle yani.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Uygulama böyle arkadaşlar. Sebebi şu çünkü: Biz servet unsurlarını kayıt altına almak için bir reform yapmadık. Şimdi, bakın burada ne var? Değerli konut vergisi var, birazdan görüreceğiz. Ne var? Emlak vergisiyle ilgili, efendim, yok satış olursa değerlendirme şirketine bilmem ne yaptırır falan var. Ya, bunlar reformu mu arkadaşlar? Ya, Nilgün Hanım eğer evini satarsa gidecek değerlendirme olacak, satmazsa elli yıl boyunca o ev düşük rayiçten gözükmeye devam edecek.

BAŞKAN – Aşamalı olarak hepsini yapacaklar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 2 milyonluk dairesine emlak vergisini elli yıl boyunca binde 2 oranında ödeyecek. Şöyle bir adaletsizlik daha var emlak vergisinde, dün anlattım ya: 2 bin tane tapusu olan ile 1 tane tapusu olanı aynı oranda vergiliyoruz, binde 2 olarak vergiliyoruz; büyük bir adaletsizlik. Yapmamız gereken, bütün bu servet unsurlarını kayda almak için bir reform yapmak arkadaşlar. Bütün servet unsurları kayda girsın. Bununla ilgili de açıkça söyleyeyim, bu geçiş dönemiyle ilgili tedbirleri düşünmemiz lazım, bir yanda da... Yani bu tek evi olan vatandaşa diyelim ki evi bir anda değerlendirildi diye ona çullanmak değil. Burada koruma yasaları da var, Batı'daki uygulamalarda. Bir vatandaşın bir evi varsa o ev değerlendirildi diye o vatandaşın üzerine gidilmez. Bir emekli olabilir, oraya rant gelmiştir, evi değerlendirilmiştir ama idare onu korumaya alır. Ama bir kişinin bin tane tapusu varsa onu korumaya ihtiyaç yoktur, artan oranlı olarak vergi alınır.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Emeklilerin bir evi varsa emlak vergisi alınmıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Emekli olarak demiyorum. Yani bu herhangi bir vatandaşımız için de olabilir.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Tek evi varsa emlak vergisi ödemiyo.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Olabilir, bunların hepsi tartışılabilir. Bence tek ev de değil burada sınır. Tabii ki bir değer orantısına bakılabilir. Yani diyelim ki 500 bin liraya kadar değerinde bir evi olan vatandaşımızın başka bir servet unsuru yoksa hani lüks arabası, şusu busu yoksa düşük vergi alınır ya da hiç vergi alınmayabilir. Ama bin tane tapusu olan kişi de artan oranlı olarak vergilendirilmeli. Bununla ilgili de ben açıkça söyleyeyim, merak ediyorum, Tapu Genel Müdürlüğümüzden...

BAŞKAN – Dinleyeceğiz şimdi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değerleme şirketleri gerçi burada yok. Bununla ilgili “Nasıl bir reform yaparız?”ı tartışalım arkadaşlar. Nasıl bir reform yapabiliriz? Bununla ilgili yol haritamızda neler olur?

Başkan, yarına bırakmadı.

BAŞKAN – Genel Kurul da çalışıyor arkadaşlar, aşağıda çalışıyorlar, Genel Kurul da çalışıyor.

Teşekkür ederim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ama 10.30’da başladık.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Genel Kurul ikide başladı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, çok önemli bir konu bu, gerçekten çok önemli bir konu, isterseniz keserim, buraya kadar şey yapıyorum. Bununla ilgili bir reform çalışmasına ihtiyacımız var arkadaşlar. Gerçekten Maliye idaremiz, hükümet, Meclis el birliğiyle -servete duyarlı vergilendirmelerle bakın, sabit oranlı asla bu adaletsizliği gidermez- servete duyarlı vergilenme ile artan oranlı vergilenmenin yolunu bulmalı ve bütün servet unsurları değerinde kayda alınmalı. Ben Maliye idaremizin şu akılda olduğunu düşünüyorum: Bakıyorlar çünkü internete, gerçekten biliyorum. Ya, arkadaş, tapuda 300 bin liraya satış olmuş, emlak sitesinde 3 milyon lira değer. Ya, bunu gerçekten yakalayabilecek duruma... Ama vatandaş da şunu söylüyor: “Arkadaş, belediye rayici 350 bin lira, öyle gösteriyorum.” Niye düzeltmiyoruz bunu? Niye bununla ilgili bir reform yapmıyoruz? Gerçekten Tapu idaremize de, bize de, hepimize burada görev düşüyor.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Hamzaçebi, buyurun lütfen.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bu teklif 3 yeni vergi getiriyor demiştim, bir daha tekrar ediyorum: Dijital hizmet vergisi, konaklama vergisi, değerli konut vergisi. Öte yandan, oran artışına giden düzenlemeler var veya oran artışına gitmemekle birlikte vergi kanunlarında matraha yönelik birtakım düzenlemeler yapmak suretiyle vergi hasılatında artışa yol açacak düzenlemeler var. Bunların birincisi; banka ve sigorta muameleleri vergisiydi, ikincisi, Gelir Vergisi Kanunu'na ilişkin düzenlemelerdi, üçüncüsü tapu harçlarıyla ilgili bu görüştüğümüz 2 maddedir. “Turpun büyüğü heybede.” lafı tam buraya uygundu, o turpun büyüğü bu 2 maddede saklı. Çok masum düzenlemeler değil, böyle “Herkes gayrimenkulünü gerçek değeriyle beyan etsin.” gibi kulağa hoş gelen, gerçekte ortalama bir vatandaş perişan edecek düzenlemelerdir bunlar, çok masum düzenlemeler değil.

Şimdi, arkadaşlar, bir kere harç nedir? Harç, devletin sunduğu bir hizmetten doğrudan yararlanan kişilerin o hizmet karşılığında devlete ödediği bedelin adıdır; vergiden farkı budur, o hizmetten doğrudan yararlanıyor. Tapu harcında devletin sunduğu hizmet nedir? Tapu bir güven kurumudur, tapu kaydını devlet tutuyor dolayısıyla burada kayıtlı taşınmazlarla ilgili bir alım satım olması hâlinde bu güven kurumunun ayakta kalmasını teminen bir bedel ödenmesi gerekiyor. Bu bedelin artan oranlarla, çok yüksek oranlarla tarif edilmesi harcın mantığına aykırıdır bir kere. Evet, devletin gelir ihtiyacı vardır, öte taraftan da devlet de bir gelir alacaktır. Bu, ölçülü olacaktır arkadaşlar, makul olacaktır. Anayasa'mızda ölçülülük ilkesi denen bir şey vardır, bu mutlaka ceza hukukuyla ilgili bir düzenleme değildir, bunun vergi hukukundaki karşılığı vergi adaletidir. Anayasa madde 73: “Herkes mali gücüne göre vergi ödemekle yükümlüdür.”

Şimdi, neden vatandaşlar tapuda gayrimenkulün değerini düşük gösteriyor? Alım satımda yüksek gösterirse çok harç ödeyecek. Çok harç da ortalama vatandaşın belini bükecek arkadaşlar. Satan ayrı, satan gelir veya kurumlar vergisi mükellefidir, müteahhittir, inşaat şirkettir; onu kastetmiyorum ben ama alacak olan kişi vatandaş, ücretli, esnaf her neyse, alın teriyle hayatını kazanan bir insan. İki tarafın menfaatini birleştirdiğiniz anda, düşük göstermekten hem alıcı hem satıcı tarafı yararlandığı anda herkes bunu düşük göstermekten yanadır.

3 Nisan 2002 tarihli ve 4751 sayılı Kanun'la Harçlar Kanunu'nun 63'üncü maddesinde ve ekli 4 sayılı tarifiede değişiklikler yapıldı, çok önemli değişikliklerdir. O zamanki Hükûmetin yapmış olduğu bu değişikliği AK PARTİ iktidarı 2008 yılında, yanlış hatırlamıyorsam, 2007 veya 2008'dir, maalesef tersine çevirdi. Neydi 2002 yılında yapılan değişiklik? Tapu harcının matrahı vergi değerinden az olmamak üzere tapuda beyan edilen değerdir. Dolayısıyla satıcı yönünden yine gelir ve kurumlar vergisi açısından gerçek satış bedeli esastır, alıcı yönünden alıcıyı rahatlatan bir düzenlemeydi; “Kaçtan alırsan al, sen emlak vergi değerinden az olmamak üzere bir değer beyan ettiğin takdirde senin için bir sorun yok.” Makulü budur. Allah rahmet etsin, Sayın Kemal Unakıtan burada oturuyordu, bunu tersine çevirdi. 63'üncü maddeye ve ekli 4 sayılı tarife 2 tane hüküm ilave etti. “Efendim, çok kaçak var, herkes düşük beyan ediyor.” Yani bu kaçak bakışa göre değişir, neye göre kaçak? Vergi oranını yüksek koyarsan adam düşük beyan eder, vergi oranını indir, adam gerçek değerini beyan etsin, ne mahzur var bunda? “Çok kaçak var.” Stoktan vergi alıyorsunuz. Stok nedir? Gayrimenkul. “Kolay yakalarım bunu.” Tapuya da bir görev vereceksiniz o değerlendirme şirketleriyle o değeri tespit ettirecek. Devlet aciz çünkü devlet artık işi piyasalaştırıyor ya, her şeyi piyasalaştırıyorsunuz ya, vergiye esas matrahın takdirini de değerlendirme şirketlerine yaptırıyorsunuz yani bu, üzüntü verici bir durumdur. Vergi Usul Kanunu'nun oturmuş bir takdir müessesesi vardır, Emlak Vergisi Kanunu'nda yine takdir komisyonları vardır, bunlar oturmuştur. O takdir komisyonu kararlarının büyükşehirlerde büyükşehir belediyesi nezdinde kurulmuş olan bir komisyonda incelenmesi, kontrol edilmesi hususu vardır. Ona göre belirlenen değerlerin, revize edilen değerlerin yargı yolu açık olmak üzere tekrar denetimi söz konusudur. “Burada değeri yüksek belirleyelim aman...” Nedir burada? Efendim, İstanbul'da, Kadıköy'de kaç liraya satılıyor daire? 1,5

milyon liraya. Kim burada oturan? Oturan ücretli, ücretli arkadaşlar, yüksek ücretli falan değil bunlar. Emekliyi saymıyorum, emeklinin zaten emlak vergisi muafiyeti var tek bir Emekli Sandığından gelir elde ediyorsa.

Arkadaşlar, bu 1,5 milyon liralık daire birçok insan için Türkiye’de bir servettir tabii ki, elbette bir servettir, 1 milyon liralık bir daire elbette servettik. Bakın, o insanın 6 bin lira, 7 bin liralık bir ücret gelirinden başka bir ücret geliri yok. Bunun satıldığını düşünün, satıp başka bir yere geçecek, var böyle insanlar, orası biraz değer kazanmış. “Gideyim, Maltepe’de arka taraflardan bir ev alayım, üstünü de bankaya koyayım, geçineyim.” diyor. Hayır, sen bana değer takdiri yapacağım, o değere göre binde 2 vergi ödeyeceksin. Bunun devamında korkarım ki bunu, bu uygulamayı emlak vergisine de getireceksiniz. Size bir şey söyleyeyim: Bakın, 57’nci Hükûmet, koalisyon hükûmeti ranttan vergi aldı, faiz vergisi getirdi, devlet tahvili ve hazine bonusu faizlerinden... O zamanki toplam bütçe geliri hedefi 24 milyar TL’ydi, tam 1,6 milyar TL faiz geliri aldı ranttan da vergi almasına rağmen. O Hükûmeti oluşturan partiler baraj altında kaldı, baraj altına doğru gidiyorsunuz. Bakın, ortalama vatandaşta gidiyorsunuz, orta sınıfa gidiyorsunuz. Orta sınıfın ödemeyeceği vergileri onun sırtına yüklüyorsunuz. Ben sizi uyarıyorum, “Böyle gayrimenkulün değeri şu, Tapuda düşük beyan ediliyor, yüklenelim buna, alalım.” Arkadaşlar, olay öyle değil, hepiniz biliyorsunuz bunu, kendi siyasi hayatınızdan, komşularınızdan bunu hepiniz bilirsiniz, bunun bir makulü vardır. Kâğıt başında, masa başında hazırlanan bu teklifler vatandaştan döner. Çıksın, bir süre sonra buralara bunu düzeltmeye geleceksiniz. “Akif Hamzaçebi de bunu söylemişti.” dersiniz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Güneş, sizin talebiniz var mı? Yok herhâlde.

Sayın Emecan...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben birkaç rakam paylaşmak istiyorum, aslında içinde bulunduğumuz durumu biraz göstermesi açısından. Şimdi, krediler 18 Ekim 2018-2019 arası değişim rakamlarıyla ilgili. Tüketici kredilerinde, konut kredilerinde sektör büyüme hızı eksi yüzde 2,5 olarak hesaplanmış, taşıt kredilerinde eksi yüzde 5,9; ihtiyaç kredisinde yüzde 12,8 olarak hesaplanmış, bireysel kredi kartlarında yüzde 12,6; ticari krediler yüzde 5,6. Şimdi, buradan bile aslında içinde bulunduğumuz durum, vatandaşın içinde bulunduğu durum, ülkenin içinde bulunduğu durum ortaya çıkıyor.

Şimdi, siz hangi vatandaşın sırtına bu yükleri yükleyeceksiniz? Kimden alacaksınız? Alım satımın aslında bir anlamda durmasını sağlayacaktır bu madde. Böyle bir ekleme yapmak istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, öncelikle burada, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü tarafından bir fiyat belirlemesi yapılacak ve satışlarda da bu rakam üzerinden satış bedeli tespit edilecek şeklinde yeni bir düzenleme gelmekte. Bu pratik olarak gündelik hayatımızda, özellikle gayrimenkul alım satımlarında alıcı ve satıcılar yönünden ciddi bir yük hâline gelmekte çünkü piyasada uygulanagelen “emlak beyan değeri” denilen bir rakam var. Şu an bu emlak beyan değeri üzerinden gayrimenkul satışları yapılmakta ancak banka kredisi vesaire türü işlemlerde ise daha reel rakamlar üzerinden satış işlemleri yapılabilmekte. Ancak vatandaşın zaten içinde bulunduğu ekonomik sıkıntılar

da göz önüne alındığında, bir de alım satımı daha yüksek rakamlarda yapar hâle gelmek gerçekten ciddi bir külfet teşkil edecektir. Bu da hukuki ihtilafların artmasına yol açacak ve zaman içerisinde belki de tapudan satışlarda bile azalmalara yol açacak durumlar doğurabilir. Bunun yanında bu rakamlar ne kadar gerçekleri gösterecektir, ne kadar gerçek rakamlar olacaktır? Buna da bir bakmak gerekiyor.

Şimdi, bugüne kadar emlak beyan değerleri üzerinden yani belediyelerin tespit etmiş olduğu emlak beyan değerleri üzerinden satışlar yapıldı. Yani alıcıyla satıcı eğer daha yüksek bir rakam gösterme mecburiyetinde olmadıysa belediyeye gidip emlak beyan değerini aldı, Tapuya bu bedeli gösterdi ve bu bedel üzerinden satış yapıldı. Şimdi, tersinden işleme bakalım. Bugüne kadar emlak beyan değeri üzerinden belediyelere emlak vergisi veren vatandaşımızdan bir müddet sonra yeni bedeller üzerinden belediyeler emlak bedeli almaya başlayacak. Yani sadece iş satışta kalmayacak, bir müddet sonrasında da, daha doğrusu, yeni tespit edilen rakamlara göre... Ki ortada iki tane rakam olmuş olacak. Biri, mevcut düzenlemeye göre tespit edilen rakam, biri de emlak beyan değerine göre tespit edilen rakam. Şimdi, siz satışta yeni esasa göre belirlenen rakamı dikkate alacaksınız. Peki, belediye emlak beyan değerini alırken hangi esasa göre alacak? Yani uygulamada 2 tane farklı rakam çıkma ihtimali var. Bir müddet sonrasında da belediyelerde de bu yeni rakam üzerinden işlem yapılma ihtimali başlayacak ve böylelikle vatandaşımızın üzerine daha fazla yük binecek ve düzenli ödenen emlak vergisi de çok daha afaki bedeller üzerinden ödenmeye başlanacaktır. Birinci konu bu.

İkinci konu, buradaki emlak bedeli tespitinde belediyelerin alacağı harçların bundan sonra vatandaşın üstüne getireceği yük, bakın, siyaseten de size bir külfet olarak gelecektir. Bu durumda siyasi sorumluluk da tamamen size ait olacaktır diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünü bir dinleyelim. Burada şunu soracağım: Nedir sizin yol haritanız, neyi yapmak istiyorsunuz, hangi aşamalardan geçerek bunu gerçekleştireceksiniz, öncelikleriniz nedir? Bu sorulan sorular çerçevesinde lütfen bunları cevaplandırın.

Buyurun.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ÖMER SİNAN BAYÇELEBİ – Sayın Başkanım, değerli hazırun; biz bu sürece yeni başlamadık, 2013 yılında Mamak ve Fatih ilçelerinde konut ve iş yerlerinde değerlendirme pilot çalışması yaptık. Bunun akabinde Ankara Üniversitesi taşınmaz geliştirmeye yaptığımız protokol çerçevesinde personellerimizin yüksek lisans eğitimlerini almalarını sağladık. Son olarak 2019 yılı başında 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle kurumumuza 480, 483 ve 484'üncü maddelerle taşınmaz değerlendirmeyle ilgili yetkiler verildi. Bunun akabinde bilişim altyapısı ve ikincil mevzuat altyapıları hazırlandı ve süreç genel olarak bu şekilde devam etmekte. Bu Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle bize esasen verilen yetki toplu değerlendirme. Bununla birlikte toplu değerlemenin altlığını oluşturmak üzere tekil değerlendirme yapma ve yaptırabilme yetkisi de aldık.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Toplu değerlendirme yetkiniz var mı?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ÖMER SİNAN BAYÇELEBİ – Tabii ki. Nihai amacımız zaten toplu değer haritalarının oluşturulması. Bunun için bir vizyon belirledik, üç yıllık bir planımız var. Bu süreçte tekil değerlendirme yaptırılmamışsa -hiçbir zaman yapılmayacak anlamında değil- toplu değerlendirme haritalarının oluşturulması için kendimize bir plan belirledik.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Üç yıl mı?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ÖMER SİNAN BAYÇELEBİ – Evet, bütün Türkiye için üç yıllık bir yol haritamız var. Tekil değerlemeyle ilgili olarak da Sermaye Piyasası Kurulunca sertifikalandırılmış gayrimenkul değerleme uzmanlarının oluşturduğu Türkiye Değerleme Uzmanları Birliğiyle iş birliği protokolü imzaladık, paydaş kuruluş olarak orayı belirledik, tekil değerleme çalışmalarında kullanılmak üzere. Uluslararası iyi uygulama örneklerinin hepsini tespit ettik, gerektiğinde yurt dışında da gerekli çalışmaları yaptık. Bu sürecin akabinde... Şöyle ki Türkiye Değerleme Uzmanları Birliğiyle birlikte Türkiye Değerleme Uzmanları Birliğinin aynı zamanda bir Bilgi İletişim Anonim Şirketi var, o da bizim paydaşımız. Tekil değerleme yapılması onlar üzerinden yaptırılmaya devam edilecek. Akabinde toplu değerleme çalışmaları da yapıyoruz. Şu an için konu olan değerli konut vergisiyle ilgili olarak toplu değerleme çalışması da yaptırıyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Belediyelere işletiyor musunuz bunu aynı şekilde? Toplu değerleme yaptınız, ne oluyor sonra?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ÖMER SİNAN BAYÇELEBİ – Henüz mevcut mevzuat da daha çıkmadı, biz şu an için altlıklarını oluşturuyoruz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Siz hazırlığınızı yapsaydınız, bitirseydiniz, sonra kanunu getirseydiniz. Şimdi ben satışı yaptım, siz değerleme yaptınız, iki üç sene sonra bana geri dönüp harç mı alacaksınız benden?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ÖMER SİNAN BAYÇELEBİ – Yok efendim, o, o nitelikte bir uygulama değil. Kanunun yürürlük maddeleri 1/1/2020.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Tamam, seneye yaptık satışımızı, siz değerlemeye iki sene sonra geldiniz, bizim değerlemeyi iki sene sonra yaptınız, o zaman...

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ÖMER SİNAN BAYÇELEBİ – Hayır, o toplu değerlemeyle ilgili, biz tekil değerleme de yaptıracağız. Buradaki, Harçlar Kanunu'ndaki düzenleme tekil değerleme. Tekil değerlemeyi satış öncesinde talep edeceğiz.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bütün satışlarda değerlemeyi yapacak mısınız?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Her satışı mı değerleyeceksiniz?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ÖMER SİNAN BAYÇELEBİ – Bununla ilgili ikincil mevzuat çalışmalarını yaptık, kademeli bir süreç planlıyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne demek o?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Yani amaç bütün satışlarda değerlemeyi yapmak değil mi?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ÖMER SİNAN BAYÇELEBİ – Gerçek anlamda toplu değer haritalarının oluşturulabilmesi için tekil değerlemeleri de yapacağız.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Yani bütün vatandaşlar okka altına gidecek.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Hayır, hayır.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ÖMER SİNAN BAYÇELEBİ – Şunu söyleyebilirim: Harç kısmı...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Arkadaşlar, bakın, bir örnek vereyim, siz cevaplayın.

BAŞKAN – Akif Bey, bir saniye.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bir soru sorabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Şöyle bir örnekten gidersek açıklamayı daha iyi yapabilirsiniz: Değerli konut vergisinden hareketle diyelim bir toplu değerlendirme haritası yaptınız. Levent'te evler değerli, bir harita yaptınız; Levent'te kaç bin ev var, 10 bin ev, o belirlediğiniz haritadaki bölgede. 10 bin evin 4 bininin değeri 5 milyon TL'nin üzerinde çıktı, 6 bininin değeri 5 milyon TL'nin altında çıktı, artık bir değer tespit edilmiş durumda. O kalan 6 bin konut herhangi bir şekilde satılacak olursa bu belirlediğiniz değerden az olmayacak onun harç matrahı, öyle değil mi? Bakın, değerli konut vergisi mükellefi değil ama harç matrahında tapunun belirlediği değer o haritanın hemen bitiminde, aradaki yolun öbür tarafındaki ev aşağı yukarı onunla aynı değerde olduğu hâlde, o 6 bin evin değeriyle, o normal emlak vergi değerinden az olmamak üzere vatandaşın beyan ettiği değerden harç ödeyecek.

Arkadaşlar, tehlikeli bir yola giriyorsunuz. Bu, ileride bütün emlak... Daha sonra belediyeler de ortada bir değer olmuş olduğu için, emlak vergisi matrahlarını belirlerken, arsa metrekaresi değerlerini belirlerken doğal olarak bu değeri esas almak durumunda kalacak. Bakın bu bir çığ gibi, bir kar topu gibi yuvarlanacak, sonra siz altında kalacaksınız bu kar topunun, bu çığın.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ÖMER SİNAN BAYÇELEBİ – Sayın Vekilim, toplu değerlendirme yapılmamış yerde tekil değerlendirme talep edilecek, ikisinin ayrı bir durumu olacak.

BAŞKAN – Şimdi arkadaşlar, toplu değerlendirme ile tekil değerlendirme nedir, onu soruyor arkadaşlarımız, onu bir açıklayalım.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ÖMER SİNAN BAYÇELEBİ – Toplu değerlendirme aslında uluslararası bir kriter. Toplu değerlendirme, değer haritalarının oluşturulması.

BAŞKAN – Ne demek kardeşim değer haritalarının oluşturulması ya, nedir?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ÖMER SİNAN BAYÇELEBİ – Toplu değerlendirme dediğimiz şey ihale usulüyle yapılacak, ihale usulüyle yapıldığında değer haritaları oluşacak, değer haritalarında da her taşınmazın...

BAŞKAN – Nedir, değer haritası nedir kardeşim?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ÖMER SİNAN BAYÇELEBİ – Değer haritası, her bir taşınmazın değerini belirleyecek bir harita oluşturulması, aslında bildiğimiz...

BAŞKAN – Toplu dediğiniz ne kardeşim?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yani gelinen noktada beyan meyan artık yani vatandaşın beyanı...

BAŞKAN – Ya sevgili kardeşim, sen yanında çalışan uzmana anlatır gibi anlatıyorsun ya. Arkadaşlarımız diyor ki: “Toplu değer haritası nedir?” “Toplu değerlendirme nedir?” diyor, onu bir anlat kardeşim önce sen.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ÖMER SİNAN BAYÇELEBİ – Efendim, toplu değer için belirlenen bir alan var, bu alanın değeri...

BAŞKAN – Örnek ver kardeşim, bir semt örneği ver.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ÖMER SİNAN BAYÇELEBİ – Mesela Cebeci'nin tamamının değer haritası belirlenecek, her taşınmazın değerinin belirleneceği şey toplu değerlendirme.

BAŞKAN – Her bir binanın, dairenin değerini belirliyorsunuz, buna toplu değerlendirme diyorsunuz öyle mi?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ÖMER SİNAN BAYÇELEBİ – Evet, alan bazında yapılmış olan değerlemeye toplu değerlendirme diyoruz. Sadece bir daire bazında, bağımsız bölüm bazında yaptığımızda da tekil değerlendirme diyoruz. Tekil değerlendirme ile ikisi birbiriyle bağdaşıyor. Toplu değerlemenin altlığını oluşturacak bizim için tekil değerlemeler. Nihai hedef toplu değerlemenin tüm Türkiye’de tamamlanması, bunun için de üç yıllık bir planımız var Sayın Başkanım. Alan bazında yapılan toplu değerlendirme, bağımsız bölüm bazında yapılan ise tekil değerlendirme.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Verileri ne yapacaksınız?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Toplu değerlemede o mahallenin beyanda bulunan...

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ÖMER SİNAN BAYÇELEBİ – Tabii ki, o mahalledeki her bir daire yapılarak bütün hepsinin, her bir taşınmazın değerini belirleyeceğiz.

BAŞKAN – Nasıl yapacaksınız bunu? Siz kendiniz mi yapacaksınız, dışarıya mı yaptıracaksınız?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İhale yapacak.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ÖMER SİNAN BAYÇELEBİ – Efendim, hem kendimiz yapacağız hem özel sektöre yaptıracağız yani değerlendirme şirketlerine yaptıracağız, sermaye piyasasına bağlı olanlara. Bunun uluslararası kriteri de zaten böyle efendim. Kendimiz bu konuda altyapı çalışmasını yaptık, parametrelerimizi belirledik, bu parametreler kapsamında değerlendirme işlerini yapacağız.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Kaç çalışan var Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünde?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ÖMER SİNAN BAYÇELEBİ – 19 bin küsur çalışanımız var.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – 19 bin çalışanla Türkiye’deki 21 milyon bağımsız bölümü değerlendireceksiniz.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ÖMER SİNAN BAYÇELEBİ – Efendim, günlük bazda dijital dönüşümü en iyi gerçekleştiren kurumlardan biriyiz. Günlük bazda işlem yapıyoruz, düz satış işlemlerini.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Biz araziden geliyoruz yani biliyoruz. Teşekkür ediyoruz da bence şu var: Biraz fazla acele ediyorsunuz. Yani bu değerlemeyi yapın, yaptıktan sonra gelin, kanunu çıkaralım. Ben, şimdi, diyelim ki gayrimenkul satışı yapacağım, siz değerlendirme yaptınız bir bölgede, Manisa’da yaptınız –örnek veriyorum- bir bölgesinde yaptınız Manisa’nın, bir mahallesinde yaptınız. O vatandaşlar bu yeni değerlendirme üzerinden mi alım satım yapacaklar. Yapmadığınız öbür mahallede istedikleri hakları mı olacak?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ÖMER SİNAN BAYÇELEBİ – Hayır, tekil değerlendirme talep edeceğiz, tekil değerlendirme, tekil değerlendirme yapılacaktır.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Her kişi için mi?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ÖMER SİNAN BAYÇELEBİ – Tabii ki.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ben satışa gittiğim zaman tekil değerlendirme...

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ÖMER SİNAN BAYÇELEBİ – Tekil değerlendirme ama bu tekil değerlendirme...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Parayı kim ödeyecek, tekil değerlendirme bedelini kim ödeyecek?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ÖMER SİNAN BAYÇELEBİ – Tekil değerlemenin parametreleri, bizim bildiğimiz anlamda taşınmaz değerlemenin parametrelerinden biraz daha farklı Sayın Vekilim. Bu kapsamda, bizim isterlerimize bağlı olarak tekil değerlendirme yaptıracağız.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Biz itiraz edebilecek miyiz sizlerin değerlemesine?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ÖMER SİNAN BAYÇELEBİ – Tabii ki itiraz edeceksiniz. Toplu değerlemeye de tekil değerlemeye de itiraz etme usulü var ikincil mevzuat çalışmalarında. Toplu değerlemeye on beş gün içerisinde, sonrasında tekil değerlendirme yapılarak tekrar tebligatlar yapılacaktır. Burada tebligat zaten var efendim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Diyelim ki tekil değerlendirme, toplu değerlendirme yaptınız, emlak değerlerini belediye geriye dönük bir sene sonra, 2022 yılında benden fark...

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ÖMER SİNAN BAYÇELEBİ – Alamaz geriye dönük.

BAŞKAN – Şimdi peki şunu sorayım: Diyelim ki bir değer biçtiniz, dediniz ki “1 milyon lira.” Ekonomik koşullar çok kötüye gitti, 500 bin liraya düştü, 600 bin liraya düştü bina.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – İmkânı yok, geriye dönemeyiz artık.

BAŞKAN – Peki, evi satacak, hangi bedel üzerinden harç ödeyecek?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ÖMER SİNAN BAYÇELEBİ – Harca tabi gerçek değeri üzerinden.

BAŞKAN – 1 milyon mu olacak? Sizin sürekli güncelleme imkânınız da yok.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ÖMER SİNAN BAYÇELEBİ – Yani değerlendirme raporlarını her zaman isteyebilir vatandaş.

BAŞKAN – Ücretini ödeyip isteyecek.

CAVİT ARI (Antalya) – Kaç günde çıkacak değerlendirme talebi, kaç günde cevap alabilecek?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ÖMER SİNAN BAYÇELEBİ – Türkiye Değerleme Uzmanları Birliğiyle yapılan çalışmada çok kısa süre içerisinde, mevcutta zaten bankalarla yaptıkları çalışmalarda iki gün içerisinde veriyorlar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değerleme uzmanları yeterli mi?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ÖMER SİNAN BAYÇELEBİ – Yeterliler.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Mesela alım satım yaptık, bir tane bina aldım, tekil değerlendirme yaptık, 1 milyon değer biçtiniz, emlak vergimi de bundan sonra bunun üzerinden vereceğim değil mi ben, 2020’den sonra?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ÖMER SİNAN BAYÇELEBİ – Yok, emlak bu kapsamda değil, bu sadece taşınmaz alım-satım süreçleri.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yani tapu dairesinden satarsan emlak değerini şey yapmayacak mıyız burada?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ÖMER SİNAN BAYÇELEBİ – Onunla alakası yok efendim.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – O emlak bildirimi, sadece bildirim veriyorsun “Ben şurayı aldım.” diye, dört yıl içerisinde aynı bildirim...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bildirim yani...

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ÖMER SİNAN BAYÇELEBİ
– Beyanname değil o, bildirim, emlak bildirimi o.

Emlak vergisiyle ilgili bir düzenleme değil bu.

BAŞKAN – Arkadaşlar, teker teker konuşun ya; bir saniye ya, bir saniye.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ben sorumu tekrar sorayım madem, şöyle soruyorum: Müteahhitten bir bina aldım ben, tekil değerlendirme yaptınız, ilk defa da beyanname vereceğim, bina beyannamesi vermeyecek miyim ben? Neyin üzerinden vereceğim o bina beyannamesini ben?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Müteahhitten aldığım değil, o ticari...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bir dakika arkadaşlar. Müteahhit bana satıyor, ben vatandaşım, ikamet edeceğim evimde ya, Manisa’da müteahhitten daire aldım ben, bina beyannamesi vermeyecek miyim kendi üzerime?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ÖMER SİNAN BAYÇELEBİ
– Emlak beyanı vereceksiniz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hangi değer üzerinden vereceğim?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ÖMER SİNAN BAYÇELEBİ
– Efendim, bizim yaptığımız uygulama tapu alım satım işlemlerinde kullanılan harca tabi değer, sizin yapacağınız iş ise emlak beyan değerini emlak beyan değeri üzerinden vereceksiniz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Emlak beyan değeri hangisi olacak o zaman?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ÖMER SİNAN BAYÇELEBİ
– Belediyenin yaptığı olacak.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ya böyle bir şey olur mu?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ÖMER SİNAN BAYÇELEBİ
– O ayrı bir mevzu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Rayiç bedelinden düşük olmaz ki belediyeler.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Parayı eksik kestiği zaman...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, bakın, ben mali müşavirim.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Tamam.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Eksik kesmeyi de iyi biliyorum, fazla kesmeyi de iyi biliyorum.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Ya, şimdi...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Yani, bakın, eksik kesme de var, bunları ben sormuyorum.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Hayır “Eksik kesme” diye bir şey yok.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bakın, şunu söylüyorum: Yani hepsini biliyoruz, piyasadan geldik, biliyoruz.

Şimdi, ben size şunu soruyorum: Yan binadaki arkadaş 100 bin lira üzerinden kendi emlak beyannamesi vermeye devam ederken ben 1 milyona daire aldığım için müteahhitten -tekil değer tespit ettiniz siz- ne olacak? Arada uçurum fark olacak. Siz bunu eşitleyene kadar kaç sene geçmesi lazım? Yani bence...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Müteahhitlerde tekil beyanname yok. Yeni binalarda değerlendirme yok ya.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Güneş, buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Tabii, burada esas problem Türkiye’de resmî yaşam ile gerçek yaşamın örtüşmemesinden kaynaklanıyor. Tabii, bu bugün doğmuş bir problem değil, yılların içinde olan bir problem. Tabii, bizim bunu gidermemiz için eğer şimdi yeniden değerlendirme yapmak yani gerçek yaşamdaki değerlere göre değerlendirme yapmak çok kolay bir iş ama bundan sonra aynı vergi oranlarıyla biz devam edersek vatandaş burada çok zorlanacaktır; birincisi bu. Eğer biz bunu gerçek değerlendirmeye alacaksak vergi oranlarını da düşürmemiz lazım insanlar alışınca kadar. Belki yurt dışında bu vergi oranları -diyelim ki- alım satımda binde 6, belki yurt dışında daha da yüksek olabilir ama bizim vatandaşımız buna alışık değil. Diyelim ki 200 liraya aldığı evi 1 milyon liraya alıp sattığı zaman çok fazla vergi verecek. Dolayısıyla da bu biraz vatandaşta isyana neden olacak. Eğer biz vergi oranlarını da düşürüp de gerçek değerlerinde değerlendirebilirsek o zaman daha faydalı olacak.

İkinci konum, diyelim ki siz burada değerlendirme yaptınız, belediye de değerlendirme yaptı ve hangisi yüksekse onu baz alacak kişi normalde. O zaman iki sistem birbiriyle sürekli denetim altında olacak. Yani burada bunu teklaştırmak lazım. Vatandaş sizi mi takip edecek, belediyeyi mi takip edecek? Dolayısıyla da burada bu sorun var. Biraz önce de Sayın Hamzaçebi’nin, Başkanımın söylediği gibi bu evin değeri düşerse ne olacak gibi sorular da vardır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, epey yoruldunuz, şöyle yapacağım: Bu maddeyi yarın tartışmaya, konuşmaya devam edeceğiz çünkü konuşmak isteyen, söz almak isteyen çok sayıda arkadaşımız var. Kapatacağım arkadaşlar, kapatacağım. Sadece 37’nci maddeyi okutup gündeme alacağım, 37’nci maddeden sonra yarın öğleden sonra devam edeceğiz arkadaşlar.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yarın çalışıyor muyuz?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bitirelim Başkanım, bitirelim.

BAŞKAN – Arkadaşlar, 10’un üzerinde madde var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, yarın 11.00’de başlayalım, öğleden sonra olmasın.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – 12.00’de zaten cuma oluyor, öğleden sonra başlayalım.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Devam edelim, bitirelim.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bitirelim Başkanım.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bakın, şimdi en az ikiden, üçten aşağı bitmez, onu söyleyeyim.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Başkanım, 37’yi niye şimdiye sıkıştırıyoruz, onu da yarına bırakalım.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Başkanım, yarın devam edelim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Biz yorulduk ya.

BAŞKAN – Arkadaşlar, 37’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 37- 25/3/1987 tarihli ve 3332 sayılı Sermaye Piyasasının Teşviki, Sermayenin Tabana Yayınlştırılması ve Ekonomiyi Düzenlemede Alınacak Tedbirler ile 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu ve 3182 Sayılı Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 4- 31/12/2014 tarihine kadar, pay sahibi sayısı nedeniyle payları halka arz olunmuş sayılan ve payları borsada işlem gören anonim ortaklıklar tarafından doğrudan veya dolaylı olarak nominal ya da primli değer üzerinden pay veya pay adı altında satışı yapılmış olan her türlü araç, 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun kaydileştirmeye ilişkin şartlarına tabi olmaksızın 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı mülga Türk Ticaret Kanunu ile 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu kapsamında pay addolunur, bu ortaklıklara yapılan ödemeler pay karşılığı yapılmış kabul edilir ve ortaklık ilişkisi kurulmuş sayılır. Bu payların kaydileştirilmemiş olması ortaklık haklarına hâle getirmeyeceği gibi ortaklık ilişkisinin kurulmadığı da iddia edilemez.

Birinci fıkra kapsamında kurulmuş olan ortaklık ilişkileri hakkında; geçerli bir ortaklık ilişkisi bulunmadığı veya primli pay satışı yapıldığı ileri sürülerek sebepsiz zenginleşme, haksız fiil, sözleşme öncesi görüşmelere aykırılık veya sözleşmeye aykırılık nedenlerine dayalı olarak açılan ve kanun yolu incelemesindeki dâhil görülmekte olan menfi tespit, tazminat veya alacak davalarında, karar verilmesine yer olmadığına dair karar verilir ve yargılama gideri ile maktu vekalet ücreti ortaklık üzerinde bırakılır.”

BAŞKAN – Sayın Demiröz, buyurun.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Değerli Başkanım, aslında siz dün bununla ilgili, bu maddeyle ilgili çok güzel izahta bulundunuz. Yani ben diğer arkadaşların da, Mustafa Bey’in, hepinizin bilgisi dâhilinde olduğunu biliyorum ama SPK temsilcisi arkadaşımızı dinleyelim.

BAŞKAN – Bu maddeyle ilgili tüm parti yetkililerine gerekli açıklamalar yapıldı, uygun olduğu da arkadaşlar tarafından ifade edildi ama ben yine SPK temsilcisine söz vermek istiyorum.

Buyurun.

SPK HUKUK İŞLERİ DAİRE BAŞKANI FAİK METİN TİRYAKİ – Hepinizi saygıyla selamlarım.

İlgili kanun maddemizin esas amacı mevcut durumda ortak sayısı nedeniyle halka açık statüde bulunan ve borsada işlem gören şirketlerin ortaklık yapısının sonuçlandırılmasına ilişkin bir madde. Mevcut durumda çok fazla ortakları var. Bera Holdingin 100 bin civarında, İttifak Holdingin...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Holdingleri sayıyorsunuz galiba, hangi holding?

BAŞKAN – Bera Holding.

SPK HUKUK İŞLERİ DAİRE BAŞKANI FAİK METİN TİRYAKİ – Bera Holding, İttifak Holding ve Umpaş Holding.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Kombassan var mı bu listede.

BAŞKAN – Var, var.

SPK HUKUK İŞLERİ DAİRE BAŞKANI FAİK METİN TİRYAKİ – Var, var.

Efendim, buradaki sıkıntımız, geçmişte bu şirketler SPK nedeniyle izinsiz halka arz yaptıkları için haklarında epey işlem yapılmıştı ama mevcut durumda, şu anda borsada işlem görüyorlar ve ortaklık yapılarının artık bir sonuca vardırılması gerekiyor. Bizim Sermaye Piyasası Kanunu’muzda kaydileştirmeye beraber bütün ortaklık yapısını kaydi hâle getirelim, ortaklık yapısı tam ve net olarak görülsün diye bir düzenleme yapmıştık. Ancak bu düzenlemenin 2015 yılında Anayasa Mahkemesi tarafından bir kısmı iptal edilince bu şirketlerin ortaklık yapısındaki belirsizlik hâlâ devam etmeye başladı. İlgili kanun maddesiyle artık bu şirketlerin borsada işlem gören diğer şirketlerle aynı statüye sahip olmaları için ortaklık yapılarının belirgin hâle getirilmesi amacıyla önerilen bir düzenleme.

BAŞKAN – Şimdi, daha önce milletvekilliği ve bakanlık yapmış olan, şu anda Bera Holding Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Alaboyun’a söz vereceğim, bir onu dinleyelim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sadece Kombassanı mı ilgilendiriyor bu?

BAŞKAN – Hayır, şöyle: 3 veya 4 şirketi ilgilendiriyor.

BERA HOLDİNG YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ RIZA ALABOYUN – Sayın Başkan, ben detaylı bilgi verebilirim.

BAŞKAN – Şimdi anlatacak.

Sayın Hamzaçebi, dinleyelim isterseniz.

BERA HOLDİNG YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ RIZA ALABOYUN – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Geçmişte burada, hep birlikte görev yaptığımız bu Mecliste aradan belli bir süre de geçmiş olsa burada bulanmaktan ayrıca mutluluk duyuyorum.

Efendim, 2005 yılında geçmişte yaşanan sıkıntılar nedeniyle 78 tane holding araştırma komisyonuna konu olmuş. Bu 78 holdingden aşağı yukarı 74’e yakını tabela holding olduğu için SPK gözetiminde, Meclisin verdiği araştırma komisyonunun raporu doğrultusunda 74’ü tasfiye ediliyor. Fakat mali yükümlülüklerini, kanuni yükümlülüklerini yerine getiren, istihdama katkı sağlayan, üretim yapan 4 tane holdingin de borsaya açılması konusunda SPK ve Meclise çağrıda bulunuyor o zamanki araştırma komisyonu raporunda. O çerçevede de SPK bunlardan altyapısı hazırlanmış olan 3’ünü, o zamanki adıyla Kombassanı, İttifakı ve Umpaşı borsaya açıyor. Ortakların sayıları 100 binleri geçti ama kurucu ortakları o zaman şöyle bir sayıydı: Kombassanın 72 bin civarında kurucu ortağı vardı, İttifakın 20 bin civarında kurucu ortağı vardı ve 5.500 civarında da Umpaşın kurucu ortağı vardı. Bunlardan Yimpaşın 120 binin üzerinde kurucu ortağı olmasına rağmen SPK gözetiminde faaliyetlerine borsa dışında devam etmeyi tercih etti. Dolayısıyla, biz borsa gözetiminde faaliyeti gösteren şirketler olarak ortaklık statüsünün tesis edilmesi gerekiyordu. Bu doğrultuda, Türkiye Büyük Millet Meclisi 2012 yılında SPK Kanunu’nun 13’üncü maddesinde bir düzenleme yaptı, eski hisse senetlerinin kaydıleştirilmesi konusunda yedi yıllık zorunlu bir süre getirdi. O yedi yıllık zorunlu süre Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilince kaydıleştirmeler birden kesildi. Dolayısıyla, parası borsada olan, borsada hisse senedi almış çok farklı kişiler ortak statüsündeyken kaydıleştirilmeyenlerin de ortak statüsünde olmadığı çelişkili bir durum ortaya çıktı. Bu kaydıleştirilmeyen arkadaşlarımızdan bazıları mahkemelere giderek ortak olmadıklarını iddia ederek davalar açtılar. Başlangıçta bu davalar tek tük davalar, holdingler bunları üstlendiler, davaları sonuçlananlara, Yargıtay süreci bitenlere ödemelerini yaptılar. Fakat bu davalar emsal teşkil etmeye başlayınca son iki yıldır yağmur gibi dava gelmeye başladı. Mesela, Kombassan bağlamında veya Bera bağlamında söylersem Sayın Başkanım, Bera bağlamında 940 davanın altı yıl içerisinde ödemeleri yapıldı, 300 milyon lira civarında ödeme yapıldı. Fakat geçen sene 1.005 dava, bu sene de şu ana kadar 1.245 dava açıldı ve binlerce dava da açılma sürecinde. Öyle bir duruma geldi ki artık bunu nakit olarak karşılayabilme imkânı yok ne Kombassanın ne Umpaşın ne kısmen de İttifakın. Dolayısıyla, bunlar nakit karşılanamayacağı için 5 bin kişi bizde var, 4.650 kişi ama aldığımız hizmetle birlikte 5 bin kişi Berada çalışıyor, İttifakta 4 bine yakın kişi çalışıyor, Umpaşa da 800 kişi çalışıyor, bunların 1 milyar dolar civarında da toplam ciroları var. Dolayısıyla, böyle bir firmanın, Meclisin ve SPK’nın denetiminde de borsaya açıldığı için faaliyetlerinin devam etmesini istiyoruz. Buradaki temel sıkıntımız şu: Borsadaki yatırımcılar bu belirsizlikten dolayı bizim hisselerimize yönelmiyorlar. Hisselerimize veyahut da bilançolarımıza bakanlar bize yatırım yapmak istiyor ama bakıyorlar ki davalar var, bu davaların ne olduğunu izah ettiğimiz zaman da borsada hissemiz değer kazanmadı. Mesela, hissemizin Komisyonunda görüşüleceği duyulur duyulmaz, dün borsa yüzde 1 civarında değer kaybederken bizim hissemiz tavan yaptı, bir beklenti var özellikle yabancı yatırımcılar tarafından.

Şimdi, bir taraftan, çalışanlar çok tedirgin “Bu ortaklık statüsü netleşmediği için gelen davalar nedeniyle firmanın faaliyetleri sona mı erecek?” diye. Bir taraftan, 72 bin ortak 2-3 bini bu davalarla şirketin tamamına sahip olacakken geriye kalacak 69 bin kişi var, onlar da tedirgin “Şirket bizim elimizden tamamen mi gidiyor?” diye çünkü faaliyetlerine güveniyorlar. Durum böyle. Bu yüzden, ortaklık statüsünün yeniden tesis edilmesi konusunda bizim de Yargıtayda, değişik yerlerde yaptığımız görüşmelerde kanunla çözülebileceği yönünde bir görüş belirtildi, dolayısıyla da bu çerçevede, SPK’nin gözetiminde bunlar hazırlandı.

Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Benim burada anladığım, işin püf noktası şu: Geçmişte ortak olanları, kuranları ya da borsa vasıtasıyla ortak olanları ya ortak sayacaksınız, saymak gerekecek ya da onları alacaklı saymak gerekecek. Eğer alacaklı sayılırlarsa geçmişten gelen alacaklarını şirketlerin ödemesi gerekecek, bunun da mümkünatı yok, o durumda da şirketleri kaybetmiş olacağız. Bunların hissedar sayılmalarını istiyorsunuz, bu şekilde bir düzenleme yapıyoruz. Bu şekilde hem mevcut durumu kurtarmış oluyoruz hem de birçok kişinin de hakkının yanmamasını temin etmiş oluyoruz değil mi, işin özü bu?

BERA HOLDİNG YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ RIZA ALABOYUN – Evet, doğrudur Sayın Başkan.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Tabii, önemli bir düzenleme yani biz de destek veriyoruz. Mevcut şirketlerin faaliyetlerini devam ettirebilmeleri ve buna ortak olan 70 bin civarında kişinin haklarının korunabilmesi açısından önemli, bu konuda destek veriyoruz. Tabii, bu çok derin bir konu, geçmişte çok büyük bir yara açmıştı; bir anlamda, vatandaşımızın devletine olan güvenini sarsmış bir konu. Ayakta olan holdinglerimiz var ama bir de batıp gidenler var, oralara paralarını kaptıranlar var. Bununla ilgili 2012 ya da 2013 yılında, yetki belgeleri iptal edilen aracı kuruluşların yatırımcılarını korumak üzere fon kurulmuştu. O zaman -ki Sayın Babacan vardı- tasarruflarını kaptıran büyük çoğunluğu gurbetçi vatandaşlarımızı da bir nebze rahatlatmak için bir fon kuralım dedik, tazmin fonu kuralım dedik. Epey tartışıldı, o günkü rakamlarla yani verdiği para ne olursa olsun 100 bin lirasını o fondan karşılayalım dedik çünkü çok zor duruma düşenler oldu bu parasını kaptıranlardan. Ama son anda, Genel Kurul aşamasında vazgeçildi. O düzenleme yapılsaydı... Yani Türkiye’nin kalkınması için bu tasarruflar verildi neticede, elbette kendi yanlışları da vardı, onu da kabul ediyorum, kendi hataları da vardı, iyi niyetle yapılan bir para verme işlemiydi ama çok mağduriyetler yaşandı. Yani o mağdurları yine, hâlen kurtarabilir miyiz, hiç olmazsa belli bir rakamda onlara bir tazmin sağlayabilir miyiz, bunu da tartışmak gerekir diyorum.

Yapılan düzenleme de doğru bir düzenleme, destekliyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Emecan...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Anladığım kadarıyla çok ciddi bir sıkıntının giderilmesi üzerine bu madde düzenlenmiş ve ortak olarak da tüm partiler uygun görmüş ama ben bir soru sormak istiyorum daha net anlaşılması ve benim de anlayabilmem için. Şimdi, tabii, açılmış mevcut davalar var anladığımız kadarıyla, maddenin gerekçesinde de “Menfi tespit, tazminat veya alacak davalarında, karar verilmesine yer olmadığına dair karar verileceği ve yargılama gideri ile maktu vekâlet ücretinin ortaklık üzerinde bırakılacağı hüküm altına alınmıştır.” gibi bir ifade var. Şimdi, devam eden mevcut davalar var, burada bu davalara müdahale gibi bir durum mu var? Anayasa’ya aykırılık teşkil etmiyor mu bu durum? Bunu bir netleştirebilir miyiz? Yani sonradan böyle bir sıkıntı yaşanır mı ne yapılacak?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Akif Hamzaçebi...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın eski milletvekilimizin açıklamalarını dinledim, ben böyle bir açıklamanın yazılı bir metin olarak Komisyon üyelerine ve milletvekillerine dağıtılmasının konunun daha iyi anlaşılması açısından doğru olacağını düşünüyorum. 2005 tarihli Meclis araştırması komisyonu raporunun sonuçlarına bakmak lazım çünkü orada SPK’nin sorumluluğu var mı, yok mu, o da araştırıldı diye biliyorum; o konuda hangi işlemler yapıldı, ne yapıldı, onları bilmiyoruz. Elbette kimse mağdur olmamalı ama izinsiz halka arzın bir müeyyidesi de olmalı. Eğer bu izinsiz halka arz SPK’nin ihmaliyle yapılmışsa SPK hakkında neler yapılmış ona bakmak lazım.

Tabii, gruplar nasıl görüştü, mutabık kaldı mı, kalmadı mı bilmiyorum ama böylesine önemli bir konunun yarına bırakılıp yarın görüşülmesinin daha uygun olacağını düşünüyorum ve şu soruyu soruyorum: Bu izinsiz halka arz nedeniyle bu şirketlerden hisse aldığını düşünen hissedarların hakları korunurken o zamanki sermayedeki payı, hisse oranı gözetilerek mi hissedar yapılıyor bunlar? Çünkü aradan geçen zaman içerisinde sermaye artırımına gidilmiş olabilir. Onları o zamandaki değerden hissedar yapıyorsanız o zaman hakları ihlal edilmiş olur, hak sahiplerine hakları teslim edilmiş olmaz, böyle bir sorun doğabilir. Aklıma gelen soruları soruyorum.

Bir de bu mahkeme kararları ile yapılan bu düzenleme örtüşüyor mu? “Altı yılda 940 dava açıldı, yaklaşık 300 milyon Türk lirası ödendi. 2018’de 1.005 dava açıldı, 2019’da 1.245 dava ama toplamı 4 bini bulacak.” gibi bir şey söylediniz. Bu düzenlemede, bu maddede 940 davada ödenen 300 milyon liralık o toplam miktarın felsefesini mi esas aldınız, yoksa başka bir şeyi mi esas aldınız? Yani mahkemenin bu kişilere vermiş olduğu hakkın gerisinde bir düzenleme mi yapılıyor, yoksa o mahkemenin vatandaşlara verdiği hak korunuyor mu? Yani ilk sorum sermayedeki pay oranı korunuyor mu, ikinci sorum da bu, biraz önce sorduğum.

BAŞKAN – Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, aslında “Dün tam bir mutabakat vardı.” diye bunu yansıtmamız doğru değil. Yarın görüşelim, sizden bilgi aldık bu konuda, daha derinlemesine görüşmemiz gerekiyor, ben de anlamaya çalışıyorum daha derinlemesine. Ben de bu 2005 yılının Meclis araştırması komisyonu raporunu söyleyecektim. Yani bu rapor...

BAŞKAN – Arkadaşlar, bakın, dün hepiniz oradaydınız, işte Sayın Kuşoğlu oradaydı yani lütfen...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, bu mutabakat var...

BAŞKAN – Neyse canım, görüşünüzü beyan edin, karşıysanız onu da söyleyin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, karşı olmak değil Başkanım.

BAŞKAN – Ama burada beni sanki yalancı çıkarırmış gibi...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır.

BAŞKAN - Sayın Kuşoğlu oradaydı, Sayın Tatlıoğlu oradaydı, Sayın Kalaycı oradaydı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Öyle değil.

BAŞKAN - Sayın Kalaycı, buyurun, ne konuşuldu orada, lütfen söyleyin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, şu demek değil: Orada bize bilgilendirme yaptınız.

BAŞKAN – Ne dendi orada?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Olumlu yaklaşıldı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu bilgilendirme dahilinde biz bilgiyi aldık.

BAŞKAN – “Hepimiz olumlu bakıyoruz.” dediniz mi?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkan, olumlu bakmak demek olumlamak anlamına gelmez. Niye görüşüyoruz şu anda burada, niye geldiler o zaman?

BAŞKAN – Neyse mesele değil, görüşünüzü anlatın siz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Oylayıp geçin o zaman.

BAŞKAN – Siz görüşünüzü beyan edin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Oylayıp geçelim o zaman, oylayıp geçin.

BAŞKAN – Hayır, efendim, görüşünüzü beyan edin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Buyurun, oylayın, geçin.

BAŞKAN – Niye oylayacağım efendim? Görüşünüzü beyan edin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne demek görüşünüzü beyan edin?

BAŞKAN – Görüşünüzü beyan edin diyorum, ne var bunda? Beni yalancılıkla suçluyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Estağfurullah, ne yalancılıkla suçlaması?

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu oradaydı, Sayın Kalaycı oradaydı, lütfen onlar konuşsunlar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkan, aykırı bir şey söylemiyoruz.

BAŞKAN – Çok ayıp bir şey ya.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Mutabakat var diye hiçbir şey görüşmeyeceğiz mi?

BAŞKAN – Yani bu kadarını beklemiyordum sizden, inanın, beklemiyordum. Sayın Paylan, lütfen...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bakın, kayıtlara şöyle geçiriyorsunuz: “Mutabakat var.” Mutabakat varsa o zaman niye müzakere ediyoruz? Buyurun, oylayın, geçelim. Niye bilgi veriliyor Komisyona? Niye Komisyona bilgi veriliyor o zaman? Niye konuşuyoruz? Niye derinlemesine şey yapıyoruz?

BAŞKAN – Sayın SPK yetkilisi lütfen bu soruları cevaplandırır mısınız.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Dün “Bu konuda bu gece çalışacağım, yarın da görüşürüz.” dediniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, ben de onu söyledim zaten, “Bu gece çalışacağım.” dedim.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Hayır, dün akşam dediniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, evet, doğru.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – “Bu gece çalışacağım.” dediniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, ben de onu söylüyorum işte. “Mutabakat var.” demek...

BAŞKAN – Lütfen, Sayın Tiryaki, buyurun...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Çalışacağım, gelip görüşümü söyleyeceğim.” dedim.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Demiröz, söz vermedim size, lütfen...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arkadaşlar, bakın, çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Tiryaki, buyurun.

SPK HUKUK İŞLERİ DAİRE BAŞKANI FAİK METİN TİRYAKİ – Efendim...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir dakika, müsaade edin lütfen.

Vedat Bey, ne dediğimi de hatırlattı. Ben bu akşam çalışacağım, yarın gelip görüşümü söyleyeceğim demişim. “Mutabakat var.” diyorsunuz. Yani bu aynı şey demek değil yani. Görüş bildirildi bize, biz de “Çalışacağız, geleceğiz.” dedik, bu kadar yani bunda ne var, anlamıyorum. “Yalancı çıkarmak” ne demek arkadaşlar?

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) - Olumlu bakıyorum.” ne demek?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, olumlu bakmak, bakmamak değil, “Çalışacağız, geleceğiz.” dedik, bu kadar söyledik.

BAŞKAN – Lütfen görüşünüzü aktarır mısınız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değerli arkadaşlar, 2005 yılında Meclis araştırması raporu var. Ben çalışmamda bunu gördüm, Akif Hamzaçebi de söyledi, 2005 yılının Meclis araştırması raporu var. “Çalışacağım.” dedim ama o kadar raporu okuyacak kadar vaktim de olmadı arkadaşlar; gece çıktık buradan, sabah geldik, çalışıyoruz. Bu Meclis araştırması komisyonu raporuna bakalım diyorum ben de, bu konuyu öneriyorum. Bakalım ne demiş Meclis araştırması komisyonu, ne önermiş. Sonuçta bu Mecliste biz çalışmışız, bu kurum çalışmış. Bunun üzerine bakalım, belki oradan da bazı alıntılar yaparız. Bunu çalışan oldu mu acaba? Meclis araştırması komisyonu raporu ne öneriyor bize? Bu Meclisin rapor çalışması neler öneriyor, bunlara bir bakalım diyorum. Oradaki öneriler buraya yanmış mı, yansımamış mı, yansımaları gereken bir şeyler var mı, buna bakalım diyorum.

Diğer bir mesele: Bu şirketlerin faaliyetleriyle ilgili bir bilgilenmeye ihtiyaç var. Yani şu anlamda söylüyorum: Arkadaşlar, şimdi, umut satmak başka bir şeydir. Umut satarsınız “Şöyle olacak, böyle olacak...” Ya, burada bir sürü vatandaşımız mağdur olmuş sonuç olarak, kandırılmış veya öyle olmuş, böyle olmuş, her türlü vatandaş var. Şimdi, burada 70 bin vatandaş değil mi, sayısı 70 bin mi?

BERA HOLDİNG YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ RIZA ALABOYUN – 72 bin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 72 bin vatandaşımızın tasarrufu var. 72 bin tasarrufun, vatandaşımızın tasarrufunun kurtulma olasılığı nedir, kısa, orta ve uzun vadeli olarak, sorum o yani kısa, orta ve uzun vadeli olarak. Nasıl bir umut veriyoruz? Yani bunlarla ilgili kademeli bir dönem var mı? Rakamlar da var sonuçta. Küçük tasarruflar, orta ve büyük tasarruflar, bununla ilgili bir gelişim var mı ve bunlar faaliyette mi? Öz sermaye ne durumda bu şirketlerde öz sermaye, borç oranı, öz sermayelerini tüketmiş durumdalar mı? Çünkü bazı şirketler biliyoruz ki öz sermayesini tüketmiş durumda, jant üstünde gidiyor, bazısının öz sermayesi var mı, yok mu ve bu vatandaşlarımızın tasarruflarının geri

dönme olasılığı var mı? Buna göre nasıl bir düzenleme yapmamız lazım? Bu düzenlemeye başka katkılar sunabilir miyiz? Bu anlamda inceleyelim derim. Yimpaş diye bir şirket vardı. Bu şirket bu holdinglerin birinde mi?

BERA HOLDİNG YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ RIZA ALABOYUN – Bunun dışında.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Peki, Yimpaş tamamen tasfiye durumunda mı şu anda?

SPK HUKUK İŞLERİ DAİRE BAŞKANI FAİK METİN TİRYAKİ – Halka açık statüde ama borsada işlem görmüyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Peki, Yimpaş mağdurları ne durumda? Yani bununla ilgili bir tedbir yok herhâlde burada, o ayrı bir şey değil mi?

BAŞKAN – Yok.

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – Onun gibi 60 tane var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Onun gibi 60 tane, pek çok var, tamam.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Biz bunu yapmazsak diğer hepsi batacak.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen... Sayın Güneş, o zaman söz isteyin, söz vereyim.

BERA HOLDİNG YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ RIZA ALABOYUN – Sayın Başkan, hepsine cevap vereceğim efendim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Yapmayalım.” diyen yok. Bakın, bu konuşmamın tamamı katkı sunmak için “Daha fazla ne yapabiliriz?” için, yoksa buna karşı olan bir durum yok, bilgi alalım, daha fazla katkı sunalım.

Sayın Başkan, bunda da alınacak hiçbir şey yok.

BAŞKAN – Sayın Alaboyun, buyurun.

SPK HUKUK İŞLERİ DAİRE BAŞKANI FAİK METİN TİRYAKİ – Efendim, izin verirseniz ilk önce vekilimizin sorusunu cevaplayayım.

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

SPK HUKUK İŞLERİ DAİRE BAŞKANI FAİK METİN TİRYAKİ – Hisse oranları aynen korunuyor. Zaten hisse oranları da büyük ölçüde SPK’nın elinde mevcut, Merkezi Kayıt Kuruluşunda da bir kısmı tutuluyor. Dava açan yatırımcılar da zaten ellerindeki hisse senetleriyle mahkemeye başvuruyorlar. Dolayısıyla hisse senedinin sayısında bir ihtilaf söz konusu değil. Yani “100 tane aldım.” diyorsa, şirket de “Evet, 100 tane sattım.” diyor, mahkemede de o şekilde. Üstünde kupürler var zaten eğer sermaye artırımları varsa da onlar da yansıtılmış durumda. Dolayısıyla “O zaman yüzde 5’ine sahiptim, şimdi yüzde 1’ine sahibim.” diye bir ihtilaf yok.

“3 şirketin durumu ne?” diye Sayın Vekilim sormuştu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 2012’de aldığımız karar, Mecliste, burada aldığımız karar nasıldı yedi yıl süreli?

BAŞKAN - Yasayı soruyor, evet.

SPK HUKUK İŞLERİ DAİRE BAŞKANI FAİK METİN TİRYAKİ – Yasa, kaydileştirme yasamız şöyleydi: Mevcutta yine var, sadece bir bölümü iptal edildi. Orada diyordu ki: “Yedi yıl içerisinde vatandaş hisse senedini gelip kaydileştirmezse onun hisse senetleri Yatırımcı Tazmin Merkezine devrolunur.” Anayasa Mahkemesi de dedi ki: “Bu mülkiyet hakkına aykırı. Yatırımcı Tazmin Merkezine geçse bile eğer vatandaş elindeki hisse senediyle gelirse parasını ödemek zorundasın.” O hükmü iptal etti.

BAŞKAN – Ona yönelik de bir düzenleme yapılmadı.

SPK HUKUK İŞLERİ DAİRE BAŞKANI FAİK METİN TİRYAKİ – Ona yönelik bir düzenleme yapılmadı. Eğer vatandaş elinde, sandıkta, dolapta bir hisse senediyle gelirse, yirmi sene sonra bile gelse YTM bunun parasını iade edecek.

BAŞKAN – Sayın Hamzaçebi, sizin ilave bir sorunuz var herhâlde.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Açıklamaya teşekkür ediyorum. Şu kısmı eksik kaldı galiba: Dava yoluna giden...

BERA HOLDİNG YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ RIZA ALABOYUN – Onu ben açıklayacağım.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Siz mi açıklayacaksınız? O zaman bir de şu soruyu sorayım, SPK'ya bu sorum tabii ki Sayın Başkan kanalıyla: Burada hakları kaybolmuş, zarar görmüş vatandaşların hukukunu korumak üzere bir düzenleme yaptığınızı ifade ediyorsunuz. Yine, İhlas Finansta yüz binlerce insan perişan oldu, yüz binlerce insan alacağını alamadı. Bununla ilgili SPK olarak bir düzenleme yapmayı düşünüyor musunuz, bunu öneriyor musunuz? Şu anda teklif sahibi olan Sayın Demiröz'e de soruyorum, böylesi önemli bir konuyu teklifinize aldığınıza göre -aslında sorunun doğrudan muhatabı sizsiniz, bürokrasi ne kadar cevap verebilir bilemiyorum- İhlas Finansta mağdur olmuş yüz binlerce insanın haklarının korunması için, yatırmış oldukları paraların nemalarıyla birlikte kendilerine iadesi için bir kanun teklif etmeyi düşünüyor musunuz? Benim bu konuda vermiş olduğum bir kanun teklifim var. Acaba bu kanun teklifine destek vermeyi düşünüyor musunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Alaboyun'a söz vereceğim, daha sonra Sayın Demiröz'e söz vereceğim.

BERA HOLDİNG YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ RIZA ALABOYUN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben Sayın Hamzaçebi'nin davalarla ilgili konusuna bir açıklık getirmek istiyorum. Efendim, şimdi, Anayasa Mahkemesinde bu karar iptal edilince 940 dava zaman içerisinde geldi. Biz hukukun gereği -sonuçlanmış- bunların hepsini ödedik. Nasıl ödedik? Başlangıçta 10 bin mark yatırırsa bu adam, şu an sermayesi 1.500 marka düşmüşse 10 bin markı cezası, faizi vesairesiyle ödedik. Bize 300 milyon liraya yakın bir yük geldi, bunu ödedik biz bu, beş altı yıl içerisinde. Bu, emsal teşkil etmeye başlayınca... Haşim Bayram, geçmişte, Almanya'da hep cami derneklerinde para toplamış, bugünün avukatları da Almanya'daki cami derneklerinde müvekkil topluyor. Özellikle Kanal Avrupa'da reklamlar yapıyorlar. Türkiye'de avukatların reklam yapması yasak ama bunu maalesef Avrupa'da yapıyorlar. Geçen sene 1.005 dava, şu ana kadar da 1.245 dava açıldı, biz bunun 1.500 davayı bulacağını tahmin ediyoruz ve yeni dava hazırlıkları var. Sorun şu: 940 davaya nakit para temin edebildik fakat siz de takdir edersiniz ki biz üretim yapıyoruz, mal varlıklarımız var; yeri geliyor, bankadan kredi çekiyoruz, ödemek zorunda kalıyoruz. Bunu yaparken 940 kişi, geriye kalan 71 bin kişinin hakkından alıyor çünkü hiçbir ortağın yüzde 1'den fazla hissesi yok. Oranın yüzde 50'den fazlası Ali Rıza Alaboyun veya Haşim Bayram'ın da, onları kandırmış gibi bir durum söz konusu olsa, burada bir sebepsiz zenginleşme söz konusu olacak. Yani 70 bin ortak var, hiçbirisinin yüzde 1'den fazla hissesi yok; dava açanlar açmayanların veyahut da borsada kaydılaşmış olanların hakkından, varlıklarından alıyor. Dolayısıyla, bizim tahminimiz, bu, cezası, faiziyle birlikte ilk başlangıçtaki bedel ödenmeye başlarsa efendim, zaman içerisinde 4 bin-5 bin davayla bu Holding çalışamaz hâle gelecek. Belki de 1.500 dava sonra, biz para temin edemediğimiz için, nakit temin edemediğimiz için avukatlar, başta biz olmak üzere diğer holdinglerin

iflasını isteyecekler. Öyle veya böyle, bankalarda teminatımız var, onlar irat kaydedilecek, 5 bin insan işsiz kalacak. Dolayısıyla, çok stratejik ürünler üretiyoruz -Sayın Milletvekilime de bu arada birlikte cevap vermiş olayım- hem savunma sanayisinde hem kâğıt, karton ve endüstriyel matbaada hem rulman sanayisinde Türkiye’de kendine has özelliği olan teknolojik ürünler üreten firmayız biz Bera Holding olarak. İttifak da hakeza benzer statüde. Bugün ne İttifakın ne Beranın devlete bir borcu yok, çalışanlara bir borcu yok; sadece bu 72 bin ortak içerisinde bazı ortakların... 940 dava emsal teşkil edince büyük bir iştahla “Holding para ödüyormuş.” diye davalar açılmaya başlandı. Biz bunlara yetişemez hâle geldik. Takdir edersiniz, bu 2.500-3.000 davaya daha gelirse biz artık tıkanırız, burada 5 bin insanı sokağa koymamız lazım. Biz aslında şöyle geldik, dedik ki: “Madem -başlangıçta Hükûmete veyahut da ilgili kişilere ilk geldiğimizde- böyle bir sıkıntı var, burayı tasfiye edin, kalan bakiyeyi herkes eşit alsın.” Çünkü siz 940 kişiyi borç vermiş statüsüne sokarsanız, geriye kalan 71 bin kişiyi de borç vermiş statüsünde düşünmeniz lazım. Hukukun temel ilkesi eğer varsa... Ticaret Kanunu’nda eğer ortak varsa şirket vardır, şirket varsa mutlaka ortağı vardır.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ali Rıza Bey, Anayasa Mahkemesinin iptalinden sonra bir düzenleme yapılmadığı için bu noktaya geldi.

BERA HOLDİNG YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ RIZA ALABOYUN – Doğrudur. Eğer o düzenleme yapılmış olsaydı, o düzenleme devam ediyor olsaydı, bugüne kadarki süresi şu günlerde dolacaktı o düzenlemenin. Tamamını da hızlı bir şekilde kaydılaştırecekti, kaydılaştırdığı için de böyle bir dava açma yoluna gitmeyeceklerdi.

Teşekkür ederim.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bunu açıklamanız lazım.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bir soru sorabilir miyim? 2005’ten 2019 yılına kadar Bera Holding kâr dağıtımı yaptı mı?

BERA HOLDİNG YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ RIZA ALABOYUN – Efendim, Bera Holding, geçmişten gelen sıkıntıları nedeniyle... Ben 2000 öncesine gitmek istemiyorum ama bir 28 Şubat döneminde mal varlığının yüzde 55’ini kaybetmiş.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – 2005’ten 2019’a kadar...

(Oturma Başkanlığına Sözcü Abdullah Nejat Koçer geçti)

BAŞKAN – Ali Rıza Bey, tarih soruyor. 2005 ile...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bugüne kadar yani.

BERA HOLDİNG YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ RIZA ALABOYUN – 2005’te Holding çok sıkıntılı bir dönem yaşadı, SPK gözetiminde 2007’den itibaren yeniden bir yapılanmaya gitti, 2007’de yönetim değişikliği oldu. Yönetim değişikliğinde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BERA HOLDİNG YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ RIZA ALABOYUN – Başkanım, tekrar açar mısınız?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Tam olarak tarih sordu Sayın Hamzaçebi. Tarih üzerinden kâr dağıtılıp dağıtılmadığına cevap verin siz.

BERA HOLDİNG YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ RIZA ALABOYUN – Efendim, o tarihten sonra kâr dağıtılmadı çünkü ondan önce de Almanya’da davalar açılmıştı. O davaların bir kısmı burada Yargıtay tarafından tenfiz edildiği için onların ödeme yoluna gidildi. Yani 2005’ten bu tarafa kazanılanlar tamamen ortaklara ödendiği için kâr payı, temettü dağıtma imkânı olmadı.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Hayır. Ortaklara ne ödendi?

BERA HOLDİNG YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ RIZA ALABOYUN – Ortaklara kâr veya temettü adı altında herhangi bir şey ödenmedi. Almanya’da da dava açıp kazananlar vardı, o davalar Türkiye’de tenfiz edilince mahkeme kararı neticesinde onlara o ödemeler yapıldı.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Hayır, sorum şuydu: Mahkeme kararıyla bu kişilere neyin ödenmesine karar verildi ve bu düzenleme onu karşılıyor mu; ben onu soruyorum.

BERA HOLDİNG YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ RIZA ALABOYUN – Şöyle efendim...

(Oturum Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Bir müsaade ederseniz ben açıklamaya çalışayım.

Sayın Akif Hamzaçebi Bey, şöyle, mesele şu: Aşağı yukarı 40 bin civarında ortak var. Sizin 70 bin mi Sayın Alaboyun?

BERA HOLDİNG YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ RIZA ALABOYUN – 72 bin efendim.

BAŞKAN – Araştırma komisyonunun önerisi doğrultusunda SPK’yle ilgili yasa çıktıktan sonra kaydileştirmeye başlanıyor. Bu kaydileştirme neticesinde bir kısım hissedarın Almanya’da olması nedeniyle aşağı yukarı yüzde 53-55 civarında bir kaydileştirme sağlanıyor ama -bir kısmı yedi yıllık süreden dolayı- geri kalan kısım kaydileştirilemiyor. Daha sonra Anayasa Mahkemesi “Siz bu kaydileştirilmemiş kısmını, vatandaşın hakkı olan kısmını Yatırım Tazmin Fonu’na devredemezsiniz çünkü yasada böyle konulmuş; bu, mülkiyet hakkına müdahaledir.” diyor ve Anayasa Mahkemesi o fıkraı iptal ediyor. Ondan sonra bir düzenleme yapılmıyor ve bazı hissedarlar, aşağı yukarı 2013, 2014, hatta 2015 yılına kadar dava açıyorlar, bu dava süreçlerinde mahkemeler diyor ki: “Bunlar ortaktır yani borç para vermemiştir.” Ne için dava açıyorlar? “Biz Kombassana veya Bera Holdinge borç para verdik, dolayısıyla biz faiziyle birlikte o günkü değer neyse bugünkü değere getirip bu borç parayı sizden geri istiyoruz.” diyorlar. Mahkeme de diyor ki: “Bunlar ortaktır.” SPK diyor ki: “Bunlar ortaktır.” Fakat son birkaç yılda mahkemeler kararlarını değiştiriyorlar ve diyorlar ki: “Bunlar borç para vermiştir, ortak değillerdir.” Bunun üzerine, tabii, davalar açılıyor, bu davaları -kaç kişi bilemiyorum- kazananlar var, aşağı yukarı 300 milyon civarında bir para ödüyor Bera Holding. İşte, 40 bin üyesi varsa tüm varlığını satsanız ödenecek para, borç miktarı itibarıyla ancak 40 bin kişinin bininin parasını ödeyebiliyorsunuz, geri kalan 39 bin kişinin hakkını yok etmiş oluyorsunuz.

Dolayısıyla, bu teklifle yapılan şey şu: Kaydileştirilmemiş olan o hissedar bu teklifle ortak yapılıyor. Ortak yapılıyor ki herkese eşit muamele yapılsın ve dolayısıyla burada mağdur olan bir kesim olmasın, hem ortaklar mağdur olmasın hem çalışanlar hem de şirket mağdur olmasın.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Kaç çalışanı var?

BAŞKAN – 5 bin değil mi, 5 bin?

BERA HOLDİNG YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ RIZA ALABOYUN – 5 bin civarında Bera Holdingin var, 4 bin civarında İttifakın var, 900 civarında da Umpaşın var; yaklaşık 10 bin civarında çalışan var.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Peki, hiç kâr etmiyor mu? Yani niye hiç kâr dağıtımı yok?

BERA HOLDİNG YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ RIZA ALABOYUN – Efendim, elde ettiğimiz kârları ortaklık davasından gelen davalar için ödüyoruz sürekli, bir kâr dağıtabilme imkânımız olmadı. Dün de bu yasa burada görüşülürken hakikaten ralli yaptı söylediğim gibi çünkü büyük beklentileri var hem ortaklarımızın hem de bizlere önem veren...

Ayrıca, hangi alanlarda uğraştığımız konusunda Kombassan diğerlerinden birazcık daha teknolojik alanda farklılaşıyor, özellikle rulman konusunda. Romanya’da bizim rulman fabrikamız var, endüstriyel rulman üretiyoruz, öyle bir rulman fabrikası Türkiye’de yok. Macaristan’da konik rulman üreten bir fabrikamız var, onlar yabancı sermaye olarak Türkiye’ye gelmişken Düzce’de de “ART” diye küresel bir rulman fabrikamız var Ayşe Hanım’ın memleketinde. Divapan altında MDF üretimimiz var, kâğıt, karton üretimimiz var. Alternatif turizmde Bera Holding Otelimiz var. 2018’i 2,2 milyar dolarla kapattık, bu sene de 2,6 milyar civarında bir beklentimiz var. 340 milyon ödenmiş sermayemiz var, kârlılığımız 428 milyon brüt kârdır 2018 itibarıyla. Şirketin faaliyetleri kârlı fakat biz bu davalardan kurtulabilirsek ortaklarımıza temettü de dağıtacağız, bu davalar ortadan kalkarsa hisse senetlerimiz tavan yapacak Sayın Milletvekilim. Mesela ben 2016’da geldim, 2016’dan bugüne kadar 4,5...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hisse senetleri nerede?

BERA HOLDİNG YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ RIZA ALABOYUN – Şu an yüzde 100 borsadayız biz. Ben geldiğimde...

BAŞKAN – Arkadaşlar yani...

Şimdi, bak, Sayın Alaboyun yani böyle bir şey olabilir mi ya!

Lütfen Sayın Alaboyun, tamam biz size açıklayın diyoruz ama bu kadar da değil.

BERA HOLDİNG YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ RIZA ALABOYUN –Hayır, nerede, bunun yolu borsa.

BAŞKAN – Böyle bir şey olabilir mi ya!

BERA HOLDİNG YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ RIZA ALABOYUN –Çok özür dilerim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Biz burada Kalkınma Bankasını görüşürken hisseleri yüzde 1000 yaptı.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) - İstanbul Menkul Kıymetler Borsası artık yok. Parantez Borsa İstanbul AŞ denmez, parantezi ana hüküm yapın İstanbul Menkul Kıymetler Borsasını kaldırın.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Redaksiyon yetkisi...

BAŞKAN – Redaksiyon yetkisi için oylarınıza başvuruyorum efendim. Redaksiyon yetkisini kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, yarın saat on buçukta buluşmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 23.23